GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO. 32108
CALL No. 891.05/Not

D.G.A. 79

Library Regd No
INDIA.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN DIRECTIEVERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

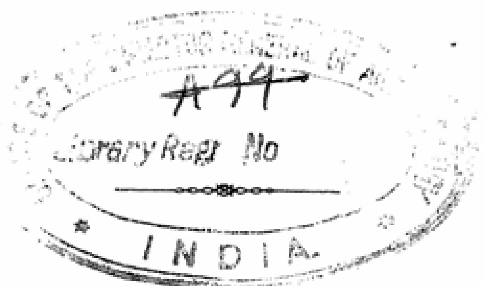
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

OPGERICHT 1778.

32108

891.05
Not.

DEEL XLVIII — 1910

BATAVIA
G. KOLFF & Co.

'S GRAVENHAGE
M. NIJHOFF.

1911.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.
Acc. No. 32108
Date. 25.2.57
Call No. 891.05/Not.

Brieven, enz. voor de Directie bestemd, zijn te adresseeren aan den Secretaris van het Genootschap, zonder vermelding van diens naam.

Behalve van de oudere jaargangen, zijn er ook van de laatstverschenen edita enkele uitgeput; H. H. Leden, die daarvan waarlooze exemplaren mochten bezitten, zullen de Directie met toezending daarvan bijzonder verplichten. Het zijn de volgende: Verhandelingen deel XLIX 2e stuk, deel L 2e stuk, Notulen deel XXXIV afl. 3, Ned. Ind. Plakaatboek deel XVI.

Inzonderheid op het XVI deel van het Nederlandsch-Indisch Plakaatboek wordt prijs gesteld, en wordt dit deel voor rekening van het Genootschap door den Secretaris opgekocht voor f 2.50 per exemplaar.

INHOUD.

Doe...
1..2

Notulen van de eerste Directievergadering, gehouden op Maandag 17 Januari 1910.

Aanwezig de Heeren: F. A. Liefrinck, President, Mr. J. G. Pott, Vice-President, Dr. G. A. J. Hazeu, Dr. Ph. S. van Ronkel, C. M. Pleyte, J. P. Moquette, P. de Roo de la Faille, en B. A. J. van Wettum, Secretaris.

Afwezig de Heer: W. B. van Goor.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 13 December 1909, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President neemt in behandeling:

De Rekening en Verantwoording van den Thesaurier over het boekjaar 1909 en de door hem opgemaakte Begrooting voor 1910.

In opvolging van het bepaalde bij art. 13 van het Huishoudelijk Reglement, worden de Heeren Hazeu en de Roo de la Faille uitgenoodigd het beheer van den Thesaurier na te gaan en daarover in de eerstvolgende vergadering rapport uit te brengen.

Daarna wordt de Begrooting goedgekeurd en vastgesteld.

II. De President brengt ter tafel de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Schrijven van den 1[en] Luitenant der Infanterie P. A. F. Blom van 25 October 1909, waarbij nogmaals wordt aangeboden: „Babagai-bagai Riwajat Minangkabau", thans voorzien van een Nederlandsche vertaling en een lijst van woorden die niet in het Woordenboek van v. d. Toorn voorkomen, met verzoek om het manuscript thans in aanmerking te

brengen voor plaatsing in het Tijdschrift van het Genootschap. (Zie Not. '08 pag. 36.)

Door de Directie werd met belangstelling van den aanvullenden arbeid van den Heer BLOM kennisgenomen. Naar aanleiding van het praeadvies van Dr. VAN RONKEL is evenwel bij haar twijfel gerezen of het Genootschap wel het aangewezen lichaam is om de uitgave op zich te nemen. Waar in het bestuur van het Kon. Instituut voor taal-, land- en volkenkunde van Ned.-Indië de hoogleeraar VAN OPHUYSEN zitting heeft, een man van erkende bekwaamheid in het Minangkabausch, die land en volk door en door kent, zoude het oordeel over het aangeboden werk met meer recht van genoemd bestuur kunnen worden verwacht. Aan een publicatie van die zijde zoude bovendien voor den auteur het tweeledig voordeel verbonden zijn van 1° mogelijkheid van eigen correctie der drukproeven en 2° beschikbaarheid eener drukkerij van veel meer capaciteit dan een der Bataviasche drukkerijen bezit. In aansluiting met het dezerzijdsch schrijven van 12 Mei 1908 N°. 155, zal daarom onder mededeeling van het bovenstaande, het manuscript aan den Heer BLOM worden terug aangeboden.

b. „Een en ander over het Talaoetsch" door J. P. TALENS, zendeling-leeraar van het Sangir- en Talaut-Comité, medegedeeld door N. ADRIANI.

Opneming in de Verhandelingen.

c. „Het lichtgat (?) in den voorwand der Tjandi Mendoet" met een photo en twee teekeningen door T. VAN ERP.

Den schrijver is mededeeling gedaan van eenige opmerkingen, ter zake door den Heer D. VAN HINLOOPEN LABBERTON gemaakt, met verzoek om bericht, of die hem wellicht aanleiding geven zijn verhandeling aan te vullen of te wijzigen.

III. De President neemt voorts in behandeling de tusschentijds ingekomen stukken:

1. Schrijven van den Adjudant van den Gouverneur-Generaal dd. 10 Januari j.l., houdende mededeeling dat Z. E., zeer erkentelijk voor de aanbieding, het beschermheerschap van het Genootschap gaarne zal aanvaarden.
Informatie.

2. Missive van den 1[en] G. S. van 11 December 1909 N°. 513, waarbij wordt medegedeeld, met referte aan het dezerzijdsch schrijven van 23 November j.l. N°. 463, dat er bij den Gouverneur-Generaal geen bezwaar bestaat tegen de voorgenomen publicatie van de archiefstukken, welke door Dr. F. DE HAAN zijn gebezigd bij de samenstelling van zijn werk over den oorsprong en de ontwikkeling, de werking en de gevolgen van het door de Oost-Indische Compagnie ten opzichte van de Preanger Regentschappen gevolgd stelsel.
Informatie.

3. Renvooi van den G. S. van 11 Januari j.l. N°. 670, t. g. v. een depêche van den Minister van Koloniën dd. 5 November j.l. Afd. A[I] N°. 44/1821, houdende aanbieding van een van de Commissie van advies voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën ontvangen exemplaar harer publicatie, getiteld: „Ontstaan der Grondwet. Tweede deel. Bronnenverzameling, 1814".
Bibliotheek.

4. Renvooi van den Directeur van O. E. N. van 13 December j.l. N°. 28559, t. g. v. een missive van den Resident van Kedoe dd. 1 December t. v. N°. 7293/10, met bijlagen, waaronder een gouden ring, door den inlandschen knaap Dapon gevonden op het perceel grond van den Inlander SETROWIDJOJO, dessa Madjotengah, distr. Garoeng, afd. Wonosobo, getaxeerd op een waarde van ƒ 20.—.
Terugzending op grond van de geringe oudheidkundige waarde van het voorwerp.

5. Id. van 27 December j.l. N°. 20919, houdende aanbieding van de overblijfselen van oude inlandsche muziekinstrumenten, bedoeld bij Not. Nov. '09 II 9.

Met het oog op den zeer geschonden staat, waarin de voorwerpen zich bevinden, wordt tot terugzending besloten.

6. Id. van 20 December j.l. N°. 28859 t. g. v. een missive van den Assistent Resident van Malang, dd. 6 December 1909 N°. 992/44, met eenige koperen voorwerpen, munten, en voorwerpen van aardewerk, door de Inlanders Pa-Kas en Pa-Dikin opgedolven in de dessa's Bringin en Dadapan, onderdistr. Wadjak, onderafd. Toeren.

Voor de verschillende verzamelingen worden overgenomen alle aardewerk, alle Chineesche munten en van het koper de 6 hanglampjes (tlempik gantoeng) tot een gezamelijke geschatte waarde van *f* 53,50.—

7. Id. van 31 December j.l. N°. 29424, met aanbieding van een extract der beschikking van den Directeur van B. O. W. van den 16^en^ dier maand N°. 19211/F, waarbij wordt machtiging verleend om in daghuur, overeenkomstig de overgelegde teekening, verbeteringen te doen aan het Museumgebouw.

Retourneeren.

8. Id. van 3 Januari j.l. N°. 29 met aanb. van de metalen voorwerpen bedoeld bij Not. Nov. '09 II 7.

Zeven der voorwerpen zullen worden overgenomen voor de arch. verzameling tegen den getaxeerden prijs van *f* 5.—. De overige 7 worden teruggezonden met voorstel tot aankoop tegen de geschatte waarde van *f* 5.— ten behoeve van het Ethnographisch Museum te Leiden.

9. Aanbieding door den Directeur van Justitie, bij diens schrijven van 14 December j.l. N°. 15284, van eenige dagbladen, bestemd voor de bibliotheek.

Bibliotheek.

10. Missive van den Commandant der Zemacht in Ned.-Indië dd. 30 December 1909 N°. 13375, houdende aanbieding van eenige zeekaarten.

In de verzameling.

11. Bericht van den Civiel en Militair Gouverneur van Atjeh en onderhoorigheden, bij diens missive van 10 December j.l. N°. 7833/35, dat hem niets bekend is omtrent een vondst van gouden derhams in de onderafdeeling Lho Soekon of elders ter Noordkust.

In antwoord op een dezerzijdsch schrijven, naar aanleiding van een mededeeling door den Heer Moquette uit Langkat ontvangen.

12. Missive van den Resident van Batavia van 24 December j.l. N°. 2742/1, met aanbieding van een zilveren gesp met het Nederlandsche wapen en het opschrift: „Hoofd baljuwage Batavia", die vroeger door de z. g. demang's zou gebruikt zijn, afkomstig uit het archief van den Wedana van Tjabangboengin.

Onder dankbetuiging in de historische verzameling.

13. Aanbieding door den Hoofdinspecteur, chef van den Dienst der Staatsspoorwegen op Java, bij schrijven van 16 December j.l. N°. 7843/H, van de statistiek van het vervoer op de spoor- en tramwegen in Ned.-Indië over 1908.

Onder dankbetuiging in de Bibliotheek.

14. Aanbieding door den Britschen consul alhier, bij miss. van 20 December j.l. N°. 509, van het Boekwerk getiteld „Chronological Tables of the Indian Statutes, 1909", hem door de Britsch-Indische Regeering toegezonden ter aanbieding aan het Genootschap.

Dankbaar aanvaard.

15. Schrijven van den Chef van het Mijnwezen van 14 Januari 1910 N°. 128, waarbij onder dankbetuiging de ont-

vangst bericht wordt van de laatste afleveringen van Tijdschrift en Notulen.

Informatie.

16. Aanbieding dd. 23 December j.l. van een kaart door het Hoofdbureau van den Topographischen Dienst.

In de verzameling.

17. Schrijven van het Bestuur der Groep Ned.-Indië van het Algemeen Nederlandsch Verbond, dd. 14 Januari j.l., waarbij dank betuigd wordt voor de toezending der postzegels afkomstig van de door het Genootschap ontvangen poststukken. (Zie Not. '09 pag. 42.)

Informatie.

18. Schrijven van den Heer Dr. P. J. Hijmans van Anrooy te Solo, dd. 2 Januari j.l., met bericht dat de waarde der beide aan het Genootschap ter bezichtiging gezonden krissen door hem op ƒ 1000.— geschat wordt. (Not. Sept. '09 II 27.)

De directie acht dezen hoogen prijs niet onevenredig aan de historische en artistieke waarde der voorwerpen. Vermits echter de aankoop de financieele krachten van het Genootschap te boven gaat, zal der Regeering door tusschenkomst van den Directeur van O. E. N. in overweging worden gegeven, de krissen voor de genoemde som aan te koopen en op de gewone voorwaarden aan het Genootschap ter bewaring af te staan.

19. Schrijven van den Heer E. Jacobson te Semarang van 27 December j.l., met toezending van nieuwe lak-afdrukken van de twee gouden Boedda zegelringen. (Not. Nov. '09 II 25.)

Wat den eenen ring betreft, de deskundige leden der Directie kennen het schrift der inscriptie niet. Deze wordt geacht te zijn gesteld in een oude taal van den overwal. Er zullen stappen worden gedaan om door tusschenkomst van ons Gezantschap te Bangkok de noodige inlichtingen te vragen,

die t. z. t. aan belanghebbende zullen worden medegedeeld. Wat den anderen ring aangaat, de Heer PLEYTE zegt, dat daarop vermoedelijk is gesymboliseerd Wishnoe's eerste nederdaling, bekend als de matsya-awatâra, d. i. de visch-awatara.

20. Schrijven van den Heer Dr. J. H. J. VAN BARMEN 'T LOO te Tosari van 14 December j.l., waarbij eenige afdrukken in lak worden aangeboden van een in 1837 in het Bagelensche opgegraven gouden ring met verzoek om inlichtingen omtrent schrift, enz.

Als boven ten 1°.

21. Bericht van de Commissie van Beheer van het Koloniaal Museum te Haarlem, dat in den nacht van 7 op 8 December j.l. aldaar is overleden de Heer Dr. M. GRESHOFF, directeur van het Museum.

Condoléance.

22. Schrijven van den Heer J. W. TEILLERS alhier van 29 December j.l., houdende aanbieding van twee proefdrukken van elk der twee kaarten, behoorende bij het VIe deel van het werk over den Java-oorlog door den Kapitein E. S. DE KLERCK, met verzoek daarop de bemerkingen der Directie te willen bekendstellen en c. q. „fiat" te willen verleenen voor den druk.

Spoedshalve werd hieraan reeds door den Secretaris voldaan.

IV. In opvolging van art. 10 van het Reglement van orde worden in commissie benoemd tot de jaarlijksche opneming van:

a. de Numismatische en Ethnographische verzamelingen: de Heeren HAZEU en VAN RONKEL,

b. de Archaeologische en de Handschriften-verzamelingen: de Heeren POTT en DE ROO DE LA FAILLE,

c. de Bibliotheek: de Heeren PLEYTE en VAN WETTUM.

V. De Voorzitter

a. enz.

De Directie besluit met het oog op de gebleken toename der werkzaamheden aan de betrekking van amanuensis van het Genootschap verbonden en de tijdruimte gedurende welke de Heer H. PRANGE als zoodanig heeft gefungeerd, diens bezoldiging met ingang van 1 Januari 1910 met ƒ 50.— te verhoogen en alzoo te brengen op ƒ 250.— 's maands.

b. legt over een schrijven van den Heer P. A. J. MOOYEN, architect alhier, met wien hij zich in bespreking gesteld heeft over den aanmaak van wandkasten, noodzakelijk benoodigd voor de vergroote goudkamer van het Museum. De kosten der kasten, volgens bijgevoegd schetsontwerp, met ruiten van spiegelglas, koperen sloten, slotplaten en scharnieren, en bespannen met roode stof, geheel compleet, opgesteld in de goudkamer, zullen ongeveer ƒ 5000.— bedragen.

De door den Heer MOOYEN gevorderde prijs komt der Directie niet overdadig hoog voor, gegeven dat hij, een architect van naam, tijdens het aanmaken persoonlijk veel tijd aan het toezicht zal hebben te besteden, waarom besloten wordt den aanmaak op de gestelde voorwaarden aan dien architect op te dragen.

VI. De Vice-president

stelt voor ter vervulling van een vacature als lid der Directie daartoe te benoemen den Heer Dr. D. A. RINKES, Leeraar aan de Afd. B. van het Gymnasuim Willem III alhier.

Conform.

VII. De Heer MOQUETTE

a. deelt mede, dat de firma ALBRECHT & Co. haar belofte gehouden heeft, omschreven in Not. Dec. '09 II 20, en het rapport der oudheidkundige Commissie over 1907 thans gereed is. Hij meent dus dat er geen bezwaar tegen is den druk van het rapport voor 1908 bij die firma te doen aanvangen. Evenwel stelt hij voor, dat de Directie op grond

van de vroeger opgedane ondervinding uitdrukkelijk de voorwaarde stelt, dat thans geregeld en vlug met het drukken van Tijdschrift, Verhandelingen en Jaarrapporten worde voortgegaan, en zich bij gebreke van dien voorbehoudt de uitgave en den druk der edita van het Genootschap bij die firma te staken.

Conform.

b. geeft te kennen, dat hij van Dr. HAZEU, den redacteur der Verhandelingen, de redactie van de daaronder vallende jaarrapporten overgenomen heeft, en vraagt daarvoor de goedkeuring der vergadering.

Conform.

c. legt over een proefdruk van den Balineeschen kropak, in bladen, zijnde nu voor zooverre mogelijk gecompleteerd door de toevoeging der 7 lĕmbar's die uit Haarlem ontvangen werden.

Besloten wordt dat 800 ex. zullen gedrukt worden, dat de uitgave zal geschieden in een portefeuille en dat over een eventueel bij te voegen bijschrift nog nader zal gesproken worden.

VIII. De Heer HAZEU

stelt voor, zich voor de bibliotheek de geregelde toezending te verzekeren van de volgende inlandsche periodieken: Medan Prijaji, Soeloeh Keadilan en Poetri Hindia.

Conform.

IX. De Heer VAN RONKEL

deelt mede, dat de beide letterzetters die in de bibliotheek werkzaam zijn, op hun verzoek ontslagen zijn en in hun plaats twee nieuwe benoemd werden op een loon resp. van *f* 15.— en *f* 10.— 's maands.

Informatie.

X. De Heer PLEYTE

biedt aan namens den Heer W. G. VAN DER VELDE alhier

een koperen hand- en polsschild gevonden te Troemòn in Atjeh en onderhoorigheden.

Onder dankbetuiging in de Ethnographische verzameling.

XI. De Secretaris

geeft eenige inlichtingen omtrent de prijzen, afmetingen enz. van brandkasten en ijzeren kisten, door hem bij de firma Schlieper & Co. ingewonnen. (Not. Dec. '09 V*b*.)

Besloten wordt tot aankoop van een ijzeren geldkist van *f* 90.—.

XII. Worden alsnog van de ledenlijst afgevoerd de Heeren F. C. H. Darlang, F. B. Vodegel, E. W. L. von Faber, H. J. Bernelot Moens, F. P. Sollewijn Gelpke, K. E. C. Groen en K. R. Buss.

Worden benoemd als lid: E. J. Gerrits, Resident van Ternate, A. H. Hoekwater, Commandant der Zeemacht in Ned.-Indië, A. C. van der Hout, Chef van Peet & Co., J. J. Stieltjes, Hoofdinspecteur, Chef van den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst, Mr. A. F. van Blommestein, Hoofdambtenaar voor de arbeidswetgeving in Ned.-Indië en Dr. D. A. Rinkes, Leeraar aan de afd. B. van het Gymnasium Willem III.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 21 Februari 1910.

LIEFRINCK,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de tweede Directievergadering, gehouden op Maandag 21 Februari 1910.

Aanwezig de Heeren: F. A. LIEFRINCK, President, Mr. J. G. POTT, Vice-president, Dr. Ph. S. VAN RONKEL, P. DE ROO DE LA FAILLE, J. P. MOQUETTE, W. B. VAN GOOR, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: Dr. G. A. J. HAZEU en C. M. PLEYTE.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 17 Januari 1910, worden goedgekeurd en gearresteerd.

De President

I. Heet den Heer RINKES, die verklaard heeft de benoeming tot directielid gaarne te aanvaarden, welkom in deze vergadering en spreekt de hoop uit, dat hij veel in het belang van het Genootschap moge tot stand brengen.

II. Neemt in behandeling de navolgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. een concept-missive van den Secretaris tot beantwoording van het schrijven van den Directeur van O. E. N. dd. 30 Oct. a. p. N°. 17419 in zake het werk van den Heer JASPER over de vlechtkunst in Ned.-Indië. (Not. Dec. '09 I*a*.)

Na ampele bespreking wordt besloten het volgende advies ter zake aan dien Departementschef uit te brengen.

Aan de aanwijzingen door de Directie in haar schrijven van 3 Mei a. p. N°. 172 gegeven nopens de wijze waarop naar haar oordeel het gereed liggend werk van den Controleur in Commissie J. E. JASPER zoodanig kon worden aangevuld, dat het aan waarde en bruikbaarheid zou winnen, blijkt door den schrijver voldoende te zijn gevolg gegeven.

Bovendien heeft de Heer JASPER aan zijn werk toegevoegd een hoofdstuk, bevattende eindbeschouwingen over de economische zijde van het Inlandsche vlechtvraagstuk. Dit geschiedde blijkbaar met het doel zijn boek te maken tot een werk, als bedoeld sub 1° van Uw schrijven dd. 5 Februari 1909. Na van dit toevoegsel te hebben kennis genomen, ziet onze Directie zich evenwel tot haar leedwezen genoopt te constateeren, dat het haars erachtens niet voldoet aan de daaraan te stellen eischen, waardoor wordt bevestigd haar oordeel a priori, dat genoemde ambtenaar, althans nu, de gegevens daartoe mist. Om objectief in dit economische vraagstuk te kunnen oordeelen, moet men, zoo meent de Directie, op breeder grondslag staan, behoort men in alle geval op grond van persoonlijke ervaring vergelijkingen te kunnen maken met toestanden in Europa en zich vertrouwd te hebben gemaakt met den stand van het vraagstuk aldaar, zoomede met de ondervinding opgedaan bij de in verschillende landen aangewende pogingen tot opbeuring der kunstnijverheid.

Ofschoon de Directie zich niet volledig bevoegd acht terzake opbouwende kritiek te leveren, wenscht zij toch in het bedoelde hoofdstuk van den Heer JASPER te wijzen op eenige leemten ten aanzien van voor het ontwerp essentieële punten.

Gemist worden toch:

a. een juiste onderscheiding tusschen wat eigen is aan kunstnijverheid, aan kunst en aan nijverheid,

b. een goed begrip van het noodzakelijk primitieve karakter der vlechtkunst, waardoor zij bij toename van beschaving, 1° somtijds plaats maakt voor arbeid in degelijker of kostbaarder materiaal, 2° haar typisch-artistieke kenmerken verliest en nuttigheids-industrie wordt,

c. een zich rekenschap geven van het verschil tusschen curiositeitswaarde en gebruikswaarde,

d. een beschouwing in de eerste plaats van het nuttigheidselement in de vlechtkunst, haar marktwaardigheid plaatselijk en in het binnen- en buitenland,

e. een opgave omtrent factoren als 1° de verdiensten der vlechters, 2° de leveringsvoorwaarden van het product, 3° de verhouding tusschen de vlechters en den opkooper, werkgever of grootondernemer, 4° het bestaan der vlechtkunst naast en in vergelijking met andere bedrijven en middelen van bestaan, enz.

Dewijl de behandeling dezer stof door den Heer JASPER uitteraard en klaarblijkelijk eenzijdig is, meent de Directie dat bij voorbaat aan het nut der bij wijze van conclusie door hem aanbevolen kostbare maatregelen tot opheffing van de Inlandsche vlechtkunst (onder speciaal daartoe aangestelde „leiders" en met behulp van aan de Bestuursambtenaren te verstrekken subsidie's) ernstig moet worden getwijfeld. Zij geeft dan ook als haar oordeel te kennen, dat het hierbij terugaangeboden manuscript „Het vlechtwerk in den Indischen Archipel" zooals het nader door den Controleur JASPER is aangevuld en omgewerkt, thans aan het beoogde doel beantwoordt, *met uitzondering van het slothoofdstuk over de economische ontwikkeling der vlechtkunst*, dat naar haar meening niet in de publicatie van het werk behoort te worden opgenomen. Meergenoemden ambtenaar ware, ook in zijn eigen belang, in overweging te geven dit gedeelte van zijn omvangrijken arbeid in portefeuille te houden totdat hij, na volbrenging van zijn studiereis naar Europa, waartoe, naar onze Directie heeft vernomen, het voornemen bestaat, het geheel kan hebben omgewerkt.

Op deze wijze, zonder de economische slotbeschouwingen dus gepubliceerd, zal het boek zich kunnen aanbieden, *niet* als een standaardwerk in den sub 1° bedoelden zin, doch als een waardevolle „bijdrage tot de kennis van de vlechtkunst in Nederlandsch-Indië".

b. „De Sanscrit-inscriptie van het Mahaksobhya-beeld te Simpang" door Prof. Dr. H. KERN.

Opname in het Tijdschrift met een reproductie van een van het beeld te nemen photo.

c. „Toradja'sche Vertellingen" (tweede reeks) door N. ADRIANI.

Opname in de Verhandelingen.

d. „De Legende van Tjioeng Wanara" door C. M. PLEYTE.
Opname in de Verhandelingen.

III. Brengt ter tafel de volgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. van 18 Januari 1910 N°. 19 houdende machtiging om te beschikken over een bedrag van ƒ 34060.— voor de uitvoering van aanvullende herstellingen en nadere restauratiën aan den Boroboedoer, overeenkomstig de voorstellen van den Kapitein der Genie in commissie T. VAN ERP.

Informatie.

2. G. B. van 12 Februari j.l. N°. 6, houdende machtiging aan den Directeur van Justitie, om te beschikken over een bedrag van ten hoogste ƒ 1000.— teneinde daaruit aan de Commissie van Bijstand voor het adatrecht naar gelang van de behoefte op haar aanvraag de noodige gelden te verstrekken voor het doen vervaardigen van afschriften van adatvonnissen als anderszins. (Not. Dec. '09 II 6.)

Informatie.

3. Miss. 1e G. S. van 21 Januari j.l. N°. 160, waarbij de dank der Regeering wordt overgebracht voor de toezending van tien overdrukken ten behoeve van het Gouvernement, van de in het Tijdschrift gepubliceerde nota van toelichting betreffende de Simeloengoen'sche landschappen Siantar, enz. onder mededeeling dat de 15 voor den schrijver bestemde exemplaren ter uitreiking aan den Resident der Oostkust van Sumatra zijn opgezonden. Aangeteekend wordt nog dat de origineele nota gaarne zal worden terugontvangen. (Not. Nov. '09 I*a*.)

Bedoelde nota werd teruggezonden.

4. Aanbieding bij dienstnota van de Alg. Secretarie van 26 Januari j.l. van het boekwerk „Nova Guinea. Résultats de l'expédition scientifique néerlandaise à la Nouvelle Guinée en 1903 etc." Vol. V Zöologie Livraison III.
Bibliotheek.

5. Miss. van den Directeur van O. E. N. dd. 7 Febr. '10 N°. 2329, houdende aanbieding van de zilveren mamuntjes enz. bedoeld bij Not. Nov. '09 II 8.
Terugzending omdat de voorwerpen geen waarde hebben voor de numismatische en oudheidkundige verzamelingen.

6. Renvooi van denzelfden van 28 Januari j.l. N°. 1535 t. g. v. de missive van den Assistent-Resident van Malang dd. 15 Januari t. v. N°. 36/44, met een gouden schakel, gevonden in het gehucht Pagergoenoeng van de dessa Dadapan, distr. Toeren.
Wegens de geringe archaeologische waarde terug te zenden.

7. Id. van 7 Februari j.l. N°. 2362 t. g. v. den Ass.-Resident van Malang dd. 16 December a. p. N°. 1020/44, met eenige in de dessa Kedoengmonggo, distr. Senggoeroeh, afd. Malang in den grond gevonden gouden voorwerpen.
Als boven.

8. Aanbieding door den Directeur van Justitie bij zijn missives van 18 Januari j.l. N°. 681 en 16 Februari d. a. v. N°. 2118 van eenige boekwerken en dagbladen.
Bibliotheek.

9. Missive van den Directeur van B. B. dd. 17 Januari 1910 N°. 149, waarin wordt medegedeeld, dat te Makasser aanwezig zijn een gouden kroon, een slagzwaard en drie lansspitsen, afkomstig van de vorsten van Gowa, zoomede eenige andere gouden voorwerpen, behoord hebbende tot de orna-

menten van het Gowa'sche rijk, met verzoek om bericht of het Genootschap er prijs op stelt deze voorwerpen op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858 N°. 77 (Bijbl. N°. 3121) ter bewaring te ontvangen.

Bevestigend beantwoord.

10. enz.

11. Aanbieding door den Res. van Jogjakarta, bij schrijven van 27 Januari j.l. N°. 959/33, van een Javaansch manuscript (echt-Javaansche primbon bevattende aanteekeningen, fragmenten, enz.).

Onder dankbetuiging in de Bibliotheek.

12. Missive van den chef van het Mijnwezen dd. 3 Febr. j.l. N°. 317, met dankbetuiging voor de ontvangen Rapporten van de Oudheidk. Commissie over 1907.

Informatie.

13. Verzoek van den Hoofdinspecteur, Chef v/d. Dienst v/h. Boschwezen, bij diens schrijven van 19 Febr. j.l. N°. 370/HI, om den laatst verschenen catalogus van het Genootschap te mogen ontvangen.

Antwoorden dat een nieuwe slip-catalogus in bewerking is.

14. Aanbieding dd. 30 Januari j.l. door het Hoofdbureau van den Topographischen Dienst van eenige detailbladen van de topogr. kaarten van *a*) de res. Preanger en Batavia (Krawang), *b*) Midden-Java en Zuid- Sumatra, benevens een schetskaart van Halmahera, een kaart van Java en Madoera, en een blad van de verkenningskaart van Zuid-Sumatra.

In de betr. verzameling.

15. Miss. van den A. R. van Toeloengagoeng dd. 8 Febr. j.l. N°. 484/11, met een oude bel met ketting, een koperen

schaal en een aarden potje met deksel, in de dessa Ngerdjo, distr. Kalangbret in de modder gevonden.

In de arch verzameling. Voor den vinder zal *f* 10.— als schadeloosstelling worden overgemaakt.

16. Aanbieding door den Directeur der Landsdrukkerij, bij zijn missive van 7 Febr. j.l. N°. 26 E, van een rekening groot *f* 431,53 voor geleverd drukwerk, (Java-oorlog VI) met verzoek aan de voldoening daarvan gevolg te willen geven.

Reeds door den Thesaurier voldaan.

17. Schrijven van den Controleur van Batavia, voorzitter der commissie voor den aanslag in de bedrijfsbelasting, dd. 31 Januari j.l. N°. 176, met verzoek om den bijgaanden staat, betreffende 's Genootschap's Inlandsche employé's en werklieden, ingevuld terug te zenden.

Hieraan werd door den Secretaris voldaan.

18. Schrijven van den Kapitein der Genie T. VAN ERP van 21 Jan. j.l. N°. 10, houdende bericht dat in verband met het werk „ontgraving van het tempelterrein van Tjandi Sewoe'' nieuwe teekeningen moeten worden vervaardigd van de kleine dwergtempels. Deze arbeid kan worden verlicht wanneer beschikt wordt over de door den Heer LEYDIE MELVILLE vervaardigde plans (Blad 1, 2, 3, 4 en 4*a*) die in de verzameling van het Genootschap berusten, waarom wordt verzocht die teekeningen voor eenigen tijd ter inzage te mogen ontvangen.

Reeds gezonden.

19. Schrijven van President en Directeuren der Javasche Bank van 4 Februari j.l. N°. 58, waarbij wordt medegedeeld dat van het Genootschap in gesloten bewaring werden ontvangen 22 (twee en twintig) verzegelde kisten, gemerkt A t/m. W. (behalve I) en 1 (een) verzegelde trommel, moetende inhouden kunstvoorwerpen.

Informatie. Dit betreft de tijdelijke overbrenging naar de Javasche Bank van den inhoud der goudkamer, noodig geworden door de groote verbouwing. De Heer MOQUETTE deelt mede dat op een geringe uitzondering na, alle voorwerpen, behoorende tot de afdeeling „Ethnographie", in de Goudkamer aangetroffen, werden ingepakt, en naar de kluizen van de Javasche Bank overgebracht. In elke kist bevindt zich een lijst der daarin verpakte voorwerpen. Van het geheel werd een gespecificeerde verzamelstaat opgemaakt, die thans voor het archief wordt overgelegd.

De President brengt den Heer MOQUETTE den dank der Directie over voor de zorg en tijd die hij aan het een en ander heeft besteed.

20. Schrijven van de Factorij te Batavia der Nederlandsche Handel-Maatschappij van 16 Februari, houdende mededeeling, dat zij door haar Directie te Amsterdam, op verzoek van de Notarissen EIKENDAL te 's Hage, is uitgenoodigd ƒ 1000.— (één duizend gulden) ter beschikking van het Genootschap te stellen.

Dit bedrag werd door den Thesaurier ontvangen. Het betreft het legaat van den Heer MR. O. J. H. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM, bedoeld in Not. Sept. '09 II 25. Aan de Executrice-testamentaire zal de bijzondere dank der Directie worden overgebracht.

21. Aanbieding door het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië, bij schrijven van 8 Februari j.l. N°. 1951, van het jaarverslag van het Syndicaat over 1909.

Met dankbetuiging in de bibliotheek.

22. Aanbieding door den Hoofd-administrateur der Biliton-Maatschappij, bij schrijven van 28 Januari j.l. N°. 720, van het jaarverslag der Maatschappij over 1909.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

23. Schrijven van Dr. D. A. RINKES, dd. 10 Februari j.l., houdende melding dat hij gaarne de benoeming tot lid der Directie van het Genootschap zal aanvaarden.

Informatie.

24. Brieven van de Heeren SCHEURLEER & ZOONEN te 's Gravenhage van 14 en 24 Januari j.l., houdende afrekening over het 2e semester van 1909.

Door den Thesaurier werd de ontvangst der bedragen erkend.

25. Schrijven van den Heer H. PRANGE, Amanuensis van het Genootschap, van 1 Febr. j.l., met dank voor de hem toegekende tractementsverhooging. (Not. Jan. '10 V*a*.)

Informatie.

26. Verzoek van den Heer A. SAAL alhier bij zijn schrijven van 20 Februari j.l., om hem vergunning te geven eenige photographische opnamen in het Museum van het Genootschap te doen.

Genoemden heer zal worden medegedeeld, dat de Directie in dit speciale geval geen bezwaar heeft de vergunning te verleenen, onder voorwaarde dat geen enkel voorwerp verplaatst wordt. Van elke photo zal één afdruk voor de verzameling van het Genootschap worden opgevraagd.

27. Schrijven van het eerelid van het Genootschap Mevrouw M. S. E. SERRURIER geb. TEN KATE, dd. 20 Februari j.l., van den volgenden inhoud:

Tot mijn leedwezen, zie ik mij verplicht, Uw College in kennis te stellen met het feit, dat ik, wegens dringende gezondheidsredenen, binnen twee à drie maanden, mij naar Europa zal begeven en daardoor niet langer in staat zal wezen, het beheer over de Ethnographische Verzameling van het Bataviaasch Genootschap, op mij te nemen. Hoewel de datum van mijn vertrek, door bijzondere omstandigheden,

nog niet is vast te stellen, acht ik het toch beter, Uw College, nu reeds, met mijn plannen bekend te maken, vooral met het oog op de keuze van een conservator, voor de, gedurende vele jaren, aan mij toevertrouwde afdeeling. Niets gaat mij meer ter harte dan de toekomst der Ethnographische Collectie en daarom komt het mij wenschelijk voor, dat de persoon, die, door de Directie, als mijn opvolger zal worden aangewezen, bij tijds op de hoogte worde gebracht van de werkzaamheden, de indeeling en inrichting, verbonden aan, en betrekking hebbende op deze omvangrijke verzameling. Het komt mij onnoodig voor te verzekeren dat ik mij bereid verklaar, in die richting mede te werken, èn in het belang van het Ethnographisch Museum, èn om de zware taak van den door Uw College aan te wijzen opvolger te vergemakkelijken, door omtrent velerlei zaken inlichtingen te verschaffen.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, de Directie van het Bataviaasch Genootschap, mijn dank te betuigen voor het in mij gestelde vertrouwen, jaren lang door mij genoten. Steeds zal ik mij gelukkig achten, op welke wijze ook, in de toekomst, de Museumbelangen te behartigen, voor zoover dit, na mijn vertrek, wellicht nog mogelijk zou kunnen zijn.

Hoe wenschelijk het voor de belangen van het Museum is, dat een deskundige de leiding en het beheer op zich neemt, kan wellicht niemand beter begrijpen dan ik zelve. Mocht echter ooit, het Bataviaasch Genootschap in moeilijkheden komen, *door gebrek* aan een geschikt persoon als beheerder der Ethnographische collectie, dan zal ik, mits daartoe aangevraagd, zoo mijn gezondheid mij, na jaren, mocht veroorlooven, naar Java terug te keeren, steeds bereid gevonden worden om mijn oude plaats wederom in te nemen.

Hoezeer een dergelijke loop van zaken mij ook zou toelachen, ik meen hier toch te moeten herhalen, dat een deskundige, liefst een ethnograaf van studie, als beheerder van het Museum, niet alléén wenschelijk, maar werkelijk noodig is, om naar behooren deze ethnographische schatten tot hun recht te doen komen.

De Directie met leedwezen kennis genomen hebbende van het aanstaand vertrek uit Indië van Mevrouw SERRURIER besluit dit schrijven ter volgende vergadering in nadere behandeling te nemen en voorloopig de Heeren MOQUETTE en RINKES uit te noodigen gezamelijk het conservatorschap der bedoelde verzameling t. z. t. op zich te nemen.

De Heer MOQUETTE verklaart zich daartoe bereid, terwijl de Heer RINKES de zaak in nader beraad wenscht te nemen.

28. Schrijven van dezelfde van den 21en d. a. v., houdende bericht omtrent de vorderingen bij het samenstellen van den catalogus der Ethnogr. collectie gemaakt.

Informatie.

IV. De Vice-President legt, ook namens den Heer DE ROO DE LA FAILLE, het volgende verslag over betreffende de handschriftenverzameling:

De verzameling Oostersche handschriften is in het afgeloopen jaar met enkele nummers vermeerderd.

Het inbinden der tot de aan het Gouvernement behoorende, door wijlen BRANDES verzamelde, en aan het Bat. Gen. in bewaring afgestane collectie handschriften is afgeloopen, en alle handschriften zijn op nieuw genummerd. Het euvel doet zich voor dat enkele planken met dubbele rijën boeken bezet zijn, doch nu de aan de Archaeologische Commissie behoorende kasten, welke tegen den N.-wand der handschriftenkamer geplaatst waren, verwijderd zijn, kan een nieuwe handschriftenkast aangeschaft worden, waartoe de gewone begrootingspost voor meubilair meer dan voldoende is.

De catalogiseering der omvangrijke verzameling Arabische handschriften heeft geregelden voortgang; de stapel nog niet onderzochte Arab. Hss. zal geregeld worden geschrift en gecatalogiseerd.

De Commissie brengt hulde aan de loffelijke wijze, waarop de Conservator zich wederom gedurende het afgeloopen jaar van zijne taak heeft gekweten.

V. De Heer DE ROO DE LA FAILLE brengt, ook namens den Heer HAZEU, het volgende verslag uit over het in het afgeloopen jaar gevoerd financieel beheer:

De commissie, in de Januari-vergadering aangewezen om verslag uit te brengen over het in het afgeloopen jaar gevoerd financieel beheer, heeft zich den 24sten Januari 1910 van de haar opgedragen taak gekweten.

Door haar zijn de quitantiën vergeleken met het kasboek, de deposito-bewijzen nagezien, de totalen der maandelijksche uitgaven en ontvangsten, opgegeven in den ingedienden staat over het jaar 1909, vergeleken met de in het kasboek geboekte sommen, de bedragen van de deposito-renten nagegaan en al wat verder aan bewijzen van debita en credita ter beschikking was, nauwkeurig onderzocht.

De commissie constateerde dat het geldelijk beheer alleszins nauwgezet en stipt is gevoerd, en geeft daarom in overweging den Penningmeester acquit en décharge over zijn beheer in 1909 te verleenen.

Overeenkomstig het advies der commissie wordt den Penningmeester acquit en décharge verleend over zijn beheer in 1909.

VI. De Heer MOQUETTE

biedt namens den Heer J. KNEBEL voor de Ethnographische verzameling ten geschenke aan: een Bataksche tooverstok, en, bestemd voor de oudheidk. collectie, tien praehistorische steenen beitels, de namen der vindplaatsen waarvan bekend zijn.

Onder dankbetuiging in de betrekkelijke verzamelingen.

VII. De Heer VAN RONKEL

brengt, ook namens den Heer HAZEU als volgt verslag uit over de numismatische verzameling:

De commissie benoemd om verslag uit te brengen over de numismatische verzameling heeft zich den 12en Februari van haar taak gekweten. Zij bevond dat de conservator de door

de in de muntenkamer verrichte werkzaamheden van verwen, witten e. d. omgeworpene stapeltjes gelijksoortige munten bijna heeft hersteld.

De conservator heeft wederom een gedeelte zijner eigene collectie naar de verzameling van het Genootschap overgebracht, volgens het plan indertijd door hem aan de Directie in overweging gegeven, en door haar gaarne aanvaard.

De aanwinst aan nieuwe munten in 1909 bedraagt: een vijftigtal.

VIII. De Secretaris

a. deelt mede dat van den landsarchivaris, Dr. F. DE HAAN ten geschenke ontvangen werd een boekje „de Oost-Indische Theeboom", waarin verzen die tusschen 1696 en 1703 te Batavia zijn vervaardigd.

Met dank in de bibliotheek.

b. id. dat door tusschenkomst van denzelfden van den Heer P. A. DE NIJS BIK alhier ten geschenke werd ontvangen: 1e een oude teekening van het huis op den Tanah-abang-heuvel, door den landsarchivaris uit verschillende gegevens opgemaakt als te zijn gebouwd vóór 1740, vermoedelijk door den G. G. VAN RIEBEECK; 2e een photo van een reproductie dierzelfde teekening, nadat deze voor zoover incompleet was bijgewerkt. Het onderschrift in den hoek hoort niet bij de teekening en is van zeer modernen datum en onjuist.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

c. brengt ter tafel de van den Kapitein der Infanterie V. J. VAN MARLE ten geschenke ontvangen, in Midden-Timorschen stijl geornamenteerde kopeinden van dakstijlen, bedoeld bij Not. Juni '09 II 24.

Onder dankbetuiging in de betrekkelijke collectie.

IX. Worden van de ledenlijst afgevoerd de namen der Heeren E. H. CARPENTIER ALTING, J. Th. JARMAN, J. C. DE BERGH, en D. J. VAN DER LINDEN.

X. Worden tot lid benoemd de Heeren A. J. H. Eijken, Controleur B. B. en A. F. S. van Zijll de Jong, Asp. Contr. B. B.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 4 April 1910.

LIEFRINCK,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de derde Directievergadering, gehouden op Maandag 4 April 1910.

Aanwezig de Heeren: F. A. LIEFRINCK, President, Mr. J. G. POTT, Vice-president, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. Ph. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.
Afwezig de Heer: W. B. VAN GOOR.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 21 Februari 1910, worden goedgekeurd en gearresteerd.

De President

I. neemt in behandeling de navolgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Rapporten over het 3e en 4e kwartaal van de commissie in N. I. voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, met bijlagen 46 en 47.

Aanbieden aan den Directeur van O. E. N. ter doorzending aan de Commissie van bijstand in Nederland.

II. brengt ter tafel de volgende nieuw ingekomen stukken:

1. Missive van den 1en G. S. van 18 Maart j.l. N°. 641, houdende, op last van den Gouverneur Generaal, aanbieding ten geschenke van deel I, 2e afd., aflevering I van het werk getiteld „die Fossilien von Java" door Prof. Dr. MARTIN.

Bibliotheek.

2. Id. van 21 Maart d. a. v. N°. 666, houdende toelichting op het in afschrift aangeboden G. B. van 16 Maart 1910 N°. 36, waarbij machtiging wordt verleend om ter beschikking van de Directie van het Bat. Genootschap te stellen

een som van *f* 1727.— (één duizend zeven honderd zeven en twintig gulden), teneinde haar in de gelegenheid te stellen om aan Mevrouw de Wed. M. S. E. SERRURIER, geboren TEN KATE en haar assistente Mejuffrouw E. GEERTS, in den door de Directie meest gepast geachten vorm een blijk van waardeering te doen toekomen voor hetgeen door beiden in het belang van het Museum van het Genootschap is verricht.

Informatie. Samen behandelen met II 14.

3. Renvooi G. S. van den 11en Maart j.l. N°. 6336 met miss. van den Secretaris-Generaal van het Departement van Koloniën dd. 10 Januari t. v. afd. A^I N°. 37/54, houdende aanbieding namens den Minister van het door de commissie van advies voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën uitgegeven werk: „Relazioni Venezione".

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

4. Missive van den Directeur van O. E. N. van 15 Februari j.l. N°. 2938, met verzoek zoo mogelijk een beschrijving te geven van de voor aankoop ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden aanbevolen voorwerpen bedoeld bij Not. Jan. '10 III 8.

Bedoelde beschrijving werd reeds aangeboden.

5. id. van denzelfden van 16 Februari j.l. N°. 3031, houdende aanbieding namens den G. G. van het door Dr. N. ADRIANI en Mevrouw M. L. ADRIANI geb. GUNNING samengestelde werk „Hoofdstukken uit de spraakkunst van het Tontemboansch."

Bibliotheek.

6. id. van denzelfden van 19 Maart j.l. N°. 5036, waarbij mededeeling verzocht wordt, of de Bibliotheek reeds over een exemplaar beschikt van het boekwerk „Twentieth century impressions of Netherlands India", en zoo neen, of op het bezit daarvan wordt prijs gesteld.

De vraag aan het slot werd reeds bevestigend beantwoord.

7. Besluit van denzelfden, dd. 14 Maart 1910 N°. 4670, tot aankoop voor een som van *f* 1000.— (duizend gulden) van een staatsiekris en een strijdkris, beide toebehoord hebbende aan den vroegeren Rijksbestierder van Boeleleng, GOESTI DJILANTIK, thans in het bezit van den Heer P. J. HIJMANS VAN ANROOIJ te Soerakarta, met bepaling dat die voorwerpen op den voet van G. B. 11 Dec. 1858 N°. 77 (bijbl. 3121) in bewaring worden afgestaan aan het Genootschap. (Zie Not. Jan. '10 III 18.)

Informatie.

8. Id. van 24 Maart d. a. v. N°. 5333, tot aankoop voor een som van *f* 5.— (vijf gulden) van de voorwerpen bedoeld bij deze Notulen II 4, bestemd voor 's Rijks Ethn. Museum te Leiden.

Informatie.

9. Renvooi van denzelfden van 22 Maart j.l. N°. 5281, t. g. v. een missive van den Ass. Resident van Pekalongan dd. 26 Februari t. v. N°. 1881/56, met 1 glazen kop, 2 glazen borden en 1 aarden potje, gevonden in distr. Kadjen.

Wegens niet genoegzame arch. waarde terugzenden.

10. Id. van 31 Maart j.l. N°. 2748, t. g. v. een miss van den A. R. van Malang dd. 28 Januari t. v. N°. 92/44, met eenige bronzen voorwerpen, door den Inlander MANGOENDRONO gevonden in de dessa Poetoekredjo, onderdistr. Kaliparee, distr. Senggoeroeh en getaxeerd op een waarde van *f* 1.80.

Voor de verzameling overgenomen.

11. Aanbieding door den Dir. van Justitie bij miss. van 18 Maart j.l. N°. 3469, van eenige dagbladen bestemd voor de bibliotheek.

Onder dankbetuiging aanvaard.

12. Id. door den Commandant der Zeemacht bij miss. van 25 Februari j.l. N°. 2224, van eenige zeekaarten van de Oostkust van Sumatra en de Zuidkust van Borneo, benevens een Lichtenlijst van Nederland en zijn Koloniën.

In de verzameling.

13. Id. door het Hoofdbureau van den Topographischen Dienst op den 22^{en} Maart j.l., van eenige detailbladen van de Preanger en Midden-Java, schetskaarten van Soembawa, Boeroe- en Mentawei- eil. en een overzichtskaart van midden-Java.

In de verzameling.

14. Schrijven van het Eerelid Mevrouw de Wed. M. S. E. Serrurier geb. ten Kate, dd. 20 Februari j.l., omschreven bij Not. Febr. '10 III 27. (Zie ook deze Not. II 2.)

De directie besluit te antwoorden als volgt:

Uit Uw schrijven van 20 Februari j.l. heeft de Directie van het Bataviaasch Genootschap met leedwezen ontwaard, dat dringende gezondheidsredenen U nopen zich binnenkort naar Europa te begeven.

Het behoeft nauwelijks gezegd, dat Uw aanstaand vertrek voor het Genootschap een zwaar verlies zal zijn. Immers, de door wijlen Uw echtgenoot Mr. L. Serrurier aangevangen grondige reorganisatie van de Ethnographische verzameling werd door U in zijn geest met groote kennis van zaken en goeden smaak voortgezet en bijkans voleindigd. De Compagnieskamer, de plaats waar de historische collectie van het Genootschap op zoo waardige wijze is tentoongesteld, is mede een schepping van Uw hand.

Het is der Directie een behoefte U haar zeer bijzondere erkentelijkheid te betuigen voor dezen arbeid, sinds verscheiden jaren belangeloos voor het Genootschap verricht.

enz.

Uw aanbod om, op welke wijze ook, in de toekomst de belangen van het Genootschap te blijven behartigen, heeft de

Directie dankbaar aanvaard. Het zal haar aangenaam wezen bij voorkomende gelegenheid daarvan te kunnen gebruik maken.

Zij is gevoelig voor de omstandigheid, dat waar de datum van Uw afreis nog niet was bepaald kunnen worden, reeds thans door U van Uw plannen werd kennis gegeven, met het doel der Directie in staat te stellen voor Uw werkzaamheden een geschikt opvolger te zoeken. In dit verband zal het U aangenaam zijn te vernemen, dat het directielid J. P. MOQUETTE bereidwillig op zich genomen heeft het beheer van de thans door U verzorgde verzamelingen voort te zetten.

15. Schrijven van den Heer Dr. D. A. RINKES van 25 Februari j.l., berichtende dat hij een opdracht tot medeconservator van de Ethnographische afdeeling van het Museum niet kan aanvaarden. (Not. Febr. '10 III 27.)

Informatie. De President noodigt namens de Directie den Heer MOQUETTE uit, na het vertrek van Mevr. SERRURIER alleen het beheer van de Ethnographische en Historische verzamelingen op zich te nemen, hetgeen door genoemd Directielid bereidwillig wordt aangenomen.

16. Schrijven van den Commandant van het Exploratie detachement voor Zuid Nieuw Guinea, dd. 18 Januari j.l. N°. 17, houdende aanbieding van een lijst der in het 2e halfjaar van 1909 verzamelde ethnographica.

In handen van den Heer MOQUETTE. Samen beantwoorden met 17.

17. Schrijven van denzelfden, dd. 25 Februari j.l. N°. 25, met een calque ter toelichting van de vindplaats der in 1909 verzamelde voorwerpen.

De ontvangst melden. In handen van den Heer MOQUETTE.

18. Schrijven van Kapitein der Genie T. VAN ERP van 16 Maar j.l. N°. 17, met verzoek om toezending in bruikleen van de teekeningen en het oudheidkundige kaartje behoord hebbende bij het opstel van den toenmaligen Controleur

J. van Aalst over Tjandi Ngawen enz. in Tijdschrift XLI en volgens een noot van de redactie met het hs. bewaard in het archaeologisch archief.

Door den Secretaris te zenden.

19. Missive van den A. R. van Djombang van 17 Maart j.l. N°. 974/75, met aanbieding van 5 zilveren armbanden en 6 zilveren munten, alle door opdelving aldaar gevonden.

Overnemen tegen de dezerzijds geschatte waarde van ƒ 15.—

20. Missive van den A. R van Toeloengagoeng dd. 18 Febr. j.l. N°. 626/11, met een gouden voorwerp, bij het baden in een riviertje in dessa Blendis, distr. Kalangbret, gevonden.

Overnemen tegen de door ons getaxeerde waarde van ƒ 20.—

21. Miss. van den Controleur van Kroë van 16 Maart j.l. N°. 347/20, met verzoek om terugzending, zoo mogelijk met de Mal. overzetting, van de koperen oorkonden bedoeld bij Not. Sept. '09 II 18.

Terugzenden onder mededeeling, dat van wege het Genootschap photo's der piagem's genomen werden, en dat de Directie hoopt spoedig de gewenschte vertaling te kunnen zenden.

22. Aanbieding namens de commissie voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera door het Lid H. L. Leydie Melville, bij schrijven van 24 Februari j.l., van 2 lichtdrukken van den hoofdgrafsteen van Poetri Dewi Swari te Leran bij Grissee.

Onder dankbetuiging in de collectie.

23. Schrijven van Mevrouw de Wed. M. S. E. Serrurier geb. ten Kate van 4 April j l., omtrent de wenschelijkheid om de catalogus der Ethn. verzameling in Holland te doen drukken.

In rondlezing.

24. Id. van dezelfde van denzelfden datum, houdende bericht, dat in verband met het aanstaand vertrek van den

Heer TEILLERS, die belast was met den aanmaak der als kunstvoorwerpen gedachte etiquetten voor de onder haar beheer staande verzameling, thans in korten tijd de geheele bestelling in eens zal worden afgeleverd, waardoor de hooge kosten die bedoeld waren over 4 à 5 jaren verdeeld te zijn, dezer dagen in hun geheel moeten worden afbetaald. Behalve een bedrag van *f* 396.— dat onlangs door den Thesaurier werd voldaan, zal binnenkort voor het ontbrekende nog een som van *f* 569.— vereischt worden. Schrijfster vraagt machtiging op dien voet het ontbrekende te mogen bij bestellen.

Conform.

25. Schrijven van Mevr. SERRURIER van denzelfden datum, houdende verzoek haar te machtigen de antieke, Friesche hangklok uit de Compagnieskamer te laten repareeren voor de laagst gevraagde som van ± *f* 40.—

Conform.

III. De Vice-President

legt mede namens den Heer DE ROO DE LA FAILLE het volgende verslag over betreffende de arch. verzameling.

De Archaeologische verzameling werd gedurende het jaar 1909 uitgebreid met:

1 beschreven steen van den Dièng;
25 andere steenen voorwerpen;
55 metalen voorwerpen;
4 stuks aardewerk.

Aan het schoonhouden van de verzameling werd de noodige zorg besteed.

De rangschikking van de beelden en bronzen voorwerpen in de rotonde en den daarachter doorgetrokken doorloop is in hoofdzaak afgeloopen; deze belangrijke arbeid kwam tot stand onder de leiding van den Heer PLEYTE.

Nieuwe fraaie kasten en vitrines voor de verzameling bronzen en daartoe behoorende voorwerpen van anderen aard werden aangemaakt en in gebruik genomen.

Dank zij de zeer te waardeeren, krachtige medewerking van het Directie-lid den Heer VAN GOOR werden de verbouwing van den doorloop en de daarmede verband houdende werkzaamheden grootendeels beëindigd.

De rotonde en de verzameling beelden in den doorloop maken thans een sieraad van het Museum uit, waarvan dadelijk bij het binnentreden een zeer gunstige indruk wordt verkregen.

De rangschikking van de beelden en andere voorwerpen in de overdekte loodsen achter den doorloop is nog niet afgeloopen.

De voorwerpen in de goudkamer waren wegens de verbouwing dier localiteit ingepakt en bij de Javasche Bank in bewaring genomen; ze konden derhalve niet worden nagegaan door de ondergeteekenden.

IV. De Heer HAZEU

biedt ten geschenke aan:

namens het Lid Pangeran Adipati MOHAMMAD DJAMALOEDDIN ALOEDA, Wakil Sultan Sĕpoeh te Tjeribon:

een fraai-bewerkte bronzen nâga, die waarschijnlijk als waterspuier heeft dienst gedaan of althans als zoodanig bedoeld was. In antwoord op een verzoek om nadere inlichtingen kon de Wakil Soeltan Sepoeh slechts het volgende mededeelen: De gezonden „nanagan" (nabootsing van een nâga) is de overgeblevene van een paar, die in vroeger tijd als versiering waren aangebracht aan eene kunstmatige grot van het bekende aan den Soeltan Sĕpoeh van Tjeribon toebehoorende lustverblijf Soenjaragi (waarover men zie Veth, Java, 1e ed. pag. 194—196). Een jaar of drie geleden werd een dier nanagan's (door een het lustverblijf bezoekend vreemdeling?) gestolen. Vreezende dat wellicht ook de tweede eenzelfde lot zou ondergaan, werd deze op bevel van den Wakil Soeltan Sĕpoeh naar de kraton overgebracht. Aangezien daar echter geen plaats gevonden werd, waar dit ornament op eenigszins passende wijze zou kunnen worden aangebracht,

acht thans genoemde Prins het 't best, de nanagan aan ons Genootschap aan te bieden.

Onder dankbetuiging in de arch. verzameling.

V. De Heer van Ronkel

a. legt, mede namens den Heer Hazeu, het volgende rapport over betreffende de Ethn. Verzameling.

De commissie belast met het uitbrengen van verslag over de ethnografische verzameling heeft zich den 19[en] Maart van haar taak gekweten.

Zij bevond dat de vervaardiging der nieuwe etiquetten gestadig voortgaat; wanneer de beschreven kaarten bij de voorwerpen door de fraai bewerkte etiquetten zijn vervangen — waarmede reeds een begin is gemaakt — zal een uitstekend effect zijn verkregen.

Tusschen de aaneengrenzende ethnografische en historische collecties werd, naar het reeds lang bestaande plan, een scherm van met wit linnen bespannen latwerk op de achterzijde der kasten aangebracht, zoodat thans de vischnetten van groep III, *a* niet meer tusschen de oude stukken der historische collectie zichtbaar zijn.

De tot groep XIV behoorende vlaggen zijn gerepareerd, en van nieuwe stokken voorzien.

De door te geringe afmeting onleesbare etiquetten aan de voorwerpen welke op de kasten of hoog aan den muur zijn geëtaleerd, zijn vervangen door blikken etiquetten waarop de nummers groot en duidelijk zijn aangebracht. Voorts werden aan een vijftigtal platte vitrines zinken gootjes bevestigd tusschen de kieren der deuren, om het binnendringen van stof te voorkomen.

De blokken van vijf kasten links van den ingang worden voorloopig gebruikt als magazijn voor de voorwerpen bestemd voor de nieuwe zaal, welke thans geheel onder dak en bevloerd is.

De commissie constateerde dat de poort genommerd 4860 is ontdaan van de bij haar behoorende twee beelden, die trouwens reeds zeer bouwvallig waren.

In de zgn. Compagnieskamer werd eene uit een gouvernementsgebouw in de benedenstad afkomstige verzameling antieke tegeltjes langs den muur aangebracht; deze met bijbelsche voorstellingen versierde tegeltjes werden gerangschikt in de volgorde van de boeken des Ouden en Nieuwen Verbonds.

De kelamboe van het ledikant moest gedeeltelijk vernieuwd worden, daar insecten en andere zaken er schade in hadden aangericht.

Voor andere opmerkingen nopens de met zorg en toewijding beheerde verzamelingen vond de Commissie geene aanleiding.

b. biedt namens den Consul Generaal der Nederlanden te Singapore, H. SPAKLER, ten geschenke aan 20 jaargangen van de Singapore en Straits Directory.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

c. deelt mede, dat de Balineesche kropak bedoeld laatstelijk bij Not. Januari 1910 VII *c*, thans geheel gereed is.

De Directie besluit dat de verzending aan de leden zal plaats hebben niet in een portefeuille zooals vroeger werd bepaald maar in een enveloppe. De Heer PLEYTE neemt op zich een korte beschrijving bij te voegen in Nederlandschen en Engelschen tekst.

VI. De Heer PLEYTE

legt over een inventaris van de goud- en zilverwerken van de Arch. afdeeling, bij de Javasche Bank in bewaring gegeven.

VII. De Secretaris

a. deelt mede dat de inlandsche bediende, meer speciaal ter beschikking van den secretaris-thesaurier, SAIRI, ontslag heeft gevraagd en vervangen werd door ENDONG, wiens loon hij voorstelt op *f* 12.— 's maands te stellen.

Conform.

b. brengt mede namens den Heer PLEYTE het navolgende verslag uit over den toestand der Bibliotheek.

De Commissie, ingevolge art. 10 van het Reglement van Orde, in de Directievergadering van 17 Januari j.l. benoemd om verslag uit te brengen omtrent den toestand der Bibliotheek, heeft zich op heden van dien taak gekweten, en 't behoeft wel nauwelijks gezegd, alles in de beste orde bevonden.

In de kamer van den Bibliothecaris was een verbetering aangebracht door de plaatsing van een schrijftafel voor den amanuensis.

Met het drukken van den slip-catalogus is men gevorderd tot in de letter H.

In de bibliotheek zelve vormen de bovenlichten een belangrijke verandering ten goede.

Beide letterzetters werden door nieuwe vervangen die bewijs gaven van voldoende vakkennis en vlijt.

VIII. Worden van de ledenlijst afgevoerd de namen der Heeren C. LASEUR, Mr. Th. THOMAS, J. J. W. VAN BENNEKOM en J. H. LOUDON.

IX. Worden tot lid benoemd de Heeren Mr. H. M. MEERTENS, Advocaat en Procureur, Mr. G. W. UHLENBECK, Lid van het Hooggerechtshof, Dr. J. W. VAN GEUNS, Chef van het chemisch laboratorium der Kon. Petr. Mij., Jhr. Mr. A. C. D. DE GRAEFF, 1e Gouvernements Secretaris, S. KAPLAN, chef raffinadeur der Kon. Petr. Mij., W. C. MOOJEN, Hoofdadministrateur van id., O. COLLET, Directeur der Deli Moeda Plantagen Mij., benevens de N. V. Boekhandel en Drukkerij MASMAN en STROINK te Semarang.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 17 Mei 1910.

POTT, *Vice-President.*
v. WETTUM, *Secretaris.*

Notulen van de vierde Directievergadering, gehouden op Dinsdag 17 Mei 1910.

Aanwezig de Heeren: Mr. J. G. POTT, Vice-president, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. Ph. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: F. A. LIEFRINCK, P. DE ROO DE LA FAILLE en W. B. VAN GOOR.

De vergadering wordt bijgewoond door Dr. N. J. KROM, oudheidkundig ambtenaar, daartoe door de Directie uitgenoodigd.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 4 April j.l., worden goedgekeurd en gearresteerd.

De Vice-president

I. Heet den Heer KROM welkom in deze vergadering, spreekt de hoop uit dat hij voldoening moge hebben van zijn taak, die in zich sluit de voortzetting van het werk door den diepbetreurden BRANDES zoo waardig ingezet en geeft de verzekering, dat de Directie harerzijds alles zal doen om die taak te vergemakkelijken.

Deze zegt den Vice-president dank voor zijn vriendelijke welkomstwoorden en betuigt zijn erkentelijkheid voor de hulpvaardigheid waarmede de Vice-president en de overige directieleden hem dadelijk bij zijn arbeid zijn tegemoetgekomen. Hij zal van zijn kant al het mogelijke doen om te geraken tot een vruchtbare en aangename samenwerking met de Directie van het Bataviaasch Genootschap.

II. Biedt Dr. N. J. Krom namens de Directie haar lidmaatschap aan, dat door dezen aanstonds gaarne wordt aanvaard.

III. Neemt in behandeling de navolgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Schrijven van het eerelid Mevrouw de Weduwe M. Serrurier, geb. ten Kate, dd. 4 April j.l., (Not. April 10 III 23), luidende als volgt:

Met het oog op mijn aanstaand vertrek en het feit dat het niet meer mogelijk is vóór mijn afreis den door mij begonnen Catalogus geheel te voltooien zou ik aan de Directie van het Bataviaasch Genootschap in bedenking willen geven den druk van dit werk, in Europa te doen geschieden, en mij de correctie en leiding te willen toevertrouwen.

Wel heeft de Heer Moquette zich bereid verklaard, behalve de conservator's werkzaamheden, ook de afwerking van den Catalogus op zich te nemen, doch, als men nagaat welk een zware taak ZEd. wacht als conservator en wat er, na de voltooiïng der in aanbouw zijnde zalen, in het Ethnographisch Museum te doen valt, moet men aannemen dat van een voortzetting van den Catalogus, in de eerste 8 à 10 maanden, geen sprake kan zijn.

Ook kan ik niet anders gelooven dan dat de geheele afwerking moet lijden wanneer een ander persoon, dan de samensteller, met de correctie der drukproeven wordt belast, zoodat de verantwoordelijke persoon machteloos staat voor eventueele omissie's, vergissingen of dergelijken.

Om den Heeren Directieleden, die nog geen duidelijke voorstelling van het werk mochten hebben, gelegenheid te geven een juist inzicht in deze zaak te verkrijgen, voeg ik hierbij een manuscript in duplo, van den uitgebreiden Groep I, (één voor de drukkerij, één voor het geval het manuscript zou verloren gaan) en één manuscript in duplo van den kleinen Groep VIII *a* waaruit duidelijk blijkt welk een groot verschil in omvang, er onderling tusschen de Groepen bestaat.

Hoewel het drukken in Europa mij, om meerdere redenen hoogst wenschelijk voorkomt moet ik eerlijk bekennen niet blind te zijn voor het bezwaar dat bestaat door dat na Groep I, die voltooid is, Groep II volgt, voor 3/4 afgewerkt, zoodat er een stagnatie in den voortgang van het drukken zou plaats hebben, zoo de Heer MOQUETTE, na ruim één jaar, d. w. z. na afloop van het drukken der reeds voltooide gedeelten, geen nieuwe copie mocht kunnen leveren. Ik bereken n.l. dat minstens één jaar moet voorloopen voordat die aanvulling van copie, noodig zou blijken.

Dit bezwaar treft uitsluitend de pagineering die, aangezien een gedeelte nog niet in manuscript bestaat, later, na voltooiïng, zou moeten worden aangebracht, daar zij bij stagnatie in den copie-toevoer, niet geregeld kan worden voortgezet. Hoewel dit bezwaar zeer zeker niet gering is, dunkt mij dit toch nog de eenig-mogelijken weg, om zoo spoedig mogelijk en *onafgebroken* te kunnen doorgaan met drukken, terwijl de moeite, last en contrôle die een dergelijke regeling zou meebrengen toch uitsluitend voor mijne rekening zouden komen. Gaarne zou ik die lasten op mij nemen, omdat ik overtuigd ben dat de voordeelen van een beslissing in die richting, oneindig zwaarder wegen dan het technische bezwaar dat de pagineering's questie oplevert.

Nog staat een andere weg open n.l. het afzonderlijk drukken der Groepen, zoodat men 15 kleine boekjes zou verkrijgen die, onafhankelijk van de nummers, kunnen worden gedrukt al naar het manuscript voltooid is; op die wijze zou men b.v. kunnen aanvangen met Groep XIV, en Groep I laten volgen. Deze schikking komt mij onaannemelijk voor, daar hierdoor de klapper, welke ik mij voorstelde, tot gemak der Museumbezoekers, te maken, onbruikbaar zou blijken of liever gezegd, te ingewikkeld zou worden, om van veel practisch nut te zijn.

Mocht de directie het met mij eens wezen dat de bezwaren om den Catalogus in Europa te drukken niet opwegen tegen de enorme voordeelen, dan staan, ik herhaal het, dus twee wegen open:

1°. De pagineering, onder scherp toezicht, *na afloop* te doen geschieden.

(Met de zeer omvangrijke Groep I zou men in ieder geval de pagineering kunnen beginnen, daar deze Groep reeds voltooid is en het allereerst in druk zou moeten verschijnen).

2°. Mij in staat te stellen na 1 à 1½ jaar met drukken voort te gaan, door te zorgen dat ik nieuwe copie ontvang, (te beginnen met het laatste gedeelte van Groep II), iets wat natuurlijk geheel afhangt van den Heer MOQUETTE.

De ongeregelde wijze van de afwerking der Groepen is niet weinig onder invloed van allerlei onvoorziene omstandigheden, buiten mijn schuld, geschied. Het hameren en kloppen door de verbouwing van het Museum veroorzaakt, en zulks nog wel op vele plaatsen tegelijk, maakten dat ik vaak niet kon werken in de Groepen die het eerst onder handen moesten worden genomen.

Zoo ook is Groep II door het bouwen der nieuwe zaal nooit voltooid geworden.

De Directie besluit op de volgende wijze te antwoorden:

De aangelegenheid, bij uw schrijven voorgebracht, had de volle aandacht der Directie. In haar voorlaatste vergadering van 4 April j.l. werden tegen het voorstel om den Catalogus der Ethnographische Verzameling in Nederland te doen drukken reeds dadelijk gewichtige bezwaren ingebracht. Nochtans achtten wij het wenschelijk de zaak nog eens nader in overweging te nemen, en zulks omdat het denkbeeld is uitgegaan van U, die den Catalogus voor zoover hij gereed is samenstelde.

Uw brief werd daarop bij de leden der Directie in rondlezing gezonden, hetgeen de oorzaak is van de vertraging, welke de afdoening dezer zaak tot ons leedwezen heeft ondervonden.

In onze laatste vergadering, den 17^{den} dezer gehouden, werd uw voorstel nogmaals overwogen maar kwamen wij eenstemmig tot de overtuiging dat, hoe gaarne wij ook aan

uw verlangen zouden willen voldoen, toch inderdaad aan den druk in Holland onoverkomelijke hinderpalen in den weg staan.

De aanstaande conservator der zoo langen tijd door U verzorgde collectie acht het beslist onmogelijk de catalogiseering van de nog niet afgedane groepen der verzameling binnen zoodanigen tijd af te werken, dat met den druk van den Catalogus onafgebroken kan worden voortgegaan.

De door U geopperde schikking om aan dit bezwaar tegemoet te komen door de pagineering, onder scherp toezicht, te doen plaats hebben na afloop van den druk van het geheele werk, acht de Directie op technische gronden bepaald onuitvoerbaar.

De Directie teekent ten slotte aan dat het door U aangegeven bezwaar, aan den druk in Indië verbonden n.l. dat dan de samensteller niet zelf met de correctie der drukproeven zal zijn belast, mutatis mutandis ook den druk in Nederland zou aankleven, ten aanzien van dengene die den Catalogus hier verder afwerkt.

Na ernstige overweging moeten wij U op bovenstaande gronden, zij 't ook tot onzen spijt, mededeelen dat aan uw denkbeeld geen uitvoering kan worden gegeven.

b. Schrijven van den Kapitein der Genie T. van Erp van 1 April 1910, houdende aanbieding, met verzoek om opname in het Tijdschrift, van een opstel, getiteld „Eenige beschouwingen betreffende de beelden en fragmenten van Boroboedoer, in 1896 geschonken aan Z. M. den Koning van Siam".

enz.

c. Schrijven van den Heer G. P. Rouffaer, dd. 16 April 1910, van den volgenden inhoud:

Het is mij aangenaam U met deze boot der Kon. Paketvaart-Maatschappij, de Van Riebeeck, eene zending te kunnen toesturen van 5 colli waarvan 4 onverpakte voorwerpen, en 1 pak diversen in matten verpakt.

De 4 onverpakte voorwerpen, die elk voorzien zijn van een etiket met korte omschrijving, bestemd voor Uwe inventarisatie, zijn:

1 *Màko* (bronzen keteltrom van moderner vorm) *djawa noera;*
1 *Màko tamahè liman;*
1 *Màko pikoe*, alle drie van het eiland Alor; en
1 *lila* (bronzen draaibas), herkomstig van het eiland Adonara; terwijl in het pak van matten zich bevinden:
2 olifantstanden (*bala's*), herkomstig van het eiland Lomblem;
1 saroeng van Z. O. Lomblem, in 3 banen met geïkatte kettingdraden;
1 pak *mâwah* van Z. O. Lomblem, dat zijn zulke geïkatte kettingdraden, dienend voor het weven, nog met hunne omwindsels;
1 strijdmuts (*hobo* of *sobo*) van Zuid-Oost-Lomblem;
2 saroeng's van Maumeri (Oost-Flores), in 2 bannen elk, met geïkatte kettingdraden;
1 saroeng en 1 sĕlimoet van Sawoe, in 2 banen en 1 baan resp., met geïkatte kettingdraden;
2 percussie-geweren uit Midden-Timor, met aldaar aangebrachte latere versieringen.

Het zij mij vergund omtrent deze verschillende voorwerpen het een en ander nader op te merken.

Màko's — niet mòko's — uit Alor zijn, zoover ik weet, nog niet in het Bataviaasch Museum vertegenwoordigd, terwijl er al een jaar of tien geleden eenige kleinere exemplaren door het Museum te Leiden werden aangeworven; verg. het Intern. Archiv für Ethnographie XIV (1901), p. 192—194. Van de drie U thans toegestuurde zijn de twee laatstgenoemde gewone modellen; daarentegen is de eerstgenoemde, de *màko djawa noera*, van bizondere beteekenis omdat zij in modernen vorm (ik schat deze keteltrom uit ± 1850 en van Grĕsik'sch maaksel) tal van motieven vertoont die op de zeer antieke en door Nieuwenkamp goed in de Bijdragen Kon. Inst. 7e

reeks VII (1908), p. 326 s.q.q. beschreven en afgebeelde keteltrom van Pedjeng (Zuid-Bali) veel sprekender en veel artistiker voorkomen, zelfs de daar zoo karakteristieke „acht hoofden" zijn hier in verloopen lijnen volkomen duidelijk óók aanwezig. De U thans gezondene keteltrom van Alor, die hoogstens 60 à 70 jaar oud kan zijn, is zoo te zeggen het achter-achter-achterkleinkind van de ongemeen-merkwaardige, zelfs unieke keteltrom van Pedjeng.

Ik mis hier te Koepang thans de middelen om verder op deze kwestie in te gaan; doch stel mij voor later te Batavia teruggekeerd, in een artikel voor Uw tijdschrift dit nader te staven en voor ieder ook door eenige afbeeldingen aanschouwelijk te maken.

De kwestie heeft echter nog verdere strekking. Dat de moderne màko's, thans nog bij honderden op Alor te vinden en aldaar door Boegineezen e. a. geïmporteerd als kopergietwerk van Grĕsik uit de jaren ± 1800—1860 of nog wat later, Oost-Javaansche makelij zijn, is buiten twijfel. Dat de antieke keteltrom van Pedjeng zeer bizondere afmetingen en bizondere motieven toont is even zeker. Nu doet zich het geval voor, dat de U thans gezondene *màko djawa noera*, frappant herinnerende èn in afmetingen èn in verloopen versieringen aan die oude Pedjeng'sche keteltrom, gewis gemaakt is door een bronsgieter die nooit te Pedjeng is geweest maar werkte naar oudere modellen op Oost-Java, speciaal Gresik, toenmaals nog voorhanden.

Dit nu leidt tot de gewichtige vraag: is niet een deel der in den Indischen Archipel teruggevonden antieke bronzen keteltrommen, speciaal die van Pedjeng, en misschien ook de rijkversierde van Saleier, voor Oostjavaansch gietwerk te houden uit de Middeleeuwen, zeg uit den tijd van Madjapahit (1300—1500 A. D.)?

Gaarne zal ik later evenzeer op deze vraag terugkomen. De bronzen staatsiebijlen weleer op Oost-Roti gevonden en dergelijke sinds kort bekend geworden uit de Preanger, hebben

den Heer TEILLERS en mij reeds te Batavia zoozeer door hun ornamentatie doen denken aan de Pedjeng'sche en Saleier'sche keteltrommen, dat destijds (22 Aug. 1909) het vermoeden door mij werd uitgesproken dat deze stukken misschen bronswerk van Java-zelf konden zijn uit vroeger tijd. Nu ik deze merkwaardige Alor'sche *Màko* heb kunnen zien en aankoopen, welke gewis Grěsik'sch gietwerk is, begint voor mij dit los vermoeden tot goede waarschijnlijkheid te raken.

Een later verblijf op Alor zal ik zeker gebruiken om de Màko's en hunne variëteiten, alsmede de hun door de bevolking gegeven namen, te bestudeeren. Het zéér kort aan den wal zijn te Alor kětjil op 4 Febr. j.l., en het even vóór het vertrek aldaar aankoopen van deze drie Màko's, verhinderde mij uitleg te vragen van de juiste beteekenis der woorden *noera*, *tamahè* en *pikoe*.

De bronzen *lila* die ik U kan zenden als een geschenk van den Radja van Adonara te Lagoe (eiland Adonara) op 29 Januari j.l., is zéér merkwaardig door de daarop voorkomende en uit één stuk met de draaibas-zelve gegotene kaaiman-figuur bij het zundgat. Ik herinner mij niet ooit iets dergelijks gezien te hebben. En aangezien de kaaiman het heilige dier is op alle Solor-eilanden, ligt het vermoeden voor de hand dat deze lila oorspronkelijk gegoten is voor export naar een van deze eilanden, misschien wel voor Adonara rechtstreeks.

Bij al deze lila's, waarvan het Bataviaasch Museum een aantal merkwaardige exemplaren bezit en ook het Perak Museum te Taiping (Straits Settlements) interessante stukken heeft, vraagt men zich echter ook af: vanwaar de herkomst? Men is geneigd aan plaatsen als Patani op Malaka's Oostkust, en aan Grěsik te denken. De zéér algemeene versiering met het typisch-maleische motief, de *poetjoek-rěboeng* (Jav. *toempal*), welke ook aan de thans U gezondene lila van Adonara in twee dubbele rijen weer optreedt, doet zonder aarzelen inlandsche makelij als zeker aannemen. De enkele

grootere en kleinere kanonnen met duidelijke lotus-motieven aan de druif — waarvan het befaamde ijzeren kanon Si Djagoer of „De Vuist" in Batavia's benedenstad zoo'n merkwaardig voorbeeld geeft; terwijl hier in den tuin van het residentie huis te Koepang een fraaie bronzen lila zich bevindt met sprekende lotus-motieven — versterken die meening. Dat ook te Malaka en op Java in het allereerste begin der 16e eeuw vuurmonden, meest van brons, soms (en vooral later) van ijzer, van zuiver inlandsch maaksel aanwezig waren, kan uit de oudste koloniale geschiedbronnen bewezen worden.

Maar wààr was of waren dan toch de plaatsen van aanmaak? Niemand heeft dit, inderdaad toch interessante, vraagstuk tot heden ook maar aangeraakt.

In noteer hier nog, dat de U thans gezondene *lila* van Adonara lag te midden van wel een tiental andere bronzen lila's van zoowat gelijke afmetingen en in de gewone vormen. Alléén dit exemplaar echter bezat de kaaiman-figuur.

Het is mij verder een genoegen U uit mijn eigen naam ten geschenke te kunnen aanbieden de twee olifantstanden in den 5en collo, beide op Lomblem door mij verworven, en waarvan het eene exemplaar zeer mooi is, het andere zeer merkwaardig.

Ik meen daarmede een leemte in Uw Museum te hebben aangevuld. Herinner ik mij het vermelde in Notulen Bat. Gen. 1908, p. 62—64 en 89 — die ik hier niet kan naslaan — goed, dan is U in 1908 de gelegenheid ontgaan om uit de toenmaals te Larantoeka (Oost-Flores) aanwezige olifantstanden een of meer exx. in Uw bezit te krijgen. Des te meer verheug ik mij U thans één exemplaar te kunnen zenden dat een zeer goed denkbeeld geeft van de sierlijkheid die zulke, door rook in de huizen allengs roodbruin geworden, tanden kunnen bezitten die ze dan weer begeerlijk maakt op alle Solor-eilanden (Oost-Flores inbegrepen); terwijl het andere exemplaar de éérste inscriptie vertoont, die ons iets omtrent de herkomst nader vertelt.

Die herkomst-zelve staat vast. De honderden olifants-tanden die thans nog op Oost-Flores, alle Solor-eilanden, hier en daar op Timor, alsmede verder oostelijk tot op de Aroe- en Ceramlaoet-eilanden gevonden worden als *poesaka's* van vermogender lieden, zijn grootendeels Zuid-Afrikaansche weleer via Sofala uitgevoerd, voor een klein deel aangevuld door olifantstanden uit andere havens, ook Britsch-Indische. De bloeitijd van dezen ivoorhandel naar den Indischen Archipel mag in 1500—1700 gesteld worden; datgene wat de inlandsche (en Europeesche) importeurs er voor terug kregen, is gewis in hoofdzaak geweest: het artikel slaven.

Naar het gewichtige gegeven van Willem van Hogendorp uit ± 1775 (Verhand. Bat. Gen. II, 1780, p. 97) werden toenmaals op de Solor-eilanden zulke tanden aan de orangkaja's nagedragen „als hun grootste cieraad, wanneer zy een bezoek gaan afleggen"; dus in den trant der Jav. *ampilan's*. En het curieuze gegeven over de Vorstin van Solor-proper, Njaki Tjilik, uit 1663, vermeld in het Dagh-Register 1663, p. 499 waarin zij aan den G. G. Maetsuycker vraagt om toezending van „een oliphants tand, wat grooter als gemeen om, volgens de costuyme, als ick doot ben te gebruyken voor een hooftkussen", is daarmede niet in strijd, maar pleit er voor dat deze olifants-tanden werkelijk vroeger bij plechtige gelegenheden als sieraden werden gebruikt. Tegenwoordig is zulk gebruiken, naar alle ingewonnen informaties, voorbij; de vermogende lieden bewaren zulke *bala's* (dit is het algemeen-Soloreesche woord) als dood kapitaal in hun huizen.

Zeer vaak worden de gewoonlijk onregelmatige en daardoor leelijke begin-einden van de tanden eerst van binnen opgestopt met hout en dan omvlochten met lontar-vlechtwerk. De mooie U thans gezondene *bala* laat dat goed zien. De olifantstand heeft aldus een soort voetstuk gekregen; en men denkt daarbij terug aan de opstelling der reuzen-olifantstanden in de verblijven der vorsten van Benin (kust van Guinee) tot zeer kort geleden.

De andere U toegezondene kleine en weinig fraaie olifants-

tand is bizonder merkwaardig door de korte inscriptie aan den voet, de eerste (zoover ik weet) die bij eenigen Oost-indischen olifantstand werd aangetroffen. De twee figuren die aan de eene zijde van den voet voorkomen, vormen zeker een eigendoms-merk, zooals vooral Timor'sche voorwerpen van kunstvlijt die vertoonen. Maar heb ik ongelijk door in de drie karakters aan den anderen kant van den voet, en die er uitzien als schrifttypen te zien die herinneren aan de Koromandel-kust? Aan Teloegoe wellicht? Zoo ja, dan zou dit een inscriptie moeten zijn van den vroegeren importeur of verhandelaar, welke dit uit het binnenland van Zuid-Oost-Lomblem herkomstige exemplaar in zijn bezit heeft gehad.

De U toegezondere saroeng's van Maumeri (2 stuks) en Lomblem (1 stuk), hebben geen andere bedoeling dan om in Uw Museum te kunnen toonen dat zoowel op Oost-Flores als in 't binnenland van Lomblem het ikat-procédé bij het weven welbekend is. De groote bos met nog omwondene en reeds geverfde katoendraden — *måwah* genaamd op alle Solor-eilanden; in Maumeri en in Sika *pĕroeng* — uit Lomblem, is daarbij een goede illustratie. Ik hoop later U nog een ikat-rek te kunnen bezorgen, waarop de ongeverfde katoendraden ter omwinding met plantenvezels plegen opgespannen te worden. Deze drie saroeng's zijn alle ketting-ikat's.

De saroeng en sĕlimoet van Sawoe, beide ketting-ikat's ook, voegde ik slechts toe omdat ik ze goedkoop hier op een pandhuis-vendutie kocht.

De strijdmuts van bokkenhaar, *hobo* of *sobo* genaamd in 't Soloreesch — de *h* en *s* wisselen op Soemba, Sawoe en de Solor-eilanden zeer vaak om — uit Midden-Lomblem afkomstig, en aan Uw Museum afgestaan (evenals de bovengenoemde Lomblem'sche saroeng en de bos måwah) door

den kapitein der infanterie, den Heer J. D. H. BECKERING te Ende (Flores), thans belast met de registratie der Solor-eilanden, spreekt voor zichzelve. Later kan ik U ook een compleet voorvechters-kostuum nog toezenden namens dienzelfden officier, uit Lomblem ook.

Toch geloof ik dat deze hooge strijdmuts van geitenhaar ook nog beteekenis heeft in andere richting. Kan de „muts van gekruld paardenhaar" in de Javaansche wajang, de *tĕkĕs*, niet oorspronkelijk een dergelijke muts van een Javaanschen voorvechter zijn geweest? Verg. het art. Tooneel van Dr. H. H. JUYNBOLL in de Encycl. v. N.-I., dl. IV (1905), p. 407, 2e kolom.

Ten slotte nog een enkel woord over de beide toegevoegde percussiegeweren, in 1905 uit Midden-Timor hier naar het residentie-kantoor te Koepang gekomen, en heden morgen ten bate van Uw Museum mij afgestaan door den ass.-resident T. C. VORSTMAN. Daar de percussie-geweren in den Napoleontischen tijd het eerst in gebruik raakten, moeten de versieringen op de twee U gezondene hier op Midden-Timor pas in de 19e eeuw, waarschijnlijk zelfs pas in de tweede helft, daarop aangebracht zijn. Die versieringen zijn op beide exx. zilveren banden om de loopen, en voorts op de eene kolf aan weerszijden een wassenaar en twee ronde plaatjes van zilver, op de andere kolf aan weerszijden twee ronde plaatjes van zilver (zonder den wassenaar dus).

Ik meen niet te boud te zijn door de eene versiering als „maan, zon en sterren" te duiden, de andere als „zon en sterren". Immers, het is een feit dat de ronde zilveren (soms gouden) platen op de borst van een Timoreeschen voorvechter (*meo*, alias „kater, kat"), naar den goeden ouden stijl, zonnen voorstellen. En voor de symboliek van „maan, zon en sterren" kan ik verwijzen naar den lingga van Soekoeh uit de 15e eeuw in Uw Museum. Het aanbrengen van een dergelijk symbool op een in Timoreesch bezit gekomen percussiegeweer, zou dus ongeveer kunnen beteekenen: „Zoolang als

maan, zon en sterren (var. zon en sterren) schijnen, zoolang zal ik mijn vijanden weten te dooden", of iets dergelijks.

Op de eene kolf is de eene ronde plaat die m. i. dan de sterren of den sterrenhemel verbeeldt, later vervangen door blik in stede van het zilver waaruit al de andere versieringen bestaan.

Den Heer ROUFFAER zal de bijzondere dank der Directie worden betuigd.

d. „De legende van den Loetoeng Kasaroeng" door C. M. PLEYTE.

Opname in de Verhandelingen.

e. Schrijven van de commissie voor de Inlandsche school- en volkslectuur, dd. 7 April 1910 N°. 28, aanbiedende, met verzoek om plaatsing in het Tijdschrift, een manuscript, getiteld „Namen van voorwerpen, die gebruikt worden in de Javaansche goud- en wapensmederijen en die niet voorkomen in het Javaansch-Nederlandsch Handwoordenboek van T. ROORDA (1875)" door RADEN MAS MANGKOEDIMEDJA te Djokjakarta.

Opname met eenige bijvoeging in het Tijdschrift.

f. „Batoe Darah Moening" door A. H. B. AGERBEEK.

Opname met photo in het Tijdschrift.

g. Schrijven van den Onderpastoor C. W. J. WENNEKER, dd. 29 Maart 1910, aanbiedende „een Bijbelsche geschiedenis van het oude Testament in het Tètoemsch" door Pastoor A. MATHIJSEN, met verzoek om publiceering van wege het Genootschap.

Onder dankbetuiging antwoorden, dat het voor publiceering van wege het Genootschap minder geschikt is, omdat in het algemeen een vertaling niet de beste kenbron voor een levende taal is. Anders zou het zijn indien het een, van een vertaling voorzien, oorspronkelijk inlandsch verhaal ware, uit den mond van het volk opgeteekend, in welk geval de Directie gaarne haar medewerking tot de uitgave zou verleenen.

IV. Brengt ter tafel de volgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. van 21 April 1910 N°. 37, houdende instelling, krachtens Koninklijke machtiging, van de betrekking van Oudheidkundig ambtenaar, met standplaats Batavia, en benoeming daartoe van Dr. N. J. KROM.
Informatie.

2. Miss. 1° G. S. van 5 April j.l. N°. 784 met dankbetuiging der Regeering voor de toezending van tien overdrukken ten behoeve van het Gouvernement van de in het Tijdschrift gepubliceerde nota van toelichting betreffende het landschap Sawito, onder mededeeling, dat de mede ontvangen 15 voor den schrijver bestemde exemplaren ter uitreiking aan den Gouverneur van Celebes en onderhoorigheden zijn opgezonden.
Informatie.

3. Miss. van den Directeur van O. E. N. dd. 8 April j.l. N°. 6114, houdende bericht, dat bij ordonnantie op 's Lands kas te Soerakarta de som van *f* 1000.— is betaalbaar gesteld ten name van den Heer P. J. HYMANS VAN ANROOY voor door hem aan den Lande verkochte en geleverde krissen. (Not. Jan. '10 III 18).
Informatie.

4. Id. van 1° Mei j.l. N°. 7977, t. g. van een afschrift der missive van de Algemeene Rekenkamer van 16 Februari 1910 N°. 2185*a*, houdende

a. verzoek, om in den, bij dezerzijdsch schrijven van 18 Juni 1908 N°. 187 wederom aangeboden, tot ult. 1906 bijgewerkten, inventaris der aan het Genootschap in bewaring gegeven landsgoederen alsnogeenige omissies te doen aanvullen, (Not. Juni '08 pag. 66);

b. mededeeling, dat naar het gevoelen der Kamer de door de Directie bij schrijven van 2 September 1908 N°. 267

aangevoerde bezwaren (Not. Aug. '08 pag. 87) er niet van mogen weerhouden om bepaaldelijk ook de opneming van de vóór Augustus 1899 aan het Genootschap in bewaring gegeven voorwerpen te doen plaats hebben, reden waarom de Kamer het denkbeeld in overweging geeft een commissie van gepensionneerde landsdienaren onder genot van een zeker daggeld met de eerste opneming te belasten,

c. verzoek om bericht of der Directie wellicht twee daarvoor geschikte personen bekend zijn, genegen om op een daggeld van 4 tot 6 gulden in commissie te worden gesteld,

d. verzoek om toezending van den aanvullingsstaat betreffende in 1908 in bewaring gegeven goederen met bijbehoorende gezegelde verklaring.

Secretaris het noodige. Wat de punten sub *b* en *c* aangaat zal het volgende worden geantwoord:

Met referte aan Uw missive van 10 Mei j.l. N°. 7977, hebben wij de eer UHEdG. te berichten, dat aan de Directie geen gepensionneerde landsdienaren bekend zijn, geschikt om met de bedoelde taak van vertrouwen te worden belast en genegen om op een daggeld van 4 tot 6 gulden daartoe te worden in commissie gesteld. Hierbij dient in het oog te worden gehouden dat eene eenigszins betrouwbare opneming van de vóór Augustus 1899 aan ons Genootschap in bewaring gegeven voorwerpen er onvermijdelijk toe zal leiden dat onzekerheid zal bestaan of een bepaald voorwerp al dan niet aanwezig is en die onzekerheid zal vermoedelijk in vele gevallen slechts door een deskundige kunnen worden opgelost.

De Directie heeft uit den aard der zaak in het algemeen geen bezwaar tegen de benoeming eener commissie van opneming der zich in 's Genootschap's bewaring bevindende landsgoederen. Nochtans vermeent zij er Uw aandacht op te moeten vestigen, dat de verschillende directieleden te wier overstaan de commissie zou moeten werkzaam zijn, voor deze niet geringe vermeerdering van hun belangeloos op zich genomen werkzaamheden onmogelijk telkens beschik-

32108

baar *kunnen* zijn, wat toch noodig zou zijn. De conservator der meest omvangrijke van 's Genootschaps verzamelingen, het Ethnographisch Museum, heeft reeds beslist verklaard niet bij machte te zijn eenigen tijd aan dezen buitengewonen arbeid te besteden.

5. Renvooi van denzelfden, dd. 5 April j.l. N°. 5901, met toezending van den keteltrom, bedoeld bij Not. Dec. '09 pag. 199.

Voor de arch. verzameling overgenomen. Een bedrag van *f* 15.— zal worden overgemaakt als schadeloosstelling van den vinder.

6. id. dd. 9 April j.l. N°. 8231, t. g. van een missive van den Resident van Semarang van 1 April t. v. N°. 6234/68, met twee gouden ringen, door de Inlanders Wongsodrono en Setrodrono gevonden bij het omspitten van een tegalan in de dessa Pesantren, afd. Kendal.

Het voorstel zal worden gedaan deze voorwerpen tegen den dezerzijds geschatten prijs van *f* 16,25 aan te koopen ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

7. Id. dd. 25 April j.l. N°. 8617, t. g. van een missive van den Resident van Kedoe van 31 Maart t. v. N°. 2101, met eenige boedo voorwerpen, t. w.: een gouden halsketting voorzien van 19 steenen in verschillende kleuren, wit, groen en rood, een gouden pajoeng-knop en een zilveren scheede van een kris; alle gevonden op een tegalgrond van den Inlander Ngalikedjo. De twee eerstgenoemde voorwerpen zijn door een Chinees gekocht geworden voor den prijs van *f* 320.—

Beide gouden voorwerpen worden tegen den genoemden prijs overgenomen, terwijl het voorstel zal worden gedaan de zilveren kris-scheede aan te koopen voor het Museum te Leiden, voor een door ons geschat bedrag van *f* 19.—

8. Id. dd. 29 April j.l. N°. 9602, t. g. v. een missive van den Resident van Kedoe van 18 April t. v. N°. 2539/44 met 11 bronzen bladen, waarvan 5 gevonden op de Inlandsche begraafplaats van dessa Ngodiwongo, distr. Salawan en de overige 6 zijn opgedolven bij het bewerken van een sawah bij dessa Kalisarie, distr. Magelang; resp. getaxeerd op een waarde van *f* 2,50 en *f* 9.—

Voor de arch. verzameling overgenomen.

9. Id. dd. 11 Mei j.l. N°. 10665, t. g. van een miss. van den Resident van Tjeribon van 2 Mei t. v. N°. 3332/62, met twee gouden voorwerpen door de Inlanders Tarjan en Dardjan van dessa Oedjoenggebang, distr. Erebankoelon, afd. Indramajoe, bij het graven van een put gevonden, en getaxeerd op een gezamelijke waarde van *f* 45,50.

Voorstel aan te koopen voor Leiden.

10. Aanbieding door den Directeur van Justitie bij miss. van 21 April j.l. N°. 4858 van eenige dagbladen ten behoeve van de Bibliotheek.

Dankbetuiging.

11. Miss. van den Resident van Djokjakarta dd. 28 April j.l. N°. 4268/33, t. g. van een schrijven van den Ass. Resident van Mataram van 27 April t. v. N°. 112/33 K, rapporteerende dat in de dessa Tjandidoekoeh, distr. Balong (Sleman) een beeld (retjo) gevonden is, voorstellende een persoon met een kroon op het hoofd, een ketting om den hals en die een piek met drie tanden bij zich heeft. De hoogte is 0,90 M., de breedte 0,20 M. Het gezicht is niet meer duidelijk, de voeten zijn gebroken.

Berichten, dat het directielid Dr. Krom op zijn voorgenomen reis over Java het beeld zal komen bezichtigen, om te beoordeelen of het voor de arch. verzameling van het Genootschap waarde heeft.

12. Schrijven van den Directeur der Gemeentewerken alhier, dd. 9 Mei 1910 N°. 186, houdende mededeeling, in antwoord op het desbetreffende mondeling verzoek, dat langs Koningsplein-West nog geen waterleiding ligt, waarom een aansluiting voor het Museum-gebouw zou moeten plaats hebben aan de leiding langs Tanahabang, hetgeen ongeveer ƒ 350.— zou kosten. Dewijl in den loop van dit jaar ook een leiding langs Koningsplein-West gelegd wordt, geeft hij in overweging tot zoolang te wachten.

Informatie.

13. Schrijven van President en Directeuren der Javasche Bank van 1 April j.l. met toezending van een staat bevattende specificatie der op naam van het Genootschap bij haar berustende fondsen, afgesloten per 31 Maart 1910.

Informatie.

14. Schrijven van de Commissie voor de Inlandsche schoolen volkslectuur dd. 7 April j.l. N°. 29 met verzoek om mededeeling of er van de zijde der Directie bezwaar bestaat tegen den herdruk van Gouvernementswege van het in het Tijdschrift deel 31 (1886) pag. 1—66 gepubliceerde verhaal: Doertjara ardja („De gladde weduwe"), zoo neen, om der Commissie een afzonderlijken overdruk te willen afstaan ten gebruike van den drukker.

Reeds in gunstigen zin beantwoord met aanbieding in bruikleen van den gevraagden overdruk.

15. Schrijven van Dr. Med. Ernst Seidel te Dresden, dd. 10 Maart j.l., waarbij namens het hoofdcomité van de in 1911 te Dresden te houden Internationale Hygiène Tentoonstelling, ten behoeve van de afdeeling „hygiène van den Islam", verzocht wordt opzending van verschillende met naam genoemde ethnographica uit 's Genootschap's verzameling, subsidiair van op zijn kosten te maken photographieën daarvan.

De Directie besluit te antwoorden, dat er principieel bezwaar bestaat tegen het in bruikleen naar het buitenland afstaan van Museum-voorwerpen, dat echter in de musea in Europa, ook te Dresden, zich veel uit Ned. Indië afkomstige ethnographica bevinden, waarom tevens wordt afgezien van het zenden van nog te maken photographieën, hetgeen haar bovendien voor het doel weinig nuttig voorkomt.

16. Verzoek van het Correspondeerend Lid A. B. MEYER te Berlijn om toezending van een exemplaar van het door het Genootschap in 1902 uitgegeven „Hommage au congrès des orientalistes de Hanoi," dat in de Koninklijke Bibliotheek te Berlijn niet aanwezig is.

Conform.

17. Schrijven van den Heer H. M. DEVITT te Kuala Lumpur, Straits Settlements, gedateerd 12 April j.l., houdende aanbieding van twee photo's van de zilveren schaal bedoeld in Not. Sept. '09 pag. 149, met verzoek hem eenige inlichtingen omtrent het voorwep te willen geven.

De tusschenkomst van Dr. DE HAAN vragen.

18. Schrijven van het buitengewoon Lid Dr. F. DE HAAN, dd. 20 April j.l. van den volgenden inhoud:

Ik heb de eer aan Uwe Directie hiernevens twee kaarten aan te bieden, onlangs door mij bij FREDERIK MULLER te Amsterdam gekocht. Zij stellen voor de kampementen te Sedamoekti en te Pondokkopo, opgeslagen voor den Gouverneur-Generaal ABRAHAM VAN RIEBEECK op zijn tocht naar de Wijnkoopsbaai in 1711.

Het curieuse daarvan is, dat een kleine dertig jaar geleden door Mr. N. P. VAN DEN BERG aan het Genootschap een derde kaart van denzelfden oorsprong is geschonken, welke in de kaartenverzameling voorkomt onder den titel „de nieuwe negorij aan de Zuidzee", doch die inderdaad VAN RIEBEECKS kampement aan de Wijnkoopsbaai voorstelt. Zoodra

men deze drie kaarten vergelijkt zal bespeurd worden dat zij bij elkander hooren. Bedoeld nummer drie komt voor in een catalogus van den denzelfden FREDERIK MULLER van 1882. Na lange scheiding is dus dit drietal weer vereend.

Onder dankbetuiging in de verzameling.

19. Schrijven van den Oudheidkundigen Ambtenaar, Voorzitter der commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, Dr. N. J. KROM, dd. 17 Mei j.l. N°. 2, houdende verzoek, ten behoeve van den w^d^. Directeur-Generaal van het oudheidkundig Departement in Britsch Indië, afdrukken te doen maken van de voornaamste photographieën der collectie VAN KINSBERGEN.

Cfm. De Directie besluit tevens voor het Genootschap nieuwe afdrukken te doen maken ter vervanging van sommige exemplaren die beschadigd zijn.

20. Schrijven van het Eerelid Mevrouw de Wed. M. S. E. SERRURIER geb. TEN KATE dd. 17 Mei j.l. houdende verzoek, met het oog op haar terugkeer naar Europa, haar een kort, schriftelijk bewijs van waardeering te verschaffen, ten einde haar in de gelegenheid te stellen zich eventueel met goed gevolg te kunnen aanbieden voor een of anderen werkkring in den geest van dien, welke gedurende acht jaren door haar bij het Genootschap werd vervuld.

Het volgende certificaat zal Mevr. SERRURIER worden aangeboden:

De ondergeteekenden verklaren namens de Directie van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia, dat Mevrouw de Weduwe M. S. E. SERRURIER geboren TEN KATE, eerelid van het Genootschap, gedurende acht jaren zelfstandig in 's Genootschap's Museum is werkzaam geweest, in het bijzonder haar zeer gewaardeerde zorgen wijdende aan de reorganisatie en expositie van de Ethnographische verzameling volgens een door wijlen haar echtgenoot Mr. L. SERRURIER indertijd opgemaakt plan, en dat zij die

taak, tot tevredenheid van de Directie, met bijzondere toewijding en goeden smaak heeft vervuld.

V. De Heer van Ronkel

a. stelt voor den prijs van het 1e stuk van deel LVIII der Verhandelingen op *f* 1.— te stellen.

Conform.

b. biedt aan namens den Heer L. A. Mollijn te Soerabaia een photo naar het Akshobhya beeld, genaamd Djogodolok, in het Kroesenpark tegenover het residentiehuis aldaar.

Onder dankbetuiging in de verzameling.

c. brengt ter tafel een nader te beschrijven unieke collectie oude bronzen voorwerpen en kropak's, aan de verzamelingen van het Genootschap aangeboden door den Heer Mr. A. Paets tot Gansoyen te Soerabaja.

Den schenker werd reeds de bijzondere dank der Directie betuigd.

VI. De Heer Pleyte

a. deelt mede dat de regeling der archaeologische verzameling (Not. Nov. '09 X *b*) in 14 dagen geheel gereed zal zijn,

b. vraagt instemming om, geleid door het advies van het directielid van Goor, in den Zuidelijken achtervleugel van het Museumgebouw een kleine verbouwing te doen aanbrengen,

Conform.

c. deelt mede, dat in dienzelfden vleugel enkele der oude kasten uit de voormalige bronskamer weder in gebruik gesteld zullen worden, en vraagt een crediet voor daaraan uit te voeren kleine reparaties aan sloten, enz.

Conform.

d. relateert dat de korte beschrijving van het in reproductie gereed liggende geïllustreerde doch tekstlooze Balische lontarboek met de luttele aanwezige gegevens niet wel te geven is, waarom hij ondershands de welwillende tusschenkomst van den Resident van Bali en Lombok ingeroepen

heeft, tot het doen instellen van een nader onderzoek naar de beteekenis der op de platen afgebeelde voorstellingen.

VII. De Heer HAZEU

a. stelt voor ten behoeve van de ethnogr. verzameling van Mevr. SERRURIER, die naar Europa vertrekt, over te nemen een stel van honderd z. g. kain kembangan van Solo, tegen den kostprijs van *f* 60.—

Conform.

b. geeft het denkbeeld in overweging Mr. H. A. LORENTZ het eerelidmaatschap van het Genootschap aan te bieden, als een bewijs van hulde voor hetgeen hij door zijn tocht naar het Sneeuwgebergte voor de Wetenschap gedaan heeft.

De vice-president, zich hierbij aansluitende, noemt in denzelfden geest den naam van den Heer J. W. VAN NOUHUYS, die zooveel tot het slagen der expeditie heeft bijgedragen.

Conform.

c. brengt ter tafel een hem door den controleur L. TIP te Telok Betong toegezonden koperen plaat gevonden te Kotaboemi (afd. Sepoetih).

De plaat is langwerpig van vorm, lang 63 cM. en breed 27 c.M. Zij is aan één zijde beschreven met 43 regels (waaronder gerekend het opschrift boven en de dateering onderaan) Arabisch schrift. Zij is nagenoeg gaaf, slechts een klein stukje aan den linkerrand ontbreekt.

De plaat bevat een in Bantěnsch-Javaansch gestelde Oendang-oendang uitgereikt door den Sultan van Bantěn ABOE-L-FATAH MOEHAMMAD SJIFA ZAINOE-L-ARIFIN voor de lieden van Toelangbawang, en is gedateerd, in het Moslimsche jaar Ze (Dje) 1150, d. i. 1737 A. D.

Bij onderzoek bleek, dat dezelfde Oendang-oendang reeds is gepubliceerd door Dr. H. N. VAN DER TUUK, in Tijdschr. Bat. Gen. deel 29 (1884) p. 194—199. Aangezien de lezing van Dr. v. d. TUUK in alle hoofdzaken, kleine verschillen daargelaten, overeenkomt met den inhoud van de thans ons toegezonden koperen plaat, schijnt het niet noodig deze te laten fotografeeren.

Voorstel: de koperen plaat terug te zenden aan den Assistent-Resident van Sepoetih, met afschriften zoowel van het op deze plaat voorkomende als van de door Dr. VAN DER TUUK gepubliceerde lezing daarvan.

Conform.

d. een door denzelfden Controleur L. TIP toegezonden afschrift van een te (of in den omtrek van) Goenoeng Soengih gevonden koperen plaat.

Volgens het afschrift dateert deze plaat van Zondag 4 Redjeb 1222 (= 1807 A. D.).

Verzocht werd zoo mogelijk het origineel toe te zenden.

Informatie.

e. biedt namens Mevrouw SERRURIER voor de historische verzameling (Compagnieskamer) ten geschenke aan een antiek zilveren horloge en een ouderwetsch drinkglas.

Reeds werd de schenkster hiervoor de dank der Directie betuigd.

VIII. Worden van de ledenlijst afgevoerd de namen der Heeren H. F. VAN STIPRIAAN LUÏSCIUS, Mr. C. H. NIEUWENHUYS, S. E. RAMONDT, E. F. O. MESSCHAERT, E. W. SCHOLTEN en O. ANTON.

IX. Worden tot lid benoemd de Heeren Dr. N. J. KROM, oudheidkundig ambtenaar, D. E. CAMERON ROSE, chef der firma MACLAINE WATSON en Co., D. M. CAMPBELL, chef van MAC. NEILL en Co., H. SPAKLER, Consul Generaal der Nederlanden en L. M. VONCK, Assistent-Resident.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 11 Juli 1910.

LIEFRINCK, *Vice-President.*
v. WETTUM, *Secretaris.*

Notulen van de vijfde Directievergadering, gehouden op Maandag 11 Juli 1910.

Aanwezig de Heeren: F. A. LIEFRINCK, President, Mr. J. G. POTT, Vice-president, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, W. B. VAN GOOR, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heer: Dr. N. J. KROM.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 17 Mei j.l., worden goedgekeurd en gearresteerd.

De President,

I. neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing bij de directieleden terugontvangen stukken:

a. Missives van den 1en G. S. d.d. 21 Mei Nos 1132 en 1134 met aanbieding, op last van den Gouverneur-Generaal, ter publiceering, voor zoover daartoe geschikt, in het Tijdschrift van het Genootschap, de van den Resident der Oostkust van Sumatra ontvangen aanvullingsnota's betreffende de landschappen Asahan en Langkat van 1909, met bijlage, benevens ter raadpleging bijgevoegde bescheiden.

Opname in het Tijdschrift.

b. Door de Commissie voor het Adatrecht gepubliceerde adatwijzer, houdende practische wenken bij onderzoekingen naar het adatrecht.

Informatie.

c. Schrijven van den Heer Mr. J. C. OVERVOORDE, archivaris der gemeente Leiden, lid der Rijkscommissie voor de beschrijving der Monumenten, houdende bericht, dat hij in het voorjaar van 1911 naar Indië komt om een onderzoek in te stellen naar hetgeen hier nog aanwezig is aan Hollandsche of onder Hollandschen invloed ontstane kunst en aan herinneringen uit den Hollandschen tijd, met verzoek om medewerking van de zijde der Directie.

Antwoorden dat genoemd doel onze volle sympathie heeft, dat het directielid W. B. VAN GOOR, Directeur der Burgerlijke Openbare Werken, gaarne zijn hulp zal verleenen tot het verzamelen van gegevens en dat het buitengewoon lid Dr. F. DE HAAN, Landsarchivaris alhier, Mr. OVERVAARDE ongetwijfeld mede van dienst zal kunnen en willen wezen. Tevens zal den schrijver aangeraden worden, vóór zijn vertrek uit Nederland, den gepens. Luit. Kol. BOSBOOM te raadplegen, die indertijd een speciaal onderzoek naar sommige oud-Hollandsche zaken op Java heeft ingesteld.

d. „Bantĕnsche Folklore" door C. M. PLEYTE.
Tijdschrift.

e. Schrijven van den Heer Dr. N. J. KROM van 4 Juni j.l., met verzoek aan den Secretaris namens hem eenige mededeelingen te doen, o. a. naar aanleiding van twee missives van den Kapitein der Genie in Commissie T. VAN ERP, dd. 18 en 31 Mei, N°s. 24 en 27. (deze Not. II 16 en 17).
Zie ook hierachter onder V *b*.

f. Missive van den Directeur van O. E. N. dd. 25 Mei 1910 N°. 8957, met een schrijven van den Heer T. VAN ERP van 6 April t. v. N°. 22 met bijlagen, omtrent de uitgave van een nieuwe Boroboedoer-monographie.

Naar aanleiding van het praëadvies van Dr. KROM besluit de Directie dat eerst ter kennisneming aan den Heer VAN ERP te zenden met verzoek nader zijn meening te willen mededeelen.

g. „De familie van Hayam Wuruk" door Dr. N. J. KROM. Tijdschrift.

h. „Komeet in het Maleisch" door C. W. I. WENNEKER. Omdat er geen nieuws in voorkomt minder geschikt voor het Tijdschrift.

II. Brengt ter tafel de navolgende binnengekomen stukken.

1. G. B. van 6 Juni j.l. N°. 46, waarbij wordt bepaald o. a. dat van de aan de Zelfbestuurders van Gowa als zoodanig, zoomede van de tot de ornamenten van dat landschap behoord hebbende voorwerpen, op den voet van het besluit van 11 December 1858 N°. 77 (Bijbl. N°. 3121), ter bewaring worden afgestaan aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, der voorwerpen, genoemd in den aan het besluit gehechten Staat A, te weten: 1 gouden kroon, 1 slagzwaard, 3 lansspitsen, 6 gouden kettingen, 4 gouden armbanden, 8 gouden borstversierselen, 10 gouden ringen en 4 bekkens (vermoedelijk niet van goud).
Informatie.

2. enz.
Informatie.

3. Schrijven van den Heer Jhr. Mr. A. C. D. DE GRAEFF, te Buitenzorg, dd. 15 Juni j.l., met verzoek om inzage te mogen nemen van de z. g. portefeuilles van Rach, aan het Genootschap behoorende, om van enkele der meest typische platen daar van copieën te kunnen laten maken, bestemd als wandversiering voor het bureau van den 1[en] Gouvernements Secretaris.
Genoemde portefeuilles werden door tusschenkomst van den Commies der Algemeene Secretarie alhier naar Buitenzorg verzonden.

4. Renvooi van den G. S. dd. 25 Juni j.l. N°. 16347, t. g. v. een missive van den Secretaris Generaal van het Departement van Koloniën van 18 April t. v. N°. 40/716 Afd. d[1], met een van den Directeur van het Bureau der Commissie voor 's Rijks geschiedkundige Publicatiën ontvangen exemplaar der publicatie „Bronnen tot de Geschiedenis der Leidsche Textielnijverheid I, 1333—1480".

Onder dankbetuiging in de Bibliotheek.

5. Besluit van den Directeur van O. E. N. dd. 17 Juni j.l. N°. 10492, tot aankoop voor een som van *f* 19.— van een zilveren kris-scheede bestemd voor 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden. (Not. Mei '10 IV 7).

Informatie.

6. Id. van den 22[en] d. a. v. N°. 10943, tot aankoop ten behoeve van hetzelfde Museum van twee gouden ringen en twee gouden versierselen resp. voor *f* 16,25 en *f* 45,50. (Not. Mei '10 IV 6 en 9).

Informatie.

7. De bij Not. Mei '10 IV 4 behandelde Miss. van den Dir. O. E. N. dd. 10 Mei j l. N°. 7977, over den inventaris der aan het Genootschap in bewaring gegeven Lands-goederen en over de opneming daarvan door een Commissie.

Sedert werd, wat de punten sub *a* en *d* betreft, de inventaris voor t/m. ult. 1906 aangevuld teruggezonden en een nieuwe staat voor 1908 aangeboden met bijbehoorende gezegelde verklaring.

Na uitvoerige bespreking wordt besloten bij den genoemden departements-chef alsnog de volgende bedenkingen tegen de voorgenomen opneming in te brengen:

Ten vervolge op het dezerzijdsch schrijven van 1 Juni j.l. N°. 149, hebben wij de eer UHEdG. te berichten dat, naar bij eene nadere bespreking in onze laatste vergadering is gebleken, de bezwaren, tegen een eerste opneming van de

aan het Genootschap in bewaring gegeven Lands-goederen nog ernstiger zijn dan reeds dadelijk werd bevroed. De hinderpalen die aan de daarbij onvermijdelijk onzerzijds te verleenen medewerking in den weg staan zijn naar de meening der Directie voorshands zelfs onoverkomelijk.

Het is onbewistbaar, dat zoodanige nauwkeurige verificatie om voor de hand liggende redenen ook voor de conservatoren der verschillende verzamelingen, te wier overstaan zij uitteraard zou moeten plaats hebben, een zeer tijdroovend werk zou opleveren.

In het bijzonder geldt dit voor ons mede-directielid den Heer J. P. Moquette, die na het vertrek van Mevrouw Serrurier, naast zijn oorspronkelijk conservatorschap van het munt- en penningkabinet tevens belangeloos de zorg voor de ethnographische en historische verzamelingen op zich genomen heeft. Zooals wij de eer hadden reeds in ons vorig schrijven mede te deelen, verklaarde deze beheerder zich dan ook niet bij machte eenigen tijd aan dien buitengewonen arbeid te besteden.

In onze laatste vergadering, toen de onderhavige zaak op nieuw ter sprake kwam, daar de vraag onder de oogen moest worden gezien hoe een eventueele opneming zou moeten worden geregeld, gaf genoemd directielid bovendien nadrukkelijk te kennen, dat hij de verantwoordelijkheid voor de onder zijn toezicht staande collecties niet langer zou kunnen dragen, wanneer eventueel de daartoe behoorende voorwerpen in zijn afwezigheid door andere personen zouden moeten worden doorzocht en, wat toch absoluut onvermijdelijk zou zijn, van hun plaats genomen. Met uitzondering van de preciosa, die met het oog op de in gang zijnde verbouwing der z. g. goudkamer in het Museum, thans tijdelijk in de kluizen der Javasche Bank alhier zijn onder dak gebracht, is eerst kort geleden de systematische rangschikking en smaakvolle uitstalling van alle andere ethnologica na jarenlangen moeitevollen arbeid voleindigd. Ingeval hij de betrekkelijke sleutels zou hebben af te staan aan niet-

directieleden voor een opneming buiten zijn tegenwoordigheid, waarbij ongetwijfeld het pas voltooide werk der rangschikking gedeeltelijk zou te niet gedaan worden, zou de Heer MOQUETTE, zoo gaf hij met beslistheid te kennen, zich genoopt zien die tevens voor goed weder ter beschikking van de Directie te stellen.

De Directie kan niet anders dan de gegrondheid der bezwaren van den Heer MOQUETTE beamen en is van oordeel dat ze, zij 't wellicht in geringer mate, evenzeer voor de andere conservatoren gelden. De consequentie van een en ander is echter dat, wanneer de verificatie anders dan geheel oppervlakkig, ja feitelijk pro forma, plaats heeft, de beheerder der ethnografische collectie zich terug trekt zonder dat er de minste aanwijzing, laat staan zekerheid, aanwezig is, dat een geschikt persoon zou kunnen gevonden worden, genegen zonder eene behoorlijke remuneratie diens omvangrijke taak over te nemen. Een salariëering van een deskundige gaat evenwel, het behoeft wel geen betoog, de financiëele draagkracht van het Genootschap ver te boven.

Naar het oordeel der Directie blijft haar, in verband met het bovenstaande, niet anders over dan de welwillende medewerking van UHEdG. in te roepen om, indien de bedoelde, van de stichting van het Genootschap af nog nimmer plaats gehad hebbende, opneming van al de gedurende een tijdvak van ongeveer een halve eeuw door de Regeering aan het Genootschap in bewaring afgestane voorwerpen *thans* bepaald noodzakelijk geworden is, het daarheen te willen leiden, dat van Regeeringswege een deskundig ambtenaar worde aangesteld om aan het hoofd van 's Genootschap's Ethnographisch Museum te staan. Deze zou dan de aangewezen persoon zijn om de verlangde opneming bij te wonen en daarbij hulp te verleenen.

8. Missive van denzelfden van 20 Mei j.l. N°. 8673, houdende aanbieding van een schrijven van den Kapitein der Genie T. VAN ERP van den 14en t. v. N°. 23, waaruit

o. m. blijkt dat het Legerbestuur voornemens is om, bij de waarschijnlijk reeds in de Maand Juni a. s. te verwachten bevordering van dien officier het voorstel te doen hem, met ontheffing van zijn opdracht tot het doen van herstellingen aan den Boroboedoer, bij het Leger terug te voeren, met verzoek ter zake van ons gevoelen te willen doen blijken.

Spoedshalve werd reeds den 24[en] d. a. v. het volgende advies aan den Dir. O. E. N. uitgebracht:

Omtrent den aard en den omvang der aan den Kapitein der Genie T. van Erp opgedragen werkzaamheden behoeft de Directie van het Bataviaasch Genootschap U wel niet in te lichten. Een en ander is U natuurlijk volkomen bekend.

Wij bepalen ons dus tot de bespreking van de vraag of de arbeid, waarmede de Heer van Erp is belast, aan een ander zou kunnen worden opgedragen en, zoo neen, wat zijn terugvoering bij het Wapen der Genie op het oogenblik zou beduiden.

Naar het oordeel van de Directie nu is de Heer van Erp voor den gewichtigen arbeid van de Boroboedoer-restauratie ten eenen wale onvervangbaar.

Zijn beteekenis voor dit werk ligt in de buitengewone wijze waarop in zijn persoon archaeologisch inzicht en technische bekwaamheid vereenigd zijn.

Een van zijn bijzondere verdiensten is de meesterlijke wijze, waarop door hem uit de bij de ontgraving te voorschijn gekomen losse fragmenten de sprekende reliefs, met name die van de onderste reeks der ballustrade van eerste gaanderij, werden en nog worden aangevuld. De hierbij bereikte resultaten zijn wetenschappelijk van het hoogste belang daar zij kostbare aanwijzingen geven voor de kennis van het Boeddhisme op Java.

Nog duidelijker spreken zijn gaven op dit gebied uit de zekerheid waarmede hij aan de los gevonden ornamentsteenen, die deel uitmaken van versierde bouwdeelen, hun plaats in het geheel aanwijst.

De buitengewone scherpzinnigheid van den Heer van Erp

in deze opzichten wordt dan ook algemeen erkend en geprezen en is o. a. nog onlangs gehuldigd door de bekende autoriteit op dit gebied, Prof. FOUCHER te Parijs [1]).

Deze uitkomsten waren onmogelijk door den Heer VAN ERP verkregen, indien niet nog een andere voorwaarde in zijn persoon vervuld ware. Doordat hij de restauratie van het schoone monument van het begin af geleid heeft, is hij tot in de kleinste bijzonderheden van den bouw doorgedrongen en kent hij één voor één alle steenen en stukken reliet.

Een tweede persoon die al deze eigenschappen in zich vereenigt, is op het oogenblik niet aan te wijzen en zal zich ook niet spoedig opdoen. Het weggaan van den Heer VAN ERP zou daarom in elk geval een langdurigen stilstand in het restauratiewerk beduiden, totdat in een verwijderde toekomst wellicht een ander persoon zoo ver zou zijn dat hij er aan zou kunnen denken deze zeldzame taak over te nemen.

Een stilstand op zich zelf zou bij een werk als het onderhavige reeds tot noodlottige gevolgen leiden zoowel in wetenschappelijken als in practischen zin. Hoeveel te meer zou het te betreuren zijn indien, zooals wij onvermijdelijk achten, het afroepen van den Heer VAN ERP van zijn werk zou beteekenen dat de restauratie van de Boroboedoer niet behoorlijk zou kunnen worden voltooid. Dat dit ook onverantwoordelijk zou zijn met het oog op de zeer belangrijke sommen, uit 's Lands schatkist reeds voor de uitvoering van het werk beschikbaar gesteld, zal ongetwijfeld door U worden beaamd.

Daarentegen, indien men den Heer VAN ERP ongestoord aan het werk laat, heeft men de zekerheid, dat de oordeelkundige herstelling van het grootsche Boeddhistische monument, wat niet alleen een nationaal belang is maar een desideratum van universeele strekking, op waardige wijze binnen een redelijken termijn tot een goed einde zal worden gebracht.

---

1) „Notes d'archaéologie Bouddhique" in het Bulletin de l'Ecole Française de l'extrême Orient, 1909, bl. 1 e. v.

Het is op grond van het bovenstaande, dat de Directie van het Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen de eer heeft met nadruk en den meesten aandrang te adviseeren tegen een wegroepen van den Heer VAN ERP uit zijn werkzaamheden aan de Boroboedoer. Zij doet met vertrouwen een beroep op Uwe krachtige medewerking dat zulks in het belang der archaeologische wetenschap worde verhoed. Nederland's naam als beschaafde natie staat, naar onze meening, hierbij op het spel.

Wij teekenen nog aan dat ons mede-lid, Dr. N. J. KROM, oudheidkundig amdtenaar, met het bovenstaande ten volle instemt.

9. Renvooi van denzelfden dd. 23 Mei j.l. N°. 10442, t. g. v. een miss. van den A. R. van Malang van 28 April t. v. N°. 427/44, met een kist met oude muntstukken door PA KARMI van de dessa Blimbing, onderdistr. Wagir, distr. Kotta Malang in den grond gevonden.

Terug te zenden als van geen waarde voor de Numism. Verzameling.

10. id. van 3 Juni j.l. N°. 12716, t. g. v. een miss. van den Res. van Madioen dd. 25 Mei t. v. N°. 5125/25 met een gouden oorsieraad, den vorm hebbende van 3 aaneengesmede ringen, door den Inlander KADIRAN van dessa Tandjoengsari, afd. Ponorogo, in den grond van zijn erf gevonden.

Voorstellen het voorwerp aan te koopen voor Leiden tegen den door ons geschatten prijs van *f* 17,17.

11. id. van 9 Juni j.l. N°. 13114, t. g. v. een miss. van den Res. van Kedoe dd. 30 Mei t. v. N°. 3468 met eenige oudheidkundige voorwerpen gevonden bij het gehucht Karangtempel, dessa Medono, distr. Kaliwiro, afd. Wonosobo.

Eén voorwerp, zijnde een gouden zegelring met een verhoogde zegelplaat, gevonden door den Inlander MANA, wordt voor de Arch. Verz. overgenomen tegen den getaxeerden

prijs van *f* 22,50. Den Directeur zal worden voorgesteld verschillende andere preciosa, n. l. alle die door de Inlanders Pardjo en Tlepong werden gevonden, aan te koopen ten behoeve van 's R. Ethn. Mus. te Leiden voor de gezamenlijk geschatte waarde van *f* 99,05. De overige voorwerpen zijn van te geringe oudheidkundige waarde.

12. id. van 15 Juni j.l. N°. 6615, t. g. v. een miss. van den Res. van Pekalongan, dd. 11 Maart t. v. N°. 2845/56, met een kistje met eenige voorwerpen afkomstig uit de dessa Petaroekan, afd. Pemalang.

Wegens geringe arch. waarde terug te zenden.

13. Aanbieding van eenige dagbladen en boekwerken door den Directeur van Justitie bij de miss. van 23 Mei en 18 Juni j.l. N°s. 6335 en 7551.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

14. Aanbieding van verschillende zeekaarten, een schetskaart en een boekwerk door den Commandant der Zeemacht bij de miss. van 2 en 27 Mei en 23 Juni j.l. N°s. 4475, 5460 en 6449.

Bibliotheek.

15. Miss. van den Gouv. van Celebes en Onderhoorigheden dd. 24 Juni j.l. N°. 4581/2 houdende bericht dat de bij G. B. van 6 Juni t. v. N°. 46 aan het Genootschap in bewaring afgestane voorwerpen (deze Not. II 1) door den Ass. Res. L. R. Wentholt persoonlijk aan de Directie zullen worden afgedragen.

Deze voorwerpen werden reeds van genoemden ambtenaar in ontvangst genomen.

16. Missive van den Kapitein der Genie in commissie T. van Erp, dd. 18 Mei j.l. N°. 24, houdende aanbieding van twee photo's en een afteekening der emblemen van den

beschreven steen van Toek Mas (nabij dessa Lĕbak voorheen Dakawoe, ond. distr. Tjokro, distr. Ngasinan, Reg. schap Magelang) met daarbij behoorende toelichting, benevens een gipsafgietsel der inscriptie in vier stukken.

In de verzameling arch. photo's, abklatschen, enz. Den Heer VAN ERP onder dankbetuiging mededeelen dat de Directie met belangstelling van het een en ander heeft kennisgenomen.

Voor hetgeen Dr. KROM over deze inscriptie zegt zie deze Not. V b. i.

17. Missive van denzelfden dd. 31 Mei j.l. N°. 27, met bericht dat de beschreven steen op Tjandi-Mendoet, waarvan sprake is in de Oudheidk. Rapporten 1902, pag. 6 en 7, gevaar loopt later verloren te gaan of beschadigd te worden, omdat de tijdelijke werkkeet op het tempelterrein, waar hij ligt, binnenkort zal worden afgebroken. Hij geeft der Directie in overweging met de Oudheidkundige Commissie in overleg te treden en hem te melden of opzending gewenscht is.

Gehoord den voorzitter dier commissie, besluit de Directie opzending van dezen steen te verzoeken, die een fragment bevat van de z. g. Boeddhistische geloofsbelijdenis, en de ouderwetsche lettervormen waarop indertijd Dr. BRANDES aanleiding gaven hem gelijken of nog hoogeren ouderdom toe te schrijven dan de opschriften bij de bedekte reliefs van den Boroboedoer.

18. Schrijven van den Landsarchivaris Dr. F. DE HAAN alhier, van 7 Juni j.l. N°. 369, houdende bericht, dat het bewuste te Malakka gekochte zilveren bord (Not. Juli 10 IV 17) is een schenkbord of z. g. schenkpiring. Bij begrafenissen van personen van zekeren stand kwam het veel voor dat aan de afleggers van het lijk en de dragers der kist, soms ook aan anderen, ter gedachtenis een dergelijke schenkpiring werd aangeboden, evenals ook wel andere voorwerpen van waarde, zooals herinneringsmedailles.

Het aantal der uit te reiken voorwerpen, de waarde, en de namen der daarmee te begiftigen personen worden dikwijls, wanneer de overledene in extremis een testament maakt, in dat testament vermeld. Daar het hier een onmondig kind betreft, kunnen die omstandigheden in dit geval niet worden geconstateerd. Niet lang geleden kocht de Heer VAN OOSTERZEE alhier een dergelijk voorwerp, en toen kon ik uit het testament aanwijzen voor welke personen het bestemd was geweest.

Inf. Den Heer DEVITT de gevraagde inlichtingen verschaffen.

19. Schrijven van het correspondeerend Lid G.P. ROUFFAER te Koepang (Timor) dd. 28 Mei j.l., houdende toezending van eenige ethnographica afkomstig van de eilanden Adonara en Lomblem, door Kapitein J. D. H. BECKERING te Ende, (Flores) aan 's Genootschap's Museum ten geschenke aangeboden, met een beschrijving daarvan door den Heer ROUFFAER. Toegevoegd zijn een 7-tal kain's eveneens met beschrijving, uit de eigen collectie van laatstgenoemden heer, waarvan het Genootschap desgewenscht eenige kan overnemen tot completeering zijner verzameling.

Dankbetuiging. In handen stellen van den Conservator.

20. Id. van 31 Mei j.l., met mededeeling, dat van het oude Compagnie's blokhuis op Moa (negorij Pati) de aan beide zijden van een inscriptie voorziene ijzerhouten sluitbalk van den ingang, door tusschenkomst van den Resident van Ambon, aan 's Genootschap's Museum zal opgezonden worden.

Dankbetuiging voor deze medewerking tot het bewaard blijven van bedoeld historisch stuk.

21. enz.

22. Schrijven van den Heer CH. L. J. PALMER VAN DEN BROEK, Ass. Res. van Simeloengoen en de Karolanden, dd.

16 Juni j.l., met aanbieding voor de Ethn. Verz. van het Gen. van twee „tagan's" of kalkbussen, bij het betelkauwen in gebruik, en afkomstig van de Karolanden. Het snijwerk behoort tot het fraaiste dat de Karo-Bataks kunnen vervaardigen. Deelt tevens mede, dat de beschrijving der door hem indertijd uit Fak-Fak gezonden ethnographica (zie laatstelijk Not. '09 pag. 119) nog niet kan volgen, doordat verwarring is ontstaan in de door hem gemaakte aanteekeningen omtrent deze voorwerpen en die welke tegelijkertijd naar het Leidsche Museum werden gezonden. Binnenkort vertrekt genoemde ambtenaar naar Holland en zal dan na bezichtiging der Leidsche voorwerpen waarschijnlijk in staat wezen de inventaris ook van de aan het Genootschap gezonden ethnographica op te maken.

Onder dankbetuiging in de Ethn. verz. — Informatie.

23. Schrijven van den Heer MARTINUS NIJHOFF te 's Hage, van 7 Juni j.l., met toezending van quitantie tot een bedrag van *f* 1822,61 voor de betaling der in 1909 door hem geleverde boekwerken en tijdschriften.

Informatie.

24. Schrijven van de firma G. KOLFF & Co. alhier van 27 Mei j.l. met voorstel om het thans afgedrukte eerste deel van Dr. F. HAAN's „Priangan" te doen binden en af te leveren op dezelfde wijze als indertijd LOUW's Java oorlog.

Conform.

25. Dankbetuiging dd. 10 Juni j.l. door den Secretaris-penningmeester der Groep N.-I. van Alg. Ned. Verbond alhier voor een van het Genootschap ontvangen verzameling gebruikte postzegels.

Informatie.

III. enz.

IV. De Heer VAN RONKEL

a. stelt voor de prijzen der laatst verschenen edita als volgt vast te stellen: WIELENGA'S Soemb. spraakk. *f* 1.— (leden op aanvrage kosteloos), DE HAAN'S Priangan *f* 6 — per deel (voor leden *f* 3.—), Ethnographica *f* 6.— (voor leden kosteloos).

Conform.

b. biedt voor de Bibliotheek aan:

1. namens den schrijver, Prof. Ch. A. VAN OPHUIJSEN'S Maleische spraakkunst,

2. namens Mr. J. H. ABENDANON, diens artikels over Britsch-Indië gedurende de laatste 50 jaren (Tijdschr. v. Econ. Geogr. 15 Mei en 15 April 1910) en L'organisation du credit aux Indigènes au point de vue industriel et commercial (publicatie van het Institut Colonial International),

3. namens den Secretaris van de Groep N.-I. van het Alg. Ned. Verbond alhier eenige officieele publicaties den Boerenoorlog betreffende,

4. namens Professor VALETON eenige publicaties van de Utrechtsche Zendingsvereeniging.

Onder dankbetuiging in de bibl.

c. doet voorlezing van een door hem opgestelde nota betreffende het debiet van 's Genooschap's edita:

Nu door het Batav. Genootschap in den laatsten tijd vele en kostbare werken worden uitgegeven, dringt zich meer dan vroeger het denkbeeld op, om middelen te beramen tot het verkrijgen van een belangrijk grooter debiet onzer edita dan tot nog toe het geval was. Van de 25 exemplaren van Tijdschr. en Verhandelingen, welke de firma NIJHOFF in commissie erlangt, worden gewoonlijk slechts enkele verkocht, terwijl het doen drukken van de lijst onzer uitgaven op den omslag van het Tijdschrift, voor zoover bekend, niet één exemplaar onzer werken heeft doen verkoopen.

Van het eerste stuk van het loopende deel der Verhandelingen, waarvan, met het oog op een waarschijnlijk groot debiet, 200 extra exemplaren zijn gedrukt, is een honderdtal

aan den boekhandel alhier en te Bandoeng in commissie gegeven, en thans, na een zestal weken, is van het verkoopen van 25 ex. bericht gekomen. Het debiet van de twee prachtwerken over Tjandi Djago en Panataran is nagenoeg nihil; het is te verwachten dat aan de drie weldra verschijnende publicaties geen ander lot beschoren zal zijn, indien niet onzerzijds wordt gezorgd voor doeltreffende bekendmaking door adverteeren, aankondigingen of anderszins.

De eerstgenoemde wijze van afficheeren lijkt voorloopig de meest voor de hand liggende; immers het is een bekend feit dat herhaald en doelmatig adverteeren eene conditio sine quā non is voor het aftrek vinden van goederen. Inderdaad is een wetenschappelijk Genootschap geen handelslichaam, voor welks bloei advertentie en reclame vereischt zijn, maar waar wij voor de pas verschenen en nog te verschijnen werken ons ontzaglijke uitgaven hebben getroost, en die boeken eene veel grootere bekendheid en verspreiding verdienen dan er aan is ten deel gevallen of te wachten staat, ligt het op onzen weg: ter kennisse te brengen van zoovele belangstellenden als mogelijk is dat een nieuw, belangrijk werk door het Genootschap is uitgegeven, waar en voor hoeveel het te verkrijgen is. Zooals het nu gaat, blijven wij met onzen voorraad zitten, en dat dit voor een standaardwerk als van Dr. DE HAAN, eene mooie publicatie als „Ethnografica", eene eigenaardige en belangwekkende uitgave als de geïllustreerde Balische kropak, en de beide zooeven genoemde oudheidkundige werken zeer te betreuren zoude zijn, zal wel geene tegenspraak vinden.

Daar het doen plaatsen van eene enkele advertentie weinig of geen succes zal hebben, aangezien eene gewone advertentie te weinig de aandacht trekt, het bekendmaken onzer edita op den omslag onzer publicaties niets uitwerkt en het verspreiden van circulaires aan bepaalde groepen van personen weinig nut zal hebben, terwijl bij geenerlei gestie van onzen kant onze kostbare werken nutteloos opgetast zullen blijven, komt het raadzaam voor eene oordeelkundige aankondiging onzer

nieuwste werken op te stellen, en met de administratie der voornaamste in Java verschijnende bladen ons in betrekking te stellen, teneinde die bekendmaking op een afzonderlijk, liefst van een bestelbillet voorzien, papier gedrukt met die couranten aan al hare abonné's te doen verzenden.

Indien deze proef gelukt, zoude overwogen kunnen worden in hoeverre het aanbeveling verdient voor het debiet van het in twee talen gestelde „Ethnografica" de tusschenkomst van buitenlandsche, met name Engelsche, firma's in te roepen.

Voorloopig schijnt het allereerst op onzen weg te liggen het Indische lezerspubliek op onze werken attent te maken, ja tegenover de auteurs en de door ons aanvaarde geldelijke offers is zulks feitelijk te beschouwen als eene plicht.

Cfm. Alleen besluit de Directie de bekendmaking van bijzondere edita te doen plaats hebben door gewone advertentie in de voornaamste Indische bladen, bij wijze van proef, gedurende een jaar.

V. De Secretaris

a. biedt namens den Heer Dr. N. J. KROM een overdruk van een artikel van zijn hand in het Tijdschrift Hermes, getiteld „Seleukos und Candragupta".

Dankbetuiging.

b. legt over een nota van den Heer KROM met de volgende mededeelingen:

1. De inscriptie van Toek Mas (deze Not. I *e* en II 16) bestaat uit één regel Wenggischrift; het slot, te beginnen met samprasūta is geschreven met een grooteren letter dan het begin. Hoewel het dus mogelijk is, dat er twee handen aan het werk geweest zijn, vertoonen toch de lettervormen van begin en eind hetzelfde karakter, zoodat er in geen geval een lang tijdsverloop tusschen beiden gelegen kan hebben. De taal der inscriptie is Sanskrit, wat zij gemeen heeft met de eveneens Midden Javaansche Wenggi-inscriptie van Tjanggal, thans Museum N°. 4. Ook het schrift vertoont veel overeenkomst zoowel met den Tjanggalsteen als met de rots-

inscriptie op den Dieng, voorzoover men dat uit de te Batavia aanwezige afteekening kan opmaken. Alle drie zullen wel ongeveer uit denzelfden tijd zijn en daar de steen van Tjanggal het jaartal 654 Çaca draagt, zal men niet ver van de waarheid zijn als men ook de rotsinscriptie van Toek Mas op ongeveer 650 dateert.

2. Op de voorlaatste vergadering werd onder de door Mr. Paets tot Gansoyen geschonken voorwerpen een koperplaat ter tafel gebracht, bevattende het slot van een praçāsti en wel het einde van het zoogenaamde eeds- of vervloekingsformulier. Daaronder komt ook (in regel 4 recto) de naam van het gestichte vrijgebied voor: Sang hyang dharmma ring Mādhawapura. Nu komt het herhaaldelijk voor, dat men dergelijke uit de inscripties bekende namen terugvindt in den Nagarakrĕtāgama, welk gedicht uitgebreide opgaven van dharmma's enz. bevat; zelfs in vroege oorkonden vermelde stichtingen blijken in den tijd van het gedicht nog te bestaan, gelijk men bijvoorbeeld het in de inscripties van 853 en 888 voorkomende Nairañjana in het tweede couplet van den zeven en zeventigsten zang vindt opgegeven. Het vrijgebied Mādhawapura intusschen komt in den Nāgarakrĕtāgama *niet* voor.

3. De Heer Finos, oud-directeur van de Ecole française d'extrême orient, deelde mij mede, dat hij indertijd het tweede en derde deel van van der Tuuk's Kawi woordenboek had ontvangen, doch dat hem het eerste deel nooit bereikt heeft. Daar de Directie van het Genootschap de Regeering opgave doet van de personen, die voor zulke toezendingen in aanmerking komen, meen ik, dat het ook thans op den weg der Directie ligt, zich tot den Directeur van O. E. en N. te wenden met verzoek den Heer Finos alsnog het verlangde deel te doen toekomen.

Conform.

VI. De Voorzittter neemt het woord en deelt mede, dat hij in verband met zijn aanstaand vertrek naar Europa, zich tot zijn spijt genoopt ziet het presidium neêr te leggen.

De Vice-president betuigt den Heer LIEFRINCK namens de Directie hare groote erkentelijkheid voor hetgeen door hem in het belang van het Genootschap werd verricht, aan welk gevoelen de Directie meent niet beter uiting te kunnen geven dan door den Heer LIEFRINCK het Eerelidmaatschap aan te bieden. Hij hoopt dat de oogenblikken in het midden der Directie doorgebracht bij hem gedurende zijn verder leven in aangename herinnering zullen blijven, en dat hij de banden met het Genootschap niet geheel zal losmaken.

De Heer LIEFRINCK, gevoelig voor spreker's vleiende woorden, zegt dat hetgeen gedurende de laatste jaren in het Genootschap is tot stand gekomen, te danken is aan alle directieleden tezamen, die elk voor hun deel, sommige zelfs meer, daartoe bijdroegen. Aan deze medewerking zal hij de prettigste herinneringen bewaren. Het Eerelidmaatschap wordt door hem aanvaard als een gewaardeerde onderscheiding en hij wenscht het Genootschap onder zijn nieuwen Voorzitter een tijdperk van steeds toenemenden bloei toe.

Op algemeen verlangen der directieleden verzoekt hij daarop den Vice-president Mr. POTT het opengekomen Voorzitterschap te willen aanvaarden, overtuigd dat daarmede de belangen van het Genootschap het best gediend zullen zijn.

De Heer POTT deelt mede, dat hieraan tot zijn groot leedwezen voor hem overwegende bezwaren verbonden zijn. Hij is zoodanig overstelpt met andere bezigheden, ook buiten zijn eigenlijk ambt vallende, dat hij meent een gewichtigen arbeid als het presidium van het Bataviaasch Genootschap aan andere krachten te moeten overlaten. Het ligt echter niet in zijn bedoeling de relaties met het Genootschap af te breken, integendeel hij zal gaarne als Vice-president blijven fungeeren.

VII. Worden op verzoek afgevoerd van de ledenlijst de Heeren Mr. I. A. NEDERBURGH, G. SIEBURGH, S. BLOK, A. J. N. ENGELENBERG, E. D. VAN WALREE en J. A. BOULET.

VIII. En worden tot lid benoemd de Heeren E. F. L. J. H. van Eelders, Ass. Res. en I. van Keulen, handelsgeëmployeerde.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 12 September 1910.

POTT,
Vice-president.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de zesde Directievergadering, gehouden op Maandag 12 September 1910.

Aanwezig de Heeren: Mr. J. G. POTT, Vice-president, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, Dr. D. A. RINKES, Dr. N. J. KROM, A. J. Baron QUARLES DE QUARLES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: P. DE ROO DE LA FAILLE en W. B. VAN GOOR.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 11 Juli 1910 worden goedgekeurd en gearresteerd.

De Vice-President

I. Heet den Heer QUARLES DE QUARLES, die verklaard heeft de benoeming tot directielid gaarne te aanvaarden, welkom in de vergadering en spreekt de hoop uit, dat de gekozene later aangename herinneringen moge hebben van de oogenblikken te midden der Directie doorgebracht.

Wat betreft de vervanging van den Heer LIEFRINCK als president, spreker had het oirbaar geacht, dat de Heer QUARLES DE QUARLES, die dien hoofd-ambtenaar in den Raad van Indië is opgevolgd, hem ook zou vervangen als voorzitter der Directie. In een onderhoud met baron QUARLES is hem echter gebleken dat naar diens meening het de voorkeur verdient indien spreker, die herhaaldelijk tijdens de afwezigheid van den voorzitter diens functiën waargenomen heeft, thans zelf het presidium op zich neemt.

Daar het in de vorige vergadering door Mr. POTT genoemd bezwaar van andere drukke bezigheden eveneens buiten zijn ambt liggende, door toevallige omstandigheden gedeeltelijk is komen te vervallen, is spreker thans gaarne bereid het hem oorspronkelijk door de vergadering aangeboden presidium der Directie te aanvaarden.

Mede namens de andere directieleden noodigt de President thans den Heer QUARLES DE QUARLES uit het Vice-presidentschap der Directie op zich te nemen.

Baron QUARLES DE QUARLES zegt dan Voorzitter dank voor de woorden van welkom hem in de vergadering toegeroepen en geeft den aanwezigen directieleden te kennen dat hij gaarne de benoeming tot Vice-president aanvaardt.

II. De President neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken.

a. „Het een en ander over oudheidkundige monumenten in de XXVI. Moekims (IX Moekims Toengkoeb) in Groot Atjeh" door den Kapitein der Infanterie W. GOLDIE.

Opname in het Tijdschrift, Inmiddelds werden de cliché's der in het manuscript voorkomende photo's opgevraagd, om te trachten scherper afdrukken te verkrijgen, beter voor publicatie geschikt.

b. Missive van den 1^{en} G. S. dd. 14 Juli j.l. N°. 1587 met aanbieding, op last van den Gouverneur Generaal, ter publiceering, voorzoover daartoe geschikt, in 's Genootschap's Tijdschrift van een door den Kapitein der Infanterie A. HOORWEG, gewezen Civielen gezaghebber van Mamoedjoe, samengestelde nota van toelichting betreffende het landschap van dien naam.

Opname in het Tijdschrift.

c. Nota van overgave van het bestuur der onderafdeeling Malili door den Kapitein der Infanterie LE COCQ D'ARMANDVILLE aan den 1^{en} Luitenant id. van ARDENNE, aangeboden met

verzoek om te beslissen of het stuk zou kunnen worden omgewerkt door den auteur tot een bruikbaar Tijdschrift-artikel.

Terugzenden, omdat de nota te weinig bevat dat den algemeenen lezer belang zou kunnen inboezemen.

d. Renvooi van den Directeur van O. E. N. dd. 14 Juli j.l. N°. 16416/10 met de rapporten over het 1e en 2 kwartaal van 1910, van de Commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera.

Retour, ter doorzending aan de commissie van bijstand te 's Hage.

e. Dr. D. A. RINKES: „De Maqam van SJECH ABDOEL MOCHJI".

Plaatsing in het Tijdschrift.

f. Dr. N. J. KROM: „De jaartallen van Tralaja".

Plaatsing in de Notulen.

g. „Restaureeren van oude bouwwerken" door Dr. N. J. KROM.

Tijdschrift.

III. Brengt ter tafel de navolgende tusschentijds ingekomen stukken.

1. G. B. van 12 Juli 1910 N°. 41, krachtens hetwelk de tot Majoor bevorderde Kapitein der Genie T. VAN ERP behouden blijft voor de restauratie van de Boroboedoer (Not. Juli 1910 II 8), zullende dat werk worden uitgevoerd door een hoofdofficier der Genie, en wordende de Kapitein VAN ERP van „voor memorie" bij het Leger teruggevoerd en bij het Wapen der Genie bevorderd tot Majoor.

Informatie.

2. G. B. van 20 Juli j.l. N°. 23, houdende machtiging van den Directeur van O. E. N. om ter Landsdrukkerij, of

zoo noodig bij een particuliere drukkerij, voor rekening van den Lande te doen herdrukken, zoo dikwijls als daaraan behoefte blijkt te bestaan, tot een telkenmale door dien Departementschef te bepalen aantal exemplaren, de door wijlen den adviseur honorair voor Inlandsche Zaken K. F. HOLLE samengestelde woordenlijst, getiteld „Blanco woordenlijst ten behoeve van taalvorschers in den Ned.-Indischen archipel".
Informatie.

3. Miss. van den 1[en] G. S. van 13 Augustus j.l. N°. 1831, houdende aanbieding, op last van den Gouverneur Generaal, van een exemplaar van het 6[e] deel van het werk van Prof. Dr. J. J. M. DE GROOT, getiteld „The religious system of China".
Bibliotheek.

4. Besluit van den Directeur van O. E. N. van 13 Augustus j.l. N°. 14533, tot aankoop ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum van een gouden oorsieraad voor *f* 17,17 en van vijf gouden vingerringen, zes oorsieraden en een neusringetje voor *f* 99.— (Not. Juli 1910 II 10 en 11).
Informatie.

5. Aanbieding namens den Gouverneur Generaal door den Directeur van O. E. N. van een exemplaar van het boekwerk „Twentieth century. Impressions of netherlands India". (Not. April 1910 I 6).
Bibliotheek.

6. Miss. van den Dir. v. O. E. N. van 22 Augustus j.l. N°. 15111, houdende mededeeling dat het bij Not. Mei 1910 III *b* bedoelde manuscript aan Majoor VAN ERP werd teruggezonden ter omwerking in den door de Directie aangegeven zin.
Informatie.

7. Miss. van den Directeur van O. E. N. dd. 24 Augustus j.l. N°. 15390 met verzoek naar aanleiding van de door Mr. J. C. OVERVOORDE te ondernemen studiereis in deze gewesten (Not. Juli 1910 I *c*), om van prae-advies te willen dienen nopens de door de Regeering geopperde vraag, of niet reeds vóór de komst van Mr. OVERVOORDE het een of ander ware te verrichten, bijvoorbeeld het bijeenbrengen van gegevens en het ontwerpen van een gedetailleerd reisplan.

Antwoorden, dat het der Directie alleszins wenschelijk voorkomt dat reeds vóór de komst van Mr. OVERVOORDE het een en ander worde verricht, wat hem bij zijn voorgenomen studiereis in Ned.-Indië van dienst kan zijn, dat zooals Mr. OVERVOORDE op zijn tot de Directie gericht verzoek om medewerking reeds geantwoord werd, (Not. als boven) de Heeren VAN GOOR en Dr. DE HAAN gaarne hun hulp tot het verzamelen van gegevens zullen verleenen, en hem tevens werd in overweging gegeven zich voor zijn vertrek met den ter zake deskundigen gepens. Luit. Kolonel BOSBOOM in verbinding te stellen.

8. Renvooi van den Dir. van O. E. N. dd. 13 Juli 1910 N°. 15519/10 t. g. v. een missive van den Res. van Madioen van 27 Juni t. v. N°. 6292/25 met drie gouden stempelringen door Berdjeng, Sanadi en Sadio van desa Tamanan, afd. Magetan, bij het omwerken van sawahgronden opgedolven.

Eén ring houden voor *f* 9,60, één bestemmen voor 's R. E. M. te Leiden (*f* 8,50) en één terugzenden als hebbende geen arch. waarde.

9. Id. dd. 18 Juli d. a. v. N°. 13983 t. g. v. een miss. van den A. R. van Malang van 1 Juli t. v. N°. 628/44 met verschillende gouden voorwerpen door den Inlander KROMOREDJO gevonden in het gehucht Soembergentong desa Tempoersari, distr. Senggoeroeh.

Omdat slechts één ring ontvangen werd, werden de overige voorwerpen opgevraagd.

10. Id. dd. 18 Juli j.l. N°. 16379 t. g. v. een miss. van den A. R. van Mataram van den 4[en] t. v. N°. 5012/41 met 31 oude zilveren munten door PARTOSETIKO, dessa Kadisono, distr. Klegoeng, reg. Sleman gevonden.

Terugzenden omdat ze van geen waarde zijn voor de muntverzameling.

11. Id. dd. 1 Augustus j.l. N°. 17412 t. g. v. een miss. van den Res. van Banjoemas van 16 Juli t. v. N°. 7478/4 met een bronzen beeldje, door SADIWIRDJA van dessa Bersole in zijn grond gevonden.

Overnemen tegen den dezerzijds geschatten prijs van ƒ 10.—.

12. Id. dd. 6 Aug. d. a. v. N°. 17843 t. g. v. miss. Res. Pekalongan van 21 Juli t. v. N°. 6446/56 met een gouden ring door een Inlander gevonden in desa Kalinoesoe, distr. Boemiajoe.

Terug.

13. Id. dd. 19 Aug. d. a. v. N°. 16514 aanbiedende met verzoek om praëadvies een renvooi van den G. S. dd. 9 Juli t. v. N°. 17742 om een aan den A. S. gericht schrijven van Dr. F. DE HAAN alhier, gedateerd 5 Juli 1910 N°. 373, waarin deze in overweging geeft of het niet met de billijkheid accordeerende zou zijn, indien hem een bedrag van ƒ 1529,62 van Regeeringswege werd gerestitueerd als vergoeding van kosten gemaakt bij de hem door Haar opgedragen samenstelling der Preanger Geschiedenis.

Geadviseerd zal worden dat de Directie het verzoek van den Landarchivaris gaarne zou wenschen te ondersteunen. Zij vereenigt zich geheel met het betoog waarmede Dr. DE HAAN zijn voorstel inleidt en het komt ook Haar billijk voor dat de uitgaven door dien geleerde gemaakt bij het uitvoeren van deze, zijn Regeeringsopdracht, gevoegelijk door de Regeering worden vergoed.

14. Id. dd. 27 Augustus j.l. N°. 19867 t. g. v. miss. Res. Kedoe van 16 Aug. t. v. N°. 5325/10, met een kistje oude bronzen voorwerpen waaronder twee bellen en één sirih-kalkbus, door SODIKROMO alias TIMBOEL in de nabijheid van het geh. Bendan, desa Moedal, distr. en afd. Temanggoeng opgegraven.

Voor de verzameling overnemen tegen den getaxeerden prijs van *f* 0,70, met uitzondering van de twee bellen voor het E. M. te Leiden bestemd (*f* 1,50).

15. Id. dd. 5 September 1910 N°. 20456 t. g. v. miss. Res. Kedoe van 23 Aug. t. v. N°. 5513/10 met een gouden ringetje, opgegraven op een tegalveld bij de desa Mantenan, distr. en afd. Temanggoeng.

Terug.

16. Missives van den Dir. van Justitie van 19 Juli en 20 Augustus j.l. N°s. 9171 en 10917, houdende aanbieding van eenige boekwerken en dagbladen ten behoeve van 's Genootschaps boekerij.

Onder dankbetuiging in de Bibliotheek.

17. Aanbieding namens den Commandant der Zeemacht van eenige zeekaarten, bij miss. van 17 Aug. '10 N°. 8409.

In de verzameling.

18. Miss. van den Dir. van B. B. dd. 15 Aug. j.l. N°. 2560, houdende mededeeling dat door tusschenkomst van den Algemeenen Pakhuismeester aan de Directie zullen worden opgezonden eenige zilveren voorwerpen, indertijd op het Gouvernementshuis te Makasser in gebruik bij officieele bezoeken van Inlandsche vorsten en vorstinnen, met verzoek om mededeeling of zij er prijs op stelt, dat die voorwerpen ter bewaring aan het Genootschap worden afgestaan.

Ontkennend beantwoorden. Echter zal worden voorgesteld één stel, bestaande uit schenkblad, sirihbus en pinang-,

gambir- en kalkbakjes op te zenden naar het Rijks Museum te Amsterdam.

19. Miss. van den Consul Generaal, belast met het Consulaat der Nederlanden te Kaapstad, dd. 1 Aug. j.l. N°. 823, met dankbetuiging voor de toezending van een exemplaar van afl. 4 der Not. 1909. (Zie Not. Nov. '09 II 14).

Informatie.

20. Missive van den Resident van Batavia van 30 Aug. j.l. N°. 14464/4 t. g. v. een schrijven van den Controleur van Bekasi dd. 16 Aug. t. v. N°. 313/4 met een z. g. oude koedi, afkomstig van den Inlander Kemon, Kp. Kebantenan op het particuliere land Pondokgede.

Het voorwerp heeft voor de verzamelingen geen waarde, en zal worden teruggezonden.

21. Schrijven van den Consul van Groot Brittannië en Ierland alhier, dd. 15 Aug. j.l. N°. 378, houdende aanbieding van een exemplaar der boekwerken „Digest of Indian Law Cases, 1908" en „Acts, 1909", door de Britsch-Indische Regeering daartoe gezonden.

Onder dankbetuiging in de Bibliotheek.

22. Aanbieding door den Landsarchivaris bij zijn schrijven van 22 Aug. j.l. van de reproducties van twee plattegronden van Fremantle en Perth en van een oude kaart van een gedeelte der Westkust van Australië, welke reproducties door den Consul-Generaal te Melbourne aan de Regeering werden aangeboden.

In de verzameling.

23. Miss. van den A. R. van Soekapoera dd. 22 Aug. j.l. N°. 3814/34 met twee bronzen ringen, door den Inlander Enoer van de Kp. Tjimonjet, dessa Tedjomaja, distr. Indihiang, in den grond gevonden.

Voor de arch. verz. overgenomen tegen den dezerzijds getaxeerden prijs van ƒ 1.—

24. Miss. van den A. R. van Krawang dd. 9 Aug. j.l. N°. 5598/22, houdende mededeeling dat de oude grenspaal staande in de desa Batoelajang nabij den oever van de Tjitaroem, die naar het oordeel van het directielid C. M. PLEYTE èn historische èn paleographische waarde heeft, op verzoek van dien deskundige, aan het Genootschap werd opgezonden.

De ontvangst werd dankbaar erkend met toezending van ƒ 1,50 wegens transportkosten.

25. Missives van den Directeur der Landsdrukkerij van 9 en 13 Juli j.l. N°s. 166 E en 170 E, met resp. rekening en quitantie tot een bedrag van ƒ 155,01 wegens uitgevoerd drukwerk. (Soembaneesche spraakkunst).

Informatie.

26. Schrijven van Mr. H. A. LORENTZ te Arnhem dd. 16 Juli j.l., houdende dankbetuiging voor zijn benoeming tot Eerelid van het Genootschap (Not. Mei '10 VII *b*).

Informatie.

27. Schrijven van den Heer J. W. VAN NOUHUYS te 's Hage, dd. 5 Juli j.l., als boven.

Informatie.

28. Schrijven van den Heer C. E. J. MEYLL, Ingenieur bij den Waterstaat, dd. 31 Juli j.l., houdende aanbieding ten behoeve van de Ethn. verzameling van een van snijwerk voorzienen ijzerhouten pagaai. De schenker zegt o. a.:

In 1905 heb ik dit fraaie stuk persoonlijk gekregen van een bejaarden Palembanger, genaamd hadji HASSAN, wonende in kampoeng Moesi Ilir 13, wiens vader, voormaals hoofd der Arabieren ter plaatse, Pangeran SJARIF ALI, diezelfde roeispaan had ontvangen van den laatsten Sultan van Pa-

lembang, wiens naam en jaar van onttrooning mij thans ontschoten zijn.

Naar mij medegedeeld werd, hadden de Sultans in hunne pronkvaartuigen geen andere dan soortgelijke pagaaien, wier overige beschildering van het snijwerk bestond uit rood lakwerk met verguld relief, zooals aan het U aangeboden specimen nog wel te zien is.

Wat betreft soliditeit en aanzien, staat deze pagaai ver boven de tegenwoordig bij dozijnen vervaardigde roeispanen, wier drukke vlak-beschildering in lak en goud onvoornaam afsteekt bij de waarlijk smaakvolle en decoratief juiste snijwerkornamentatie van het antieke exemplaar.

Dankbaar aanvaard.

29. enz.

30. Schrijven van 's Genootschap's Lid den Heer F. J. Gentis te Soerabaja, houdende

a. aanbieding van tweede photographische opnamen van een zich in de tuinen der koffieonderneming Petoeng omboh — Smeroe — bevindend oud steenen beeld, met verzoek om determinatie.

De Heer Krom zegt hieromtrent het volgende:

Het beeld in kwestie vertoont alle kenmerken van de latere periode der Oost-Javaansche kunst. Daar het wordt opgegeven als afkomstig van Petoeng omboh, is het niet onwaarschijnlijk, dat het één der beide eertijds op die plaats aanwezige beelden is, gerapporteerd door Verbeek p. 292 en volgens Rapp. Oudheidk. Comm. 1902 p. 340 niet meer ter plaatse te vinden. Het andere beeld werd opgenomen in 's Genootschaps Verzameling als 209 *c* I en een vergelijking tusschen dezen z. g. n. „Hanoeman", ten rechte Garuda, en het beeld op de foto wijst aan dat in opvatting en afwerking tusschen beide beelden groote overeenkomst bestaat, tot zelfs in enkele onderdeelen van versiering. Ze zijn dus klaarblijkelijk uit dezelfde school en in verband met den tijd daarvan

kan er op gewezen worden, dat de beide terzelfder plaatse aangetroffen jaartallen 1360 en 1362 gaven. Wie door het beeld wordt voorgesteld is mij niet bekend; alleen kan worden geconstateerd, dat het een çivaitisch (in den algemeenen zin van niet-Buddhistisch) karakter draagt.

Afschrift hiervan aan den Heer GENTIS.

b. mededeeling dat er van Overheidswege niets wordt gedaan tot herstel van de in staat van verwaarloozing verkeerende Pantjaka (crematorium) bij de dessa Bangkal in het Sedatische (zie Not. Nov. '09 VIII *a*), met verzoek schrijver te willen machtigen althans tot het doen verwijderen van de er op groeiende woekerplanten, waardoor verder verval zou worden gestuit.

Onder dankbetuiging antwoorden dat de Directie den bouwval gaarne voorloopig in den ouden toestand zou wenschen te laten.

31. Dankbetuiging van het Correspondeerend Lid A. B. MEYER te Berlijn, bij zijn schrijven van 6 Juli j.l., voor de toezending op zijn verzoek van „Hommage au congrès des orièntalistes de Hanoi". (Not. Mei '10 IV 16).

Informatie.

32. Schrijven van den Curator van het Sarawak Museum dd. 29 Aug. j.l. N°. 299 met verzoek om inlichtingen omtrent bestaande woordenlijsten voor de talen van Noord Celebes, en omtrent de vraag of zekere onder de Milano's voorkomende begrafenisgebruiken wellicht op Java of Celebes voorkomen.

De Heer PLEYTE zal de gewenschte gegevens verzamelen.

33. enz.

34. Schrijven van het directielid Dr. N. J. KROM, dd. 8 Augustus j.l. waarin deze het resultaat aangeeft van het onderzoek dat hij in de Directievergadering van Mei j.l. op zich nam in te stellen naar het beeld van Tjandi Doekoeh, distr. Balong, Res. Jogjakarta (Not. Mei '11 IV 11).

Het beeld in kwestie in een Çiva van het gewone dikbuikige baardige type; het onderstuk alsmede de linkerbovenhoek zijn afgebroken, eveneens is het gezicht geschonden. De tooi is die, welke men gewoonlijk als „godenornaat" hoort betitelen; de rechterarm ontbreekt, de linker wordt vóór het lijf gehouden. Een drietand staat tegen de achterplaat, welke laatste van den rechthoekigen vorm met afgeronde hoeken is. Het beeld is op de gewone Midden-Javaansche wijze bewerkt; het staat aan den oever van een klein kunstvijvertje in gezelschap van eenige tempelrestanten, antefixen enz., het zag er volkomen schoongehouden uit, terwijl in de nabijheid klaarblijkelijk geofferd was.

Waar dus het bewuste beeld eenerzijds niet van bijzonder belang in wetenschappelijken of aesthetischen zin is, anderzijds er ter plaatse behoorlijk voor gezorgd wordt en de bevolking er prijs op schijnt te stellen, stel ik voor geen opzending van dit beeld naar Batavia te verzoeken, doch in overweging te geven het in loco te laten.

Het een en ander aan den Resident van Jogjakarta te melden.

35. Schrijven van denzelfden van 21 Augustus d. a. v., houdende mededeeling,

a. dat Dr. J. PH. VOGEL, w^d^. Directeur-Generaal van Archaeologie in Britsch-Indië, het denkbeeld heeft geopperd dat schrijver van zijn reis naar die gewesten gebruik zou kunnen maken door op kosten van het Genootschap afgietsels te doen vervaardigen van beelden in de Museums aldaar,

b. dat in het Museum te Calcutta twee inscripties van den Javaanschen koning Erlangga aanwezig zijn, waarvan zich geen in alle opzichten voldoende abklatschen of andere reproducties in 's Genootschaps bezit bevinden; waarom hij voorstelt die leemte aan te vullen door hem op te dragen de gewenschte afdrukken te doen vervaardigen.

De Directie besluit op het denkbeeld van Dr. VOGEL niet in te gaan, dewijl daardoor de basis zou worden gelegd voor

een afgietsel-verzameling (pleister kabinet), die natuurlijk geleidelijk aangevuld zou moeten worden en vooral in den eersten tijd grooter uitgaven vorderen, dan de financieele draagkracht des Genootschaps gedoogt. Wat punt *b* betreft, neemt zij gaarne het aanbod van Dr. KROM aan.

IV. De President

a. betoogt de wenschelijkheid, dat thans de sinds jaren in den boezem der Directie geopperde denkbeelden omtrent een reorganisatie van de werkzaamheden in het Museum worde belichaamd in een concreet voorstel aan de Regeering. Hij stelt voor daartoe een commissie van voorbereiding te benoemen die de gegevens voor een zoodanig voorstel zal verzamelen en in een ontwerp zal verwerken, waarin in de eerste plaats de volgende punten zullen zijn te behandelen:

1°. motiveering van de urgentie dat de werkzaamheden in het Museum voortaan door van Regeeringswege aangesteld en bezoldigd personeel zullen worden verricht, zonder dat het karakter van het Genootschap als een stichting van particulieren verloren gaat,

2°. welk personeel door de Regeering zou zijn aan te stellen en te bezoldigen,

3°. raming van hetgeen deze maatregel den Lande eventueel zou komen te kosten.

b. Tevens zou door de Commissie van voorbereiding zijn te overwegen welke maatregelen reeds dadelijk moeten worden genomen in afwachting van het aan de regeering in te dienen voorstel en de beschikking daarop.

De Directie sluit zich eenstemmig bij het voorstel van den President aan. In de commissie van voorbereiding worden benoemd de leden MOQUETTE, PLEYTE, HAZEU en VAN WETTUM.

V. De Heer PLEYTE deelt mede

1°. dat de aankoop en opstelling der afgiefsels van het Pradjnjâ-Pâramitâ-beeld enz., waartoe besloten was in de

vergadering van November 1909 (Not. Nov. '09 III) ongeveer zou komen te staan op *f* 1250.— welke uitgave in verband met het sub 35 *b* 2e al. opgemerkte niet wel meer te verdedigen zou zijn. Ten einde over een tegenhanger van den vroeger aangekochten gipsen Manjdjoeçrî (Berlijn) te kunnen beschikken, stelt hij voor, alleen tot de aanschaffing van een afgietsel der Pradjnjâ-Pâramitâ over te gaan.

Conform.

2°. Dat de hardsteenen paal, genoemd sub 24, twee legenda draagt in verouderd driehoekig javaansch schrift en wel:

onder een K

poenika paal Krawang.

en onder een B

poenika paal Bandoeng.

Hij was zoodanig opgesteld, dat men uit het Zuiden komend het eerste, uit het Noorden naderend het laatste opschrift las.

3°. Dat door hem, gedurende zijn jongste dienstreis door Krawang, op het achtererf van de pasanggrahan te Wanajasa werden aangetroffen een zeer verweerd Ganeça-beeld en een yone, volgens mededeeling van den gepensioneerden Mantri goeroe in 1882 door den Controleur FOKKENS van den Boerangrang medegenomen. Ten einde te loor gaan te voorkomen, heeft hij den betrokken Assistent Wadana uitgenoodigd beide oudheden naar het voorerf te laten overbrengen.

4°. Dat hij te Pamanoekan Pagaden inzage genomen heeft van een châṭib-instructie, in den jare 1808 A. D. door den Regent van Soemĕdang, Soeria nagara, uitgevaardigd; dat een kopie daarvan door hem werd aangehouden omtrent welker inhoud nader in het tijdschrift zal worden bericht.

5°. Dat door hem op het erf van Bapa AMIROEN in de desa Poeloe Kalapa aan de Kalen Waroe, distrikt Krawang

gelegen een 0.50 M. lange, zeer gave, grijs steenen *lingga* werd aangetroffen, die bij het uitgraven van klei tot pannenbakken, ongeveer één vadem diep onder het maaiveld dicht daarbij werd gevonden.

Ten einde beschadiging van het voorwerp te voorkomen heeft de eigenaar dit in een eigen daarvoor gebouwd, gesloten huisje geplaatst.

6°. Biedt aan twee *poespoetrian*, poppetjes, door hem als *panĕboes soekma*, inlossers van den levensgeest, op een vereerd graf in de desa Bengkok, Kota Krawang, gevonden.

7°. Maakt melding van het nog in Lĕmah Abang en omstreken bestaand gebruik om huwbaar geworden dochters in een hoog boven de woning uitstekend, aan alle zijden open, op lange palen gebouwd hutje te doen plaats nemen en daarin te weven. De bedoeling is dat de *poetri geulis*, dusdoende een vrijer lokt; ten teeken van haar aanwezigheid doet zij de *rorogan*, een bij het weven onmisbaar bamboe schalblok, zoo luid mogelijk klinken.

Vervolgens laat hij een foto van zulk een weefhutje, *saoeng ranggon* genaamd, rondgaan, waarin gezeten is de ± 12 jarige Baïsma. De opname geschiedde te Lĕmah Abang 25. IX. 10.

Naar aanleiding van het sub 5° vermelde wijst hij er op, dat door deze vondst het positieve bewijs wordt geleverd, dat in de lage landen van Krawang ook eenmaal het Çiwaïsme beleden werd, waaromtrent tot op heden geen aanwijzing bestond.

Verder naar aanleiding van een verzoek tot nadere inlichting aangaande de strekking der *poepoetrian*, dat deze in geval van ziekten gebezigd worden om er de geest, die de kwaal veroorzaakte in te bannen, opdat daardoor de *soekma* gelegenheid zal krijgen, in het lichaam, dat laatstgenoemde voor den verwekker der ziekte moest verlaten,

terug te keeren, zoodat de lijder herstellen kan. Met *magrib* wordt de *poepoetrian* onder het branden van *mĕnjan* naar de een of andere heilige plek gebracht en aldaar neergelegd, waarbij de officieerende *doekoen* het poppetje toespreekt met den naam van den patiënt en diens *soekma* tot spoedig terugkeeren uitnoodigt. De handeling zelf heet *njalisihan*.

Het geheele bedrijf is een reminiscens uit den voortijd dat o. a. een tegenhanger vindt in het gebruiken van *porsili* door de Toba-bataks.

8°. Deelt mede dat hij van den oud-hoogleeraar Dr. H. KERN bericht ontvangen heeft, dat de papieren afdrukken, die voornoemde heer hem van den Bangka-steen verzocht te vervaardigen, door Prof. KERN in goede orde ontvangen zijn.

9°. Vraagt goedkeuring tot verhooging van den post tot aanmaken van een vitrine in de Goudkamer met *f* 155.— ten behoeve van spiegelglazen toonplanken.

Conform.

10°. Verklaart de rangschikking der steenen beelden in de Archaeologische afdeeling geheel afgeloopen en legt over de daarop betrekking hebbende lijsten en klappers.

VI. De Heer HAZEU

a. deelt mede dat de Controleur L. TIP hem andermaal eenige koperen platen en schrifturen heeft doen toekomen met oud-Javaansche karakters, met verzoek de opschriften te determineeren. Aan Dr. D. A. RINKES ter nadere behandeling.

b. stelt voor het traktement van den Inl. schrijver SOEMARNO van *f* 15.— op *f* 20.— te brengen.

Conform.

VII. De Heer KROM

doet naar aanleiding van zijn laatste dienstreis over Java, een volledig verslag waarvan zal worden opgenomen in de

rapporten der oudheidkundige commissie, de volgende mededeelingen:

a. een onderzoek in loco van het zoogenaamde jaartal op de zwaardscheede van een der volgelingen bij de beelden om den Çivatempel te Prambanan nam niet allen twijfel weg, of wel een jaartal bedoeld is. In elk geval deed de vorm der „cijfers" de voorkeur geven aan de lezing van Prof. KERN boven die van Dr. JUYNBOLL. Het jaar zou dus 886 zijn, wat ook meer in overeenstemming is met de overige van Midden-Java bekende jaartallen dan 966, dat ongeveer anderhalve eeuw na het laatste jaartal, dat uit de Midden-Javaansche bloeiperiode bewaard gebleven is, vallen zou.

b. de tempelgroep van Gedong Sanga vertoont meer overeenkomst met die van den Diëng, dan men uit de bestaande beschrijvingen op zou maken. Groepeering, grondplan, bouwwijze, dakvorm zijn geheel van denzelfden aard; hoewel Gedong Sanga minder versiering draagt, komen toch b.v. lijsten van bloemmotieven, rozettenbanden, de recalcitrante spiraal, bloemvaas op dragertjes enz. voor. De gangbare opvatting, die beide tempelgroepen door een langere tijdsruimte scheidt, komt mij voor niet geheel juist te zijn.

c. een der tempels van Gedong Sanga vertoont de sporen van een ontlastingsgewelf, zooals dat ook te zien is bij Tj. Bima.

d. bij de Tj. Loemboeng (bij Moentilan) is één der steenen van het gewelf in situ gebleven. Daar dit juist een hoeksteen betreft, is de eigenaardige vorm van het gewelf waar te nemen, dat met een zachte ronding oploopt en dus overeenkomst vertoont b.v. met Tj. Ardjoena en niet met den gewonen trapvorm van het tempelgewelf zoowel op Oost- als Midden-Java.

e. bij zijn beschrijving van Tj. Djaboeng teekent Dr. BRANDES aan (Rapp. 1903), dat daar in den drempel behalve de tapgaten vierkante sponningen voorkomen, waarschijnlijk ten behoeve van een houten deurpost, en dat dit feit elders nog niet met zekerheid geconstateerd was. Op deze reis

bleek hetzelfde verschijnsel zich voor te doen bij Tj. Bangkal en de poort van Badjang ratoe (beide afd. Modjokerto) en bij Tj. Kotes in Kediri.

f. de beelden enz. in de nabijheid van Tj. Goenoeng Gangsir (bij Bangil) gaven nog Dr. BRANDES aanleiding tot het Çiwaïtisch karakter van dien tempel te concludeeren. Die aanwijzingen zijn op het oogenblik alle verdwenen, met uitzondering alleen van een Viṣṇu-torso met stuk van den drager. Onder de versierende deelen van den tempel wordt de aandacht gevestigd op de kleine gebouwtjes in relief met eigenaardigen dakvorm.

g. de Tj. Rimbi (Djombang) bestaat uit een tempelkamer op een tweemaal inspringend onderstel. Zulk een tempel op drievoudig soubasement zou een afwijking vormen van de gewone Oost-Javaansche bouwwijze. Toch is dit niet het geval: de beide onderste bouwdeelen zijn te beschouwen als bij elkaar behoorend en tezamen het soubasement uitmakend, waarvan het onderste de basis en het tweede het lichaam is, terwijl het derde niet anders is dan de basis van den eigenlijken tempel. In overeenstemming met die opvatting is de geringe insprong van het tweede bouwdeel ten opzichte van het eerste, en de meer samengestelde profileering van datzelfde tweede in vergelijking met het eerste en derde. De conclusie ligt voor de hand, dat hier dus niet afgeweken is van de gewone tempel-constructie, die overigens zelfs bij poorten van ander model (b.v. Wringin lawang) is volgehouden.

h. Van de Tj. Bangkal moet behalve op de eigenaardige wijze van toegang tot het plateforme voor de deur (van de beide zijkanten uit in plaats aan de voorkant) en op het verschijnsel, dat de cavets van de portiek naar binnen weer oploopen, gewezen worden op den sluitsteen van het gewelf. Deze vertoont een vierarmig persoon te paard en is in het bijzonder merkwaardig, doordat de uitvoering van dit relief herinneringen opwekt aan dat deel der Voor-Indische Kunst, dat onder Hellenistischen invloed heeft gestaan.

i. Op het gebied van losstaande beelden bij de tempels

komen in het bijzonder voor vermelding in aanmerking de volgende niet in de samenvattende publicaties afzonderlijk genoemde. Vóór Gedong Sanga tempel 3 bevindt zich een Kuvera; bij Tj. Tegawangi een Arddhanari, die buitengewoon hoog staat in kunstwaarde. In de nabijheid van Tj. Kidal ligt half verborgen onder de planten van een inlandsch erf een Çivabeeld van vrij groote afmetingen, klaarblijkelijk van dien tempel afkomstig, waarin in 1170 een Çivabeeld werd opgericht.

k. aan de badplaats bij Tj. Djawi werd een steen aangetroffen met sporen van een drieregelige inscriptie, die niet meer te lezen was. Op het erf van den regent van Modjokorto was een nieuwe aanwinst aanwezig, bestaande uit een Ganeça met inscriptie op de achterzijde. Die inscriptie bevat wellicht een praçasti van Airlanggha uit 953 (zekerheid werd door de gebrekkige hulpmiddelen ter ontcijfering nog niet verkregen) en is afkomstig van Ketanen, onder Koetoredjo. Zooals bekend is, zijn in dezelfde streek meer inscripties van denzelfden vorst gevonden.

Voor de jaartallen te Tralaja gevonden, verwijs ik naar een afzonderlijk artikeltje.

VIII. De Heer VAN RONKEL

stelt voor de „Toradjasche Vertellingen" van Dr. ADRIANI niet in de Verhandelingen, maar in het Tijdschr. te publiceeren.

Conform.

IX. De Secretaris-thesaurier

a. stelt voor de belasting voor de Inlandsche bedienden van het Genootschap door den thesaurier te doen betalen.

Conform.

b. deelt mede dat de Heer E. MIDDELBERG, Mijningenieur alhier, zich tot hem gewend heeft met het verzoek om inlichtingen of der Directie wellicht portretten bekend zijn van Gouverneurs van de Kaapkolonie, geschikt om te worden gereproduceerd ten behoeve van het Historisch Museum voor

Zuid-Afrika te Pretoria. Referent heeft den Heer MIDDELBERG geantwoord dat noch den bibliothecaris noch Dr. DE HAAN ooit zoodanig portret in Indië was onder de oogen gekomen, met uitzondering dan van het algemeen bekende portret van den stichter der Kaap, JAN VAN RIEBEECK. Dr. DE HAAN meent dat men voor het beoogde doel alleen in Holland terecht kan, en raadt aan daartoe te raadplegen FREDERIK MULLER's catalogus van historische prenten.

Tevens werd medegedeeld, dat zich in ons Museum een fragment van den grafsteen van J. v. RIEBEECK bevindt, waarvan de Directie zeker gaarne een photo voor het Historisch Museum zal willen doen vervaardigen.

Informatie.

c. relateert dat het model van een Javaansch woonhuis met bijgebouwen, dat onder het toezicht van den Heer PLEYTE ten behoeve van het Deutsche Museum te München werd aangemaakt, naar zijn plaats van bestemming verzonden werd, en de kosten, voor rekening van die instelling, tezamen *f* 79,18 bedragen hebben.

Informatie.

X. Worden op verzoek afgevoerd van de ledenlijst de Heeren D. J. DUURSMA, P. C. F. LA CHAPELLE, P. L. C. LESUEUR en J. W. VAN HILLE.

XI. En worden tot leden benoemd de Heeren E. C. TÄNZER, handelsgeëmployeerde, Mr. L. A. C. KOLFF, rechterlijk ambtenaar en W. F. VAN BEUNINGEN, sous-chef der Kon. Petr. Mij.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 17 October 1910.

POTT, *President*
v. WETTUM, *Secretaris.*

Notulen van de zevende Directievergadering, gehouden op Maandag 17 October 1910.

Aanwezig de Heeren: Mr. J. G. POTT, President, A. J. BARON QUARLES DE QUARLES, Vice-President, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

De vergadering wordt bijgewoond door het eerelid Dr. J. G. F. RIEDEL.

Afwezig de Heeren: W. B. VAN GOOR en Dr. N. J. KROM.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 12 September 1910 worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terugontvangen stukken:

a. Schrijven van de Commissie van bijstand voor het adatrecht alhier, van 14 September j.l. N°. 78, houdende mededeeling dat tengevolge van het vertrek der Heeren F. A. LIEFRINCK en Mr. I. A. NEDERBURGH twee vacatures zijn ontstaan. Aangezien bij de instelling dier Commissie omtrent de aanvulling geen regelingen zijn getroffen, komt het haar voor dat aan de Directie van het Bat. Genootschap, die de eerste leden benoemde, ook de aanvulling behoort. De Commissie verzoekt bericht of deze opvatting gedeeld wordt.

Antwoorden, dat ofschoon wij op verzoek van het Koninklijk Instituut onze medewerking verleend hebben bij het tot stand komen der Commissie van Bijstand, het onzes erachtens niet aan de Directie is om zich met de aanvulling van vacatures daarin te belasten, doch zulks eer op den weg ligt van de Commissie voor het Adatrecht in Nederland.

b. Missives van den Adviseur voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen van 15 en 19 September j.l. N°s 309 en 311, t. g. v. een schrijven van den Resident der Wester-afdeeling van Borneo dd. 7 September t. v. N°. 8696 met een rapport van den Controleur van Sanggau en Sekadau omtrent de door hem gehouden onderzoekingen naar aanleiding van het van den Heer G. P. ROUFFAER in het Tijdschrift deel LI, afl. 5 verschenen artikel over Hindoe-oudheden in West Borneo, benevens een korte beschrijving van de z. g. Batoe Pahat in de Bovenlanden van Sekadau. Het was den Controleur BOUMAN niet mogelijk afprenten van de inscripties en pyramiden op dien steen te maken, doch wel schetsen, die bij de korte beschrijving zijn gevoegd. Van een andere oudheid, de z. g. Batoe Sampei is dat wel gelukt. Zij worden aangeboden tezamen met twee uitgehouwen steenen, afkomstig van de inlandsche graven achter de kampong Tandjong Kapoeas op weinige passen afstand van de Controleurswoning te Sanggau en onder die woning door dien bestuursambtenaar bij zijn optreden gevonden. De Resident teekent aan dat in de afd. Soekadana, Sambas, Sintang en Mampawa geen Hindoe-oudheden zijn aangetroffen.

Het rapport en de korte beschrijving van den Controleur zal in het Tijdschrift worden opgenomen. Omtrent de beteekenis van den Batoe Pahat en de inscripties op den Batoe Sampei zal aan de betrokken Autoriteiten het volgende worden gemeld.

De ontvangen papierafdrukken — voor wier vervaardiging den Heer BOUMAN een woord van bijzonderen dank toekomt — bevestigen de beschouwing dat de Batoe Sampai inderdaad soortgelijke krullen te zien geeft als de steen die bij Pasiran-moeara in de Tji-sadane ligt.

Eerstgenoemde zijn even ondiep als die van den Tji-sadane steen, zoodat de overgezonden afdruk slechts een zeer onduidelijk negatief vertoont, waaromtrent hier ter stede niets zekers vast te stellen is.

Deskundig onderzoek in loco blijft derhalve gewenscht

en zoo ook van de inscriptiën op den Batoe Pahat, „Gegraveerden steen", wijl de afteekening daarvan enkele karakters aangeeft, die eenigszins aan het Wenggi-lettertype herinneren.

Omtrent de beide fragmenten van Tandjoeng Kapoeas zij opgemerkt, dat het eene is een onregelmatige klomp zandsteen met een godengelaat in basreliëf, helaas voor de helft afgeschaafd en zonder kenbare onderscheidingsteekenen, terwijl het tweede blijkt te wezen een kroonstuk van een lijst van een tempel of dergelijk gebouw.

De voorkant is driehoekig gehouwen en met een vrij sprekend ornament, dat aan triratnamotieven doet denken, versierd.

c. Voorstel der commissie van voorbereiding, enz. aangaande de reeds dadelijk door de Directie te nemen voorloopige maatregelen, bedoeld bij Not. Sept. '10 IV *b*, luidende als volgt.

De in de directievergadering van 12 dezer benoemde commissie van voorbereiding heeft, ten aanzien van dat deel harer opdracht, dat betreft de reeds dadelijk door de Directie te nemen voorloopige maatregelen, in afwachting van het aan de Regeering in te dienen voorstel omtrent een reorganisatie van de werkzaamheden in het Museum en de beschikking daarop, verschillende besprekingen gehouden.

Nadat zij op de hoofdpunten tot eenstemmigheid gekomen was, nam de Heer MOQUETTE welwillend op zich in een memorie nader gedetailleerd zijn gevoelen ter zake bekend te stellen.

Met den inhoud dier memorie, welke hierneven wordt aangeboden, hebben de overige commissieleden zich vereenigd.

Op grond van memorie en besprekingen doet de commissie het voorstel om met ingang zoo mogelijk van 1 October a. s.

1. het directielid C. M. PLEYTE te benoemen tot Conservator der Ethnographische Verzameling, met bepaling, op grond van de tijdelijk aan die functie verbonden buitengewone werkzaamheden wegens achterstand, uitbreiding,

enz., dat *tijdelijk* tot zijn beschikking zal zijn een toelage van *f* 200 (twee honderd gulden) 's maands, te bestrijden uit den begrootingspost „Ethnographische Verzameling Diversen", welke tot dat doel voor 1910 met het benoodigde bedrag wordt verhoogd,

2. het directielid J. P. MOQUETTE te benoemen tot mede-Conservator dier verzameling,

3. te bepalen, dat de Directie verwacht,

a. dat geen verandering zal worden gebracht in het bestaand systeem van rangschikking der voorwerpen in het Museum,

b. dat de Conservator gedurende den tijd dat hij in het genot is der bewuste toelage van het Genootschap, den niet door zijn ambt in dienst van het Gouvernement in beslag genomen tijd uitsluitend ten dienste van het Museum zal stellen,

c. dat de Conservator omtrent alle het beheer der verzameling rakende questies van eenig aanbelang overleg zal plegen met den mede-conservator, terwijl bij verschil van meening tusschen beiden het beslissend oordeel der Directie zal worden ingewonnen.

4. voorloopig te bestendigen de indienststelling van een Europeesch schrijver ten behoeve van de Ethn. Verzameling (Not. '07 p. 45) op een loon van *f* 75.— 's maands, te bestrijden uit denzelfden begrootingspost „Ethn. Verz. Div."

5. de benoodigde fondsen beschikbaar te stellen voor het in dienst nemen boven het reeds aanwezig Inlandsch personeel van nog twee Museumbedienden op een loon van *f* 14.— elk.

De Directie besluit:

1°. aan de commissie haar dank te betuigen voor de practische en loffelijke wijze waarop zij zich van dit deel harer taak heeft gekweten,

2°. aan de Heeren MOQUETTE en PLEYTE bovendien den bijzonderen dank der Directie te betuigen voor de in dezen betoonde bereidwilligheid,

3° de getroffen regeling goed te keuren als tijdelijken maatregel wegens gebleken urgentie, zoomede dat zij voor-

loopig reeds op 1 October j.l. in werking is getreden, het een en ander onder uitdrukkelijk voorbehoud dat zij op de eerstvolgende Algemeene Vergadering zal worden onderworpen aan een nadere approbatie.

d. „Het jaartal op den Batoetoelis te Buitenzorg" door C. M. PLEYTE.
Tijdschrift.

e. Gedateerde inscripties van Java" door Dr. N. J. KROM.
Tijdschrift.

II. Brengt ter tafel de navolgende tusschentijds ingekomen stukken.

1. G. B. dd. 14 September j.l. N°. 19, houdende opdracht aan den Oudheidkundigen Ambtenaar, Voorzitter der Commissie in Ned. Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, Dr. N. J. KROM, om zich in de tweede helft van de maand September 1910 voor hoogstens 4 maanden (de heen- en terugreis daaronder begrepen) te begeven naar Britsch-Indië en Cambodja, teneinde een studie te maken van de Hindoe-monumenten aldaar, in het bijzonder van die, waarvan de kennis voor de bestudeering der oudheden op Java en Madoera van belang is, en voorts zich op de hoogte te stellen van de maatregelen, welke daar te lande worden genomen. met betrekking tot het onderhoud van meerbedoelde oudheden en in het algemeen van de inrichting van den oudheidkundigen dienst in Britsch-Indië en Cambodja.
Informatie.

2. Renv. G. S. dd. 6 October j.l. N°. 26339 t. g. v. een schrijven van den Secr. Gen. van het Dept. van Kol. van 16 Aug. t. v. N°. 42/1428, Afd. a[1], met een van den Directeur van het Bureau der Commissie voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën ontvangen exemplaar der publicatiën, getiteld:

a. Acta der Particuliere Synoden van Zuid-Holland, derde deel 1646—1656,

b. Bronnen tot de Geschiedenis van den Levantschen Handel, eerste deel 1590—1660 1e en 2e stuk,

c. Gedenkstukken der Algemeene Geschiedenis van Nederland, 5e deel, Koning LODEWIJK, — bestemd voor het Genootschap.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

3. Miss. Dir. O. E. N. 5 Sept. j.l. N°. 16012, houdende aanbieding ten behoeve van 's Genootschaps boekerij van eenige publicaties over de resultaten der bij het Geneeskundig Laboratorium alhier verrichte onderzoekingen.

Bibliotheek.

4. id. van 15 Sept. d. a. v. N°. 16744 met verzoek om opgave, ten behoeve van den Regeeringsalmanak voor 1911, betr. de samenstelling der Directie.

Hieraan werd reeds voldaan.

5. id. van 14 October j.l. N°. 18772, waarbij de aandacht wordt gevestigd op de zaak voorgebracht bij het schrijven van dien Departementschef van 25 Mei t. v. N°. 8957 (Boroboedoer monographie, Not. Juli '10 I *f*).

Den Directeur O. E. N. zal worden geantwoord, dat de afdoening dezer zaak eenige vertraging ondervond doordat een uitvoerige gedachtenwisseling moest plaats vinden tusschen het directielid, den Oudheidkundigen ambtenaar Dr. KROM en den Majoor der Genie VAN ERP, waarbij nog kwam de omstandigheid dat de Heer KROM zich destijds op reis bevond, waardoor de correspondentie tusschen Genootschap en beide deskundigen veel tijd vereischte. Binnenkort hoopt de Directie echter haar advies te kunnen aanbieden.

6. Besluit van denzelfden van 16 September j.l. N°. 16729, houdende machtiging van den Administrateur van het Depôt

van leermiddelen, om aan den Heer L. FINOT te Parijs het 1° deel van Dr. VAN DER TUUK's Woordenboek kosteloos te verstrekken. (Not. Juli '10 V *b* 3).

Informatie.

7. Id. 12 Oct. d. a. v. N°. 18574 tot aankoop voor *f* 1,50 van de 2 bronzen bellen (bedoeld bij Not. Sept. '10 III 14), ten behoeve van het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Informatie.

8. Id. 13 Oct. d. a. v. N°. 18597, tot aankoop ten behoeve van hetzelfde Museum van een gouden stempelring voor *f* 8,50. (Not. Sept. '10 III 8).

Informatie.

8*a*. Renvooi Dir. O. E. N. dd. 15 Oct. j.l. N°. 24453, t. g. v. miss. A. R. Malang 7 Oct. t. v. N°. 913/44 met eenige door den Inlander Pa MARSITI van de desa Sekaran, distr. Gondanglegi gevonden oudheden.

De voorwerpen zijn zonder waarde voor de arch. verz., alleen zullen voor het penningkabinet worden overgenomen 8 ma-muntjes tegen den getaxeerden prijs van 20 cent het stuk.

9. Aanbieding door den Directeur van Justitie van eenige dagbladen voor 's Genootschaps Boekerij, bij miss. van 21 Sept. j.l. N°. 12449.

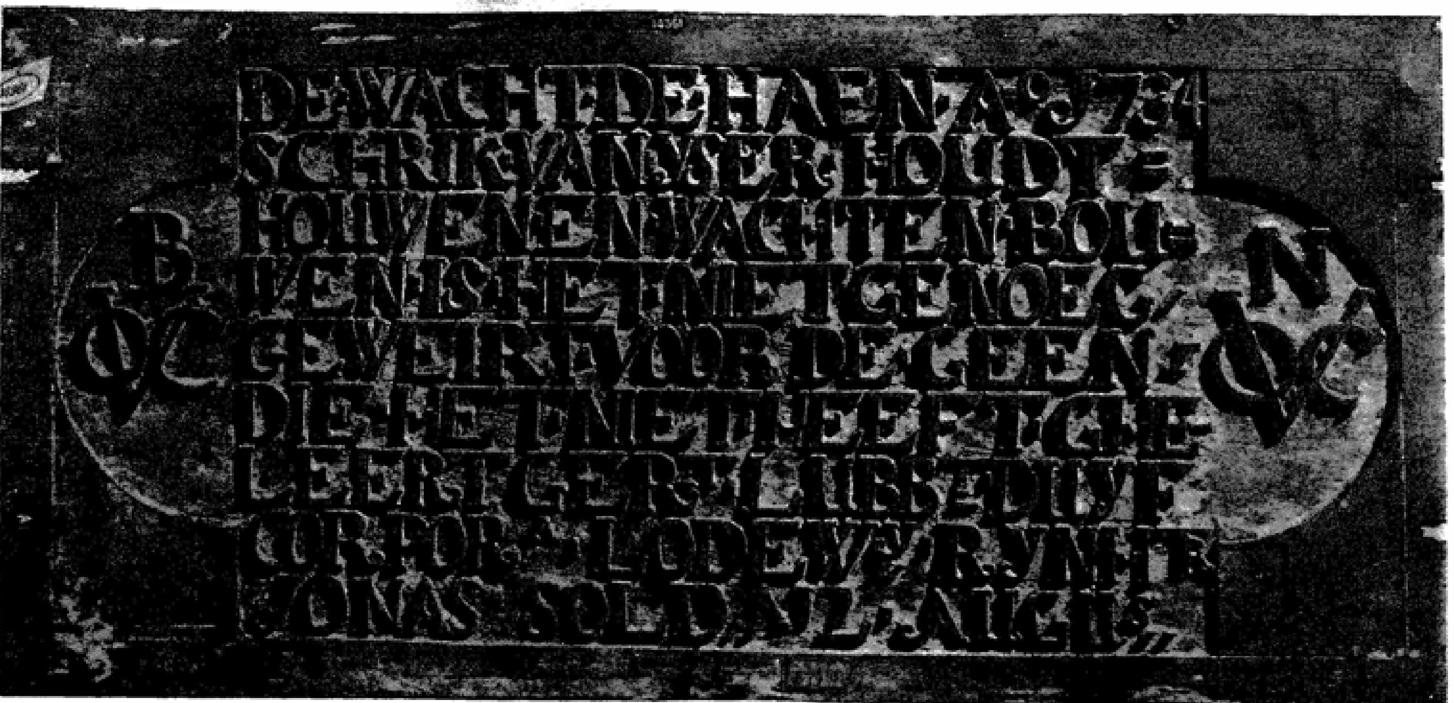
Onder dankbet. in de bibl.

10. Missive van den Commandant der Zeemacht dd. 10 Sept. t. v. N°. 9311 met aanbieding van eenige zeekaarten.

Bibliotheek.

11. Schrijven van den Heer G. SIEBURGH, Resident van Amboina, van 23 Mei j.l. houdende aanbieding op verzoek van den Heer G. P. ROUFFAER van twee planken met opschriften, door hem indertijd uit het oude fort „DE HAAN"

Plaat I.

PLANK VAN HET VOORMALIGE FORT OP MOA.

op het eiland Moa genomen, ten einde die voor verder bederf te vrijwaren. (Not. Juli '10 II 20).

Genoemden hoofdambtenaar den dank der Directie betuigen, onder mededeeling, dat tengevolge van verbouwing in het Museum en het daardoor ontstane gebrek aan etaleerruimte, bedoelde voorwerpen eerst dezer dagen werden ontpakt, en toen bovengenoemd schrijven werd aangetroffen.

De opschriften lezen als volgt, zie Pl. I en II.

DE-WACHT-DE-HAEN-A° 1734.
SCHRIK-VAN-IJSER-HOUDT=
HOUWEN-EN-WACHTEN-BOU=
B WEN-IS-HET-NIET-GENOEG 1 N
oVc [1]) GEWEIRT-VOOR-DE-GEEN 1 oVc
DIE-HET-NIET-HEEFT-GHE=
LEERT-GER^{T}.-LUBB^{T}.-DUYF-
CORPOR^{A}.-LODEW^{IJ}-RIJNH^{T}.-
JONAS-SOLD^{A}.-12-AUGU^{S}.

De wacht de Haen A° 1734.
Schrik van ijzer-houdt-
houwen en wachten bou-
wen! Is het niet genoeg
geweirt voor de geen
die het niet heeft ghe-
leert? Gerrit, Lubbert Duijf
corporaal, Lodewijk Rijnhardt
Jonas soldaat 12 Augustus.

DESE-WACHT-DE-HAEN-IS
GESEDT-TEN-TEYDEN-VAN
DEN-OPER-ORENKAAY-LEWE-
B MALLY-EN-DEN-SOLDAADT. M
oVc JONAS-ALS-BOU1MEISTER. ALS oVc
DESE-HAEN-BEGIENT-TE-VLIE-
GEN-DAN-SULLEN-DIE-MENSCH
OPHOUEN-MET-LIEGE=A° 1734.

[1]). Het bekende monogram.

Deze wacht de Haen is
gesedt ten teyden van
den Op(p)er Orenkaay Lewe-
mally en den soldaadt
Jonas als boumeister. Als
deze Haen begient te vlie-
gen dan sullen die mensch
ophouen met liege. A° 1734[1]).

12. Miss. Res. Kedoe dd. 27 Sept. j.l. N°. 6425/10, meldende dat de voorwerpen, bedoeld bij Not. Mei '10 IV 7, gevonden werden op het tegalveld genaamd Sigenting, van het gehucht Djilegong, dessa Koewarasan, distr. Leksono, afd. Wonosobo. Een schetskaartje der vindplaats wordt tevens aangeboden.

Informatie.

13. Miss. Ass. Res. Wonosobo dd. 8 September j.l. N°. 4167/10, houdende mededeeling, dat een Inlander uit de desa Plogo zijner afdeeling, eenige oudheden, als 4 groote, 3 middelmatige en 5 kleine koperen armbanden, 1 goetji en 1 koperen heft (karak) gevonden heeft, met verzoek om bericht of op het bezit dier voorwerpen wordt prijs gesteld.

Opzending vragen om te kunnen beoordeelen of de voorwerpen oudheidkundige waarde hebben.

14. Id. dd. 23 Sept. d. a. v. N°. 4368/10 omtrent een oude goetji in de desa Karangredjo gevonden.

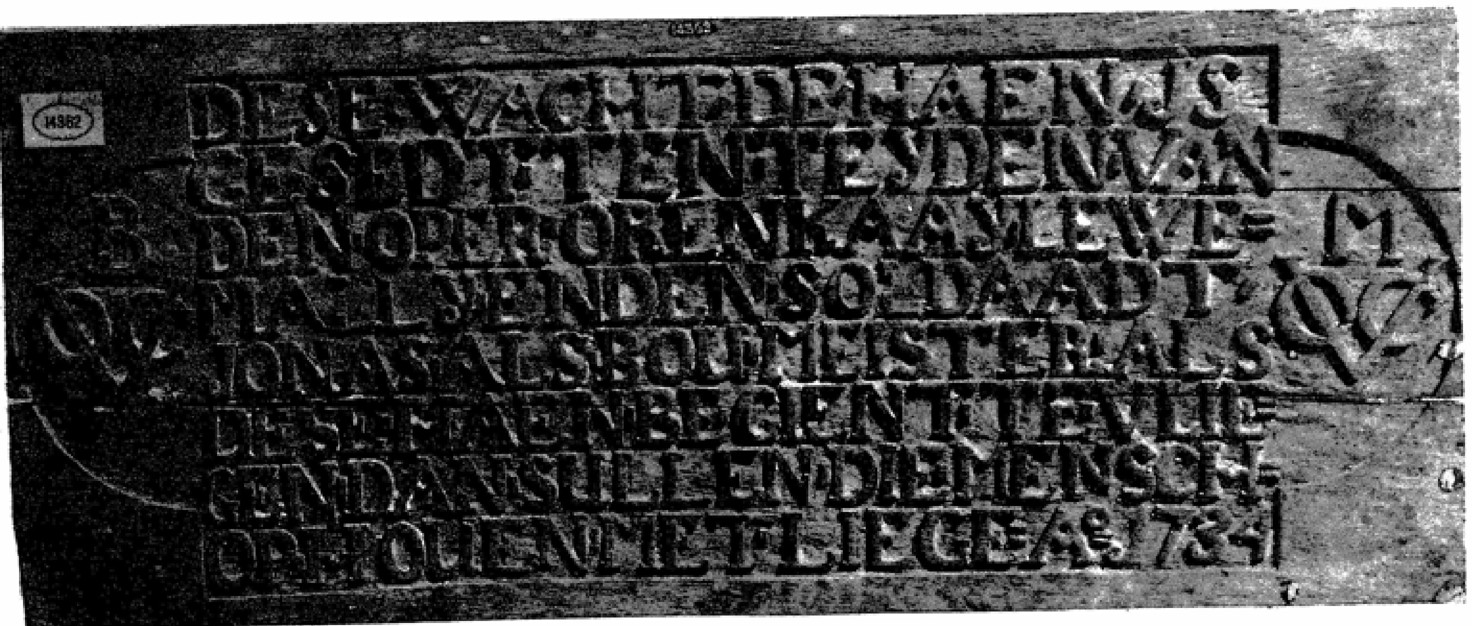
Antwoorden dat op toezending geen prijs wordt gesteld, omdat de verzameling reeds veel dergelijke voorwerpen bezit.

15. Id. van den A. R. van Toeloengagoeng dd. 23 September j.l. N°. 5080/11 met toezending van een metalen

---

[1]). Vergelijk v. Hoëvell, Tijdschr. Batav. Genootschap, deel 33 (1890), bl. 224—225.

Plaat II.

PLANK VAN HET VOORMALIGE FORT OP MOA.

muziekinstrument (bonang), in de modder gevonden in de dessa Kepoeh, distr. Tjampoerdarat.

Terugzenden dewijl het voorwerp te weinig arch. waarde heeft.

16. Schrijven van den Heer E. VERBEKE, Ass. Res. te Koeta-Radja, van 3 Oct. j.l., meldende toezending op verzoek van den Kapitein der Infanterie W. GOLDIE van de dezerzijds opgevraagde cliché's, bedoeld bij Not. Sept. '10 III *a*.

Informatie.

17. Schrijven van den Heer L. M. F. PLATÈ, Gew. Secr. te Koeta-Radja, van 3 Oct. j.l., houdende mededeeling dat door hem van dezelfde oudheden als boven, scherpe photo's werden genomen, met verzoek om bericht of op het bezit daarvan wordt prijs gesteld.

Bevestigend beantwoorden.

18. Schrijven van de Commissie voor de Inlandsche School- en Volkslectuur van 4 Oct. j.l. N°. 155, houdende aanbieding ten beh. van 's Genootschap's Handschriftenverzameling van een drie-tal Javaansche geschriften, getiteld *a*) Kawroeh pedalangan, *b*) Tenoenan en *c*) Batigan, alle opgesteld door of op last van den Regent van Blora, Raden Mas ADIPATI ARIA TJAKRANEGARA. De inhoud van het eerstgenoemde geschrift bestaat uit een overzicht in dialoog-vorm van het ontstaan en de ontwikkeling van de wajang, zooals die in de traditie voortleven, en is bewerkt naar een reeks artikelen uit het Javaansche tijdschrift Sasadara. (1e jrg. p. 313, 2e jrg. p. 54, 105, 157, 202, 287, 297, 342, 396, 473, 502, 553). In de Europeesche litteratuur over de wajang zijn die traditioneele gegevens in hoofdzaak weergegeven in Mr. SERRURIER's Wajang Poerwa, p. 48 seqq. van de 8e uitgave. De beide andere geschriften zijn door den samensteller, blijkens eigen mededeeling, mede aan den Controleur JASPER aangeboden, zoodat voor den inhoud wordt verwezen naar

het door dezen ambtenaar samengestelde werk over de Inlandsche nijverheid.

Onder dankbetuiging, mede aan den Regent van Blora, in de betr. verzameling.

19. Schrijven van Dr. J. K. van Gelder, Ingenieur bij het Mijnwezen, dd. 24 September j.l. houdende aanbieding namens den leider der in 1909/10 gehouden Mamberamo-expeditie, den Kapitein der Infanterie A. Franssen Herderschée, van een kleine collectie ethnographica door die expeditie verzameld.

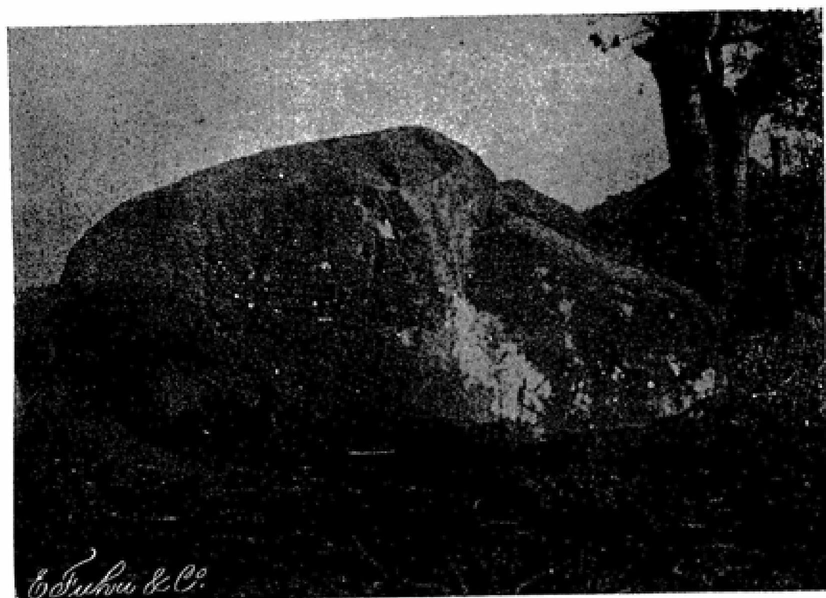
Met bijzonderen dank aanvaarden.

20. Schrijven van het Correspondeerend lid G. P. Rouffaer, gedateerd uit Badjawa (Midden Flores) houdende aanbieding van *a*) een door hem gemaakte afprent in Chineesch papier van een oud-javaansche inscriptie in Soembawa, *b*) namens den Heer G. D. Spandaw, 1[sten] Luitenant der Infanterie, Civiel Gezaghebber der onderafd. Ngada te Badjawa, van eenige curiosa uit Midden-Flores. De volgende inlichtingen worden door den Heer Rouffaer toegevoegd:

I. *Oud-javaansche inscriptie in Soembawa.*

a. Het belangrijkste is zeker wel dat het mij op 6 en 7 Augustus j.l. gelukt is eene Oud-javaansche inscriptie te ontdekken vrijwel in het binnenland van Soembawa. Aan den Heer A. A. Banse, Civiel Gezaghebber der onderafdeeling Bima, dank ik het dat reeds op 10 Januari j.l., bij het eerste aandoen van Bima op mijn doorreis naar Koepang, het gerucht mij bereikte als zoude er aan den overkant (Westzijde) der baai van Bima een beschreven steen zich bevinden, het binnenland in. Aangemoedigd door een ambtelijk schrijven van den Resident van Timor, op mijn verzoek aan den Heer Banse gericht, liet deze in April j.l. door een Europeaan uit Bima nader onderzoek doen naar de juiste plek waar deze beschreven steen zou zijn. Dit onderzoek

I. De **Wadoe Toenti** of „beschreven steen", 1 uur beN. Kampoeng Palama, district Bolo, Onderafd. Bima, eiland Soembawa.

Circa $^1/_{20}$ der ware grootte.

voerde tot volkomen zekerheid dienaangaande; zoodat, toen ik in begin Augustus j.l. een twaalftal dagen te Bima kon doorbrengen, de Heer BANSE en ik gezamenlijk de plek van den in 't Bimaneesch geheeten *Wadoe Toenti* of „beschreven steen" konden gaan opzoeken.

Dadelijk bij aankomst in den namiddag van 6 Augustus ter plaatse — na eerst de baai van Bima per boot te hebben overgestoken en via Gembe, Sila en Bolo, te paard Palama bereikt te hebben [1]), ten Noorden van welke laatstgenoemde kampoeng de *Wadoe Toenti* zich bevindt op nog 1 uur gaans het bergterrein in —, constateerde ik dat het een Oudjavaansche inscriptie was, ter linkerzijde waarvan zich bovendien een relief bevond dat volkomen te verstaan was als een Çiwaietische afbeelding, van onmiskenbaren Oudjavaanschen oorsprong door de wajang-typen der 4 daarop voorgestelde personen.

De afprent in Chineesch papier van bedoelde inscriptie gaat hiernevens. Ik verzoek U beleefd haar zoo spoedig mogelijk in handen te willen stellen van Dr. KROM, met nader verzoek aan hem om te trachten haar te lezen. Naar den vrij goeden stijl van het relief, schat ik den ouderdom van relief en inscriptie op ± 1350 A°. D. Het zal mij buitengewoon benieuwen of de afprent voldoende leesbaar zal blijken om in hoofdzaak te kunnen vaststellen wat de inscriptie behelst; de afprent op haarzelve is goed gelukt. Doch de inscriptie-zelve heeft hier en daar geleden; van de 9 regels waaruit zij bestaat en die naar de rechterhand van den toeschouwer eenigszins schuin naar beneden liggen, heeft de bovenste regel zeker geleden, de 2de en 3de regel

[1]). Op de in begin 1910 ter Topographische Inrichting te Batavia in twee bladen verschenen „Schetskaart van het eiland Soembawa, Schaal 1 : 250.000", vindt men op het Oostelijk blad Gembe verkeerd aangegeven; het moet staan waar „Lewingdewa" staat. De plaats Sila, ten Westen daarvan, staat er foutief als „Siloe"; Bolo ligt goed op de kaart. De kampoeng Palama, aldaar niet aangebracht, ligt ongeveer halverwege tusschen Bolo en den „G. Sasah" van de kaart. Palama zal ongeveer op 500 M. liggen; de *Wadoe Toenti*, bijna recht Noord daarvan, op ruim 800 M.

waarschijnlijk ook; de dan volgende 4—6 schijnen mij ongedeerd; de 7de regel heeft in 't midden zeker geleden; of de regels 8—9, die beide zeer kort zijn, wel ongedeerd zijn, zoude ik niet durven zeggen. De inscriptie heeft, zooals U uit de afprent ziet, een grootste hoogte van circa 30 c.M., een grootste breedte van 68 c.M. Een hiernevensgaande foto (foto I) [1]) zal U de verdeeling der Oostzijde van den grooten steen, waarop zich zoowel het relief als de inscriptie bevinden, duidelijk maken; links van den toeschouwer is het relief, rechts de inscriptie, deze laatste in schuin naar beneden loopenden stand, hoewel de regels zelve horizontaal zijn aangebracht. Blijkbaar heeft men daarbij den eenigszins grilligen vorm moeten volgen van het brok vulkanischen steen waarop afbeelding en inschrift werden aangebracht; de eerste in zwak hoog-relief, het tweede ingegrift.

Zoodra ik rechtstreeks dan wel door Uwe bemiddeling van Dr. Krom mag vernemen of het hem gelukt is om, in hoofdzaak ten minste, de lezing dezer Ciwaietische en Oud-javaansche inscriptie in 't binnenland van Soembawa vast te stellen, ben ik van plan in Uw Tijdschrift nader op dezen steen met zijn curieus wajangpop-relief terug te komen, in verband ook met andere merkwaardige dingen die ik in het Bima-Dompo-gebied mocht aantreffen op oudheidkundig gebied.

Waar de Heer W. C. Muller in zijn goed overzichtsartikel „Soembawa" (Encycl. van Nederlandsch-Indië, IV (1905, pag. 10, 2de kolom) terecht nog moest schrijven: „Of een deel der bewoners (van 't eiland Soembawa) vóór dat de Islam zijn intrede deed, het Hindoeïsme aanhing, valt niet met zekerheid te zeggen", — daar kan ik thans, op grond van slechts 12 dagen verblijf in het Bimasche, met zekerheid constateeren: *op verschillende plekken van het Bima-Dompo-gebied*, dus ongeveer op de heele Oostelijke helft van het eiland Soembawa, *zijn blijken overgebleven van een duidelijk Javaansch Çiwaïsme*, dat daar minstens twee eeuwen vóór den val van Madjapahit gekomen moet zijn, en misschien

[1]). Hierachter opgenomen.

zelfs teruggaat tot den tijd der stichting van Madjapahit, toen het rijk Daha in 1293 A°. D. door het jonge Madjapahit overwonnen werd.

Doch om dit laatste zekerder te kunnen zeggen, is een bezoek aan het gebied van het eigenlijke Sultanaat Dompo noodzakelijk; iets, waartoe ditmaal de tijd ontbrak. Volkomen verzekerd ben ik echter reeds dat men, voor de oudste uitzwerming van Javanen naar Soembawa, *méér zal moeten letten op het landschap Dompo* met de Tjempi baai aan de Zuidkust, *dan op het landschap Bima* ter weerszijden der Bima-baai aan de Noordkust. Dompo is m.i. ouder dan Bima.

II. *Curiosa der onderafdeeling Ngada, Midden Flores.*

b. Het belangrijkste na de Soembawa-inscriptie wat ik U thans sturen kan, is wel een exemplaar der ongemunte gouden munt van het landschap Ngada, welke bekend is en gebruikt wordt van waar de Ende-baai in 't Westen eindigt tot aan, en deels zelfs over, de grens van Manggarai (West-Flores), en dan weer tusschen deze grenzen van de Zuid- tot aan de Noordkust; in de Zuiderhelft van dit gebied echter verreweg het meest, omdat daar de grootste bevolking is en de meeste welvaart heerscht.

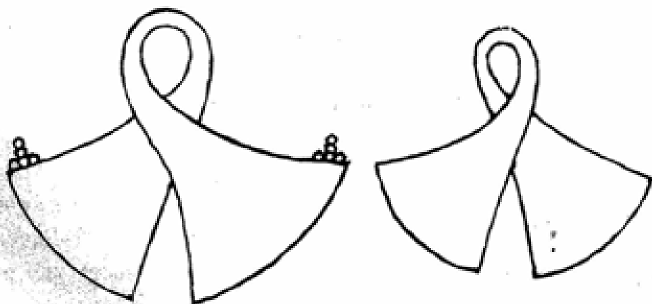
Het is zooals U ziet een platronde munt van circa 0,8 c.M. dikte en 3 c.M. middellijn over haar grootste vlak, wegende 36,5 gram, van 4 *dinar's* (d. i. hier = sovereign's) waarde, dus ± *f* 50.—

Het is eigengemaakte Ngada-munt, omdat vooral de lieden van den eigenlijken Ngada-stam (om den Roka-vulkaan of Inĕrijĕ wonend), en die van den Nagestam (om den Keo-vulkaan of Amboeromboe wonend) [1]) de gewoonte hebben om Engelsche sovereign's (*dinar's*) en Hollandsche dukaten (*doka's*) te versmelten tot deze soort van munt (*baki*).

[1]). Verg. het linkerblad van de in 1909 bij de Topographische Inrichting te Batavia verschenen „Schetskaart van het eiland Flores en omliggende eilanden. Schaal 1 : 250.000".

Van gemunte vreemde ouden munt smelten zij dus hun eigen ongemunte gouden munt, in den vorm van (zouden wij zeggen) een platronden kiezelsteen. De inlanders zelve vergelijken den vorm echter met de platronde vruchten van een liaan (Entada scandens Benth), welke vruchten zij *leke* noemen, de Maleiers en Javanen *gandoe*. Om de analogie in vorm te doen zien, zend ik U hierbij zoo'n vrucht tevens toe. Vandaar de eigenlijke Ngada'sche en ook Ende'sche naam voor deze platronde munt: *wea leke* (*wea* = goud), hoewel ook daarvoor de naam *baki* (eigenlijk „munt" in 't algemeen) wel gebruikt wordt.

Naast deze platronde eigen munt der Ngada bevolking, bestaat er nog een tweede eigen Ngada-munt, die de bevolking *wea taka*, of „goud (*wea*) in den vorm van een bijl (*taka*)" noemt. Dit zijn zeer platte voorwerpen die meer den vorm van een dun borstsieraad dragen, en dan ook m.i. den overgang vormen tusschen een munt en een sieraad. Hiervan kan ik U geen exemplaar toezenden; daar zij zeldzamer zijn dan de *wea's leke*, en eigenlijk alleen gebruikt worden bij het uitbetalen van een bruidschat, heb ik tot nog toe slechts eenmaal ze gezien, en kon ik alleen de vormen copieeren van twee der meest karakteristieke, die hier iets verkleind volgen.

Beide zijn volkomen vlak, en hebben slechts 2,5 m.M. doorsnede; de grootste weegt 80,8 gram en heeft aan de beide uiteinden een versiering door 5 opgestapelde bolletjes,

de ander weegt 60,1 gram en is geheel effen van lijn. Ondanks het vrij belangrijk onderscheid in gewicht, is de waarde van beide geheel gelijk, en wel 5 dinar of *f* 62,50 (de bevolking rekent de waarde van den Eng. sovereign niet op *f* 12.—, maar op 5 rijksdaalders). Het muntmateriaal der *wea's taka* schijnt zuiver goud te zijn.

Bij de *wea's leke*, die bepaaldelijk als gangbare munt dienen (en in nog meerdere mate vroeger dienden) bij handelstransacties als met name koop van karbouwen, paarden, gouden sieraden enz. [1]), wordt echter vermenging toegepast. Met welk metaal vermengd wordt, zou ik niet zeker durven zeggen. Vermoedelijk met tin. Dit is zeker, dat verschillende *wea's leke* een vrij sterk alliage moeten zijn van zuiver goud met dat andere metaal; want men heeft zulke *baki's* die zeer bleek er uitzien. Misschien ook wordt tegenwoordig veel zilver voor allieering gebruikt, daar onze rijksdaalders, guldens en dubbeltjes in de laatste jaren sterk in trek kwamen; vroeger zal het meer tin zijn geweest welk metaal tegenwoordig geheel uit den handelsomzet is verdwenen, en, naar het schijnt, verheimelijkt wordt.

Maar niet alleen het goudgehalte der *wea's leke* varieert, ook hun gewicht. Ik ben in de gelegenheid geweest een 22-tal dezer munten te zien en te wegen; hun gewicht schommelde tusschen 33,5 gram als laagste en 49,1 als hoogste cijfer; hun kleur tusschen „zeer bleek" en „zeer mooi geel". Het U gezonden exemplaar is een zeer goed standaard-type van de meest voorkomende *wea-leke*-munt.

Waar zóózeer het alliage en het gewicht verschilt, is het geen wonder dat er ook verschillende waarden van *wea's leke* zijn; en wel: van 5, van 4, en van 2 dinar's (sovereign's)

---

[1]). Tot voor korte jaren was de *wea leke* vóór alles de gebruikelijke munt bij den slavenhandel, die in de Ngada-streken ijverig gedreven werd; de gebruikelijke prijs van een slaaf was dan 5 dezer munten, dezelfde prijs waarvoor men ook een karbouw kocht. Eerst sinds de vestiging van ons gezag in het binnenland van Flores in de paar laatste jaren is die slavenhandel gaan verdwijnen; sinds begin 1910 mag hij geacht worden verdwenen te zijn.

waarde. Het U gezonden exemplaar is, als gezegd, van 4 dinar (*f* 50.—) waarde. Andere dan die 3 waarden zijn er niet, worden ten minste niet in verrekening gebracht.

c. d. en *e.* Waar, als gezegd, gehalte en gewicht der eigen gouden Ngada-munten zoozeer verschillen, heeft de Ngadaer dan ook zijn instrumenten tot onderzoek der munt.

Door de vriendelijkheid van den Heer SPANDAW, kan ik U ten bewijze daarvan sturen: *c.* een toetssteen voor goud, inlandsch etui; *d.* een hoornen weegschaaltje van eigen maaksel; *e.* een eigen gewichtje der Ngada'ers.

Het is overbodig deze voorwerpen nader te beschrijven. De opberging van het ruim 6 c.M. lange toetssteentje in zijn bruin houten etui, dat alleen door een paar blauwe kralen nader versierd is, is echt inlandsch-vernuftig; de steen gaat in het kleine etui, een plankje gaat er voor gedrukt, en een kleine gevlochten vezelband (met dat plankje door een touwtje verbonden) wordt om het ondereind van het etui'tje geschoven; het kleine houten handvat van boven en de blauwe kralen aldaar zijn alleen versiering. Van het hoornen weegschaaltje zal de sierlijk geperforeerde evenaar opvallen; ook hier doen kralen dienst tot versiering van het touwtje, waarmede men het schaaltje in de lucht houdt bij wegen. Het eenigszins conisch toeloopende gewichtje is waarschijnlijk van zuiver lood, van boven gevat in een kleinen geelkoperen ring, en verder daar opgelegd met een plaatje van een witte schelp of van wit been; het gewicht is 38,2 gram; misschien echter is het metaal lood + tin.

Een ander dergelijk gewichtje, in 't bezit van Luitenant Spandaw, weegt 39 gram. Ze zijn dus, evenmin als de munten, gelijk van zwaarte.

De toetssteen heet in het Ngada'sche *dada*; het weegschaaltje *tjiba*; het gewichtje *tiba wea* (dus „gewicht voor goud"); het foudraaltje voor den toetssteen *doepa dada*. U ziet (dit in het voorbijgaan) uit deze paar samengestelde woorden tevens dat het Ngada'sch de gewone West-Indonesische genitief-vorming bezit, zooals men met tal van voor-

beelden nader zou kunnen bewijzen. Ook met het zeer sterk aan het Ngada'sch verwante Ende'sch is dat het geval. Pas in het eigenlijke Oost-Flores, zeg bij 122° O. L. begint de omgekeerde genitief-vorming, en dan nog vaak in vervanging met de gewone Maleisch-Javaansche.

f. Om U een voorbeeld te geven van het zeer smaakvolle goudwerk dat inlandsche goudsmeden hier weten te vervaardigen, zendt Luitenant SPANDAW U voorts een stel oorhangers (*ritti*), zooals vrouwen van hoofden, en bij feestelijke gelegenheden ook andere vrouwen, die plegen te dragen in dezelfde streken waar ook de *wea's leke* munt zijn. Dit paar weegt 13,6 gram, en zulke oorhangers worden onder de inlanders voor 3 dinar's het paar verhandeld; er mag hierbij herinnerd dat een Eng. sovereign 8 gram aan goud weegt. Het maakloon van zulke oorhangers is dus circa 40 % van den prijs. De hier U gezonden gouden oorhangers heeten meer speciaal *riti woenwona*, wegens de loovertjes die onderaan bengelen; de meer gewone oorbellen zonder die loovertjes, maar overigens van geheel denzelfden peerachtigen platten vorm heeten *riti* alleen.

Ik voeg hier nog aan toe dat, indien U een der hier boven beschreven *wea's taka* voor Uw Museum mocht wenschen, Luitenant Spandaw wel wil trachten, indien U hem den wensch daartoe kenbaar maakt, een daarvan voor *f* 62.50 van den eigenaar aan te koopen, hoewel hij niet de zekerheid heeft dat deze een exemplaar zal willen afstaan. In elk geval raad ik U dan aan het eerst door mij afgebeelde als het mooiste en het zwaarste aan te koopen. Zelve durf ik, zonder machtiging, moeilijk daartoe overgaan.

Ten slotte wilde ik de aandacht vragen voor iets van algemeenen aard, de onderafdeeling Ngada, en zeer speciaal den Ngada-stam betreffende. Iets, wat nog nergens (voor zoover mij bekend) in de litteratuur vermeld staat, en toch mijns inziens van hoog belang moet heeten.

Getuigen de bovengenoemde curiosa reeds van een stuk eigenaardige inlandsche ontwikkeling bij de bewoners der onderafdeeling Ngada, niets heeft mij meer getroffen bij mijn komen hier te Badjawa en de verschillende uitstapjes van hieruit gedaan, dan de aanwezigheid van *megalithische grafsteden* binnen en ten deele ook buiten de kampoengs. Heele rijen van monolithen, in diverse hoogten van circa 1 tot zelfs 3 M. verheffen zich vooral op den achtersten grond van de steeds in rechthoekvorm gebouwde kampoengs der eigenlijke Ngada'ers, d.i. de bevolking der berghellingen en hoogvlakten tusschen den zgn. Roka-vulkaan of Inŏrijŏ en den berg Lobo Boetoe [1]). Maar behalve op dien achtersten grond van het rechthoekig dorpsplein, waarom de diverse huizen der kampoeng zijn heengebouwd, en dat tevens door het bijna steeds oneffen terrein het hoogste terras van dat dorpsplein pleegt te zijn, bevinden zich ook vaak op verschillende andere plekken van dat plein nog monolithen. Véél meer dan bij een kampoeng in Oost-Soemba (en, naar ik meen, ook Midden-Soemba) het geval is, beheerschen in een echte Ngada-kampoeng de grafmonumenten binnen het dorp het eigenaardig aspect daarvan. Maar terwijl de graven op Oost-Soemba *megalithisch* zijn in den trant onzer hunnebedden — opstaande steenen als zijwanden, gedekt door een machtigen platten steen bovenop die opstaande steenen —, daar zijn de veel talrijker grafteekenen binnen een Ngada-kampoeng bepaaldelijk *monolithisch*, immers machtige smalle lange (meestal eenigszins gekromde) steenen die in den grond zijn geplant als laat ons zeggen „grafzuilen".

Om U een denkbeeld te geven van zulke graf-monolithen binnen een Ngada-kampoeng, stuur ik U ingesloten twee van mijn kiekjes uit de kampoeng Badjawa, hier vlak bij het bivak van dien naam, op 8 Juli j.l. gemaakt. Foto II laat U die zien, welke midden in het dorpsplein staan; foto

---

[1]). Op de vermelde kaart van Flores te vinden als „G. Inerië" en (foutief) als „G. Loemboeboetoe".

II. Monolithen (**watoe ĕboe**) als grafsteenen binnen de kampoeng Badjawa, Onderafdeeling Ngada (Midden-Flores).

III. De Monolithen (**watoe ĕboe**) op den hoogsten, tevens achtersten grond, van het dorpsplein te Badjawa, Onderafdeeling Ngada (Midden-Flores).

III iets meer van nabij de diverse monolithen op het achterste tevens hoogste terras van die kampoeng. [1])

Het voorkomen van deze monolithen in en bij alle kampoeng's van den krachtigen Ngada stam (de geduchte „Rokkaneezen" uit den tijd der mislukte tin-expeditie onzer troepen in 1890/91) is in dubbel opzicht van zeer wijde strekking. Eenerzijds sluiten dezer monolithen, geheeten *watoe eboe* of „asch-steenen", onmiddellijk aan bij de curieuse en nog nimmer naar eisch behandelde *batoe berdagoe* of „gekinde steenen, kin-steenen" in het oude Menangkabau; anderzijds stellen zij buiten twijfel dat er een verband van oorsprong moet bestaan tusschen een deel der bevolking van Midden-Flores, bepaaldelijk den Ngada-stam, en een deel der bevolking van Soemba, bepaaldelijk Oost-Soemba en (waarschijnlijk) Midden-Soemba.

Op deze gewichtige dingen stel ik mij voor later meer uitvoerig terug te komen, en dan met verschillende bewijsstukken. Doch reeds nu meende ik kortelijk de aandacht op hen te moeten vestigen. Mogen deze mededeelingen U tevens de overtuiging schenken, dat er in den Timor-archipel nog verschillende nieuwe en zeer belangrijke feiten op Indonesisch gebied wezenlijk te *ontdekken* vallen.

Aan beide heeren zal de bijzondere dank der Directie worden aangeboden, met verzoek aan den Luitenant Spandaw, onder toezending van een bedrag van *f* 150.—, zoo mogelijk ten behoeve van 's Genootschap's verzamelingen aan te koopen twee verschillende exemplaren der bovengenoemde „wea taka" (gouden bijl-munt).

21. Schrijven van denzelfden dd. 2 September d. a. v., houdende mededeeling dat zich in het bezit van den Regent van Tanralili, Poenroe Doeng Mĕngati, een vlag bevindt van Chineesche zijde, lang 1,90 en breed 1,40 M., met in het midden een grooten Ned. driemaster, terwijl rechts (van

[1]). Photo's hierachter opgenomen.

den toeschouwer) in den hoek een zon, en links in den hoek een wassende maan is afgebeeld, en daartusschen een ornament van figuren is aangebracht die waarschijnlijk wolken beduiden. Deze vlag heet indertijd (± 1668) door Admiraal SPEELMAN te zijn geschonken aan den Regent van Maros, en is eerst in lateren tijd opgenomen onder de ornamenten van den Regent van Tanralili. De Controleur B. B. te Maros opende de mogelijkheid om deze vlag voor 's Genootschap's Museum aan te winnen, indien dezerzijds een copie er van werd gemaakt.

Aan genoemden Controleur, naar wien de Heer ROUFFAER ten deze verwijst, te melden dat de Directie prijs zou stellen op het bezit zoo mogelijk van een teekening in kleuren van de bedoelde vlag.

22. Schrijven van denzelfden, gedateerd van a/b. Le Maire, vóór Timor Dilly, den 2^en^ October j.l. van den volgenden inhoud:

Daar juist kom ik van een kort reisje langs de Zuidwester-eilanden (26 Sept. — 1 Oct.) terug.

Mijn hoofddoel was daarbij het locaal onderzoeken der al of niet aanwezigheid van eene rotsinscriptie op het eiland Damar, waarover Ds. R. W. F. KIJFTENBELT mij op 5 Juni 1909 bij de reis van Singapore naar Batavia gesproken had als „iets wat zeer veel geleek op een oude inscriptie". Ik heb op deze mededeeling de aandacht gevestigd in Uwe Notulen van 7 Juni 1909 p. 96.

Thans na persoonlijk onderzoek op het eiland Damar den 27^en^ Sept. j.l. op de plek mij indertijd door Ds. KIJFTENBELT aangegeven, kan ik zeggen dat er van eenige inscriptie *geen sprake* aldaar is. Op de plek, ook in de Zeekaart aangegeven als Tandjoeng Batoe kapal, dus aan den N. O. ingang der ruime Koelewati-baai, komt een vrij glad rotsgedeelte voor (andesiet van den Damar vulkaan) vlak boven het waterpeil, alwaar een paar M. boven dat peil een gedeelte deels horizontale deels een paar vertikale scheuren vertoont, waarop

zich een 6-tal schijnbare schriftkarakters bevinden. Onder de inlanders van het hoofddorp Woeloer (Koelewati-baai) bestaat dan ook het geloof dat dit circa 2½ M. breede en 1¾ M. hooge vlak eene „*toelisan*" op den rotswand zou zijn. Ik kan U echter, na nauwkeurig bekijken gedurende geruimen tijd van mijn boot uit, op circa 10 Meter afstands, verzekeren dat hier absoluut van geen inscriptie kwestie is, maar enkel van scheuren en daardoor schijnbare letters op eenige horizontale regels, die zelf ook scheuren zijn.

Was dit deel van mijn onderzoek in de Zuidwester-eilanden dus zuiver negatief, op Leti mocht ik een belangrijk nieuw gegeven vernemen. Sinds lang is het bekend dat aldaar op de Zuidkust in de kampoeng Loehoelele een bronzen keteltrom voorkomt, ik verwijs daarvoor o. a. naar wat VAN HOËVELL schreef in Tijdschr. Bat. Gen. XXXIII (1890), p. 210—211; alsmede naar mijn aanvullend stukje in de Bijdragen Kon. Inst., 6e Serie VII (1900), p. 284. Doch geenszins was het bekend dat er op datzelfde eiland Leti, nu aan de Noordkust, en wel in de kleine kampoeng Tapoe Lewang (of verkort uitgesproken als Taplewang), be Z. W. kampoeng Tombra, overblijfselen voorkomen van een tweede bronzen keteltrom, door de dorpsbevolking in groote eer gehouden. Gisterenmorgen, 1 October, mocht ik een 3-tal fragmenten daarvan zelf zien ten huize van den posthouder P. S. MAKATITA, die ze te mijnen gerieve aldaar tijdelijk had overgebracht, nadat dezelfde heer mij op 26 Sept. bij het eerste aandoen van Leti het eerste bericht dienomtrent had gegeven. De 3 fragmenten die ik zag, en welke gisteren of heden weer naar de kampoeng Tapoe Lewang zullen zijn teruggebracht, waren: een oor of hengsel; een duidelijk fragment van een kikvorsch; en een brokstuk van den opstaanden wand, met de welbekende geometrische of ook deels vogelachtige figuren.

Dit voorkomen is dus onloochenbaar; een tochtje naar bedoelde kampoeng op den morgen van 1 October moest tot mijn grooten spijt, wegens gebrek aan tijd, kort voor het bereiken van het doel gestaakt. Doch ik hoop later op-

Leti terug te komen, en dan eenige dagen daar te blijven; zoowel over de bronzen keteltrom te Noehoelele als over die te Tapoe Lewang hoop ik dan nader te kunnen berichten.

Ik neem deze gelegenheid te baat om er bij U ten ernstigste en ten sterkste op aan te dringen een Gouvernements-Besluit uit te lokken, waarbij de diverse bronzen keteltrommen in de Buitenbezittingen tot nog toe bekend (verg. het lijstje dat ik in mijn bedoeld stukje in de Bijdragen p. 301—302 trachtte samen te stellen) tot voorwerpen worden verklaard die niet naar het buitenland mogen worden uitgevoerd; of wel om te trachten de mooist bewaard geblevene (met uitzondering wellicht van die van Pedjeng op Bali, en die van den Regent van Bonto bangoen op Saleier, welke beide goed en zorgvuldig bewaard schijnen te zijn) voor Uw Museum aan te winnen, als met name de twee bij kampoeng Warkar op Koer (Kei-eilanden; waarvoor men zie het genoemde opstel van VAN HOËVELL, p. 153—155), en die van kampoeng Loehoelele (Leti).

Naar aanleiding toch van wat ik tegenwoordig telkens waarneem van „verzamelen van Indische antiquiteiten" door allerlei soi-disant liefhebbers — oud porselein, inlandsch gesneden houtwerk, enz. — bekruipt me de groote vrees dat op den een of anderen dag een meer of minder machthebbende persoon bedoelde bronzen keteltrommen òf voor een prijsje zal opkoopen, òf zelfs kalmweg zal annexeeren. Het bewustzijn dat deze inderdaad belangrijke stukken nationaal eigendom zijn, wijkt geheel terug bij den ontwaakten curiositeiten-zin, en nog veel meer bij 't vaak voorkomend winstbejag. Evenals thans Djambi en Ceram reeds afgejaagd zijn ter zake van oud porselein, is men sterk met jagen thans bezig op de kleinere en grootere eilanden be Oosten Timor. Wat porselein aangaat, is daartegen wel niets te doen; maar de bedoelde bronzen keteltrommen moeten òf ter plaatse rustig blijven òf *indien* ze van bewaarplaats veranderen, terechtkomen in het Bataviaasch Museum. Het terechtkomen

in handen van buitenlandsche verzamelaars, of van buitenlandsche Musea, zou naar mijn overtuiging schande zijn.

Zelfs doet zich het geval voor, dat machthebbenden belangrijke stukken meenemen *onder het voorgeven* van deze aan Uw Museum te zullen zenden; hetgeen dan echter zeer spoedig òf door laksheid òf door veel erger dan dat vergeten wordt.

Ik waarschuw dus om met kracht er voor te gaan zorgen dat de bronzen keteltrommen in Ned.-Indië's Buitenbezittingen niet voor Ned.-Indië verloren gaan!

III. De Heer Rinkes

vraagt toestemming namens de Commissie voor de Inlandsche School- en Volkslectuur, om den behoeve van door hare bemiddeling verschenen Regeerings-publicaties te mogen overdrukken den Soendaneeschen tekst van het artikel van K. F. Holle in het 17e deel van 's Genootschaps Tijdschrift over Soendaneesche raadsels.

Conform.

IV. De Heer Moquette

relateert dat weder twintig kasten voor de Ethn. Verz. noodig zijn en stelt voor den Heer Pleyte en hem te machtigen deze te bestellen en tevens naarmate de behoefte blijkt dit meubilair voor de nieuwe zaal gaandeweg aan te vullen.

Conform.

V. De Heer Pleyte

enz.

VI. De Heer van Ronkel

a. biedt aan namens den Heer Pleyte:

1. een djimat van een gesneuvelden Mahdist, vóór Chartoem, tijdens Gordon's bestuur,

2. een tweetal lontarhandschriften uit Bali,

3. een collectie photo's van illustraties van Rāmāyana, uit Bali.

Met dankbetuiging aanvaard.

b. stelt voor de toezending van edita te staken ten aanzien van genootschappen die bijna geen edita publiceeren.

Conform.

c. biedt aan namens den Heer Mr. J. W. RAMAER het boekwerk: „De suikerindustrie in woord en beeld".

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

VII. Worden op verzoek afgevoerd van de ledenlijst de Heeren A. H. J. G. WALBEEHM, G. H. OOSTHOUT, H. F. HESSELAAR en P. A. ARIA PRABOE SOORJODILOGO.

VIII. En worden tot leden benoemd de Heeren H. F. SCHRÖDER, Mr. F. W. PIJNACKER HORDIJK, W. F. G. DERX, Dr. H. BIJVANCK, J. H. PIETERMAAT, W. H. Th. HARLOFF, L. ADAM, W. J. KIKKERT, C. PASMA, A. C. L. ULJÉE, A. D. E. ABENDANON, allen administrateurs van suikerfabrieken, en J. P. VERHEUL, Ambtenaar ter beschikking van den Directeur van Gouvernementsbedrijven.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 14 November 1910.

POTT,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de achtste Directievergadering, gehouden op Maandag 14 November 1910.

Aanwezig de Heeren: Mr. J. G. POTT, President, A. J. BARON QUARLES DE QUARLES, Vice-president, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: W. B. VAN GOOR, Dr. G. A. J. HAZEU, P. DE ROO DE LA FAILLE, J. P. MOQUETTE en Dr. N. J. KROM.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 17 October 1910, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terugontvangen stukken.

a. Miss. 1e G. S. dd. 26 September j.l. N°. 21991, aanbiedende, met verzoek om terugzending na gemaakt gebruik, ter publiceering, voor zoover daartoe geschikt, in 's Genootschaps Tijdschrift: eene nota van toelichting betreffende de federatie Doeri (Gouv. Celebes en Onderhoorigheden), waarin het staatkundig verband tusschen de samenstellende landschappen Maloewa, Boentoe Batoe en Allah, zoomede de geschiedkundige basis daarvan worden beschreven, benevens afzonderlijke nota's van toelichting omtrent elk dier landschappen.

Opname in het tijdschrift.

b. Miss. Dir. O. E. N., dd. 25 Mei 1910 N°. 8957, (Not. Juli '10 I *f*) met de voorstellen van den Majoor der Genie T. VAN ERP over een nieuwe Boroboedoer-monographie, en de daarbij gevoegde dezerzijds hierover met den Heer VAN ERP gevoerde correspondentie.

Ten vervolge op het dezerzijdsch schrijven van 21 October j.l. N°. 317 (Not. Oct. '10 II 5) zal als volgt aan genoemden Departementschef geschreven worden.

Onder terugaanbieding van de ons bij Uwe missive van 25 Mei j.l. N°. 8957 geworden bescheiden, hebben wij de eer ten vervolge op het dezerzijdsch schrijven van 21 October d. a. v. N°. 317, UHEdG. het volgende te berichten.

De voorstellen van den Majoor der Genie T. van Erp betreffende de uitgaaf van eene nieuwe Boroboedoer-monographie verdienen, naar het der Directie voorkomt, in het algemeen in het belang der wetenschap de warmste aanbeveling.

Met aandrang verzoeken wij U dan ook die voorstellen te willen ondersteunen. Evenwel met eenig voorbehoud. Tusschen onze Directie, voorgelicht door ons medelid, den Oudheidkundigen Ambtenaar Dr. N. J. Krom, en den Heer van Erp heeft ter zake een uitvoerige gedachtenwisseling plaats gehad, welke er toe heeft geleid, dat wij meenen in overweging te moeten geven de volgende wijzigingen in het oorspronkelijke plan van Majoor van Erp aan te brengen, waarmede deze zich in hoofdzaak vereenigd heeft.

a. Het is naar het oordeel der Directie gewenscht het tweede deel der Boroboedoer-monographie te doen bestaan uit een archaeologisch iconographischen tekst met reproducties (in portefeuilles) naar photo's van de sprekende sculpturen.

De Heer van Erp had op zoodanigen beeldbeschrijvenden tekst niet gerekend, omdat het grootste gedeelte der sprekende reliefs nog niet verklaard is, weshalve hij er aanvankelijk de voorkeur aan gaf met het schrijven daarvan te wachten totdat de gemeenschappelijke pogingen, door verschillende geleerden aan de hand van de nieuwe photo's in het werk gesteld, de in dat opzicht bestaande raadselen zouden hebben opgelost.

Hiermede zou echter, onzes erachtens, de beteekenis van die verklaring aanmerkelijk overschat worden. Voor de onderwerpelijke monographie toch is de behandeling der reliefs, afgescheiden van wat zij voorstellen, van grooter gewicht

dan de kennis op zichzelf van het verhaal waarom het gaat. Men behoort na te gaan wat er uit te leeren valt over de gebruiken en gebruiksvoorwerpen van de voorgestelde personen, te vergelijken wat er van uit Britsch Indië medegebracht, wat oorspronkelijk Javaansch is. Men passe vooral een nauwkeurige stijlanalyse toe, ook al weder vergelijkend met Amaravati eenerzijds, de latere Javaansche beeldende kunst andererzijds. Kan men bij dit alles ook gebruik maken van een tekst, zeer zeker zal dan eene aanhaling uit Lalitavistara of Divyavadana veel kunnen verduidelijken, maar is er geen tekst, dan behoeft dit allerminst een bezwaar te zijn voor eene behoorlijke archaeologische beschrijving Raadpleegt men b. v. eene der nieuwere monographiëen over Grieksche bouwwerken, dan blijkt het hoe weinig het er betrekkelijk toe doet of bekend is *wat* er wordt voorgesteld en hoe veel grooter gewicht algemeen wordt gehecht aan de *wijze waarop* de beeldhouwer gewerkt heeft.

Mocht het wenschelijk worden geacht nog eenigen tijd met de samenstelling van voormelden iconographischen tekst te wachten om de kans te hebben dat er inmiddels nog meer voorstellingen geïdentificeerd zullen worden, de Directie heeft daar vrede mede, doch in elk geval dient naar hare meening bij het opzetten van het plan van het werk reeds dadelijk daarop gerekend te worden.

In verband hiermede zal het o. i. aanbeveling verdienen, teneinde vertraging in de reproductie van de photo's der sprekende reliefs te vermijden, dat deze worden uitgegeven zoodra zij gereed zijn, onafhankelijk van den tekst. Hierdoor wordt bereikt dat de photo's zoo spoedig mogelijk in veler handen kunnen komen en wordt tevens voorkomen dat de schrijver of schrijvers van den beeldbeschrijvenden tekst worden gedwongen op een bepaald tijdstip hun werk af te sluiten.

In parenthesi wenscht de Directie hier met den meesten nadruk het betoog van den Heer van Erp te ondersteunen om de bedoelde photo's in geen geval te verkleinen, vermits

zoodanige verkleining aan de duidelijkheid en bruikbaarheid ten zeerste zou schaden.

b. De reproducties naar photo's van de decoratieve tableaux waren in het voorstel-VAN ERP gedacht uitsluitend te behooren bij den afzonderlijk uit te geven architectonischen tekst. Hiertegen rees bezwaar omdat zij met evenveel recht tot de sprekende reliefs te rekenen zijn. Naar het, met instemming van den voorsteller, gewijzigde plan echter, dewijl immers in verband met het onder *a* aangevoerde, de monographie zal bestaan uit: I Bouwkundige tekst met afzonderlijke portefeuilles inhoudende bouwkundige teekeningen en bijbehoorende reproducties naar photo's, en II Iconographische tekst, eveneens met portefeuilles, inhoudende reproducties naar photo's van de sprekende sculpturen, kunnen de reproducties der decoratieve tableaux gevoegelijk naar hun aard over de beide soorten portefeuilles verdeeld worden, zonder dat zulks aan de gemakkelijkheid van het naslaan, bij welke speciale studie ook zal schaden.

Met de door den Heer VAN ERP bij de Directie voorgebrachte meening, dat de versiering van de fries van den hoofdmuur, van den omgang en de paneelen, die de sprekende reliefs scheiden van de reeksen B I *b*, B II, B III en B IV, dan meer eigenaardig tot het iconographische deel zullen behooren, gaan wij accoord.

c. Wat de vreemde taal betreft, waarin de beide teksten, behalve in de Nederlandsche, het licht zullen zien, zou het Fransch geacht kunnen worden de voorkeur te verdienen, omdat, terwijl voor de meeste Fransche, Engelsche en Duitsche geleerden de taal wel onverschillig zal zijn, daarentegen b. v. Italiaansche, Grieksche, Russische deskundigen, eer Fransch dan Engelsch zullen kennen.

Nochthans heeft het Engelsch, tot de keuze waarvan onze Directie zich reeds in hare door den Heer VAN ERP bijgewoonde vergadering van 11 Januari 1909 bepaalde, op het Fransch voor dat, op weinige uitzonderingen na, alle standaardwerken op dit gebied in die taal geschreven zijn, terwijl

in de landen, waar het Boeddhisme eenmaal bestond en nog voortleeft, het Engelsch naast de landstaal de meest bekende is.

De Directie zou er voorts geen bezwaar tegen hebben dat het onderhavige werk, om zijn internationaal-wetenschappelijke beteekenis, alleen in een vreemde taal, b. v. het Engelsch, wordt gepubliceerd, wat tevens een besparing van kosten zoude medebrengen. Hetzelfde geschiedde met andere op kosten van den Lande uitgegeven wetenschappelijke werken, als b. v. Snouck Hurgronje's Mekka (Duitsch), de Groot's Religious System of China, e. a.

d. De Directie blijft bij haar reeds in vorenbedoelde vergadering geuit gevoelen, dat het wenschelijk is, zoo spoedig mogelijk, reeds eenige stellen photographische *afdrukken* te verspreiden, ten behoeve van wetenschappelijke instellingen. De urgentie hiervan treedt reeds dadelijk in het licht voor zooveel betreft de exemplaren, te bestemmen om in Nederland of hier te lande te worden gebruikt door den vervaardiger van den Iconographischen tekst.

Naar ons gevoelen zou één stel voor Nederland, hetzij te Leiden of in de Koloniale Bibliotheek in den Haag te deponeeren, desgelijks één te Batavia bij ons Genootschap voldoende zijn. Voegt men daaraan toe telkens één voor Londen, Parijs, Berlijn, Petersburg, de Archaeological Survey van Britsch Indië en de Ecole Française d'Extrême Orient, dan zou met totaal 8 stellen kunnen worden volstaan.

Het spreekt van zelf dat het vervaardigen van de benoodigde 8 × 1400 afdrukken geen stoornis zal mogen brengen in den voortgang van het hoofdwerk. Daarvoor zal tijdelijk personeel moeten worden in dienst genomen, terwijl men het benoodigde materiaal uit Europa zal hebben te betrekken.

e. Bij de raming van de kosten is door den Heer VAN ERP nog niet gerekend op de kosten der vertaling in de vreemde taal, die eenigszins beduidend zullen zijn omdat men dezen arbeid alleen *mag* toevertrouwen aan iemand, die ook eenige kennis van bouwkunde en archaeologie bezit, dan wel de

vertaling door een archaeoloog uit het land, waar de te kiezen taal wordt gesproken, zal moeten laten controleeren.

De rekening zal buitendien verhoogd moeten worden met de kosten van den druk van den Iconographischen tekst en die van het maken der photographische afdrukken.

In mindering komt evenwel eventueel het bedrag, uitgewonnen door de kleinere oplaag tengevolge van de uitgave in slechts ééne taal.

Wat ten slotte de vraag betreft aan welke persoon of personen het schrijven van den Iconographischen tekst zou kunnen worden opgedragen, heeft de Directie aan den Heer VAN ERP zelven gedacht.

Deze toch is in het algemeen van alles wat den Boroboedoer aangaat het best op de hoogte. Hij zou tijdens zijn verlof in Europa gebruik kunnen maken van het rijke vergelijkingsmateriaal in de Koloniale Bibliotheek in den Haag. Natuurlijk zou hij zich dan voor enkele bijzonderheden, als b. v. het vergelijken der reliefs met Sanskrit teksten e. a., van de hulp van deskundigen kunnen verzekeren, gelijk ook wellicht betreffende andere zaken, van de personen, die van enkele onderdeelen van genoemd bouwwerk eene meer speciale studie gemaakt hebben, als PLEYTE en IJZERMAN, advies is te verwachten.

Op een in dezen geest aan Majoor VAN ERP van de Directie uitgegaan aanzoek, mochten wij het volgende antwoord ontvangen.

Boroboedoer, den 16en October 1910.

In antwoord op het schrijven van 2 October j.l. N°. 290, deel ik der Directie beleefd het ondervolgende mede.

Het behoeft wel nauwelijks gezegd te worden, dat ik naar vermogen zeer gaarne zou willen medewerken aan de samenstelling van den iconografischen tekst der Boroboedoermonografie. Dat ik aan mijzelven bij het opmaken der voorstellen niet gedacht heb ligt evenwel voor de hand.

Ik heb tot nu toe weinig gelegenheid en tijd gehad om mij vertrouwd te maken met de iconografische literatuur en dit zal wel zoo blijven, zoolang ik hier te Boroboedoer ben en hoor tot „les gens qui mettent la main à la pâte". Vooral het nu onderhanden restauratie werk, zich in hoofdzaak bepalende tot het completeeren van bouwdeelen met de oude opgegraven fragmenten, eischt de algeheele aandacht van den executant en ik zal mij gelukkig achten wanneer ik bij het einde van den arbeid er in geslaagd zal zijn het volledig verslag betreffende de restauratie met daaraan verbonden studie over de stoepa gereed te hebben met alle gegevens voor de samenstelling van het bouwkundige deel der monografie.

Als de zaken loopen, zooals op het oogenblik verwacht mag worden, zal de herstellingsarbeid op zijn vroegst eind 1911 voltooid zijn. Ik denk dan in het voorjaar 1912 met verlof naar Europa te gaan. Wanneer mij het vooruitzicht wordt geopend ook later te werk gesteld te zullen worden bij de oudheden, ben ik voornemens mij in Europa in bepaalde richting verder te bekwamen. Alsdan zou ik ook gaarne willen medewerken aan het schrijven van den iconografischen tekst.

Doch op het oogenblik valt moeilijk met zekerheid te zeggen, wanneer ik daaraan zou kunnen beginnen. Na 15 à 16 dienst in de tropen zal er misschien het eerste verlofjaar van geregelden arbeid niet veel komen.

Rekening houdende met mijne feitelijke onbevoegdheid, die eerst na gezette voorstudie zou zijn te niet te doen, rijst de vraag of het niet beter zou wezen deze opdracht toe te vertrouwen aan iemand anders, die literair beter onderlegd is en eerder dan ik aan het werk zou kunnen gaan.

De Voorzitter der Oudheidkundige Commissie heeft aan mij gedacht, doch bij het opmaken mijner voorstellen dacht ik wederkeerig aan den Heer Krom als schrijver of een der schrijvers van den iconografischen tekst.

De Directie vraagt mij nog onder welke voorwaarden ik bereid zou zijn tijdens mijn verloftijd de bedoelde taak te vervullen. Mocht het daartoe leiden, dan heb ik geen andere voorwaarden, dan die welke gewoonlijk worden vastgesteld ten aanzien van Indische ambtenaren, wien gedurende den verloftijd een of andere opdracht wordt toevertrouwd.

De Majoor der Genie,
(w.g.) T. VAN ERP.

Waar van den kant van den Heer VAN ERP geen principiëel bezwaar blijkt te bestaan, komt het ons voor dat de wetenschap niet beter gediend zal kunnen worden dan indien aan genoemden deskundige ook de taak van het schrijven van den Iconographischen tekst kan worden opgedragen.

c. Schrijven van 's Genootschaps Lid den Heer F. J. GENTIS te Soerabaja, van 6 October j.l., houdende:

1. verzoek hem een afgietsel te doen verstrekken van het gelaat van het zich in het Museum bevindende beeld, bedoeld in Not. Sept. '10 III 30,

2. aanbieding ter kennisneming van een rapport over de Pantjaka te Bangkal door den door schrijver derwaarts gedirigeerden Inlandschen hoofdonderwijzer te Soerabaja, Mas BEY SOEDJONOWIRJO, de korte inhoud waarvan luidt als volgt:

Aan eenige lieden van de desa Bangkal werden de volgende vragen gesteld: wie komen bij de tjandi met bloemen en benzoë om daar een slametan te houden; wat is hun doel daarmede, wat heeft de tjandi voor belangrijks voor hen? Daarop geven de loerah en de zijnen het volgende antwoord: de lieden van Bangkal, en eenige weinigen van andere desa's, vereeren den tjandi van oude tijden af, en zij houden daar slametans om zich en hun gezin daarmede geluk aan te brengen. Van oudsher was die tjandi de heilige plaats der lieden van Bangkal, die vast gelooven dat de godheid die over het heil hunner desa waakt in die tjandi huist. Door de overoude gebruiken te volgen krijgen zij geluk,

bloeien hunne aanplantingen en vermeerdert zich hun vee. Maar wanneer de lieden van Bangkal die oude gewoonten wijzigden, zoude de godheid hen bezoeken met ziekten en misgewas. Daarom houden zij vast aan de oude gewoonte van op vastgestelde tijden slametan's te houden in het huis van den loerah en bij de tjandi.

Iederdaad wordt dus die tjandi vereerd op hindoesche wijze: den islām hebben zij als godsdienst, maar zij brengen dien nooit in practijk, niemand hunner kan den koeran reciteeren, niemand doet de sĕmbahjang's, niemand leert de regels van den godsdienst, niemand wil modin worden, zoodat voor de huwelijkssluitingen modins van andere dessa's worden te hulp geroepen, die zij elk jaar met padi beloonen. Indien in Bengkal een modin werd aangesteld, zoude er ziekte over menschen en dieren komen, en hun gewas vernield worden door ziekte, of dieren. Vandaar dat de bewoners de voorvaderlijke zeden niet durven veranderen. Slechte daden en overspel durven zij niet bedrijven, omdat zij vreezen door den toorn der godheid getroffen te worden; feitelijk zijn zij te vergelijken met de Tenggereezen.

Onder terugaanbieding in dank van bedoeld rapport, den Heer Gentis mededeelen dat, indien een afgietsel van het gelaat van het beeld gemaakt *kan* worden, de Directie gaarne aan zijn verzoek zal gevolg geven.

II. Brengt ter tafel de navolgende tusschentijds ingekomen stukken.

1. G. B. van 8 November j.l. N°. 21, bepalende dat de zilveren voorwerpen vroeger in gebruik bij officieele bezoeken in Makasser, bedoeld bij Not. Sept. '10 III 18, voor rekening van den Lande in het openbaar zullen worden verkocht, met uitzondering van het stel, dat, op advies der Directie, zal worden gezonden aan het Rijksmuseum te Amsterdam.

Informatie.

2. Miss. Dir. O. E. N. dd. 17 October j.l. N°. 18975, houdende verzoek, met het oog op de samenstelling van zijne bijdrage tot de ontwerp-begrooting voor 1912, om mededeeling of aan de gewone gouvernementssubsidie voor het Genootschap ook in het jaar 1912 werkelijk behoefte zal bestaan.

Bevestigend beantwoorden.

3. Id. dd. 4 November j.l. N°. 20168, waaruit blijkt dat er behalve de bij het renvooi van 18 Juli t. v. N°. 15983 ontvangen gouden ring overigens geen oudheden door den Assistent-Resident van Malang opgezonden waren. (Not. Sept. '10 III 9).

Thans het gouden voorwerp om zijn geringe arch. waarde terugaanbieden.

4. Renvooi van denzelfden dd. 29 October j.l. N°. 25373, t. g. v. een miss. Res. Banjoemas van 8 September t. v. N°. 9747/29 met een hoeveelheid oude duiten ter waarde van *f* 11,30, door de Inl. kinderen Kadi en Soma van de desa Goemingsir op een tegalveld gevonden.

Terugzenden omdat die munten van geen waarde zijn voor de numismatische verzameling.

5. Missive van den Directeur van Justitie van 24 October j.l. N°. 14052 houdende aanbieding van eenige boekwerken en dagbladen ten behoeve van 's Genootschaps Bibliotheek.

Onder dankbetuiging aanvaard.

6. Missive van den Adviseur voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen d.d. 7 November j.l. N°. 370, houdende mededeeling dat voor het onderzoek der oudheden, bedoeld bij Not. Oct. '10 I *b*, door den Resident der Westerafdeeling van Borneo *f* 14,80 werden uitgegeven, en door het bureau van genoemden Adviseur nog *f* 0,50, met verzoek om restitutie.

Melden dat de bedoelde bedragen per postwissel zijn overgemaakt.

7. Aanbieding door den Consul-Generaal te Kaapstad, H. VAN OORDT VAN LAUWENRECHT, bij miss. van 3 September j.l. N°. 977, van een uit het nummer van de „Cape Times" van dien datum gesneden geïllustreerd bericht over een aldaar gedrukten Hollandschen almanak voor het jaar 1796.

Onder dankbetuiging in de verzameling Varia.

8. Schrijven van den Majoor der Genie T. VAN ERP van 24 October j.l. N°. 52 met mededeeling dat door hem een kist inhoudende een Çiwakop verzonden werd. (Inmiddels bij renvooi O. E. N. van 3 Nov. d. a. v. N°. 20043 ontvangen).

Het fragment is afkomstig van de Tjandi Prambanan en te voorschijn gekomen bij de vroegere deblayeering; het lag onder vele andere brokstukken buiten de Pasangrahan, vrijwel onbeheerd. Daar het hier een stuk geldt van meer dan gewone kunstwaarde, meent de Heer VAN ERP er voor een veilige bergplaats te moeten vragen in de verzameling van het Genootschap, om te vermijden dat de Çiwa-kop te eeniger tijd ontvreemd wordt.

Met bijzonderen dank aanvaard.

9. Bericht van de N.-I. Commissie voor de Wereldtentoonstelling te Brussel in 1910, van 24 October j.l. N°. 606, dat door de jury dier Tentoonstelling aan 's Genootschap's inzending het diploma voor een „Grand Prix" is toegekend, (Not. Juli '09 III *c* 2).

Informatie.

10. Schrijven van de „Naturforschende Gesellschaft zu Rostock" van 10 October j.l. met verzoek om ruiling van edita.

Het ligt niet op den weg van het Genootschap op dit voorstel integaan omdat de publicaties der bedoelde instelling zich alleen bewegen op het gebied der biologische wetenschappen.

III. De President

deelt mede, dat in verband met het op de vorige directievergadering besprokene (Not. Oct. '10 V), naar aanleiding van het op dien dag aan de directieleden MOQUETTE en PLEYTE mondeling te kennen gegeven verlangen om ontslag uit hare betrekking, aan Mejuffrouw M. TONNET, gerekend van 31 October j.l., op verzoek eervol ontslag is verleend uit den dienst van het Bataviaasch Genootschap. Teneinde Mej. TONNET in staat te stellen in haar onderhoud te voorzien terwijl door haar naar eene andere betrekking wordt omgezien, werd haar behalve bezoldiging over de maand October, bovendien het bedrag der bezoldiging, berekend over 6 weken, uitbetaald.

Informatie.

IV. De Heer VAN RONKEL

deelt mede dat de van den Kapitein der Infanterie W. GOLDIE opgevraagde cliché's, (Not. Oct. '10 II 16en Sept. '10 II *a*) blijkens van het Hoofdbureau van den Topographischen dienst ontvangen inlichtingen, te veel overbelicht zijn om te worden gereproduceerd.

Informatie. Terug te zenden naar Atjeh.

V. De Heer PLEYTE biedt aan:

een van inlandsch garen (kanteh) gedraaid snoer tot het vangen van krokodillen en in gebruik bij de zgn. m a l i m b o e h a j a, krokodillenbezweerders.

Aan beide einden van het snoer bevindt zich een lus, de een om het aan een rotanlijn te kunnen bevestigen, de andere om er een ijzeren haak aan vast te maken.

Met het snoer zijn geleidelijk vier krokodillen, *pĕnganten* (bruid) gevangen, van daar dat het bovennatuurlijke kracht verkreeg in dezer voege, dat het als gordel gebruikt den drager voor alle *pĕnganten's*, (werkelijke bruiden) onweerstaanbaar maakt.

Het voorwerp werd verkrijgen te Parigi, Soekapoera, Preanger-Regentschappen.

VI. De Heer RINKES

vraagt toestemming namens de Commissie voor de Inlandsche School- en Volkslectuur, om ten behoeve van de door hare bemiddeling verschijnende Regeeringspublicaties te mogen overdrukken de in 's Genootschap's Verhandelingen uitgegeven „Javaansche raadsels in dichtmaat en in proza" door W. MEYER RANNEFT en 23 schetsen van Wajang-verhalen door CH. TE MECHELEN.

Conform.

VII. De Secretaris

a. biedt ten behoeve der boekerij namens 's Genootschaps lid J. K. H. DE ROO VAN ALDERWERELT ten geschenke aan: „Het zedelijk oordeel" proefschrift van G. J. HEERING en „De verhouding van kerk en staat in het bijzonder ten aanzien der armverzorging" door J. EVERTS.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

b. deelt mede dat enz.

VIII. Werden op verzoek afgevoerd van de ledenlijst de Heeren K. LORCH en P. F. SIJTHOFF.

IX. En worden tot leden benoemd de Heeren F. A. DE VRIES REILINGH chef van het Agentschap der Scheepsagentuur te Batavia, en J. P. DOM, E. R. KRUSEMAN en L. KNAPPERT, Assistenten Resident.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 28 December 1910.

POTT,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de negende Directievergadering, gehouden op Woensdag 28 December 1910.

Aanwezig de Heeren: Mr. J. G. POTT, President, A. J. BARON QUARLES DE QUARLES, Vice-president, Dr. G. A. J. HAZEU, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. D. A. RINKES, B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: Dr. PH. S. VAN RONKEL, W. B. VAN GOOR, Dr. N. J. KROM.

De vergadering wordt bijgewoond door het Correspondeerend lid den Heer G. P. ROUFFAER, daartoe door de Directie uitgenoodigd.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 14 November 1910, worden goedgekeurd en gearresteerd.

De President

I. heet den Heer ROUFFAER welkom in de vergadering en betuigt hem den grooten dank der Directie voor al hetgeen hij door schenking als anderszins gedurende zijne reis in de eilanden beoosten Java in het belang van het Genootschap heeft gedaan.

II. neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terugontvangen stukken:

a. Missive van den Directeur van O. E. N. van 12 November j.l. N°. 20680, houdende het door den Majoor der Genie T. VAN ERP omgewerkte manuscript van zijne hand, getiteld „Eenige beschouwingen betreffende de beelden en fragmenten van Boroboedoer in 1896 geschonken aan den Koning van Siam". (Not. Mei '10 III *b*).

enz.

b. Id. van 19 November d. a. v. N°. 21107 houdende aanbieding van een schrijven van den Majoor der Genie T. VAN ERP dd. den 10en dier maand N°. 58 met bijlagen, betreffende de uitgaaf van eene nieuwe Boroboedoer-monographie, met verzoek om mededeeling te doen of het schrijven wellicht aanleiding geeft tot wijziging of aanvulling van het reeds gegeven advies der Directie (Not. Nov. '10 I *b*).

Spoedshalve werd reeds in ontkennenden zin geantwoord.

c. Id. van 8 en 22 December 1910 Nos 22362 en 23338, houdende toezending van Dr. GRONEMAN's „Der Kris der Javaner" en „Pamor wapens" naar aanleiding waarvan door den Landvoogd advies is verzocht nopens de vraag wat de Regeering zou kunnen doen om het doel van dat werk — de bevordering van de Javaansche kunst in het algemeen en van de pamorsmeedkunst in het bijzonder te steunen; met verzoek aan de Directie hare zienswijze ter zake mede te deelen.

Onder mededeeling dat van Dr. GRONEMAN's beide werken met groote waardeering werd kennisgenomen, antwoorden als volgt:

Naar het der Directie voorkomt, heeft Dr. GRONEMAN, zij het ook langs indirecten weg, zelf reeds het antwoord op de ons gestelde vraag gegeven waar hij in zijn voorrede zegt: „Seitdem die Nachfrage nach diesen Waffen nachgelossen hat sind auch die Künstler, die sie hervorbrachten, selten geworden".

Tengevolge van een natuurlijk proces veranderen langzamerhand de behoeften van een volk. Waar tegenwoordig de Inlander, de natuurlijke hoofdafnemer van werken van pamorsmeedkunst, geene pamor-krissen meer laat smeden, *moet* deze industrie verdwijnen, evenals elke andere tak van nijverheid die niet meer aan de behoeften des tijds voldoet. Voor de Europeesche verzamelaars van inlandsche wapens is de markt genoegzaam voorzien. Het kunstmatig in het leven houden van de pamorsmeedkunst kan slechts geschieden ten koste van de belastingpenningen van derden en het vele

geld aan de opheffing van deze industrie te besteden zou naar onze meening niet in verhouding staan tot de te verwachte resultaten.

De pamorsmeedkunst lijkt ten deze slechts te gehoorzamen aan eene algemeene wet. Een analoog voorbeeld, in den laatsten tijd in Nederland op te merken, is het verval van de goudsmeedkunst in Friesland. Sinds de dorpsmeisjes liever rijwielen hebben dan oorijzers, is eene groote malaise in dien tak van industrie ingetreden. Toch zal men wel niet op Regeeringssteun kunnen rekenen om den oud-modischen oorijzers niettemin nog een afzetgebied te verschaffen.

Het is op grond van vorenstaande overwegingen dat de Directie vermeent de ons gestelde vraag ontkennend te moeten beantwoorden.

Wij teekenen nog aan dat de bevordering van de Javaansche kunst in het algemeen, naar ons gevoelen, een te vaag begrip is om vatbaar te zijn voor een vruchtbare gedachtenwisseling, welke tot practische maatregelen zou moeten leiden.

Overigens valt de overweging van eventueele maatregelen, welke de Regeering ten deze zou kunnen nemen, naar wij meenen, onder de opdracht, verleend aan den Heer Jasper.

d. Renvooi van denzelfden dd. 23 November j.l. N°. 27966, houdende aanbieding ter kennisneming met verzoek om terugzending van het Rapport over het derde kwartaal 1910 van de Commissie in Ned.-Indië voor Oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera.

Retour.

e. Id. dd. 6 December j.l. N°. 28977, houdende aanbieding van een brief van den Oudheidkundigen Ambtenaar, Voorzitter der Commissie in Ned.-Indië voor Oudheidkundig Onderzoek op Java en Madoera, gedagteekend Khandola 8 November 1910 N°. 10, nopens de wenschelijkheid der oprichting van een bureau voor den Oudheidkundigen dienst, — met verzoek ter zake te willen dienen van consideratiën en advies.

Antwoorden als volgt:

Onder terugaanbieding van de ons bij het renvooi van 6 December a. p. N°. 28977 geworden missive van den oudheidkundigen Ambtenaar, Voorzitter der Commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, dd. 8 November t. v. N°. 10, nopens de wenschelijkheid der oprichting van een bureau voor den oudheidkundigen dienst te Batavia, hebben wij de eer UHEdG. te berichten, dat het daarbij door Dr. Krom voorgestelde ons in het algemeen geheel gemotiveerd voorkomt.

Inderdaad is tengevolge van de nieuwe inrichting van het Museum en de groote uitbreiding van het daarin uitgestalde materiaal, in 's Genootschaps gebouw niet de minste plaatsruimte voor den oudheidkundigen dienst beschikbaar, zoodat de oprichting van een afzonderlijk bureau daarvoor bepaald urgent lijkt.

Om de drie door den Heer Krom genoemde redenen:

a. de aanwezigheid in 's Genootschap's Museum behalve van de archaeologische verzameling, van

b. eene uitgebreide oudheidkundige bibliotheek, en

c. de wenschelijkheid dat Dr. Krom het conservatorschap van bovengenoemde collectie op zich neemt, acht ook de Directie het noodzakelijk en van zeer veel belang dat het bureau voor den oudheidkundigen dienst in de onmiddellijke nabijheid van ons Museum wordt ondergebracht.

f. Dr. D. A. Rinkes: „De heiligen van Java II".
Tijdschrift.

g. „Babad Tjerbon met uitvoerige inhoudsopgave en noten door wijlen Dr. J. L. A. Brandes" met inleiding uitgegeven door Dr. D. A. Rinkes.
Verhandelingen.

h. Een bundel javaansche schetsen door Ki Padmasoesastra te Soerakarta.

Afzonderlijke uitgave van het Genootschap met inleiding door Dr. RINKES.

i. Schrijven van G. KOLFF & Co. alhier, dd. 13 November j.l. van den volgenden inhoud:

Naar aanleiding van een gesprek van een onzer met Uwe Directie, verzoeken wij U beleefd ons te willen mededeelen of U genegen is de 40 Ex. van wijlen den Heer „SERRURIER", „De Wajang Poerwa" voor ƒ 60.— te willen overdoen; dit werk heeft voor 't Genootschap in *dit* getal geen waarde en ons wordt nog wel eens een ex. gevraagd.

Dit geeft ons aanleiding om de exploitatie Uwer uitgaven door onze firma nogmaals te berde te brengen; immers het doel van die uitgaven is toch, die zooveel mogelijk onder de oogen van het belangstellend publiek te brengen en kan dit — het zij in alle bescheidenheid gezegd — niet beter dan door een boekhandelaarsfirma geschieden.

Het is gebleken dat bij een doelmatige verspreiding van een prospectus, advertenties etc. van het werkje van den Heer PLEYTE waarvan binnen zeer korten tijd ± 125 Ex. werden verkocht, het succes niet achterwege blijft.

Reeds jaren geleden hebben wij daarover met het Genootschap gecorrespondeerd en kon het Bestuur niet anders dan 25 % rabat toestaan, terwijl alle onkosten van exploitatie voor onze rekening zouden moeten zijn.

De hooge kosten van adverteeren vooral, en het verspreiden van allerhand reclamemiddelen zouden met een reductie van 25 % niet goed te maken zijn, vooral waar het kleinere uitgaven betreft; wij doen U daarom nogmaals het voorstel om op alle boeken die door ons van het Genootschap betrokken worden 50 % toe te staan, in dàt geval zijn wij bereid, ons voor de publicaties van Uw Genootschap meer te interesseeren.

Met de firma M. NIJHOFF te 's Gravenhage zal toch ook wel een dergelijke overeenkomst bestaan en zouden wij gaarne weten, met het oog op de exploitatie in Holland, hoeveel reductie

die firma ontvangt, om minder prettige concurrentie die daaruit licht zou kunnen ontstaan met NIJHOFF te vermijden.

Ook zouden wij in het eventueel bevestigend antwoord, gaarne vernemen of het niet mogelijk zoude zijn dat de firma G. KOLFF & Co. in den vervolge als Boekhandelaar voor *Indië* van het Genootschap zou kunnen optreden, evenals NIJHOFF dit nu voor *Holland* doet, in dat geval zou dan ook onze firma-naam, evengoed als die van M. NIJHOFF op den omslag Uwer uitgaven moeten voorkomen, wat onmogelijk een bezwaar zal kunnen opleveren.

Mocht U genegen zijn om van nog enkele werken die bij groote getalen in Uw archief aanwezig zijn en bloc aan ons te willen overdoen, dan stellen wij U voor ons den een of anderen dag in de gelegenheid te stellen deze werken eens nader op te nemen om aan te geven welke wij zouden kunnen gebruiken en tevens een prijs daarvoor vast te stellen.

In een volgende vergadering zou dan beslist kunnen worden of met dat bod genoegen kan worden genomen of niet. O. i. is het voor Uw genootschap van meer belang ons die enkele partijen *in zijn geheel* over te doen, zoodat wij geheel de vrije hand hebben, ze te verkoopen zooals ons goeddunkt en 't bij U maar onnoodige ruimte inneemt, dan ons op te dragen, die werken successievelijk te verkoopen tegen een vastgesteld provisieloon.

Verder zijn wij zoo vrij er nogmaals op attent te maken dat alle boeken en tijdschriften die thans door Uw Genootschap uit Europa betrokken worden evengoed door ons geleverd kunnen worden; de prijzen worden absoluut *in geen enkel* geval boven de Europeesche verhoogd en heeft het Genootschap zelfs dit voordeel nog dat alles (behalve mailzendingen) franco door ons geleverd wordt.

Daar dit dus ook geen bezwaar kan zijn en 't toch bovendien in de bedoeling van Uwe Directie zal liggen de Indische industrie en handel zooveel mogelijk te steunen, doen wij U bij dezen het verzoek het dáárheen te willen leiden dat in den vervolge de boeken en de benoodigde tijd-

schriften voor 1911 door onze tusschenkomst geleverd kunnen worden; het is voor ons een eenigszins stuitend gevoel dat dit steeds door tusschenkomst van een Hollandsche firma moest geschieden, alsof wij niet evengoed daartoe in staat waren.

Ook zij U er op attent gemaakt dat aan onze firma een groot advertentie-bureau is verbonden; alle advertenties door ons voor alle bladen over de geheele wereld worden aangenomen, zonder dat de prijs ook maar met het geringste wordt verhoogd, zoodat wij U zéér beleefd in overweging geven in den vervolge Uwe advertenties zooals b. v. voor het werk van Dr. DE HAAN, door onze tusschenkomst te willen doen plaatsen, dat bespaart U zeer veel tijd en is dit ook veel gemakkelijker voor U.

Conform het ingewonnen praeadvies van den bibliothecaris wordt besloten als volgt te antwoorden:

Met referte aan Uw schrijven van November j.l. hebben wij de eer U te berichten dat om verschillende redenen bij de Directie bezwaar bestaat om in te gaan op Uw voorstel om de exploitatie onzer edita door Uwe firma te doen plaats hebben.

Evenmin kunnen wij treden in het verzoek om Uwe firma voortaan uitsluitend als onze boekhandelaren voor Indië te doen optreden. Nochthans heeft de Directie geen bezwaar dat de bibliothecaris, zooals trouwens nu reeds geschiedt, van tijd tot tijd, als de gelegenheid zich voordoet, nieuw verschenen werken bij Uwe firma betrekt. Ook wordt aan dat directielid overgelaten enkele oude uitgaven van ons Genootschap en bloc aan U te verkoopen.

Van het door Uwe firma gehouden advertentie-bureau zal eventueel gaarne worden gebruik gemaakt.

j. Renvooi O. E. N. 7 November 1910 N°. 26475 t. g. v. het Verslag betreffende het werk „Aanvullende herstellingen aan den Boroboedoer-tempel", 3° kwartaal 1910 met als bijlagen 4 photo's.

Geen opmerkingen.

III. Brengt ter tafel de volgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. Aanbieding bij nota van den Archivaris der Algemeene Secretarie dd. 23 November j.l. van „De teruggave der Oost-Indische Kolonien 1814—1816" door P. H. van der Kemp.

Bibliotheek.

2. Miss. Dir. O. E. N. 28 November j.l. N°. 21720 t. g. v. een schrijven van den Resident van Menado van den 7[en] t. v. N°. 5853 en bijlage, betreffende de door den Heer T. F. Viersen, Hoofd der Menadosche school, gevraagde vergunning tot opzending aan het Museum voor Land en Volkenkunde te Rotterdam van eene oud-Alfoersche steenen grafurn met deksel, met verzoek aan de Directie haar gevoelen ter zake kenbaar te maken.

Antwoorden dat er onzerzijds geen bezwaar tegen bestaat, maar dat de Directie prijs zou stellen op toezending van een photo van het voorwerp.

3. Renvooi id. dd. 21 November j.l. N°. 27597, t. g. v. een missive van den Resident van Cheribon van den 12[en] dier maand N°. 8876/62, met elf zilveren voorwerpen, door den Inlander Rasim van de dessa Slendra, distr. Gegesiklor, afd. Cheribon, in den grond gevonden.

Retour.

4. Id. 26 November j.l. N°. 28259, t. g. v. miss. Resident Kedoe van den 10[en] dier maand N°. 7790 met drie kommen en twee stel ringen van wit metaal, door den Inlander Wongsosemito van het gehucht Kemantran der dessa Giri-redjo, distr. Grabog, afd. Magelang, in den grond gevonden.

Overnemen tegen de geschatte waarde van ƒ 2.— met voorstel een der kommen voor Leiden aan te koopen (ƒ 0,50).

5. Id. 28 November j.l. N°. 28508, t. g. v. miss. Res. Madioen 21 Nov. t. v. N°. 11275/25, met een gouden ring,

door de Inlandsche vrouw Bok MATKARYO van dessa Glonggong, onderdistr. Dolopo, distr. Oeteran, afd. Madioen, in den grond gevonden.

Voorstellen ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden aan te koopen voor *f* 47.—

6. Id. 21 Dec. j.l. N°. 30280, t. g. v. miss. Res. Besoeki 12 Dec. t. v. N°. 17349/42, houdende mededeeling dat door den Inlander Pa NOERASMAN in het gehucht Klampis, dessa Kadjar, distr. en afd. Bondowoso, is gevonden een kruik met Chineesche munten, met verzoek om bericht of opzending gewenscht wordt.

Ontkennend beantwoorden.

7. Miss. namens den Legercommandant van den Chef der VI^de^ afd. van het Departement van Oorlog, dd. 13 December j.l. N°. 3158/7, meldende dat aan den Officier van Gezondheid der 2^e^ klasse, B. BRANDERHORST, een plaatselijk door te brengen verlof zal worden verleend, opdat hij zich geheel aan de door de Directie voorgestelde werkzaamheden kan wijden.

Inf. In het daartoe leidend voorstel van 10 Dec. t. v. werd door de Directie o. a. betoogd, dat van de tijdens de z. g. Digoel expeditie, waaraan genoemde medicus deel nam, verzamelde en aan het Genootschap afgestane ethnographica, eene goede wetenschappelijke beschrijving behoort te verschijnen in 's Genootschap's Verhandelingen en dat Dr. BRANDERHORST wegens het aanstaand vertrek naar Europa van het andere lid der expeditie, den mijningemeur HELDRING, de eenige persoon is die deze taak naar den eisch volbrengen kan; reden waarom den Legercommandant verzocht werd hem te vergunen zich eenigen tijd, vermoedelijk drie maanden, hier ter stede aan het vervaardigen van bovenbedoelde beschrijving te wijden.

8. Aanbieding door den Directeur van Justitie bij miss.

19 Nov. en 24 Dec. j.l. N°s. 15392 en 17025, van eenige boekwerken en dagbladen.

Bibliotheek.

9. Id. door den Commandant der Zeemacht, bij miss. 28 Oct. en 24 Nov. j.l. N°s. 10967 en 11903 van eenige kaarten.

Bibliotheek.

10. Miss. van den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden, dd. 7 December j.l. N°. 8012/1, houdende mededeeling dat ten behoeve van 's Genootschaps Museum zullen worden opgezonden een klein gouden sirih-presenteerblad (talang ota) met deksel, en van gouden versierselen voorzien koord om het te sluiten, benevens 4 potjes van aardewerk met van kleine gouden versierselen voorziene deksels (mangko matongko), welke hebben gediend tot het aanbieden namens de erfgenamen der overleden leenvorstin van Tanette van contra-geschenken — uit levensmiddelen bestaande — voor de bij daar overlijden gezonden rouwgeschenken.

Voor de inmiddels ontvangen voorwerpen bedanken.

11. Miss. Res. Bali en Lombok dd. 25 Nov. j.l. N°. 5445/1, houdende aanbieding van een 15 tal beschrijvingen van de hand van Goesti Poetoe Grija en een afschrift missive van den Controleur van West-Lombok, alle betrekking hebbende op de Balineesche lontarhandschriften waaromtrent door het directielid PLEYTE nadere inlichtingen waren gevraagd. (Not. Mei 10 VI *d*).

Bedanken.

12. Aanb. door den Hoofdinspecteur, Chef van den dienst der Staatspoorwegen op Java, bij schrijven van 23 Nov. j.l. N°. 9428/H van een statistiek van het vervoer op de spoor- en tramwegen in Ned. Indië over 1909.

Bibliotheek.

13. Id. door den Britschen Consul alhier, bij schrijven van 24 Nov. j.l. N°. 570, van een door de Britsch Indische Regeering ten behoeve van het Genootschap gezonden boekwerk: General Statutory Rules and Orders, Vol. IV, 1910.
Bibliotheek.

14. Schrijven van den Majoor der Genie T. VAN ERP, van 21 Dec. j.l. houdende aanbieding van een overdruk van zijn artikel „Hindu monumental art. in Central Java", gepubliceerd in „Twentieth Century Impressions of Netherlands India".
Bibliotheek.

15. Schrijven van het Buitengewoon lid Dr F. DE HAAN van 19 Dec. j.l. met een brief van den Heer D. HOOYER, gewezen chef der firma KOLFF & Co. alhier, thans woonachtig te 's Gravenhage, omtrent het verleenen van diens tusschenkomst tot het aanvullen van nog steeds bestaande leemten in de boekerij van het Genootschap
Te beantwoorden in overleg met den bibliothecaris.

16. Schrijven van het directielid Dr. KROM, gedagteekend Khandala, 8 Nov. 1910, met verzoek, naar aanleiding van zijn artikeltje over de jaartallen van Tralaja (Not. Sept. 10 II *f*), om aan het lid der oudheidkundige commissie LEYDIE MELVILLE te vragen of hem bekend is waar de abklatschen zich bevinden, en in het ontkennende geval den Ass. Resident van Modjokerto te verzoeken zulke abklatschen der jaartallen van Tralaja nog te willen doen vervaardigen.
Conform.

17. Schrijver van den Heer L. M. F. PLATE, Gewestelijk Secretaris te Koeta-Radja, van 15 Nov. j.l. houdende aanbieding van de photo's en cliché's bedoeld bij Not. Oct. 10 II 17.
Informatie.

18. Miss. Ass. Res. Wonosobo 26 en 30 Nov. j.l. N°s. 5115 en 5168, houdende bericht dat gevonden werden:

a. in de dessa Sidokolo drie koperen presenteerbladen, geschatte waarde *f* 4,50 en

b. in de dessa Lamoek drie koperen presenteerbladen, een id. lepel en een id. vingerkom, waarde *f* 1,87; met verzoek om mededeeling of opzending gewenscht wordt.

Ja, indien de voorwerpen geornamenteerd zijn.

19. Schrijven van den Controleur van Maros dd. 6 Nov. j.l., houdende naar aanleiding van het dezerzijds gedaan verzoek om eene teekening in kleuren der bewuste vlag (Not. Oct. 10 II 17), aanbieding in origineel van de historische vlag van Admiraal Speelman, tot dusverre in het bezit van den Regent van Tanralili, met verzoek daarvoor eene getrouwe nabootsing in ruil te mogen ontvangen tot verder gebruik door den Regent.

Dankbaar aanvaard. Conform.

20. Verzoek van den „Verein zur Forderung des städtischen Rautenstrauch-Joest-Museum" te Keulen, gedateerd 5 Oct. j.l. met verzoek een exemplaar te mogen ontvangen van „Hommage au congrès des orientalistes te Hanoi 1902".

Conform.

21. Schrijven van den Heer D. M. Campbell te Semarang, van 1 Dec. j.l., houdende mededeeling, dat de koffieonderneming Siloewok-Sawangan, Res. Pekalongan, in de nabijheid der zee twee oude Chineesche grafsteenen gevonden werden, met verzoek om bericht of op het bezit daarvan wordt prijsgesteld.

Blijkens te toegezonden afschriften der Chineesche inscripties blijken het gewone grafsteenen te zijn van Kien Lung 21 en 44 (1757 en 1780), op het bezit waarvan geen prijs wordt gesteld.

22. Schrijven van Mevrouw A. L. SOLLEWIJN GELPKE, geb. DE MAN, te 's Gravenhage, dd. 17 Oct. j.l. houdende mededeeling, dat het haar toebehoorend houten schutsel, laatstelijk bedoeld bij het dezerz. schr. van 23 Juli 1891 N°. 176, dat sedert in het Museum werd bewaard, thans door haar aan het Genootschap ten geschenke wordt aangeboden.

Met dank aanvaard.

23. Brief van den Heer L. VISSER, handelaar te Batavia, van 9 Dec. j.l. met verzoek hem den weg te willen aanduiden om in verbinding te komen met de makers van zeker soort vlechtwerk in het Museum ten einde daarvan flinke partijen te laten aanmaken.

Op dit verzoek van commercieelen aard wordt niet ingegaan.

IV. De Heer ROUFFAER

a. biedt ten geschenke aan namens den Heer Mr. H. J. DE BRUIJN te Soerabaja: 4 lontarhandschriften.

Dankbaar aanvaarden.

b. deelt mede dat zich in het bezit van dienzelfden heer bevinden 4 zodiak-bekers, 2 houten klarinetten bij Tenggereezen in gebruik en een bronzen vaas met Chineesche en Javaansche inscriptie, welke hij desgewenscht aan het Genootschap wil afstaan.

id.

c. biedt ter overname aan voor *f* 150.— een historische z. g. memoelie van goud, waarvan hij later eene beschrijving zal geven.

Conform.

d. enz.

V. De Heer HAZEU

biedt aan:

a. eene geslachtslijst in Hollandsche transcriptie van de Sultans van Tjerbon, door Wakil Sultan Sepoeh Pangeran Adipati MOEHAMMAD DJAMALOEDIN ALOEDA voor het Genootschap vervaardigd.

In dank aanvaard.

b. een medaille voor verspreiding van nuttige kennis onder de inlanders, in 1866 uitgereikt aan R. P. SOERJOWIDJOJO, afgestaan door den gepensioneerden demang van Meester-Cornelis, R. DJOJOSEPOETRO.

Met dank in de verzameling Varia.

VI. De Heer MOQUETTE

oppert het denkbeeld den grafsteen van den Gouverneur Generaal CAREL REYNIERSZ (uitvoerig omschreven en besproken in Not. 1901 III *d*) van uit Soerabaja, waar hij onverzorgd ligt op een kleine, oude begraafplaats, midden tusschen Chineesche graven op het aan een Chinees toebehoorend particulier land Koepang, over te brengen naar het Museum.

In dien zin zal een verzoek gericht worden tot den Resident van Soerabaja.

VII. De Heer PLEYTE

a. deelt mede, dat de electrische belgeleiding in het Museum tot den aanleg waarvan door de Directie besloten werd, in goede werking is en dat de kosten in het geheel *f* 113,50 hebben bedragen.

Informatie.

b. geeft het volgende verslag omtrent zijne werkzaamheden in de archaeologische verzameling:

Einde dezes jaars werd de herrangschikking der Archaeologische afdeeling voleindigd. Deze was noodig geworden, doordat de stage aanwas dezer verzameling de daarvoor bestemde zalen dermate overvuld had doen geraken, dat deze geleidelijk in pakhuizen ontaard waren.

Ten einde dezen onhoudbaar geworden toestand niet langer te bestendigen, werd door het Directielid J. P. MOQUETTE een plan van uitbouw dier zalen ontworpen, zoodanig dat de voorheen gescheiden afdeelingen tevens één geheel zouden vormen.

Nader voorgelicht, eerst door het Directielid P. DE BOOY

en daarna door den Directeur der *Burgerlijke* Openbare werken W. B. VAN GOOR, diens opvolger in 's Genootschaps Bestuur, kon, dank zij den onmisbaren steun der Regeering dit plan in zijn vollen omvang ten uitvoer worden gelegd, waardoor verkregen werden vijf aaneengeschakelde, overdekte ruimten en twee binnenplaatsen voor tentoonstelling in de openlucht.

Aldus is, voorloopig afdoende, in het gebrek aan behoorlijke berging voorzien. Meerdere plaats tot uitstalling vroeg een nieuwe regeling daarvan.

Daarbij werd het oude stelsel van systematische indeeling naar den aard van het voorwerp verlaten en vervangen door dat van rangschikking naar den oorsprong.

Hiertoe leidde het feit, dat van lieverlede gebleken was, dat beelden uit dezelfde streek afkomstig, een zelfde voor die streek eigen type vertoonen, weshalve het, om aanstonds een algemeenen indruk van die plaatselijke kulturen te ontvangen, meer aanbeveling verdiende, lokale groepen te vormen dan alle Çiwa's bij Çiwa's, Brahma's bij Brahma's enz. te zetten, gelijk tot nog toe het geval was geweest.

De nieuwe plaatsing moest natuurlijk in geographische volgorde geschieden. Waar alles er op wijst, dat de Hindoebeschaving zich van west naar oost heeft bewogen, werd de richting, die gevolgd moest worden van zelf aangewezen; zij is dan ook die van west naar oost.

Nadat de ordening op deze wijze had plaats gehad, bleek dadelijk hoe nuttig deze is geweest, aangezien ieder er zich thans van overtuigen kan, dat ofschoon de beelden naar dezelfde overleveringen en volgens conventioneel geworden vormen ontworpen zijn, zij toch een plaatselijk cachet dragen en wel o. a. physionomisch zoozeer van elkaar afwijken, dat bijv. Preangerbeelden onmiddellijk van die van het Diëng-plateau te onderkennen zijn, terwijl tusschen deze en die van Madioen, Kediri enz. bijna geen overeenkomst bestaat.

Voor de hand ligt, dat door de veranderde schikking Çiwa's, Brahma's enz. over verschillende groepen zijn verdeeld

geworden. Door evenwel vast te houden aan de nummering door W. P. GROENEVELDT in zijn nog altijd standaardwerk gebleven catalogus der Archeologische Verzameling gevolgd, is ieder beeld daarin of in de supplementen te vinden.

Wil men iets aangaande zeker beeld weten, dan heeft men het nummer in die catalogi slechts op te slaan.

Wenscht men na te gaan, waar een gegeven nummer thans geplaatst is, dan raadplege men den klapper op evengenoemde catalogi, die zoo spoedig mogelijk met de supplementen in druk zal zullen verschijnen.

VIII. De Secretaris-thesaurieur enz.

IX. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de Heeren P. E. HACKE MOOLENBURGH, G. P. J. CASAERZ, P. H. VAN ANDEL, S. W. ZEVERIJN, P. LANDBERG, Mr. A. L. E. GASTMANN, E. JACOBSON en F. K. OVERDUYN.

X. En worden tot leden benoemd de Heeren F. J. W. BEDDING, R. E. SOESMAN, THE YAN HIE, A. G. BÖESEKEN, J. DÖLLEMAN, G. J. H. WESTENENK, W. F. H. HOOG, B. A. DIJKMAN, L. A. VAN LELYVELD, W. P. DE KOCK, O. F. MULLER VON CZERNICKI, C. M. VAN DER SCHOOT, J. G. DOM, W. OUDEMANS, W. HASSELMAN, J. VAN KOESVELD, L. DIEPHUIS, F. J. WIRIX, G. SELLEGER, Jhr. A. H. W. DE JONGE, D. E. VAN GALEN, A. H. G. BLOKZEYL, J. D. VADER, administrateurs van suikerfabrieken op Java, L. A. VAN STENIS, Assistent-Resident, L. VAN VUUREN, 1e Luitenant der Infanterie, S. SOMEYA, Japansch Consul en M. H. DAMME, Hoofdingeneur der 2e klasse.

Niets meer te behandelen zijnde wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeerd en gearresteerd in de vergadering van 30 Januari 1911.

POTT, *President.*
v. WETTUM, *Secretaris.*

BIJLAGE I.

LIJST
van ingekomen boekwerken gedurende het 1e en 2e kwartaal 1910.

Abendanon (*J. H.*), Het wets-ontwerp van 16 April 1909 tot regeling van het Nederlandsch onderdaanschap in Nederlandsch-Indië. Voordracht gehouden in de Algemeene vergadering van het Indisch Genootschap van 9 December 1909. 8°.

Adi-Agama, Oud Balineesch Wetboek, op last van den Resident van Bali en Lombok in het Hoog-Balisch vertaald door Goesti Poetoe Djilantik en Ida Bagoes Oka. Batavia 1909. 8°.

Adriani (*N.*) en M. L. Adriani, geb. Gunning, Hoofdstukken uit de Spraakkunst van het Tontemboansch naar aanteekeningen en mededeelingen van den Heer J. A. M. T. Schwarz en anderen samengesteld. (Uitgegeven door het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië.) 's Gravenhage 1908. 8°.

Andel (*M. A. van*), Volksgeneeskunst in Nederland. Academisch proefschrift. Utrecht 1909. 8°.

Aragao (*A. C. Teixeira de*), Descripção geral e historica das Moedas Cunhadas em nome dos Reis, Regentes e Governadores de Portugal. 3 deelen. Lisboa 1875, 1877, 1880. 8°.

Atmadja (*Mas Raga*), Lajang panggrēndå. Practische taaloefeningen voor eerstbeginnenden. Batavia 1910. 8°.

Atmawidjaja (*M. Haroen*), Haroen's almanak voor huisgezin en wetenschap van het begin onzer jaartelling tot in de verste toekomst. Bandoeng 1909. 8°.

Baale (*L. M.*) en Mr. Dr. C. H. Baale, Handboek van vreemde woorden, uitdrukkingen enz. Zutphen z. j. 8°.

Baltzer (*F.*), Das Japanische Haus, eine bautechnische Studie. Berlin 1903. fol.

Baltzer (*F.*), Die Architektur der Kultbauten Japans. Berlin 1907. 4°.

Bampfylde (*C. A.*), Zie S. Baring-Gould.

Bedwell (*C. E. A.*), The legislation of the empire being a survey of the legislative enactments of the British dominions from 1898 to 1907. Edited under the direction of the society of comparative legislation. With a preface by the Earl of Roseberry and an introduction by sir John Macdonell. In four volumes, London 1909. 8°.

Beeke (*J. C. H. van der*), Schenking. Academisch proefschrift. Stellingen. 's Gravenhage 1909. 8°.

Beek en Donk (*B. de Jong van*), Praktijk der woningwet. Academisch proefschrift. 's Gravenhage 1909. 8°.

Beerens (*J. F.*), De casuïstiek en Pascal. Academisch proefschrift. Utrecht 1909. 8°.

Binyon (*L.*), L'art Japonais. Paris 4°.

Blok (*P. J.*), Zie Rijks Geschiedkundige publicatiën.

Blommestein (*A. F. van*), Ontwerp eener ordonnantie tot regeling van den arbeid van van elders afkomstige personen in bedrijven, welke in het gewest Oostkust van Sumatra geheel of gedeeltelijk buiten de bevolkingscentra worden uitgeoefend, en memorie van toelichting, in voldoening aan eene opdracht van den Minister van Koloniën samengesteld. z. p. en j. 8°.

Bockenheimer (*Ph.*), Rund um Asien. Leipzig 1909. 8°.

Bonnema (*J. H.*), Beitrag zur Kenntnis der Ostrakoden der Kuckerschen Schicht (C_2). Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Brandstetter (*R.*), Wurzel und Wort in den Indonesischen Sprachen. Luzern 1910. 8°.

British Museum, Handbook to the ethnographical collections. Oxford 1910. 8°.

Broekman (*M. C. van Mourik*), De „Deutsche Gesellschaft für ethische Kultur". In het bijzonder haar eischen van een morale indépendante. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Bult (*K. J.*), Het psycho-galvanische phaenomeen. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Buschan (*G.*), Illustrierte Völkerkunde. Stuttgart 1909. 8°.

Cannon (*W. A.*), Studies in heredity as illustrated by the Trichomes of Species and hybrids of Juglans, Oenothera, Papaver, and Solanum. Washington, D. C. 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 117).

Castle (*W. E.*), Studies of inheritance in rabbits. In collaboration with H. E. Walter, R. C. Mullenix, and S. Cobb. Washington, D. C. 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 114).

Chavannes (*E.*), Mission archéologique dans la Chine Septentrionale. Planches. Première partie. I—CCLXXXVI. Deuxième partie CCLXXXVII — CCCCLXXXVIII. Paris 1909. 4°.

Ernest W. *Clement*, zie Hildreth.

Clifford (*H.*), In court and kampong, being tales and sketches of native life in the Malay Peninsula. London 1903. 8°.

Colenbrander (*H. T.*), Zie Nederlandsche Historische bibliotheek.

Collet (*O. J. A.*) L'Ile de Java sous la domination française. Essai sur la politique coloniale de la monarchie et de l'empire dans la malaisie Archipelagique. Bruxelles 1910. 8°.

Collyn (*I.*), Katalog ofver Linköpings stiffts- och Läloverksbiblioteks inkunabler. (Tryckt med understöd frän Vilhelm Ekmans Universitetsfond.) Uppsala, Leipzig 1909. 8°.

Conder (*J.*), The floral art of Japan: being a second and revised edition of the flowers of Japan and the art of floral arrangement. Tokio 1899. 4°.

Coomaraswamy (*A. K.*), Mediaeval Sinhalese art. A monograph on mediaeval Sinhalese arts and crafts, mainly as

surviving in the eighteenth century, with an account of the structure of society and the status of the craftsmen. z. p. 1908. fol.

Dahlmann (*J.*), Indische Fahrten. 2 Bde. Freiburg 1908. 8°.

Dautremer (*J.*), L'Empire Japonais et sa vie économique, Paris 2 j. 8°.

Davenport (*C. B.*), Inheritance of characteristics in domestic fowl. Washington, D. C. 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 121.)

Decentralisatiebesluit dan locale raden-ordonnantie. (Tjitakan dari lampiran D. dan E. jang berikoet Regeeringsalmanak boeat Tanah Hindia Nederland tahoen 1910). 8°.

Deman (*E. Boise van*), The Atrium Vestae. Washington, D. C, 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 108.)

Djiwa (*I. Wajan*), Peroempamaän jaitoe beberapa tjeritera dalam bahasa Bali. Batavia 1910. 8°.

Dorp jr. (*W. A. van*), Over eenige Piperazine derivaten. Academisch proefschrift. Leiden 1908. 8°.

Doutté (*E.*), Magie et religion dans l'Afrique du Nord. Alger 1909. 8°. (La Société Musulmane du Maghrib.)

Dutt (*R.*), The economic history of India in the Victorian age, from the accession of Queen Victoria in 1837 to the commencement of the twentieth century. London 1908. 8°.

Dwidjoséwojo (*Mas Ngabei*), Parâmâsastrâ. Eerste deel. Djokdjakarta 1908. 8°.

Dyer (*H.*), Japan in world politics, a study in international dynamics. London 1909. 8°.

Eekhof (*A.*), De questierders van den aflaat in de noordelijke Nederlanden met onuitgegeven bijlagen. Academisch proefschrift. 's Gravenhage 1909. 8°.

Eigenmann (*C. H.*), Cave vertebrates of America, a study in degenerative evolution. Washington, D. C. 1909. 4°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 104.)

Encina (*F.*), Gramatica Bisaya-Cebuana. Manila 1885. 8°.

Engers (*M.*), De Aegyptiarum kōmōn administratione qualis fuerit aetate lagidarum. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Erp (*T. van*), Verklaring van eenige Jâtaka-tafereelen van Boroboedoer. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Erp (*T. van*), Het lichtgat in den voorwand van Tjandi Mendoet. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Escobar (*J.*), El Indicador del Viajero en las Islas Filipinas. Manila 1885. 8°.

Espina (*M. A.*), Apuntes para hacer un libro sobre Joló. Manila 1888. 8°.

Etian (*J.*), De begraven steden van Ceylon. (Overg. uit „De aarde en haar volken 1910".) 4°.

Evelein (*M. A.*), De institutis Olympiacis eorumque propagatione extra Olympiam quaestiones variae. Academisch proefschrift. Lugdunum-Batavorum 1908. 8°.

Fenema (*C. H. van*), Het academie-gebouw te Groningen, 1614—1909. Groningen 1909. 8°.

Flier (*M. J. van der*), Het referendum. Eerste deel. Academisch proefschrift. 's Gravenhage 1909. 8°.

Flournoy (*Th.*), Des Indes à la Planète Mars. Etude sur un cas de Somnambulisme avec Glossolalie. Troisième édition. Paris, Genève 1900. 8°.

Fokkens (*F.*), Les grandes cultures dans l'île de Java. Avec une préface de M. le professeur dr. M. Treub, Directeur du Departement de l'Agriculture et du Jardin Botanique aux Indes Orientales Neerlandaises. Leyde 1909. 4°.

Frederiks (*K. J.*), Jachtrecht. (Eerste deel). Academisch proefschrift. Middelburg 1909. 8°.

Adolf *Furtwängler*, Gedächtnisrede gehalten in der öffentlichen Sitzung der K. B. Akademie der Wissenschaften am 20 November 1909 von Paul Wolters. München 1910. 4°.

Garran (*A.*), Australasia illustrated. 3 vol. Sydney, Melbourne, London and New-York 1892. fol.

Geerligs (*H. C. Prinsen*), Over den samenhang van het Kali- en het Suikergehalte van het Suikerriet. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie.) Soerabaia 1910. 8°.

Geerligs (*H. C. Prinsen*) en L. G. Langguth Steuerwald, De onbekende organische niet-suiker in rietsuikermelasse. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie). Soerabaia 1910. 8°.

E. J. W. *Gibb*, Memorial séries. Zie Huart.

Giles (*H. A.*), A history of Chinese literature. London 1901. 8°.

Ginneken (*J. van*), Principes de linguistique psychologique, essai de synthèse. Amsterdam, Paris, Leipzig 1907. 8°.

Gould (*S. Baring*) and C. A. Bampfylde, A History of Sarawak under its two white Rajahs 1839—1908 London 1909. 8°.

Groneman (*I.*), Herinneringen aan Franz Wilhelm Junghuhn. (Overdruk uit „Gedenkboek Junghuhn.") 's Gravenhage 1909. 8°.

Groneman (*I.*), Nog eens: De vermeende Boeddha relieken. (Overdruk).

Grube (*W.*), Religion und Kultus der Chinesen. Leipzig 1910. 8°.

Gulshan I Raz, The mystic rose garden of Sa'd ud din Mahmud Shabistari. The Persian text, with an english translation and notes, chiefly from the commentary of Muhammad bin Yahya hahiji by E. H. Whinfield. London 1880. 4°.

Haeften (*F. W. van*), Verslag betreffende het onderzoek naar de volksgezondheid enz. op de eilandengroep Engano (Juli-Augustus 1909). (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Verslag over Laboratoriumproeven, op de ondernemingen Gending en Tirto verricht, ter beoordeeling van het klärpulver der B. A. S. F. voor de practijk op Java. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie n°. 33). Soerabaia 1910. 8°.

Hearn (*L.*), Japan, an attempt at interpretation. New-York, London 1907. 8°.

Hedin (*Sven*), Transhimalaja. 2 Bde. Leipzig 1909. 8°.

Heersprink (*J. B. F.*), Plethysmographische onderzoekingen bij normale en psychische toestanden. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Hens (*A. M.*), Het grondbezit in Zuid-Sumatra. Voordracht gehouden op Vrijdag 4 Juni 1909 in de Nederlandsch-Indische Bestuurs-Academie. Den Haag 1909. 8°.

Heuvel (*G. C. J. van den*), De ziekte van Stokes-Adams en een geval van aangeboren hartblok. Academisch proefschrift. Groningen 1908. 8°.

Hildreth's „Japan as it was and is". A handbook of old Japan, edited, with supplementary notes, by Ernest W. Clement, author of „a handbook of modern Japan." 2 vol. London 8°.

Hilgers (*Th. J. A.*), Voorlooper van een Vriendenkring. Leesboek voor inlandsche scholen. Leiden z. j. 8°.

Hilgers (*Th. J. A.*), Een vriendenkring. Hollandsch leesboek voor de inlandsche scholen. 3 stukjes. Leiden z. j. 8°.

Hinneberg (*P.*), Die Kultur der Gegenwart, ihre Entwicklung und ihre Ziele. Berlin und Leipzig 1906. 8°.
Teil I, Abt. I, III, 1, VII.

History of the Ministry for Agriculture and Trade, issued at the opening of the Agricultural and Industrial Exhibition, April 1910. (Siameesch karakter).

Horn (*P.*), Geschichte der Persischen Litteratur. Zweite Ausgabe. Leipzig 1909. 8°.

Ibn Caldûn, Mukaddamah. 3° dr. Beirout 1900. 8°.

Les *Indes Néerlandaises* et les Pays-Bas à l'Exposition de 1900 à Paris. fol.

Iselim (*L. E.*), Der morgenländische Ursprung der Grallegende aus Orientalischen Quellen erschlossen. Halle 1909. 8°.

Jasper (*J. E.*), Een tentoonstelling van Indische huisvlijt. 's Gravenhage 1909. 8°.

Jaussen (*F.*), Grammaire et dictionnaire de la langue Maorie. Dialecte Tahitien. Paris 1898. 8°.

Jernigan (*T. R.*), China in law and commerce. New-York 1905. 8°.

Jinakâmâlîni, A history of the spread of Buddhism in Siam. Translated from Pali into Siamese by the Royal Pandits in the reign of Phra Buddha Yot Fa, 1144—1171, according to the Ms. kept in the Vajirañâna National Library. Bangkok, 127. 8°.

Sĕrat *Kantjil* tanpå sĕkar. Lampah-lampahipoen Kabajan Kantjil, gantjaran, karanganipoen Ki Padmo, Soesastro, Ngabèhi Wiropoestoko. Semarang 1909. 8°.

Kemp (*E. G.*), The face of China, travels in East, Central and Western China; with some account of the new schools, universities, missions, and the old religious sacred places of Confusionism, Buddhism and Taoism. London 1909. 8°.

Kern (*R. A.*), Geschiedenis der Preanger Regentschappen. Kort overzicht. Bandoeng 1898. 8°.

Taringat toe *Kolera* dohot manamboes ragam dalan pandjagahonna dihata batakkon Gr. Baginda Oloan Soripada. Batavia 1910. 8°.

Hetzelfde werk met Lat. karakter.

Kranenburg (*R.*), De tegenstelling tusschen publiek- en privaatrecht en de ontwerpen tot regeling der administratieve rechtspraak. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Die *Kultur* der Gegenwart, Zie Hinneberg.

Kürschner (*J.*), China, Schilderungen aus Leben und Geschichte, Krieg und Sieg. Ein Denkmal den Streitern und der Weltpolitik. Breslau 1910. 4°.

Kuijk (*J. van*), Historische beschouwingen over het antwoord van den gedaagde. Academisch proefschrift. Leiden 1908. 8°.

Laktaw (*S.*), Diccionario Hispano-tagalog. Manila 1889 8°.

Lara (*E. Polo de*), Estudio social y politico de las islas Filipinas. Sevilla 1896. 8°.

Lara (*E. P. de*), Tipos y costumbres. Sevilla 1897. 8°. Estudios coloniales.

Lay (*A. Hyde*), Chinese characters for the use of students of the Japanese language. Tokio 1897. 8°.

Lennep (*M. F. van*), Het leven van Mr. Jacob van Lennep. 2 deelen. Amsterdam 1909. 8°.

Leonard (*A. Glyn*), Islam her moral and spiritual value. A Rational and Psychological study. With a Foreword by Syed Ameer Ali. London 1909. 8°.

Leyden (*G. van*), Intercommunale rechtspersonen. Art. 121 en 122 der gemeentewet. Academisch proefschrift. Amsterdam 1909. 8°.

Lindeboom (*J.*), Erasmus. Onderzoek naar zijne theologie en zijn godsdienstig gemoedsbestaan. Academisch proefschrift. Leiden 1909. 8°.

Universitati *Lipsiensi* saecularia quinta diebus XXVIII—XXX mensis Julii A. D. MCMIX celebranti gratulantur Universitatis Upsaliensis rector et senatus. Upsala 1909. 4°.

Lowell (*P.*), The soul of the far East. London 1888. 8°.

Macdonald (*D. B.*), Development of Muslim Theology, Jurisprudence and Constitutional Theory. London 1903. 8°. (The Semitic series).

Mackay (*Kennith*), Across Papua, being an account of a voyage round, and a march across, the territory of Papua with the royal commission. London 1909. 8°.

The *Mahawamsa*. History of Ceylon translated by Phya Dhammaparohit, A. D. 1796. Bangkok z. j. 8°.

Marre (*A.*), Vocabulaire des mots d'origine européenne présentement usités dans la langue malgache. Chalon-sur-Saone 1909. 8°.

Mesdag (*T. M.*), Bijdrage tot de ontwikkelingsgeschiedenis van de structuur der hersenen bij het kipembryo. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Meyer (*C. F.*), Ludwigs von Dieshorn gegründete Nachrichten von Ostindiens, gewissen Beschaffenheit und Seltenheiten isziger Zeiten. Frankfurth und Leipzig 1759. 8°.

Millard (*Thomas F.*), The far eastern, an examination of

modern phases of the eastern question, including the new activities and policy of Japan and the situation of China. London, Leipsic 1909. 8°.

Modellen voor *beschrijvende meetkunde*, bestemd voor leerlingen der Hoogere Burgerscholen, enz. 1e serie N°. 1—6. Soerabaia 1909.

Monteiro (*J. M. de Souza*), Diccionario geographico das provincias e possessões Portuguezas no ultramar. Lisboa 1850. 8°.

Morga (*A. de*), Sucesos de las islas Filipinas. Nueva edicion por W. E. Retana. Madrid 1910. 8°.

Moszkowski (*M.*), Auf neuen Wegen durch Sumatra. Forschungsreisen in Ost- und Zentral-Sumatra. Berlin 1909. 8°.

Muller (*W. C.*), Junghuhn bibliographie. (Overdruk uit: Gedenkboek Junghuhn.) 's Gravenhage 1910. 8°.

Münsterberg (*O.*), Japanische Kunstgeschichte. 3 Bde. Braunschweig z. j. 4°.

Nederland op de Wereldtentoonstelling te Parijs in 1889. Verslag uitgebracht door de Commissie der Vereeniging ter behartiging van de Nederlandsche belangen. Haarlem 1890. 8°.

Verslag der centrale Commissie tot inrichting van de afdeelingen van *Nederland* en zijne koloniën en tot behartiging van de belangen der inzenders in die afdeelingen op de wereldtentoonstelling te Parijs in 1900. 's Gravenhage. 8°.

Het *Nederlandsch Zendelinggenootschap* gesticht A°. 1797, Wat het doet en wat het wil. Rotterdam z. j. 4°.

Nederlandsche Historische bibliotheek, uitgegeven onder leiding van prof. dr. H. Brugmans. I. *Colenbrander* (*H. T.*), De Bataafsche Republiek. Amsterdam 1908. 8°.

Rapport van de *Nederlandsch-Indische Telegraaf- Commissie* benoemd bij Gouv. besl. van 2 Juli 1909, N°. 28. Batavia 1910. 8°.

Noguchi (*Hideyo*), Snake venoms. An investigation of venomous snakes with special reference to the phenomena of

their venoms. Washington, D. C. 1908. 4°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 111).

Nöldeke (*Th.*), Geschichte des Qorans, zweite Auflage bearbeitet von Friedrich Schwally. Erster Teil. Ueber den Ursprung des Qorans. Leipzig 1909. 8°.

Proeven van *Oostersche* schriften. Lettergieterij „Amsterdam". Amsterdam 1910. 4°.

Oostindische nouvelles, of Journaal, van alle het Nieuws 't geene op Batavia bekent is geworden, van den 5 July tot den 19 October, A°. 1745 incluis. Te samen getrokken uit de nu jongst aangekomene Bataviase Couranten. Amsterdam z. j. 8°.

De *Oost-Indische Thee-boom.* Getrokken op veelderhande Gesangen, zijnde versien met de Nieuwste Liederen en Melodyen, die hedendaegs Gesongen worden, dienende op Geselschappen, Bruyloften en Maeltijden. Alle op de Nieuwste en aangenaemste Voysen. Nooyt voor dezen zoo gedrukt. Te Amsterdam (1735?). 8°.

Die *Orientalischen* Religionen, Zie Hinneberg.

Oppenheim (*A. S.*), Het prospectus der naamlooze vennootschap. Academisch proefschrift. Leiden 1908. 8°.

Pancatantra, Arische levenswijsheid uit het oude Indië. Novellen, vertellingen, fabelen uit het Sanskrit vertaald door H. G. van der Waals. Leiden 1895. 8°.

A translation in Siamese of the „*Parittam*" from Mss. preserved in the National Library (about A. D. 1820) with a preface by H. R. H. Prince Damrong Rajanubhab. Bangkok 128 (1909). 8°.

Exposition universelle internationale de 1900. Catalogue spécial des *Pays-Bas.* Paris, Lille. 8°.

Pazos (*P. A. de*) y Vela Hidalgo Joló. Relato Historico-Militar. Burgos 1879. 8°.

Pedroso (*S. J.*), Resumo historico ácerca da antiga India portuguesa acompanhado de algumas reflexões concernentes aoque ainda possuimos na Asia, na Oceania, na China e na Africa. Lisboa 1880. 8°.

Piepers (M. C.) and P. C. T. Snellen, The Rhopalocera of Java. With the collaboration of H. Fruhstorfer. The Hague 1909. fol.

Polano (M. E.), Over de urine van lijders aan dermatozen. Academisch proefschrift. 's Gravenhage 1908. 8°.

Poussin (L. de la Vallée), Bouddhisme. Opinions sur l'Histoire de la Dogmatique. Leçons faites à l'Institut Catholique de Paris en 1908. Paris 1909. 8°.

Pradja (Mas Among), Boekoe batjaan sĕsĕla pikeun moerid² pangkat ka doewa. Batawi 1910. 8°.

Pradja (Raden Hassan Soema di), Piwoelang tatanen. Batavia 1910. 8°.

Picente (J. Martinez de la), Compendio de las Historias de los Descubrimientos, Conquistas, y Guerras de la India Oriental. Madrid 1681. 8°.

Quioquiap. Filipinas Esbozos y pinceladas. Manila 1888. 8°.

Raadt (J. Th. de), Sceaux armoriés des Pays-Bas et des pays avoisinants (Belgique — Royaume des Pays-Bas — Luxembourg — Allemagne — France). Recueil historique et héraldique. 4 vol. Bruxelles 1898-1903. 8°.

Les *races* humaines. Les types, les moeurs, les coutumes. Paris z. j. 4°.

Renesse (Th. de), Dictionnaire des figures héraldiques. 7 Tomes. Bruxelles 1894—1903. 8°.

Richards (Th. W.), Electrochemical investigation of liquid, amalgams of thallium, indium, tin, zinc, cadmium, lead, copper, and lithium. With the collaboration of J. Hunt Wilson and R. N. Garrod-Thomas. Washington, D. C. 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 118.)

Rust (J. A.), Samuel Taylor Coleridge en zijne intuïties op het gebied van wijsbegeerte, ethiek en godsdienst. Academisch proefschrift. Utrecht 1909. 8°.

Saal (A.), Das Albuminpapier in der Photolithographie. (Separat-Abdruck aus Jahrbuch für Photographie und Reproduktionstechnik 1908.) Halle. 8°.

Saal (*A.*), Gelatine in der Photographie und verwandten Fächern. (Separat-Abdruck aus Jahrbuch für Photographie und Reproductionstechnik 1909). Halle. 8°.

Samaveda.

Yajurveda.

Atharvaveda.

Rigveda. Zie Vishweshvaranand.

Santa Ana (*A de*), Explicacion de la doctrina Cristiana en lengua Tagala. Manila 1853. 4°.

Santayana (*A.*), Las posesiones holandesas en el Archipiélago de la India. Manila 1855. 4°.

Sastróu (*M.*), Filipinas. Pequeños estudios. Batangas y su provincia. Malabong 1895. 8°.

Nota van toelichting bij de korte verklaring geteekend en beëedigd door den adatoewang en de hadatsleden van het landschap *Sawito* op den 27sten Mei 1908. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Schachner (*R.*), Australien in Politik, Wirtschaft, Kultur. Jena 1909. 8°.

Schade (*H. J. M.*), Malaria in Noord-Nederland. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Scheltema Jzn. (*M. W.*), De ontvankelijkheid der Administratieve Rechtsvordering. Academisch proefschrift. Leiden 1908. 8°.

Schmidt (*Max C. P.*), Franz Junghuhn. Biographische Beiträge zur 100. Wiederkehr seines Geburtstages gesammelt und bearbeitet. Leipzig 1909. 8°.

Scholefield (*Guy H.*), New Zealand in evolution industrial, economic and political, with an introduction by W. Pember Reeves. London, Leipsic 1908. 8°.

Voyage de Gautier *Schouten* aux Indes Orientales, commencé à l'an 1658 & fini l'an 1665. Traduit du Hollandais, où l'on void plusieurs Descriptions de Païs, Roïaumes, Isles & Villes, Siéges, Combats sur terre & sur mer, Coutumes, Manières, Religions de divers peuples,

Animaux, Plantes, Fruits & autres curiositez naturelles. Nouvelle édition, revue par l'Auteur & considérablement augmentée. 2 vols. Rouen 1725. 8°.

Schouwen (*G. A. van*), De kelnarij van Putten. Onderzoek naar den rechtstoestand harer bezittingen. Academisch proefschrift. Arnhem 1909. 8°.

Schrieke (*J. J.*), De ordonnantie met Koninklijke medewerking. Academisch proefschrift. Leiden 1909. 8°.

Friedrich *Schwally*, zie Th. Nöldeke.

Seidlitz (*W. von*), Geschichte des Japanischen Farbenholzschnitts. Dresden 1897. fol.

Shull (*G. H.*), Bursa bursapastoris and bursa heegeri biotypes and hybrids. Washington D. C. 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 112).

Sicman (*G.*), Openbare orde. Academisch proefschrift. Groningen 1908. 8°.

Sociologus, Eenige fragmenten uit toestanden in Nederland en Insulinde, beschouwd uit een Christelijk economisch standpunt en voorgelegd aan het Nederlandsche volk. 's Gravenhage 1909. 8°.

Soedirdjo (*Sardjan alias Karto*), Panglanja, aanschouwings- en spreekonderwijs benevens oefeningen in het maken van eenvoudige opstellen (Soemenepsche taal). Batavia 1909. 8°.

A sermon preached by *Somdet Phra Buddhaghosacariya* at the re-dedication of Wat Arun, February 20th. 1910.

Spalding (*V. M.*), Distribution and movements of desert plants. Washington, D. C., 1909. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 113).

Strigl (*H.*), Sprachwissenschaft für alle. Kleine gemeinverständliche und sprachvergleichende Aufsatze. 1. Jahrgang. Wien 1908/09. 8°.

Swart (*W.*), De invloed van den Griekschen geest op de boeken Spreuken, Prediker, Job. Academisch proefschrift. Groningen 1908. 8°.

Tavera (*T. H. Pardo de*), El sanscrito en la langua Tagalog. Paris 1887. 8°.

Tets (*G. C. W. van*), Eenige opmerkingen naar aanleiding van de Nederlandsche Neutraliteitsproclamaties uit den laatsten tijd. Academisch proefschrift. Leiden 1909. 8°.
Tideman (*J.*), De Makassaren. Herinneringen uit mijn diensttijd als controleur B. B. op Zuid-Celebes. Lezing gehouden voor de Indologische Vereeniging te Leiden op 23 November 1909. Haarlem z. j. 8°.
Marbage bage *toeritoerian*. Soerat basaon bani anak-anak sikolah i tanoh batak Timoer, i alimkon ibagas hata batak Karo hoehata Timoer mangalimkousi Toean Bandar, Radja Koeta Rih. Batavia 1909. 8°.
Toit (*P. J. du*), Afrikaansche Studies. Akademisch proefschrift. Gent 1905. 8°.
Tonnet (*Martine*), Kunst van Bali. (Overg. uit Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift 1909). 4°.
Totanes (*S. de*), Arte de la lengua Tagala y manual Tagalog. Manila 1850. 4°.
A Sermon preached by H. R. H. Prince *Vajiranana* at the re-dedication of Wat Arun (Wat Cheng) an old temple on the west side of the river on February 19th 1910. 8°.
A Sermon preached by H. R. H. Prince *Vajiranana* at Wat Arun (Wat Cheng) an old temple on the west side of the river, at a service held on the completion of a reign of 40 years by H. M. King Chulalonkorn November 12, 1909. 8°.
Vaux (*C. de*), La doctrine de l'Islam. Paris 1909. 8°.
Veeger (*L. A.*), Prophylaktische keering bij bekkenvernauwing. Academisch proefschrift. Groningen 1908. 8°.
Verzameling van *concessievoorwaarden* der particuliere Spoorwegen en Tramwegen met Machinale beweegkracht. Departement van Gouvernementsbedrijven. Weltevreden 1910. 8°.
Verzameling omtrent den *rijksluister* van het land der goden. (Sin Tsioe Kok Kong Tsip.) Afl. 1/11. Shanghae 1909. 4°.
Verzameling beroemde prenten van het rijk van het midden. (Tiong Kok Bing Hoa Tsip.) afl. 1/10. Shanghae 1909. fol.

Vincent (B.), Haydn's Dictionary of Dates and Universal information relating to all ages and nations. Twenty-fourth edition. London 1906. 8°.

Vishweshvaranand (Swami) and Swami Nityanand, A complete alphabetical index of all the words in the Samaveda. Prepared and published by —. Bombay 1908. 8°.

Vishweshvaranand (Swami) and Swami Nityanand, A complete alphabetical index of all the words in the Yajurveda. Prepared and published by —. Under the kind patronage of H. H. the Maharadja Sahib Sir Sayaji Rao Sena-Khas Khel Samsher Bahadur G. C. S. I. Gaikwad of Baroda. First edition. Bombay 1908. 8°.

Vishweshvaranand (Swami) and Swami Nityanand, A complete alphabetical index of all the words in the Atharvaveda. Prepared and published by —. Bombay 1907. 8°.

Vishweshvaranand (Swami) and Swami Nityanand, A complete alphabetical index of all the words in the Rigveda. Prepared and published by —. Under the kind patronage of H. H. the Maharadja Sahib Sir Sayaji Rao Sena-Khas Khel Samsher Bahadur G. C. S. I. Gaekwad of Baroda. Vol. I. First edition. Bombay 1908. 8°.

Vissering (G.), Het oude en het nieuwe Giroverkeer. Amsterdam 1908. 8°.

Volz (W.), Nord-Sumatra. Bericht über eine im Auftrage der Humboldt-Stiftung der königlich preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin in den Jahren 1904-1906 ausgeführte Forschungsreise. Band I. Die Batakländer. Berlin 1909. 8°.

De werken van *J. van den Vondel*, uitgegeven door Mr. J. van Lennep. 6 dln. Leiden z. j. 8°.

Voorschriften betreffende het *Europeesch lager onderwijs*. (Uitgegeven van wege het Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid.) Batavia 1910. 8°.

Vries (H. de), Arhythmia perpetua. Academisch proefschrift. Groningen 1908. 8°.

Waals (H. G. van der), Zie Pancatantra.

Wachtmeister (*H.*), Nya Turistskizzer från Indien, Birma och Java jämte en Vecka i Palestina. Stockholm 1896. 8°.

Waesberge (*H. A. J. van*), Beknopte klankleer, met methodisch gerangschikte gehoor-, uitspraak- en leesoefeningen voor de Indische scholen.

1e deel.

2e deel, Gehoor-, uitspraak- en leesoefeningen voor de Indische scholen, behoorende bij de beknopte klankleer. Bandoeng 1909. 8°.

Walker (*H. Wilfrid*), Wanderings among South Sea sauvages and in Borneo and the Philippines. London 1909. 8°.

Warnaar (*A. H.*) en Mas Boedi-Ardja. Nederlandsch leesboek ten dienste van de 2de klasse der vakscholen van 't inlandsch onderwijs. 1e stuk. Batavia 1909. 8°.

Weber (*F.*), Die koloniale Finanzverwaltung. Münster (Westfalen) 1909. 8°.

Wenniger (*L. F.*), Vergelijking van de resultaten der verschillende buigingstheorieën. Academisch proefschrift. Groningen 1908. 8°.

Whinfield (*E. H.*), Zie Gulshan I Raz.

Wieger (*L.*), Folk-Lore Chinois moderne. Paris 1909. 8°.

Wilkinson (*R. J.*), Malay Literature, part I. Romance, History. Poetry. Kuala Lumpur 1907. 8°. (Papers on Malay subjects.)

Wilkinson (*R. J.*), Life and customs, part I. The incidents of Malay Life. Part II. The circumstances of Malay Life. The kampong. The house. Furniture. Dress. Food. By R. O. Winstedt. Kuala Lumpur 1908, 1909. 8°. (Papers on Malay subjects.)

Wilkinson (*R. J.*), Malay industries. Part I. Arts and crafts. By R. O. Winstedt. Kuala Lumpur 1909. 8°. (Papers on Malay subjects.)

Wilkinson (*R. J.*), Law. Part I. Introductory Sketch. Part II. The ninety-nine laws of Perak. Kuala Lumpur 1908. 8°. (Papers on Malay subjects.)

Zondervan (*H.*), Land en Volk van „Onze Oost" in het bijzonder van Java. Zalt-Bommel z. j. 8°.

Zwaan (*J. de*), II. Petrus en Judas. Textuitgave met inleidende studiën en textueelen commentaar. Academisch proefschrift. Leiden 1909. 8°.

Zwaan (*J. P. Kleiweg de*), De geneeskunde der Menangkabau-Maleiers. Amsterdam 1910. 8°.

Zwemer (*S. M.*), Der Islam. Eine Herausforderung an den Glauben. Studien über die mohammedanische Religion und die Nöte der mohammedanischen Welt vom Standpunkt der christlischen Missionen. Autorisierte Uebersetzung aus dem Englischen vom Gräfin Elisabeth Groeben. Kassel 1909. 8°.

Zijlstra (*K.*), Kohlensäuretransport in Blättern. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

DE JAARTALLEN VAN TRALAJA (bij Modjokerto).

DOOR

Dr. N. J. KROM.

Wanneer men Verbeek's Lijst der Oudheden in Deel XLVI der Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap opslaat, vindt men daar op p. 230 een opgave van de jaartallen op enkele oude steenen van de Javaansche begraafplaats te Tralaja. Deze opgave is ontleend aan Notulen 1887 p. 9 en behelst, dat werden aangetroffen op tjandisteenen de jaartallen 1204, 1241 en drie maal 1276, benevens op graf- of grenssteenen 1198, 1302, 1340, 1359, 1379, 1389 en 1397. Van die vijf Tjandisteenen valt verder niets meer te vermelden; noch de Heer Knebel trof ze aan op zijn Oudheidkundige reis in 1907 (zie Rapport der Oudheidkundige Commissie van dat jaar p. 64) noch ik zelf in 1910; evenmin vond ik eenig spoor van het jaartal 1195, dat niet bij Verbeek voorkomt, doch blijkens de jaartallenlijst op p. 214 van Brandes' Pararatonuitgave te Tralaja gevonden werd.

Een ander geval is het echter met die graf- of grenssteenen. Verbeek signaleert er zeven, gelijk wij zagen; Knebel l. l. p. 63 vindt er slechts vier. Het merkwaardige is echter, dat door hem de jaartallen worden gelezen als 1379 (?), 13 ? 7, 1377 en 1340, m. a. w. slechts één komt zeker, één misschien overeen met het bij Verbeek genoemde, vijf zijn er klaarblijkelijk verdwenen, maar twee nieuwe zijn er weer bijgekomen.

Op grond van dit alles werd door mij ter plaatse een nauwkeurig onderzoek ingesteld, dat verrassende resultaten opleverde. Laat mij beginnen met te vermelden, dat de vier jaartallen, die de Heer Knebel in meergemeld Rapport deed

afbeelden, alle teruggevonden werden. Daarbij bleek echter, dat die afbeelding bij het reproduceeren zeer geleden moet hebben; alleen de eerste en de vierde zijn nauwkeurig weergegeven; van de tweede en derde zijn de beide laatste cijfers echter onjuist. Het vierde jaartal is het eveneens bij Verbeek voorkomende 1340, van het eerste begrijp ik echter niet, hoe het den Heer Knebel twijfelachtig kan zijn voorgekomen: Zoowel het origineel als de reproductie geven m. i. duidelijk 1387 te lezen, een jaartal dus, dat bij Verbeek niet gevonden wordt. Daarover echter later.

Wij behandelen nu eerst de beide in het Rapport onjuist gereproduceerde jaartallen (N°. 2 en 3 van Knebel dus). Het eerste daarvan werd door mij teruggevonden in één, welks derde cijfer een 5 is; de haal van de afbeelding denke men zich naar rechts doorgetrokken. Het laatste cijfer kan een 9 zijn; het heele jaartal is ongetwijfeld Verbeek's 1359 in plaats van Knebel's 13?7. Het volgend jaartal begint met 13 en heeft als laatste cijfers tweemaal het zelfde teeken, dat als vierde cijfer op het voorgaand jaartal gevonden wordt; wij lezen hier dus 1399 in plaats van 1377. Resultaat: de door den Heer Knebel gevonden jaartallen zijn 1387, 1359, 1399 en 1340 (in de volgorde van het Rapport). Daarvan komen 1359 en 1399 met Verbeek's opgave overeen; wat de beide andere betreft, ziet men, dat Verbeek 1389 en 1397 geeft, terwijl in werkelijkheid 1387 en 1399 gevonden worden. Het ligt dus voor de hand aan een verwisseling van de laatste cijfers te denken, hetzij in de aanteekeningen van dezen geleerde, hetzij bij den druk. Nu zou men tegen het voorstel om de zaak op deze wijze te verklaren kunnen inbrengen, dat er nog andere jaartallen van Verbeek niet meer aanwezig zijn en dus ook met andere een verwisseling zou hebben kunnen voorkomen, die niet verder te constateeren valt. Dit argument zou echter niet steekhoudend zijn, want de zaak valt wel te constateeren: tot mijn genoegen kan ik verklaren, de door Verbeek wel en door Knebel niet meer geziene jaartallen teruggevonden te hebben:

Verbeek geeft 1198, 1302, 1340, 1359, 1379, 1389 en 1397; ik trof aan 1198, 1302, 1340, 1359, 1379, 1387 en 1399, zoodat het al zeer waarschijnlijk is, dat werkelijk met de beide laatste jaartallen een verwisseling heeft plaats gehad als boven werd aangenomen.

Een opmerking moet echter nog gemaakt worden naar aanleiding van 1359 en 1399 en wel bepaaldelijk van het cijfer, dat hier als 9 gelezen werd. Dat men het daarvoor hield, vindt zijn oorzaak in het feit, dat het onderste dwarsliggende deel van de letter in het midden een bochtje naar boven maakt, dat het op den bodem van een 9 doet lijken. Wij zien nu echter, dat deze beide jaartallen geheel in een eenigszins krullerig schrift zijn weergegeven; de opstaande pootjes vertoonen precies zoo'n zelfde bochtje en wat meer zegt, het cijfer 1, waaraan natuurlijk geen twijfel mogelijk is, heeft het bewuste bochtje ook weer, zoowel in zijn horizontale als verticale lijnen. M. i. zou een 9 in dit soort schrift een veel meer geprononceerd onderbroken horizontale lijn moeten vertoonen, zooals bij 1379 het geval is. Twijfel is gewettigd, of in plaats van een 9 ook een 8 bedoeld kan zijn, in welk geval men 1358 en 1389 zou moeten lezen. Met name dat laatste jaartal komt mij bijna zeker voor.

Ook voor het jaartal 1198 zou ik op grond van den haal naar links onder het tweede cijfer, de lezing 1298 willen voorstellen.

Ten slotte ben ik zoo gelukkig geweest behalve de zeven van Verbeek er nog drie bij te vinden. Op de begraafplaats zelf waren nog twee kleine steentjes aanwezig met respectievelijk de jaartallen 1320 en 1394 en uit een huis in de buurt bracht men nog een steen met 1302 en een kleine inscriptie eronder. Resumeerende kunnen wij dus verklaren, dat op het oogenblik in Tralaja gevonden worden steenen met de jaartallen: 1298, 1302 (bis), 1320, 1340, 1358 of 59, 1379, 1387, 1389 en 1394.

Volledigheidshalve en als aanvulling van de litteratuuropgave in het meermalen geciteerd Rapport van den Heer

Knebel teeken ik nog aan, dat over Tralaja ook gehandeld wordt in de Notulen van 1898 p. 199 en van 1899 p. 116.

Verbetering. Op de vorige bladzij regel 14 v. o. leze men 1340 in plaats van 1399. Sinds het schrijven van bovenstaand artikeltje werden van de grafsteenen te Tralaja fotografische opnamen gemaakt, op één waarvan ik nog 1319 meen te herkennen.

LIJST

der voorwerpen, die in het jaar 1910 voor de Archeologische Verzameling zijn verkregen.

24ste Vervolg van den Catalogus.

PRAEHISTORISCHE VERZAMELING.

A

VOORWERPEN VAN STEEN.

5045. **Steenen bijl,** disselvormig, geelgrijs. Aan alle zijden, ook aan de snede beschadigd. Lang 7,3; breed 2,9; dik 0,8. Afkomstig van Tjipětir, distrikt Tjiheulang, afd. Soekaboemi, res. Preanger-Regentschappen. Aangetroffen in 1907. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Geschenk van den Heer J. Knebel.

5046. **Steenen bijl,** disselvormig, zilvergrijs. Aan de snede en aan het boveneind beschadigd. Lang 6; breed 3,9; dik 1,4. Aangetroffen 23/4 1908 in het woud Tjimandiri, aan het strand van de Wijnkoopsbaai, distrikt Palaboehan, afd. Soekaboemi, als boven. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

5047. **Steenen bijl,** disselvormig, grijsbruin. Aan het boveneind beschadigd. Lang 8,3; breed 4,3; dik 1. Aangetroffen in 1908 in de desa Tjikidang, distrikt Tjiheulang als boven. — Not. Febr. 1910 pag. 22.

5048. **Steenen bijl**, disselvormig, wijnrood. Aan het boveneind en aan de snede een weinig beschadigd. Lang 6,5 breed 3,5; dik 1,2. Aangetroffen bij het maken van den nieuwen weg 21/12 1908. Pasir Rĕrangan-Tjikidang als boven. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

5049. **Steenen bijl**, disselvormig, doorschijnend calcedoon. Aan de snede een weinig beschadigd. Lang 6,7; breed 2,8; dik 0,9. Afkomstig uit de desa Tjikidang als boven. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

5050. **Steenen bijl**, disselvormig, roodbruin. Lang 5; breed 2,3; dik 0,9. Aangetroffen in de desa Tjikidang, Pasir Rérangan 2/3 1909, als boven. — Not. Febr, 1910 pag. 22. Als boven.

5051. **Steenen bijl**, disselvormig, wit en rood geaderd. Aan het boveneind een weinig beschadigd. Lang 7,8; breed 4,1; dik 1,3. Afkomstig uit de desa Tjikidang, nabij Tjimangoe, als boven. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

5052. **Steenen bijl**, disselvormig, doorschijnend calcedoon. Aan de snede sterk beschadigd. Lang 4,5; breed 2,9; dik 0,8. Afkomstig van Tjikidang als boven. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

5053. **Steenen werktuig** (?) Amandelvormig, geelbruin. Aan een zijde afgeplat en glad gepolijst. Lang 4,4; breed 3; dik 1,2. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

5054. **Steenen werktuig** (?). Zwart. In den vorm van een gajampit. Breed 5,7; dik 2. — Not. Febr. 1910 pag. 22. Als boven.

B

Voorwerpen van brons.

1564*b*. (Invent. 5009). **Bijl**. Aan de achterzijde rechts eene haakvormige gietgal. Lang 18. Grootste breedte der

halfcirkelvormige snede 8,7. Opgegraven op zijn erf door den Inlander SALEH, kampong Bodjong Kidoel, desa Bodjong, distr. Tjimahi, afd. Soekaboemi met de vijf volgende nommers en N°. 1595*a* en nog zeven bijlen, die naar Leiden zijn gezonden. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

(N. B. Bepaaldelijk de aandacht vraagt het feit, dat een zoo groot aantal bijlen (13) benevens een amulet N°. 1595*a* bijeengevonden werden, hetgeen de vraag doet rijzen, of de plek gronds, waar zij opgedolven werden, niet wellicht eenmaal het tooneel van een veldslag is geweest, waarin de aanvoerder (de amuletdrager) en zijn staf sneuvelden).

1664*c*. (Invent. 5010). **Bijl**. Onversierd. Lang 18,7. Grootste breedte der halfcirkelvormige snede 9. Als boven. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

1564*d*. (Invent. 5011). **Bijl**. Onversierd. Lang 18,3. Grootste breedte der halfcirkelvormige snede 9. Als boven. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

1564*e*. (Invent. 5012). **Bijl**. Onversierd. Lang 12,5. Grootste breedte der halfcirkelvormige snede 6. Als boven. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

1564*f*. (Invent. 5013). **Bijl**. Onversierd. Aan de voorzijde eene haakvormige gietgal gelijk bij N°. 1564*b*, doch links. Lang 11,2. Grootste breedte der halfcirkelvormige snede 5,5. Als boven. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

1564*g*. (Invent. 5014). **Bijl**. Onversierd. De snede gaat met eene zachte glooiing in den steel over. Lang 12,2. Grootste breedte der snede 6,6. Als boven. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

1595*a*. (Invent. 5015). **Borstsieraad**. Vermoedelijk een amulet. Het schijnt eene nabootsing van een dergelijk voorwerp, uit vier tijgernagels gevormd, die door vlechtwerk

verbonden waren. Ook dit vlechtwerk is op het bronzen voorwerp nagebootst. Hoog 9 breed 7. Als boven. — Not. Nov. 1909 pag. 166 en Not. 1910 pag. 4.

1259*d*. (Invent. 5141). **Enkelring**, brons, rond, met kamvormige verdikking op het midden. Middellijn binnenwerks 11 c.M. Kampoeng Tji-mojet, desa Tedja-maja, distrikt Indihiang, afd. Tasik Malaja, res. Preanger-Regentschappen. — Not. Sept. 1910, blz. 87.

1259*d*. (Invent. 5142). **Enkelring**, brons, als boven. Als boven. — Not. als boven.

IKONOGRAFISCHE VERZAMELING

Steenen beelden.

32*b*. (Invent. 5146) **Ciwa als Mahadewa, kop,** bij den hals afgebroken en aan den linkerkaak beschadigd. Fraai specimen, met rijk geornamenteerd diadeem en vóór den hoog opgaanden haartooi een doodshoofd op den wassenaar. Hoog 38,5. Afkomstig van Prambanan, res. Soerakarta. Overgezonden door den Majoor der Genie T. van Erp. — Zie Not. Nov. 1910.

47. (Invent. 5518). **Ciwa als Mahadewa** (bovenhelft van een staand beeld met bijgemaakt voetstuk in silahouding), goed bewerkt exemplaar, rechter voorarm en linker achterarm afgebroken, gewone attributen, glorie onbewerkt en van boven beschadigd. Hoog zonder voet 70. Herkomst onbekend.

63*c*. (Invent. 5119). **Ciwa als Goeroe** van gelen kalksteen, bij de knieën afgebroken, tweearmig, handen ontbreken. Op den linkerheup de waterkruik. Rugplaat zwaar beschadigd. Hoog 48. Herkomst onbekend, vermoedelijk Koetei.

153*i*. (Invent. 5120). **Doerga,** bij de dijen afgebroken en zeer verweerd, nagenoeg gelijk aan No. 153*b*, doch tweearmig en met vleugelstukken 55*b*. Hoog 58. Herkomst onbekend (Kediri ?)

175. (Invent. 5133). **Ganeca,** zwart geteerd, gezeten op een dubbel lotuskussen in de gewone houding en met gewone attributen. Hoog 60. Herkomst onbekend.

209*i*. (Invent. 5121). **Hanoman,** grijzen steen, liggende op het linkerbeen terwijl de linkerhand op de knie steunt. Het rechterbeen opgetrokken. De rechterhand steunt een op het hoofd gedragen steenklomp met krulornament op de kanten en lotus in een gewerkten rand op het bovenvlak. Grof gehouwen sieraden op de borst en om de armen; bekleed met dito gordel. Hoog 100. Herkomst onbekend.

219*c*. (Invent. 5122). **Rakshasa,** liggend op den linkerknie, met knots in de rechterhand, steunend op den rechterknie. Een diadeem omvat de zwaar gelokte haren, die in een breeden strook op den rug afvallen. Zware met krulornament versierde bovenarm- en polsbanden. Hoog 80. Herkomst onbekend.

289*b*. (Invent. 5135). **Mansbeeld,** staand op voetplaat. Strenge gelaatsuitdrukking en zware, omlaag hangende knevel. Het haar in een dubbelen krul opgenomen, waarvan de voorste lager dan de achterste. Ringen om bovenarm, polsen en enkels. Heupgordel met van voren lang afhangenden slip; over den linkerschouder het brahmanensnoer. De linkerhand steunt op een knots, de rechter vertoont de manus in fica, met langen duimnagel. Hoog 91. Herkomst onbekend.

307. (Invent. 5123). **Mansbeeld,** staande, met de voeten naar links en rechts gestrekt. Lang gewaad, buikgordel, borstsnoer en banden om bovenarmen en polsen. De armen langs 't lijf gestrekt; de rechterhand voert een. Hoog 60. Herkomst onbekend.

309*d*. (Invent. 5124). **Mansbeeld,** hurkend met de armen

over elkaar op de kieën. Tamelijk wezenloos gelaat, groote ooren en naar achteren gestreken haar in een band gevat en op het achterhoofd in cirkelvorm opgenomen. In stijl geheel gelijk aan No. 209*i*. Hoog 98. Herkomst onbekend.

310*d*. (Invent. 5136). **Mansbeeldje**, staand op voetplaat, de hand langs het lijf gestrekt. Zwaar krulhaar door een band ingesnoerd, zware knevel, dito arm- en polsbanden en borstsieraad. De heupgordel hangt van voren met een slip af. Hoog 68. Afkomst onbekend.

BASRELIËFS EN BOUWKUNDIGE ONDERDEELEN.

103*i*. (Invent. 5145). **Reliëf**, gelaatmasker, aan de rechterzijde zeer beschadigd, op een klomp zandsteen aangebracht. Hoog 25. Afkomstig van Tandj. Kapoeas, Sanggau, Borneo's. Westerafdeeling. — Not. Oct. 1910.

357*a*. (Invent. 5125). **Ornamentstuk**, cylindrisch met zeven bollen rond het vierkante voetstuk. Hoog 23. Afkomstig van Bali (Coll. Hoepermans N°. 163). — Zie Verh. Bat. Gen. dl. XXIII blz. 31, pl. 13.

388*e*. (Invent. 5126) **Lotuskussen**, van boven uitgehold tot het opnemen van een beeld. Middelijn 67. Afkomst onbekend.

422*b*. (Invent. 5137). **Basreliëf** van gelen steen, voorstellende links en rechts twee gedrochtelijke figuren, wolkengestalten, waartusschen een man met een vogel; links een boom. Hoog 41,5; breed 60. Herkomst onbekend. De voorstelling is vermoedelijk ontleend aan een fabel.

422*c*. (Invent. 5138). **Basreliëf** voorstellend een achteromkijkend roofdier onder lofwerk. Hoog 65, breed 79. Herkomst onbekend.

440*a*. (Invent. 5127). **Reliëf** (terra cota?) voorstellende een papagaai onder wolken- en plantenmotieven in guirlande. Hoog 22. (Coll. Hoepermans N°. 210).

440*b*. (Invent. 5128). **Reliëf,** terra cota, voorstellende een bloemvaas, waarin een bouquet onder een zonnescherm met banderollen. Daaronder, aan weerszijden een vliegende vogel; onder den ruiker plantenmotieven. Hoog 41. (Coll. Hoepermans N°. 210*b*).

440*c*. (Invent. 5129). **Reliëf,** als voren, met uitsluitend bloemversiering. Hoog 48. (Coll. Hoepermans 210*a*).

440*d*. (Invent. 5130). **Reliëf,** als boven, voorstellend een op de knieën liggend, met de armen naar voren gestrekt en op de handen steunend manspersoon, bekleed met lendengordel. Het haar is in een knot op het achterhoofd ineengedraaid, terwijl de rug een sieraad aan een kruislings loopend snoer draagt; dubbele armbanden om de benedenarmen. Hoog 25. (Coll. Hoepermans 210*d*).

461*i*. (Invent. 5144). **Sluitstuk** voor een lijst, zandsteen. Aan de voorzijde ongeveer driehoekig, met triratna ornament in het voorvlak. Hoog 29. Afkomstig van Tandjoeng Kapoeas, Sanggau, Borneo's Westerafdeeling, geschenk van den Controleur B. B. J. Bouman. — Not. Oct. 1910.

POLYNESISCHE BEELDEN.

472*d*. (Invent. 5132). **Polynesisch beeld,** voorstellend een persoon, die een ander draagt. Zeer verweerd en grof. Hoog 42. Herkomst onbekend. (Bataklanden?).

BEELDEN EN ANDERE VOORWERPEN VAN METAAL.

517*e*. (Invent. 5080). **Çiwa als Goeroe,** gezeten tegen een rugplaat; in de linkerhand de waterkruik. Hoog 5,5 c.M. Afkomst onbekend. Geschenk van Mr. A. Paets tot Gansoyen te Soerabaja. — Not. Mei 1910 blz. 57.

553*b*. (Invent. 5140). **Jakshi** of **Tjarwi**, ook **Kauweri** genoemd, gezeten op een troon met geldpotten op het voetstuk en een lotuskussen belegd. Rechtervoet van het afhangende been afgebroken; de rechterhand rust daarop met de palm naar boven; de linkerhand steunt op den ichneumonheid-buidel, die op den linkerdij rust. Goedige gelaatsuitdrukking; aureool afgebroken. Het beeld draagt sporen van met goud bekleed te zijn geweest. Hoog 13 c.M. Afkomstig van Bersole, Banjoemas. — Not. Juli 1910.

674*b*. (Invent. 5081). **Vrouwebeeldje**, zittend met een bloemkolf in de rechterhand; de buitengewoon gedislokeerde linkerarm steunt op de knie. Het bovenlijf naakt met groot borstsieraad; het onderlijf met een sarong bekleed. Beneden- en bovenarm-spangen, groote oorsieraden en eigenaardige, gedraaide haarwrong op het achterhoofd. Boven op het hoofd een knop met wartel, die het beeldje tot bovenstuk van een klok stempelt. Hoog 15,5. Herkomst onbekend.

675*b*. (Invent. 5082). **Gandharwa**, gezeten met de *vina*, luit, schuins voor de borst en ring op het hoofdtooisel. Hoog 6 c.M. Herkomst onbekend. Geschenk van Mr. A. Paets tot Gansoyen te Soerabaja. — Not. Mei 1910 blz. 57.

689*a*. (Invent. 5083). **Beeldje**, messing, zeer grof gietwerk en, naar de eigenaardige voorstelling te oordeelen, modern. Het hoofd gedekt met een soort van huif met afhangende lamfers, rivière van groote ronde schijfjes; de handen houden de slippen van het kleed. Voet met driehoekige insnijdingen. Hoog 15 c.M. Herkomst onbekend. Als boven.

699*a*. (Invent. 5084). **Mansbeeld**, zittend op een troon versierd met zodiakteekens en voorop het jaartal 1260 dragend. Vóór de man op den troon een hond tusschen twee bloemvazen. Hoog 12 c.M. Hierkomst onbekend. Als boven.

711*a*. (Invent. 5085). **Edelman**, in hofkostuum, in silahouding; de rechter onderarm ligt in den schoot, de linkerhand op de knie. Het haar in een hoogen wrong opgenomen en getooid met een garoeda moengkoer. Hoog 9 c.M. Afkomst onbekend. Als boven.

719*a*. (Invent. 5086). **Leeuwtje?** op de achterpooten gezeten met den linkervoorpoot op een bal steunend; op voetstukje. Hoog 6,5 c.M. Herkomst onbekend. Als boven.

796*b*. (Invent. 5088). **Zodiakbeker**, met rand voor een deksel; boven de kreeft en den waterman een gat. Gedateerd 1296. Hoog 10,5 c.M. Herkomst onbekend. Als boven.

796*c*. (Invent. 5089). **Zodiakbeker**, met rand voor een deksel. In den bodem een schildpad. Gedateerd 1261. Hoog 11,5 c.M. Herkomst onbekend. Als boven.

798*a*. (Invent. 5090). **Zodiakbeker**, met rand voor een deksel en schilpad in den bodem. Hoog 11 c.M. Herkomst onbekend. Als boven

800*b*. (Invent. 5091). **Zodiakbeker**, met rand voor een deksel. In den bodem en buitenop een zon. Hoog 10,5 c.M. Herkomst onbekend. Als boven.

800*c*. (Invent. 5092). **Zodiakbeker**, brons, als boven. Hoog 10 c.M. Als boven.

800*d*. (Invent. 5093). **Zodiakbeker**, hersteld, als boven. Hoog 9,7 c.M. Als boven.

800*e*. (Invent. 5094). **Zodiakbeker**, als boven. Hoog 10 c.M. Als boven.

852*c*. (Invent. 5095). **Staatsiewapen**, brons, in den vorm van de nog heden bij wajangvertooningen gebruikelijke *gådå*,

het boveneinde beschadigd, met twee Nagafiguren. Het ondereinde op gelijke wijze versierd met bovendien een staanden Ganeça op den hals van iederen Naga en een zittend en staand menschenfiguurtje daar tusschen in. Onder de plaat, die het ondereind afsluit, een bus om het embleem op een stok te kunnen bevestigen. Op het plat, aan weerskanten, is het Naga-motief in ciseleering voortgezet, doch nabij het boveneinde niet afgewerkt. (In tweeën gebroken) Lang 52,5 c.M. Herkomst onbekend. Als boven.

863*a*. (Invent. 5061). **Bidschel,** versierd met reliëfbandje, tusschen 4 afstaanden puntige ornamenten. Op het handvat staat een gebult stiertje met naar boven gerichten kop. Hoog 13; middellijn 6,5. Gevonden in de desa Poetoekredjo, onderdistrikt Kalipare, distrikt Senggoeroeh, res. Kedoe. — Not. April 1910 blz. 27.

866*f*. (Invent. 5062). **Bidschel.** Het bolvormig middendeel van het handvat is doorboord; bovenop een liggende rhinoceros tusschen twee hoornvormige spitsen. Hoog 11,5; middellijn 6. Als boven. — Not. Apr. 1910 blz. 27.

872*c*. (Invent. 5063). **Bidschel, koper.** Zonder handvat of klepel. Vorm en versiering zijn ongewoon. Het belletje is wijder dan de andere en heeft bovenaan een versiering van gestileerde lotusbladeren, waarin een vierkant vak is aangebracht. Hoog 4; middellijn 5,5. Als boven. — Not. Apr. 1910 blz. 27.

875*d*. (Invent. 5064). **Bidschel.** De klepel ontbreekt. Versierd met reliëf bandje. Op het handvat een ornamentje, waarvan het bovendeel is afgebroken. Hoog 11; middellijn 6. Als boven. — Not. April 1910 blz. 27.

919*e*. (Invent. 5065). **Bidschel.** De klepel ontbreekt. Versiering met reliëfbandje. Op het handvat een groote,

vierspakige *tjakra*, 6,5 in middellijn versierd met vlamachtige ornamentjes. Hoog 18,5, middellijn 9. Als boven. — Not. 1910 blz. 27.

919*f*. (Invent. 5101). **Bidschel,** op het handvat een *tjakra* met schuins uitstekend versiersel voor en achter. Hoog 21 c.M. Herkomst onbekend.

936*b*. (Invent. 5087). **Stier, brons,** op belhandvat, op de achterpooten gezeten; de voorpooten in de knieën afgebroken. Op den rug 5 karakters van het nog niet verklaarde bloktype. Hoog 12,3 c.M. Herkomst onbekend.

958*i*. (Invent. 5055). **Hangklok, brons.** Het bovenstuk draagt het jaartal 1211 çaka = ± 1289 n. C. De klok is langs den onderkant versierd met een dubbelen lotusrand en het bovendeel vormt een dubbel lotuskussen. Het bovenstuk bestaat uit twee ineengekronkelde naga's met de koppen van elkaar afgewend. De staarten zijn naar boven gericht en steken met de punt naar buiten uit. De koppen dragen kronen en zijn uiterst fraai bewerkt. Uit den geopenden bek hangt de lange, omgekrulde tong. Op den neus een horentje. Tusschen de koppen bevindt zich een boog, die een ring vormt, waaraan een ketting, bestaande uit 22 schakels en 2 ringen zijn bevestigd. Van den haak aan het uiteinde is de punt afgebroken. Langs het voetstukje vier opstaande bladornamenten met naarbuiten gekrulde punten. Hoogte 31,1; middellijn 18,5; lengte van de ketting 70. Gevonden in de desa Ngerdjo, distr. Kalangbret, afd. Toeloengagoeng, res. Kediri. — Not. Febr. 1910 pag. 17.

1026*b*. (Invent. 5102). **Rinkelbelletje,** in den vorm van vrucht met versiering en reliëf en vierkante punt. Lang 5,5 c.M. Herkomst onbekend. Geschenk van Mr. A. Paets tot Gansoyen. — Not. Mei 1910 pag. 57.

1070*b*. (Invent. 5059). **Keteltrom,** gaaf, doch zeer geöxideerd exemplaar. Slechts aan den voet een weinig beschadigd.

Met uitzondering van eenige onderdeelen der versiering en een deel van de voorstelling op de hoofdzone van het bovenvlak, schijnt deze trom in vorm versiering gelijk aan dien van Tonkin de z. g. trom van Moulië bij Heger.

Hoog 49. Gevonden te Kaboenan, afd. Pĕmalang, res. Pekalongan. — Not. Dec. 1909 blz. 199 en Not. Mei 1910 blz. 52.

(Invent. 5099). **Handvat** van een casserol, brons, haakvormig, het ondereinde vierkant en hol tot het inlaten van een steel. De rug van het boveneinde touwvormig gedraaid. Lang 18 c.M. Herkomst onbekend. Geschenk van Mr. A. Paets tot Gansoyen te Soerabaja. — Not. Mei 1910 blz. 57.

(Invent. 5100). **Handvat**, brons, als boven, glad. Lang 20 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910 blz. 57.

1238*g*. (Invent. 5073). **Gelddoosje**, brons, beschadigd. Bevatte: zes zilveren munten. Naar de numismatische verzameling afgevoerd. Middellijn 6,5. Opgedolven te Djombang res. Soerabaja. — Not. April 1910 blz. 30.

1246*f*. (Invent. 5143). **Kalkbus**, brons, kalabasvormig met buitenwaarts gebogen randje tot voet. Nabij de opening een insnoering; stop ontbreekt. Gehucht Bendon, desa Moedal, Temanggoeng, res. Kedoe. — Not. Sept. 1910, blz. 86.

1779*e*. (Invent. 5056). **Koperen blad**. Met omgeslagen randje 0,7 breed. Zonder versiering. Middellijn 20,5. Gevonden met 958*i*, 1924*g* en 1950*b* in de desa Ngerdjo, distrikt Kalangbret, afd. Ngrowo res. Kediri. — Not. Febr. 1910 pag. 17.

1893*p*. (Invent. 5076). **Dienbord**, koper, met hoogen rand; in den bodem geciseleerd een vaas met bloemen. Middellijn 47,5. Gevonden in een sawah nabij desa Kalisari, distrikt Magelang, res. Kedoe. — Not. Mei 1910 blz. 53.

1803*q*. (Invent. 5077). **Dienbord**, koper, met binnenwaarts gebogen, lagen rand. Ciseleering: als boven. Middellijn 41. Als boven. — Not. Mei 1910 blz. 53.

1820*a*. (Invent. 5078). **Dienbord**, koper, met buitenwaarts gebogen rand. Ciseleering: een fraai rankenornament. Middellijn 42,5. Als boven. — Not. Mei 1910 blz. 53.

1850*h*. (Invent. 5079). **Dienbordsbodem**, koper. Ciseleering: vaas met ranken. middellijn 47. Als boven. — Not. Mei 1910 blz. 53.

1274*f*. (Invent. 5066, 5067). **Armband**, glad, paar. Zilver. Gegraveerde versiering aan de platgeslagen uiteinden. Opgedolven te Djombang, res. Soerabaja. — Not. Apr. 1910 blz. 30.

1282*f*. (Invent. 5068, 5069). **Armband** paar. Zilver. Bestaande uit een spiraalvormig gedraaid staafje met gegraveerd versiering op de platgeslagen uiteinden. Middellijn 5,8. Als boven. — Not. Apr. 1910 blz. 30.

1282*g*. (Invent. 5070). **Armband**. Zilver. Als boven. Middellijn 6. Als boven. — Not. April 1910 blz. 30.

1282*h*. (Invent. 5071, 5072). **Armband**. Zilver. (Een paar). Als boven, nauwer. Middellijn 4,5 c.M. Als boven. — Not. April 1910 blz. 30.

1347*c*. (Invent. 5117). **Ring Goud**, glad, met Çri hana in de zegelplaat. Afkomstig van Karang-tempel, afd. Wonosobo, res. Kĕdoe — Not.

1360*a*. (Invent. 5139). **Ring**. Goud. Met flauw ovale, dikke zegelplaat, waarop Çrî hana desa Tamanan, afd. Magetan, res. Madioen. — Not.

1436*o*. (Invent. 5060). **Oorsieraad**. Goud. Rijk geornamenteerd. Aan de voorzijde versierd met een gekroonden

monsterkop met uithangende tong. Aan de rechterzijde sterk gedeukt. Lengte voorstuk 4,6. Breedte over voor- en achterstuk 2,4. Verg. 1436. Gevonden in een riviertje in de desa Blendis, distrikt Kalangbret, ass. res. Toeloengagoeng res. Kediri. — Not. Apr. 1910 pag. 30.

1456*a*. (Invent. 5075). **Oorsieraad,** goud, afgeknotten kegel uit drie verdiepingen bestaande met graveer- en bloemwerk versierd. Overlangs een spleet om de oorlel door te laten.

1480*c*. (Invent. 5074). **Borstsieraad**, goud met draagsnoer van gevlochten gouden reepjes met haak en oog tot sluiting. Voor de wijze van dragen, vergelijk het Wishnoebeeld No. 18[e]. Het voorvlak van het borstsieraad bezet met lila, groene en roode edelsteenen, waarvan nog aanwezig 18 stuks. Gevonden in het tĕgal-veld Sigenting, gehucht Djĕlĕgong, desa Koewaraban, distrikt Leksono, afd. Wonosobo, res. Kedoe. — Not. Mei 1910 blz. 52.

854*a*. (Invent. 5097). **Lansspits,** ijzer, vorkvormig, twee punten; aan de eene zijde, waar de vork in den steel overgaat geschonden, aan de andere met een krul versierd. Geschenk van Mr. A. Paets tot Gansoyen te Soerabaja. — Not. Mei 1910, blz. 57.

854*b*. (Invent. 5098). **Lansspits,** als voren, onversierd. Lang 60 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1604*a*. (Invent. 5103). **Kris,** ijzer, greep en lemmet uit een stuk; gevlamd. De greep is een hurkend figuurtje. Lang 28 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1604*b*. (Invent. 5104). **Kris,** ijzer, als voren. Lang 29,5. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1596*a*. (Invent. 5105). **Kris,** ijzer, als voren, met ligt gedeukt lemmer. Lang 26 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1596*b*. (Invent. 5106). **Kris**, ijzer, als voren. Lang 24,5 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1601*a*. (Invent. 5107). **Kris**, ijzer, als voren, met smal lemmet. Lang 27 c.M. Als boven. — Not. Met 1910, blz. 57.

1601*b*. (Invent. 5108). **Kris**, ijzer, als boven. Lang 24 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1601*c*. (Invent. 5109) **Kris**, ijzer, als boven. Lang 27 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1601*d*. (Invent. 5110). **Kris**, ijzer, als boven. Lang 25 c.M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1636*b*. (Invent. 5111). **Landbouwwerktuig**, ijzer, sikkelvormig gebogen; zeer verteerd. Lang 43 c.M. Herkomst onbekend als boven. — Not Mei 1910, blz. 57.

1636*c*. (Invent. 5112). **Landbouwwerktuig**, ijzer, grassnijdmes. Lang 31 c M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1620*h*. (Invent. 5113). **Koedi**, ijzer. gaaf exemplaar, vermoedelijk namaak. Lang 25,5 c M. Als boven. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1620*i*. (Invent. 5114). **Koedi**, ijzer als voren. Lang 28 c.M. Als voren. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1620*k*. (Invent. 5115). **Koedi**, ijzer als voren. Lang 24,5 c.M. Als voren. — Not. Mei 1910, blz. 57.

1647*l*. (Invent. 5116). **Lanspunt**, ijzer, flauw gebogen en nabij den angel met een naga-kop versierd. Lang 25,5 c.M. Als voren. — Not. Mei 1910, blz. 57.

LAMPEN.

1084*b* (Invent. 5016). **Hanglamp,** voor twee pitten met ketting. Brons. Langwerpig oliebakje evenals dat van N°. 1084 en 1084*a*. Het middenschot van het oliebakje heeft eene rechthoekige opening voor het doorlaten van de olie, die in het midden driehoekig is uitgesneden. De gietgal is aan de achterzijde. De beugel is in vorm en versiering gelijk aan dien van N°. 1084*a*, alleen is deze afgeplat. De spil, waarom den wartel draaide, is afgebroken. Op het middenschot staat een figuur en relief gegoten, voorstellende een man met muts, halssieraad en korte kain als bij de wajang-figuren. Voor hem staat een hond, die zijn beenen lekt. Wellicht stelt dit figuurtje voor Joedistira op zijn tocht door het doodenrijk, vergezeld van zijn hond. Hoog 13; de ketting met haak is lang 18. Opgedolven in de padoekoehan Boros, desa Bringin ten N. O. van Toeren, onderdistr. Wadjag, afd. Toerèn, res. Pasoeroean. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1087*a*. (Invent. 5017). **Hanglamp** voor twee pitten met kettinghaak. Brons. Beugel nagenoeg als voren. In het midden met een slanken boog naarboven gaande. Op het middenschot eene driehoekige versiering, afbeelding van een vlammend vuur 5,7 hoog, langs de zijden gekarteld en in het midden van een driehoekige opening voorzien. Hoog 14,5; de haak 7. Opgedolven als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1090*b*. (Invent. 5018). **Hanglamp** voor twee pitten. Brons. De beugel gaat in het midden in een slanken boog naarboven. Slechts een fragment van de wartelspil is aanwezig. Op het 1 c.M. hooge middenschot een ornamentje met oogenmotief de geijkte voorstelling van een vlammend vuur. Hoog 11,5. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1090*c*. (Invent. 5019). **Hanglamp** voor twee pitten. Brons, met ketting uit acht schakels gevormd en kettinghaak, door-

boord middenschot zonder versiering. De beugel is in de bochten versierd. Hoog 12,5; de ketting met haak is lang 29. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1090*d*. (Invent. 5021). **Hanglamp** voor twee pitten. IJzer. Zeer beschadigd en geroest. De beugel is losgegaan en gedeeltelijk afgebroken. In vorm was die gelijk aan dien der andere lampjes, ook wat de versiering in de doorbuigingen betreft. Van de ketting zijn aanwezig drie gave schakels, drie beschadigde en een zeer vervormde haak. Schakels lang 4,3. De verbinding was een geheel andere dan bij de kettingen der bronzen lampen, waar de schakels in tweeën gedeeld zijn. Hoog 13; het bakje lang 16,5. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

N.B. Eerste en vooralsnog eenige ijzeren exemplaar.

1096*c*. (Invent. 5020). **Hang- en handlampje** voor één pit met aan eene zijde geheel afgebroken beugel, die in vorm en versiering overeenkomt met dien der tweepittige Oost-Javaansche lampjes. *Brons*. De ketting ontbreekt. De spil en de wartel zijn gaaf. Op den achterrand van het oliebakje staat een versiering als op 1087, maar meer ineengedrukt en in vorm naderend tot de antefix. Dit ornament vormt het handvat van het lampje. Verg. 1096*a*. Hoog 11,5; lengte van het bakje 11,3; breedte 8,7. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

CERAMIEK VERZAMELING.

1900*c*. (Invent. 5022). **Potje**, bruin verglaasd, in vorm en kleur gelijk aan 1900*b*. Aan den rand beschadigd. Hoog 9,5; diameter 14. Opgedolven met 1084*b* enz., in de padoekoehan Boros, desa Bringin ten N. O. van Toerèn, onderdistr. Wadjag, afd. Toerèn, res. Pasoeroean. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1900*d*. (Invent. 5023). **Potje**, bruin verglaasd als 1900*b*; doch lichter van kleur. Vier horizontale ooren. Aan den

rand beschadigd. Hoog 9,3; diameter 13,6. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1916*b*. (Invent. 5024). **Potje**, seladon, als 1916, doch zonder deksel. Van den rand af loopen vertikale ribben, die naar den voet toe convergeeren. Zie dr. A. B. Meyer „Alterthümer aus dem Ost-Indschen Archipel". Hoog 6,8; diameter 7,8. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1920*c*. (Invent. 5025). **Potje**. Zeer fraai. Seladon. In vorm gelijk aan 1920 en evenals dit met reliëfwerk versierd. Om den voet loopt een rand bloembladeren, die een geopende lotus schijnt voor te stellen daarboven spiraalranken met beurtelings vallend en klimmend bloemornament. Hoog 7; diameter 8. Als boven Not. Jan. 1910 pag. 4.

1924*c*. (Invent. 5026). **Potje**. Zeer fraai. Seladon. Met wijd uitstekenden buik en kleine halsopening. Hoog 6,7; diameter 9,5. Als boven. Not. Jan. 1910 pag. 4.

1924*f*. (Invent. 5027). **Potje**, fraai, seladon. In vorm gelijk aan de grootere tĕmpajans. (Verg. 1920). Hoog 6; diameter 5,6. Als boven — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1924*g*. (Invent. 5057). **Potje** van seladon als 1924*c*. Hoog 6,3. Gevonden in de desa Ngerdjo, distrikt Kalangbret, afd. Ngrowo res. Kediri — Not. Febr. 1910 pag. 17.

1926*a*. (Invent. 5028 — 5029). **Potje** met deksel. Fraai seladon. Twee vertikale oortjes, waarvan één gedeeltelijk is afgebroken. Op het deksel is een ornament in vlak reliëf aangebracht, voorstellende eene opengelegde 7 bladige bloem. Van binnen is het deksel met wit glazuur bekleed. Hoog 7. wijd van boven 8, aan den buik 8,5. Opgedolven met 1900*c*. Not. Jan 1910 pag. 4.

1937*b*. (Invent 5030). **Kommetje**. Porcelein. Platte bodem. Aan de buitenzijde is bloemwerk in reliëf aangebracht, dat

slechts voor een klein gedeelte met glazuur is overdekt. Diameter 9; diepte 1,8. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1950*b*. (Invent. 5058). **Dekseltje** van seladon, als op het potje genommerd 1916. Het middenvak is hier centraal geribd. Middellijn 6,8. Gevonden in de desa Ngerdjo distrikt Kalangbret, afd. Ngrowo res. Kediri.

1967*d*. (Invent. 5033). **Kom**. Grijsgroen seladon, In vorm en versiering gelijk aan N°. 1967*c*, alleen is de figuur op den bodem zeer onduidelijk. Hoog 6,3; diameter 16,2. Opgedolven met 1900*c*. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1967*e*. (Invent. 5034). **Kom**. Grijsgroen seladon, uit grijze klei gevormd. Aan den rand beschadigd. Vorm en versiering gelijk aan N°. 1967*d*. Hoog 5,5; diameter 16,5. Als boven. — Not. Jan. 1910 pag. 4.

1984*b*. (Invent. 5039). **Kom** of **pot**. Grijsgroen seladon. De bovenrand vertoont een gebrekkigen cirkelvorm; diameter 14,7. Aan den nagenoeg vertikalen buitenwand zijn en relief vertikale ribben aangebracht, in den vorm eener naar boven geopende bloem, evenals bij 1984*a*. Hoog 9,7. Als boven. Not. Jan. 1910 pag. 4.

BESCHREVEN STEENEN.

D 118. **Steenen grenspaal**, vierkant, afkomstig uit de desa Batoe Lajang aan de Tji-Taroem. Aan de eene zijde leest men onder een K, Poenika paal Krawang, aan de tegengestelde onder een B, Poenika paal Bandoeng. Lang 160. Krawang. — Not. Sept. 1910, blz. 93.

D. 119. **Langwerpig vierkante steen**, aan het boveneinde akoladevormig bijgewerkt. Op het voorvlak, in een band en reliëf vier schrifteekens? cijfers? onder een stervormig ornament, waarboven de schelp. Hoog 72. Herkomst onbekend.

D 122. **Langwerpig vierkante steen** met nok op het bovenzijvlak en trapvormig uitgehouwen aan de linkerzijde. Op den bovenrand een deel der boeddhistische geloofsbelijdenis ingeschreven. Hoog 38. Herkomst Tjandi Mendoet, res. Kedoe. Not. Sept. 1910, blz. 78.

D 123. **Steenfragment,** langwerpig vierkant, aan het boveneinde afgebroken, in de lengte van een gleuf voorzien met een groot langwerpig vierkant gat en een vierkant daarnevens. Niet nader te definieeren schriftteekens op het voor- en een dito relief op het achtervlak. Hoog 58. Herkomst onbekend.

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOGRAFISCHE VERZAMELING IN 1910.

Eilanden bewesten Sumatra.

Enggano.

14367. Werplans, met dubbel geweerhaakt lemmer (3 punten en asymetrische punt) waaronder een touwomwoeling met 2 doornvormige punten; schacht van ijzerhout.

Sumatra.

Bataklanden.

14178. Model van een woonhuis op palen, met idjoek gedekt. Gesneden en beschilderde voor- en zijgevels. Het geheel heeft den vorm van een buffel. Toba.

14311. Tooverstok, vertoonende zeven boven elkander staande of zittende menschenfiguren, waartusschen karbouwen en slangen. Op den top Si- Adji Donda hatahoetan met een rood katoenen muts en paardenharen pluim.

Atjeh en Onderhoorigheden.

14310. Pareerschild van messing met ribben, knop en vier versierde klinknagelknoppen. De binnenzijde voorzien van een omwoeld handvat, met 2 ringen. Copie van van een schild van rhinocerossenhuid, zooals dat bij de Somali's en andere Oost-Afrikaansche stammen in gebruik is. Troemon.

Si-mĕloengoensche landen.

14179. Palmwijnkoker van bamboe met hoornen rand en dito bodem met houten deksel; vorm van een buffel, met idjoek draagsnoer. Raja.

14180. Model van een platform om rijst te stampen, dragend een rijstblok in buffelvorm, met 5 gaten, waarbij een pop, voorstellende een stampende vrouw; aan weerskanten een ladder. Raja.

14181. Model van een trom van bamboe, van boven met huid bespannen, van onderen voorzien van een schijfvormige plank, dienend om de tromlijnen middels wiggen te spannen. paar. Bandar.

14182. Model van een trom aan weerskanten met huid bespannen. (Tobasch: *Odap*). Bandar.

14183. Model van een garenwinder. Raja.

14184. Landbouwgereedschap, bestaande uit een lichtgebogen mes, met aan den voorkant een beitel.

14185. Model van een boogje om katoen te pluizen.

14186. Model van een garenkluwer.

14187. Weefgetouw met opgezetten doek. Bandar.

14188. Dito met opgezetten kain, *boelang boelang*, d.w.z. een doek, die om het hoofd gewikkeld wordt.

14189. Weefspoel met een fraai bladornament besneden.

14190. Viool van klapperdop met bamboehals, 2 sleutels en strijkstok. Bandar.

14191. Rijstsnijmesje. Raja.

14192. Model van een spinnewiel. Raja.

14193. Vijfzijdige lat om garen te ontwarren. Op de bovenzijde geheel, en de aanliggende zijden gedeeltelijk met snijwerk versierd. Raja.

14194. Model van een vorstelijke doodkist, met beschilderd snijwerk versierd en gekruld snijwerk op het deksel. Voorzijde voorzien van een menschelijk gelaat, tot aan den hals in een stuk rood doek gewikkeld. Karo-landen.

14195. Masker met bijbehoorende kleeding voor de *topeng*-voorstelling. Raja

14196. Masker als N°. 14195 voor de zoogenaamde *koeda*. Bovengenoemde maskers worden te zamen gebruikt bij de begrafenis van vorstelijke personen. Zie Hagen Tijdschr. B. G. deel XXVIII bladz. 516 e. v. Raja.

14477. Kalkkoker van bamboe met uiterst fraai en regelmatig graveerwerk versierd. De verdiepingen met zwart ingevuld, om het patroon duidelijk te doen spreken. Hoornen voet, in welks bodem een spiegel, dito stop eveneens met graveerwerk, en gedreven soeasa-plaatje op het midden versierd. Lingga, Karo-landen.

14478. Kalkkoker als N°. 14477, doch kleiner, en uitsluitend met graveerwerk versierd. Lingga.

Langkat.

14204. Waterkruik. Aardewerk, met verglaasden bodem, tuit, handvat en vulgat; op den buik bladeren, vogels en arabesken-versiering ingesneden. Bohorok.

14205. Waterkruik alsvoren, met een krokodil op 't handvat en bijzonder fraai ingesneden blad- en vischmotief. De versiering symboliseert het water. Bohorok.

14206. Koelkruik in den vorm van een fleschkalebas, op den buik met ingesneden versiering en een kartelrand en relief. Bohorok.

14207. Koelkruik alsboven met verglaasden voet en ingesneden lofwerk op den buik, vogels en planten voorstellend, stop met vogelkop. Bohorok.

14208. Koelkruik, zuivere fleschkalebasvorm, onversierd. Bohorok.

Batoe bahara.

14197. Vlechtgetouw met opgezet patroon.

14198. Vlechtpatroon, gereede strook.

14199. Spijsdeksel van palmblad, met de pen in zwart beteekend. Onafgewerkt.

14200. Spijsdeksel alsboven, rood en zwart. Onafgewerkt.

14201. Spijsdeksel als N°. 14200, doch afgewerkt.

14202. Spijsdeksel, versierd op de bovenzijde met vlechtwerk en goudpapier; omgeven een rand van gevlochten palmblad, op den top een tampon van rose wol.

14203. Zakje voor *ĕmping* met deksel, in den vorm van een visch, gevlochten van palmblad.

Rokan-gebied.

14209. Koelkruik in den vorm van een fleschkalebas, op den buik met ingesneden bladmotieven versierd. Daloe².

14210. Koelkruik alsvoren, zwart gekleurd. Daloe[2].

14211. Koelkruik alsboven. Daloe[2].

14212. Koelkruik alsboven. Daloe[2].

14213. Bidmat, driedubbel, onderste omboord met imitatie brokaat, daaropvolgende met geel katoen, en de bovenste met paars brokaat en overtrokken met donkerpaars katoen. Zeer fraai geborduurd hoofd, van onderen afgezet met een strook van vier geelkatoenen driehoeken met opgenaaide arabesken van goudblik. Rambah.

14214. Bidmat alsboven, bovenmat met oranje-kleurig katoen overtrokken. Rambah.

14215. Bidmat als No. 14214; ondermat met oranje omboord, daaropvolgende groen en bovenmat met gebloemd cretonne. Onder het geborduurde hoofd een à jour gevlochten versiering met veelkleurig katoen afgezet. Rambah.

14216. Model van de nokvleugels eener vorstelijke woning, zoogenaamde *lajang*, met opgespijkerde gesneden rozetten, vierpuntig. Beide uiteinden eveneens uitgesneden.

14217. Deurversiering met diep ingesneden planten-motief. Rambah.

14218. Gevest en kopstuk voor de scheede van een sewah. Hoorn, à jour bewerkt. Daloe[2].

14219. Gevest en kopstuk, als boven. Daloe[2].

14220. Enkelring; brons, holgegoten, antiek. Aan de buizijde gedeeltijk open en met slingers en vischgraatvormig ornament en relief versierd. paar. Kaiti.

14221. Betelstamper van bamboe met rotan omvlochten, met drie spatels.

14222. Betelhouder van hoorn, fraai gesneden, met houten eveneens besneden uiteinde. Kemandang.

14223. Schoffel van ijzer, rechthoekig omgebogen en met houten handvat. 2 stuks. Kaiti.

14224. Klapper-rasp van ijzer. 2 stuks. Kaiti.

14225. Kapmes, zwaardvormig, einde afgestompt, met houten greep. Kaiti.

14226. Badjoe, broek, sarong en gordel van geklopte boomschors, bruin gekleurd. Batang Samo.

14227. Rijst snijmesje met versierd handvat en dwarsstaafje. Pemandang.

14228. Vogelkooi, geheel van hout, vierkant pramidevormig, geheel à jour besneden, met vogelmotief op de kap en nagamotief op de wanden. Kota Intan.

14229. Vogelkooi als boven, geheel met plantenmotieven versierd. Kota Intan.

14230. Vensterversiering, met uitgestoken plantenmotieven. Rambah.

14231. Vensterversiering als No. 14230. Rambah.

14232. Model van snijwerk. 3 stuks. Rambah.

14233. Deurversiering met uitgestoken snijwerk. Plantenmotief. Rambah.

14234. Model van een staatsiedeur; open kozijn, waarvan de opstand en relief gesneden, boven- en onderplint à jour. Kepenoehan.

14235. Model van een grafversiering bestaande uit 2 grafpaaltjes op een balk. Kepenoehan.

14236. Kapstok met gesneden lofwerk versierd; in het midden twee naga's. Rambah.

14237. Vensterversiering met à jour gesneden boven- en onderplint en gedraaide kolommetjes, als tusschenzetsels tusschen de opstanden. Kepenoehan.

14238. Proeve van à jour gesneden snijwerk. Pemandang.

14239. Oorknop van ivoor met hoornen ring in 't voorvlak ingelegd. Rambah.

14240. Model van een staatsietrap, geheel met snijwerk versierd. Rambah.

14241. Model van een staatsietrap als boven. Kepenoehan.

14242. Wandelstok, met ivoren knop en taats, beide met hoornen ringen versierd. (Vermoedelijk *kajoe sentiki*, zijnde een houtsoort ter bezwering van slangen gebezigd.) Kepenoehan.

14252. Model van een kamponghuis op palen met gevlochten bamboewanden en alang-alang dak; de nok is van gegalvaniseerd zink. Rantau-kasei.

14253. Model van een woonhuis op palen, met plankenwanden, en alang-alang gedekt; de nok van *idjoek*. Rantau-kasei.

14254. Model van een vorstelijke woning met houten wanden, staatsietrap en met alang-alang gedekt. Rantau-kasei.

Palembang.

14473. Staatsieroeispaan (*dajoeng*) met driehoekig blad en handvat uiterst fraai met lofwerk besneden; rankenslingers, dat oorspronkelijk verguld was op rooden grond. Kraton.

West-Java.

Bantam.

14469. Geweven doek van kanteh (Inlandsch gesponnen garen). Lijkkleed.
Kampong Tji-tarate, Lĕbak-kidoel.

14470. Deken alsvoren in tjangkoedoe geverfd met uitgespaarde figuren, verkregen door den doek voor het verven van opgenaaide figuren te voorzien, die na het verven verwijderd worden. Kampong Tji-tarate, Lĕbak-kidoel.

14471. Heupdoek als N°. 14470 uit twee banen bestaande, in 't midden gehecht; blauw en rood geruit. Kampong Tji-tarate, Lĕbak-kidoel.

14472. Weefgetouw, compleet, met opgezette sarong van kanteh, met bijbehoorend schalblok. Kampong Tji-tarate, Lĕbak-kidoel, doch geïmporteerd van Sanghyang, District Palaboehan Ratoe.

Krawang.

14476. Model van een saoeng-ranggon tot verblijf van maagden bij het weven met popje en weefgetouw. Lĕmah-abang.

14808. Popje, poepoetrian, van een lapje rose en blauw damast vervaardigd, gevonden op een heilig graf in de kampong Bengkok; dient tot *panĕboes soekma*, ter inlossing van den levensgeest in geval van ziekte. Krawang, paar.

14809. Popje alsvoren, door rijkere lieden gebezigd. Krawang, paar.

Cheribon.

14313. Waterspuïer. Zeer fraaie bronzen nagakop, rijk geörnamenteerd; top van de kroon ontbreekt. Soeniaraga, het vervallen waterpaleis der Sultans van Cheribon.

Preanger-Regenschappen.

14807. Dubbele lus van Inlandsch garen gedraaid, oorspronkelijk dienende tot het vangen van krokodillen, thans een djimat, die den drager onweêrstaanbaar maakt bij het vrouwelijk geslacht, omdat er 4 krokodillen (*pĕnganten*) meê gevangen zijn. Parigi. Afdeeling Soekapoera.

Midden-Java.

Soerakarta.

Eén honderd stalen van *kain kĕmbangan* als:

14368.	ꦒꦸꦤꦸꦁꦱꦫꦶ꧈	Goenoeng-sari.
14369.	ꦕꦤ꧀ꦢꦿꦏꦶꦫꦤ꧈	Tjåndrå-kirånå.
14370.	ꦲꦺꦴꦤꦼꦁꦔꦤ꧀꧈	Onĕngan.
14371.	ꦠꦩꦶꦲꦺꦴꦗꦶ꧈	Tamioji.
14372.	ꦥꦚ꧀ꦗꦶꦮꦸꦪꦸꦁ꧈	Pandji-woejoeng.
14373.	ꦥꦚ꧀ꦗꦶꦒꦤ꧀ꦢꦿꦸꦁ꧈	Pandji-gandroeng.
14374.	ꦥꦚ꧀ꦗꦶꦥꦶꦭꦶꦱ꧀꧈	Pandji-pilis.
14375.	ꦥꦚ꧀ꦗꦶꦔꦼꦁꦔ꧀ꦭꦼꦁ꧈	Pandji-ngĕnglĕng.
14376.	ꦏꦸꦩꦸꦢꦤꦶꦁꦫꦠ꧀꧈	Koemoedaningrat.

14377. Kémbang-kangkoeng.

14378. Sinom-pradåpå.

14379. Poespå-kĕntjånå.

14380. Pĕnganten-anjar.

14381. Mlaṭi-slangsang.

14382. Poespandårå.

14383. Dårå-moeloek.

14384. Pandji-nangkil.

14385. Pandji-kasatrijan.

14386. Wireng-loehoeng.

14387. Lĕmpoeng-karas.

14388. Paroe-paroe.

14389. Djajeng-tilas.

14390. Lĕmboe-mardadoe.

14391. Ḍaḍap-wiseså.

14392. Matjan-woeloeng.

14393. Tanpå-siring.

14394. Asmårå-bangoen.

14395. Kĕmbang-tĕlĕng.

14396. Kĕmbang-waroe.

14397. Pandji-balik.

14398. Soerengrånå.

14399. Kĕmbang-blimbing.

14400. Sĕkar-tadji.

14401. Kili-soetji.

14402. Mangoen-ardjå.

14403. Ardjå-winangoen.

14404. Sri-gaḍing.

14405. Ganderå-walåndå.

14406. Landjar-ngirim.

14407. Råṇḍå-widådå.

14408. Bangoen-toelak.

14409. Gaḍoeng-mlaṭi.

14410. Kĕmbang-blimbing.

14411. Kĕmbang-bĕngoek.

14412. Sliṇḍitan.

14413. Patjing-tåwå.

14414. Sindoer-mas.

14415. Sindoer.

14416. Sindoer-mangoen-sih.

14417. Siwalan-potjot.

14418. Paṇḍan-binĕṭot.

14419. Papasan-matĕng.

14420. Kĕmbang-kangkoeng.

14421. Pare-anom.

14422. Poespandjali.

14423. Boewah-nonah.

14424. Raden-patinggi.

14425. Ima-ṭaṭit.

14426. Koedâ-nârâwângsâ.

14427. Kartâ-pati.

14428. Pandji-mangoenkoeng.

14429. Klabang-ngantoep.

14430. Wajoewâ.

14431. Wajoewâ-biroe.

14432. Majang-mĕkar.

14433. Banṭeng-kĕtaton.

14434. Paroe-paroe.

14435. Poḍang-noesoep-sari.

14436. Ronḍon-kasijan.

14437. Sĕnḍang-kajoman.

14438. Gagak-koentjoeng-mas.

14439. Bangoen-alin-alin.

14440.	ꦩꦔꦸꦤꦺꦴꦤꦼꦁ꧈	Mangoen-onĕng.
14441.	ꦏꦼꦩ꧀ꦧꦁꦮꦫꦸ꧈	Kĕmbang-waroe.
14442.	ꦥꦚ꧀ꦗꦶꦏꦫꦸꦁꦫꦸꦔꦤ꧀꧈	Pandji-karoengroengan.
14443.	ꦲꦒꦸꦭꦒꦸꦭ꧀꧈	Agoel-agoel.
14444.	ꦏꦸꦢꦠꦶꦭꦂꦱ꧈	Koedå-tilarså.
14445.	ꦏꦸꦢꦥꦩꦼꦕꦸꦠ꧀꧈	Koeda-pamĕtjoet.
14446.	ꦠꦿꦼꦱ꧀ꦤꦭꦸꦭꦸꦢ꧀꧈	Trĕsnå-loeloed.
14447.	ꦱꦸꦫꦺꦁꦥꦠꦶ꧈	Soerengpati.
14448.	ꦱꦸꦏꦱꦶꦃ꧈	Soekasih.
14449.	ꦭꦸꦩꦺꦫꦃ꧈	Loemerah.
14450.	ꦮꦂꦱꦏꦸꦱꦸꦩ꧈	Warsa-koesoemå.
14451.	ꦲꦶꦫꦶꦩꦶꦫꦶꦩ꧀꧈	Irim-irim.
14452.	ꦠꦶꦠꦶꦥꦠꦶ꧈	Titipati.
14453.	ꦫꦮꦶꦱꦽꦁꦒ꧈	Rawisrĕnggå.
14454.	ꦩꦪꦁꦩꦼꦏꦂꦱꦺꦫꦺꦠ꧀꧈	Majang-mĕkar-seret.
14455.	ꦩꦤꦶꦏ꧀ꦭꦸꦔꦶꦠ꧀꧈	Manik-loengit.
14456.	ꦠꦺꦗꦱ꧀ꦮꦫ꧈	Tedjåswårå.
14457.	ꦠꦺꦗꦮꦠꦶ꧈	Tedjåwati.
14458.	ꦱꦫꦶꦫꦠ꧀ꦤ꧈	Sari-rĕtnå.
14459.	ꦭꦔꦼꦤ꧀ꦏꦸꦁ꧈	Langĕn-koeng.
14460.	ꦱꦼꦏꦂꦱꦼꦠꦩꦤ꧀꧈	Sĕkar sĕtaman.

14461. ꦧ꧀ꦭꦶꦩ꧀ꦧꦂꦩꦁꦒꦶꦱ꧀ Blimbar-manggis.

14462. ꦫꦫꦧꦼꦤ꧀ꦠꦿꦺꦴꦏ꧀ Rårå-bentrok.

14463. Zondor naam.

14464. „ „

14465. „ „

14466. „ „

14467. „ „

Borneo.

14363. Strijdmuts van gevlochten rotan, met apenvel overtrokken, met een spiegeltje in het front en verder versierd met 3 veêren van den neushoornvogel (jaarvogel). Westerafdeeling.

Bali.

14255. Bloempot van grijze *wadas*, met gebeeldhouwd lofwerk, en demonenkoppen versierd, op hoogen cylindrischen voet, met vierkant onderstuk.

14256. Bloempot, pendant.

Flores.

14324. Saroeng, geweven, zeer fraai geïkat, uit twee even lange in het midden te zamen genaaide banen bestaande. Hoofdkleur paarsbruin. Maoemere.

14325. Saroeng alsvoren, hoofdkleur karmijn, afgewisseld door smalle banen van gedeeltelijk ongekleurde kettingdraden. Maoemere.

14336. Saroeng als N°. 14335, donkerbruinrood met indigo boven- en onderrand, merkwaardig door de „*djelamprang*" patronen. Maoemere.

14801. Slagzwaard, met langwerpig driehoekig lemmer en ovaal gevest met messingblik bekleed, bestaande uit drievingers breede banden, aan beide zijden met een reeks van evenwijdig loopende, geciseleerde stipjes (≋ ≋ ≋ vormig). IJzeren ring, ter plaatse waar het lemmer in 't gevest bevestigd is, en aan het boveneinde van de greep een ring met twee schakels. Aimere en Badjawa (onderafdeeling Ngada).

14802. Zwaard alsvoren, de messingbekleeding met bandjes gevlochten rotan gerepareerd. Op ongeveer de helft van het handvat is dit met een krans van samengeknoopte witte bokkenharen omgeven; aan den ring in het boveneinde is een snoer vastgeknoopt, versierd met stukjes rood doek en bokkenhuid. Aimere en Badjawa (onderafdeeling Ngada).

14803. Rondas (schild) van buffelhuid, met rotan handvat aan de binnenzijde, en omboord met een houten rand, middels rotanomwoeling bevestigd. Aimere en Badjawa (onderafdeeling Ngada).

14804. Harpoen, bestaande uit een dunne houten schacht, met schroefvormig gewonden ijzeren ring aan het boveneinde, en los daarin gestoken, ijzeren, enkelvoudig geweerhaakten punt, aan het dunne einde omkleed met twee ijzeren ringen, ter voorkoming van het slippen van het snoer, dat punt en schacht verbindt. Snoer van bastvezel. Aimere en Badjawa (onderafdeeling Ngada).

14805. Werplans. Dunne houten steel, aan het ondereinde versierd met een ivoren knopje, met ingeboorde

puntjes, en aan het boveneinde voorzien van een messingbus. Spits, glad, lancetvormig; dicht onder het boveneinde even ingesnoerd. Aimere en Badjawa (onderafdeeling Ngada).

14806. Oorhangers, goud (wegende 13,6 gram) waaiervormig met filigraanwerk omboord, en aan het ondereinde voorzien van loovertjes; aan het boveneinde een dubbele haak ter ophanging. Onderafdeeling Ngada.

Adonare.

14318. Draaibas, met ingegoten kaaiman-motief bij het zundgat en met dubbele poetjoek-rĕboeng figuren.

14354. Schild als No. 14353, met een strook rotan omboord, die aan het ondereinde 2 pootjes vormt. Op het voorvlak versierd met stukken van witte zeeschelpen op een zwarten ondergrond. Binnenzijde: dubbel handvat met dubbelen ring van palmbladscheede in 't midden.

14340. Zwaardscheede van bokkenvel, wit, met lang afhangende haren; door een voorvechter onder den linkerarm gedragen. Adonare en Lomblem.

14341. Krijgszwaard, naar het eind breeder wordend en in een punt eindigend. Waar de angel in de greep bevestigd is, een looden angelring; houten greep, binnenwaarts gebogen, met een beenen aanzetsel tot versiering. Adonare en Lomblem.

14342. Zwaard als N°. 14341, doch kleiner, aan het boveneinde van den greep het overblijfsel van een versiering met bundels menschenhaar. Adonare en Lomblem.

14343. Kinderzwaard van bamboe, met een bundel bokkenhaar aan de greep; oefeningswapen voor jongens. Adonare en Lomblem.

14344. Pijlen, met lancetvormige, ijzeren punten. Ter plaatse waar de punt in de rieten schacht gelaten is, draadomwoeling, met gom bestreken. De schacht aan het ondereinde ingekeept. 74 stuks. Adonare en Lomblem.

14345. Pijlen alsvoren, met enkelvoudig geweerhaakte ijzeren punt. 32 stuks. Adonare en Lomblem.

14346. Pijlen alsvoren, met gladde ijzeren punt. 3 stuks Adonare en Lomblem.

14347. Pijlen als N°. 14344, met meervoudig geweerhaakte punten van karbouwenbeen. 26 stuks. Adonare en Lomblem.

14348. Pijlen alsvoren, met meervoudig geweerhaakte houten punten. 4 stuks. Adonare en Lomblem.

14349. Pijlen alsvoren, met meervoudig geweerhaakte ijzeren punten. 21 stuks. Adonare en Lomblem.

14350. Pijlen alsvoren, met doornvormige weerhaak, 3 stuks. Adonare en Lomblem.

Lomblem.

14319. Olifantstand, met aan den voet aan de eene zijde twee figuren, die mogelijk eigendomsteekens zijn, en op de keerzijde 3 lettervormige teekens.

14320. Olifantstand, met voetje van gevlochten palmblad.

14321. Saroeng geweven in donkerkleurig patroon middels ikatten verkregen. De saroeng bestaat uit 3 deelen: 1 middenbaan, en 2 buitenbanen, daaraan met een vischgraat-vormigen steek vastgenaaid.

14322. Bundel in indigo geverfde, geïkatte kettingdraden, voor het weven van vrouwensaroengs.

14323. Strijdmuts van een stuk gedroogd, wit bokkenvel, met lange haren.

14338. Borstharnas van een voorvechter, bestaande uit een borst- en rugstuk, het eerste, gelijk de schouderpassanten met zeeschelpen versierd, het laatste versterkt met een houten plank en versierd met zes bundels kippenveêren.

14339. Buffellederen kolder van voren sluitend, aan den rug met meervoudigen pluim, met afhangenden staart.

14351. Schild, van gedroogde karbouwenhuid met bamboe omboordsel en handvat van gevlochten rotan; eenigermate trapeziumvormig.

14352. Schild van licht hout. Aan de voorzijde met ingesneden, driehoekige figuren, in rood en zwart door witte banen gescheiden.

14353. Schild, langwerpig van boven afgerond, voorzijde met rood en zwartkleurige versiering, aan de achterzijde met doorloopende lat, met een greep in het midden en één nabij het boveneinde, zoodat het schild als borstschild en als staande op den grond te gebruiken is.

14356. Krijgskapmes als N°. 14355, met driehoekig lemmet.

14357. Bamboeboog, onregelmatig van vorm met rotan omwoeling, benevens een spits en een stomp einde.

14358. Boog alsvoren, met een stuk bokkenvel op het midden.

14359. Boog alsvoren, doch korter. De pees ontbreekt.

14355. Krijgskapmes, in den vorm van een *parang*, met

lang bamboe handvat, aan het boveneinde voorzien van een bus van karbouwenhoorn. 4 stuks.

Alor.

14315. Bronzen keteltrom. Geornamenteerd met vier à jour bewerkte handvatten.

14316. Keteltrom alsboven.

14317. Keteltrom alsboven; kleiner.

Timor.

14312. Dakstijl. Kopeinde cylindrisch met 2 gesneden ringen, afgewisseld door 2 kralen. 10 stuks.

14328. Percussie-geweer, de lade aan den loop bevestigd met zilveren banden. De kolf versierd met zilveren waardigheidsteekens van verschillenden vorm.

14329. Percussie-geweer alsvoren.

14331. Omslagdoek met franje; veelkleurig geïkat patroon.

14332. Saroeng alsboven, hoofdkleur blauw met vogelfiguren in smalle banen.

14330. Saroeng van vezelbast, met nog niet doorgesneden kettingdraden. Poeloe Kambing, Portugeesch Timor.

14360. Bamboeboog, met pees van gedraaide boombast, met stomp en spits uiteinde. Hierbij behooren 3 pijlen, als:
I met ijzeren punt,
II met bamboe geweerhaakte punt, en
III met stompe knopvormige punt.
Motael, Portugeesch-Timor.

Rote.

14334. Omslagdoek, geweven, geïkat, met franje, bruinrood hoofdkleur. Gekocht te Koepang.

14335. Saroeng alsboven met geïkatte boven- en onderbaan, hoofdkleur donkerblauw. Gekocht te Koepang.

Soemba.

14333. Vrouwensaroeng met donkerblauw, gestreept boveneinde, geïkat ondereinde, met een band van veelkleurige kralen en franje versierd.

Savoe.

14326. Saroeng als No. 14325. Algemeene type; zeer smal en lang. Gekocht te Koepang.

14327. Omslagdoek als No. 14326, hoofdkleur blauw; met franje. Gekocht: pandhuis te Koepang.

Zuidwester- eilanden

14293. Zielenbeeld, voorstellende een man in hurkende houding, met oogen en tanden van paarlmoer, en groote haarkam, met een haan in den top. Sermata-ketjil.

14294. Zielenbeeld alsvoren, op rond voetstuk, met groote oorbellen en dito haarkam. Sermata-ketjil.

14295. Vrouwenbeeld, in sila-houding zittend, met een bakje op de knieën, dat door de handen wordt vart gehouden. Sermata-ketjil.

14296. Vrouwenbeeld met offerbakje op de vooruitgestoken armen, die op de knieën rusten.

14297. Vrouwenbeeld ongeveer als No. 14295, doch in hurkende houding.

14298. Zielenbeeld, voorstellende een vrouw, met offerbakje tusschen de knieën.

14299. Zielenbeeld, voorstellende een man, geplaatst op een schuitvormig voetstuk met hangsnoer en offerbakje vóór het beeld.

14300. Boveneinde van een vlag, in den vorm van een menschelijk hoofd gesneden, waaraan een rood katoenen wimpel bevestigd is. Globus 1896 blz. 348.

14301. Groote ketelvormige trom, bespannen met geitenvel, en op het hoofd gedragen door een hurkende mansfiguur.

14302. Trom als No. 14301, rustend als hoofd op een in hurkende houding gezeten figuur. Loeang.

14303. Dorpsgod, vermoedelijk voorstellende „Oeplero", d.i. Heer Zon, gezeten op een vierkante paal met à jour gesneden vleugelstukken en omhooggaand staartstuk; in den voet van de paal is de vorm van een kookpot uitgesneden. Vóór het beeld steekt het offerbakje rechthoekig naar voren.

14304. Dorpsgod als No. 14303, met aan de achterzijde een versiering van idjoektouw met aangeregen zeeschelpen.

14337. Omslagdoek, geweven, smal met franje, hoofdkleur helrood. Kisar.

Zuidooster-eilanden.

14283. Aarden watervat met deksel, met roodbruin geschilderd ornament op witten grond, met bijbehoorenden hanger van palmblad gevlochten in open patroon. Kei-Eilanden.

14284. Watervat alsboven, met hanger zigzagsgewijs gevlochten. Kei-eilanden.

14285. Kommetje van rood gekleurd aardewerk met geornamenteerden rand, in hanger. Kei-eilanden.

14286. Kommetje alsvoren, beschilderd met een driehoekig ornament, in hanger. Kei-eilanden.

14287. Watervat, met klein oor en deksel, met ingesneden en geschilderde figuren versierd. Kei-eilanden.

14288. Treeftpoot van aardewerk, met ingesneden ornament, 2 stuks. Kei-eilanden.

14289. Cylindrisch watervat met wijden hals, en ingesneden rood gekleurd ornament. Kei-eilanden.

14290. Bakje van aardewerk met roodbruin geschilderde versiering op witten grond. Kei-eilanden.

14291. Bloemhanger van aardewerk met geschilderd ornament. Kei-eilanden.

14292. Potdeksel, met ingesneden versiering aan den knop en kartélrand. Kei-eilanden.

14305. Prauwsteven, à jour besneden met krulpatroon, en schelpversiering.

14306. Prauwsteven alsboven met een gestileerde voorstelling van een haan en een visch.

14307. Prauwsteven als No. 14305, met een gestileerde zeeslang.

14308. Prauwsteven alsboven, met een gestileerde naga, en versierd met snoeren van zeeschelpen.

14309. Prauwsteven alsboven, met gestileerde slangenfiguren.

Molukken.

Ambon.

14243. Model van een sagowaschtoestel, bestaande uit een trog op palen met een zeef gesloten, die uitmondt in een bezinkgoot; met waterschepper. Zie Pleyte, C. M, Ethnographische atlas van de Zuidwester- en Zuidoostereilanden, Pl. XIII, No. 21.

14257. Sago-oventje, van natuurlijken steen, langwerpig vierkant met twee bijgeronde handvatsels en elf gleufvormige openingen tot het bakken van sagokoekjes.

14258. Oventje als N°. 14257, maar van aardewerk; met vijf openingen.

14252. Oventje als N°. 14258, met 6 openingen.

14260. Oventje als N°. 14258, met 5 openingen.

14261. Oventje als N°. 14258 met 10 openingen (5 + 5) en drie handvatsels.

14262. Oventje als N°. 14248 om koekjes in den vorm van een vrouw te bakken.

14263. Oventje als N°. 14258 om koekjes in den vorm van een schildpad te bakken.

14264. Model van een draagstok met twee palmwijnkokers en tapmes.

14265. Schalblok van bamboe, 't welk geslagen wordt door den palmwijntapper (tifador) bij den verkoop.

14266. Vischlijn van een liaan, verbonden aan een dobber van klappernootschil en van onderen voorzien van een handspantouw, waaraan een houten haak met beenen weerhaak. 2 stuks.

14267. Model van een vischlans, met meervoudige punt van arenpalmstekels.

14268. Model van een vischlans met koperen drietand.

14269. Model van een vischlans met gladde ijzeren punt.

14270. Model van verpakking, voor sagomeel. De boven- en benedenlaag sagomerg, de binnenlaag sagomeel.

14271. Poppen, voorstellende man en vrouw; Christenen in Zondags kerkgewaad.

14272. Model van een huis van gegoede inlanders, gedekt met sagopalmblad, omgeven door een heining.

Saparoea.

Sameth.

14244. Model van een vischkorfje, van gaba gaba gevlochten, met draagsnoer.

14245. Groentenmandje van rotan gevlochten, met breeden houten rand.

14246. Zeef van gaba-gaba tot het reinigen van ruwe sago.

14247. Houten doosje met deksel bevattende een groote en een kleine afdeeling, de eerste voor bewaren van vischlijnen, de tweede voor sirih-benoodigdheden.

14248. Model van een hoed, kegelvormig, met rotan vlechtwerk aan den top en aan den rand, vervaardigd uit opeengeregen reepen van de bloemscheede van den pinangpalm.

14249. Hoed alsvoren, zwart geverfd, van de bloemscheede van den nipah-palm.

14250. Hoed alsboven, rood, wit en blauw beschilderd.

14251. Model van een vierkante zeef, om fijne sago te ziften.

14274. Model van een sagozeefje, rond, van bamboe gevlochten.

14275. Model van een transportmand voor sago, van gevlochten bamboe, met sagoblad gevoerd en voorzien van twee draaglussen. 3 stuks.

14276. Mandje voor kanarinoten, cylindrisch van bamboe gevlochten, met een deksel van een bloemscheede van een sagopalm (oepih).

14277. Model van een sirihdoos van hout met vier vakjes.

14278. Model van tapmessen in scheede, met draagband.

14279. Model van een anker tot het ophalen van fuiken.

14280. Kop en schotel van rood aardewerk. 2 stuks.

14281. Model van een aarden kom, van binnen met hars verglaasd.

14282. Model van een aarden waschkom, van binnen met hars verglaasd.

Ceram.

14273. Model van een woning op palen met galerijen en trappen, gedekt en omwand met sagopalmblad. In gebruik bij de Pata-Siwa.

Noord-Nieuw-Guinea.

14479. Boog van bamboe met pees en reservepees, van rotan. Gewoon type, met bijbehoorende (12 stuks) diverse pijlen, eveneens gewoon Noordkust type. Idenburg-rivier.

14480. Boog van bamboe met in gebruik genomen reservepees van rotan, en bijbehoorende 38 pijlen, waarvan één vergiftigd en ter voorkoming van eigen verwonding met blad omwikkeld. Bogen en pijlen zijn van het gewone Noordkust type. Bivak Batavia.

14481. Dolk van een casuarispoot, met gewrichtsknobbel als greep; van onderen rond bijgespitst. Afkomst als boven.

14482. Buikgordel van varenvezels, plat gevlochten, in het midden gelascht, en tot een bundel vereenigd. Afkomst als boven.

14483. Gordel van gevlochten rotan. Plat en breed. Afkomst als boven.

14484. Waaiervormige staart van palmblad. Stuitversiering voor mannen. Afkomst als boven.

14485. Band voor den opperarm van geschilde rotan gevlochten, grof vlechtwerk. Bivak Batavia.

14486. Armband als boven; fijn vlechtwerk. Afkomst als boven.

14487. Hoofdversiering, bandvormig, van aan een snoer bevestigde casuarisveeren. Amkomst als boven.

14488. Hoofdband van 5 strengen te zamen geknoopte, aan een snoer geregen coïx lacrima pitten. (wit en geel). Afkomst als boven.

14489. Voorhoofdversiering van gespleten en aan een snoer geregen varkensslagtanden. (2 exemplaren). Afkomst als boven.

14490. Haarpen versierd met veeren van een paradijsvogel. Afkomst als boven.

14491. Neusversiering van casuarisbeen, bestaande in een lange tweepuntige vork, die opwaarts gericht door de neusvleugels gestoken wordt. Eén dito kleiner benedenwaarts gericht gedragen, welke beide bevestigd worden door een beenen naald, die dwars door het *septum* gestoken wordt. 3 stuks. Afkomst als boven.

14492. Neusversiering van varkensslagtanden, bestaande uit een stukje riet, waarin links en rechts de tanden gestoken zijn (4 stuks, waarvan één geschonden). Afkomst als boven.

14493. Oorversiering van casuarispennen, onregelmatig van vorm; ring, ontstaan door het dunne einde van de pen in het dikke te steken. (16 stuks). Bivak Batavia.

14494. Oorversieringen als No. 14493 met een kraal van een vruchtpit, de punt van een kalebas, of met den snavel van een papegaai. Afkomst als boven.

14495. Oorhanger bestaande uit een knijpervormig houtstaafje. Afkomst als boven.

14496. Tabakskokertje van bamboe met ingekraste versiering. 7 stuks van verschillende grootte en versiering. Afkomst als boven.

14497. Mosselschelp om de baardharen uit te trekken. Afkomst als boven.

14498. Zakje van geknoopt touw, waaraan een draagsnoer, eveneens van geknoopt touw. Afkomst als boven.

14499. Borstband van 10 strengen te zamen geknoopte coïx lacrima pitten; met twee afhangende vangsnoeren. Afkomst als boven.

14500. Borstband als No. 14499; 8 strengen bruine coïxpitten. Afkomst als boven.

14501. Tabakspijp van het worteleinde van een bamboe, met diepe insnijdingen versierd. Het geheel is trompetvormig. Afkomst als boven.

14502. Knapzak van touw gevlochten op een zeer eigenaardige wijze. van Daalen-rivier.

14503. Armband van varkenshuid. Een paar. van Daalen-rivier.

14504. Mutsje van touw gevlochten; vischgraatpatroon. Kegelvormig met afhangende punt of slip. 2 stuks. van Daalen-rivier.

Zuid-Nieuw-Guinea.

Digoel-gebied.

14505. Tabakspijp, bestaande uit een bamboegeleding, waarvan de knoop aan het eene einde is verwijderd. Aan het andere einde is de knoop doorboord, vormende het mondstuk. De pijp is opgevuld met vezels, vermoedelijk dienende om de nicotine op te slorpen, volgens opgaaf. Inderdaad dienen die vezels echter om de tabak tegen te houden. De pijp is voor de helft met fraai graveerwerk versierd, waartusschen de epidermis in groote vakken verwijderd is, waarna deze zijn bruin gekleurd. 2de Zwaluwbivak.

14506. Tabakspijp als boven, minder fraai versierd. 2 stuks. Afkomst als boven.

14507. Krabber van casuarisbeen om het vleesch uit cocosnoten te schrappen.

14508. Tabakspijp als No. 14505, doch andere versiering. Beneden Oewim merah.

14509. Tabakspijp als voren, aan het vooreinde omwonden met een stuk leguanenvel ter reparatie. Afkomst als boven.

14510. Tabakspijp als voren, doch 't zuiggat boven den knoop aangebracht. Beneden Oewim merah.

14511. Tabakspijp als voren, doch andere versiering. Afkomst als boven.

14512. Schrapper van casuarisbeen, gelijk aan No. 14507, doch langer. Afkomst als boven.

14513. Tabakspijp als No. 14510 met groot zuiggat. De kop wordt gevormd door ± 1/3 van de 2e geleding, die bij den knoop doorboord is. Kampong Javeroen, Biroke-Anim.

14514. Tabakspijp bijna gelijk als No. 14505, doch met een verlengstuk voor de tabak. Wawi-anim, kampoeng Karoemboewak aan de Kauwarga.

14515. Tabakspijp als No. 14514, doch met een opzetstuk voor de tabak. Afkomst als boven.

14516. Bakje van een klapperdop met uitgesneden figuren aan den rand. (Drinknap). Afkomst als boven.

14517. Mes tot het openen van kokosnoten, vervaardigd uit den onderkaak van een krokodil, zoodanig, dat is ontstaan een puntig breed lemmer, en een rond handvat, versierd met graveering en met opgekleefde groote, roode vruchtpitten. Het einde van het handvat eindigt in een tand. Stam: Kosah-anim aan de Mapi en Oba Rivier.

14518. Spitse priem van casuarisbeen, met ingesneden versiering onder den gewrichtsknobbel. Stam Kosah-anim aan de Mapi en Oba Rivier.

14519. Mes als N°. 14517, kleiner en onversierd. Stam Wawi-anim, Kampoeng Karoemboewak aan de Kauwarga.

14520. Bakje, spits, ovaal, van palmhout, aan de onderzijde voor de helft met een diep ingesneden ornament versierd. Afkomst als boven.

14521. Drinknap van klapperdop, aan de buitenzijde geheel met diep ingesneden versiering. Stam Kosa-anim aan de Mapi en Oba Rivier.

14522. Tabakspijp als N°. 14515; steel en opzet zeer fraai geornamenteerd. Stam Wangay-anim aan de Boven-Oba Rivier.

14523. Hoofdband, geweven op weeftoestel N°. 14617, bestaande uit vijf evenwijdige rijen van coïxlacrima zaden. Wordt door mannen op het voorhoofd gedragen. 3 Exemplaren. Boven-Digoel en Flij-rivier.

14524. Hoofdband als N°. 14523; slechts een rij coïx-zaden. Afkomst als boven.

14525. Hoofdband bestaande uit een strook casuarishuid, waaraan de zwarte veeren gelaten zijn. Gedragen als boven.

14526. Neusring van casuarisbeen, dubbel, van boven door een dwarsstuk verbonden. Worden door oude mannen in het septum gedragen, zoodanig dat de ringen naar beneden hangen.

14527. Neusring als N°. 14526 van rotan, met schijfvormige zijstukken, waarop een driehoek en-relief.

14528. Bandelier, plat vischgraatvormig gevlochten, van de vezels van Boemeria nivea. (stel). Door mannen gekruist over de borst gedragen.

14529. Oorleloprekker, bamboeknoop, aan de eene zijde met kalk wit gemaakt, en aan de andere zijde een verlengstuk, waaraan een stukje gom. Voor jongens.

14530. Haarversiering in den vorm van een kwast, gemaakt van fijn gespleten rotan, omwonden met de bastvezels van de Gnetum-gnemon, met roode oker ingewreven; wordt bevestigd aan dunne haarvlechten, zoodanig dat de steelvormige einden op den rug komen te hangen. 1 paar. Meestal paarsgewijs door jonge mannen gedragen.

14531. Oorhangers. Stel van 6 casuarispennen, zoodanig omgebogen, dat het dunne einde in het dikke gestoken is, versierd met casuaris-, veeren koeskoeshuid en landschelpen.

14532. Halsketting van Boemeria nivea vezels gevlochten, met kangoeroe tanden versierd. Mannendracht.

14633. Halsketting als voren, van rotan-vlechtwerk versierd met hondentanden

14534. Rugversiersel, bestaande uit een stuk casuarishuid, waaraan de vederen gelaten zijn en dat met een snoer om den hals wordt vastgeknoopt.

14535. Armband van spiraalvormig in elkaar gedraaide, ongespleten rotan. 3 stuks.

14536. Polsbeschermer, zijnde een trechtervormig van rotan en bamboe gevlochten korfje, 't welk om den linkerpols gedragen wordt ten einde den onderarm tegen het terugslaan van den boogpees te beschermen.

14537. Heupgordel voor mannen, van fijn gespleten rotan, zeer dicht gevlochten, met een lus aan ieder einde, vóór den buik middels een touwtje gesloten.

14538. Heupgordel bestaande uit een dun gespleten rotan door oudere mannen gedragen.

14539. Hoofdband voor jonge mannen van gnetum gnemon vezels gevlochten; aan de buitenzijde met stukjes paarlmoerschelp en coïx-zaden versierd.

14540. Penisdop uit de punt van een kalebas (recht) aan de onderzijde met touwomwoeling of vlechtwerk versterkt. 3 stuks.

14541. Penisdop als No. 14540, doch gebogen, en met een ring van kalebas (Trichosanthns Anguina) is soms doorboord voor 't urineeren.

14542. Penisdop van een manggapit, waarin een van rotan gevlochten kokertje. Wordt soms in een zakje aan den hals gedragen.

14543. Penisdop als boven, waarin drie hondentanden en een stukje hars.

14544. Vrouwenschortje van bruin gekleurde Boemeria nivea-vezels, touwvormig gedraaid, gevlochten.

14545. Vrouwenschort van biezen. 4 stuks.

14546. Hoofdbedekking, zakvormig gevlochten van Boemeria nivea vezels, met kinband en biezen franje. Wordt door mannen en vrouwen gedragen, zoodanig, dat de biezen op den rug afhangen. 3 stuks.

14547. Versiering van gĕbangvezels (Corypha gebanga), boven de bilnaad gedragen.

14548. Mannenhalssnoer van aaneengeregen rotan-vruchten.

14549. Pluim, bestaande uit (vermoedelijk) een paradijsvogelhuid, op een stuk oepih bevestigd. Wordt middels een touwtje om het achterhoofd, midden op het hoofd bevestigd. Uitsluitend door oude mannen gedragen.

14550. Hoofdtooisel voor mannen, op het voorhoofd gedragen, bestaande uit een half ovalen ring, waaraan casuarisveëren, middels omwoeling bevestigd zijn. Als pluimpjes zijn aan laatstgenoemde eenige witte kakatoe-veëren bevestigd.

14551. Halsbanden voor mannen van Boemeria nivea vezels gebreid. 4 stuks. Beneden Oewim merah.

14552. Bandje als boven, smaller en wijder gebreid. 2 stuks. Afkomstig als boven.

14553. Penisdop gelijk aan No. 14540 doch grooter. (gebroken). Beneden Oewim merah.

14554. Polsbeschermer gelijk aan No. 14536. — 3 stuks. Afkomst als boven.

14555. Hoofdband gelijk aan No. 14523. — 2 stuks (één breed, één smal). Afkomst als boven.

14556. Halsketting gelijk aan No. 14532, doch van varkenstanden. Afkomstig als boven.

14557. Borstsieraad, bestaande uit een gepolijst stuk been (vermoedelijk van een casuaris). Aan het boveneinde van een draaggat voorzien. 2 stuks. Afkomst als boven.

14558. Krijgshoofdsieraad van gebreide Boemeria nivea vezels, versierd met paradijsvogel- en witte kakatoeveëren. 2 stuks. Vermoedelijk: afkomst als boven. (1e Zwaluwbivak).

14559. Hoofdband als No. 14539. Afkomst als boven.

14560. Neussieraad van een stuk dunne bamboe om in het middenschot te dragen. In het midden voorzien van een ovaal gaatje en aan de uiteinden gekerfd. Afkomst als boven.

14561. Arm- en halsversiersel van varkenstanden. 7 stuks. Afkomst als boven.

14562. Polsbeschermer als No. 14554, met lange pluim van casuarisveêren, tusschen 't vlechtwerk gestoken. Afkomstig als boven.

14563. Elleboogsband van een spiraalvormig ineengedraaid stuk rotan met biesversiering. 6 stuks. Vermoedelijk Beneden Oewim merah.

14564. Smalle mannengordel van gespleten, gevlochten rotan. Afkomst als boven.

14565. Hoofdband voor mannen als No. 14523. 6 stuks. Boven Oewim merah.

14566. Oorknop voor jongens, bamboeknoop, aan de knoopzijde wit gemaakt. Afkomstig als boven.

14567. Oorknop als No. 14566, aan de voorzijde met één, en aan de achterzijde met vijf roode vruchtpitten versierd. Afkomst als boven.

14568. Halsketting als No. 14582 (volgens lijst van kangeroetanden) 2 stuks. Afkomst als boven.

14569. Halssieraad voor mannen van varkenstanden. 2 stuks. Afkomst als boven.

14570. Gordel als No. 14564. Afkomst als boven.

14571. Bovenarmband, van fijn gespleten, gevlochten rotan voor mannen. 5 stuks. Afkomst als boven.

14572. Penisdop als No. 14541, doch met vlechtwerk aan de opening. 3 stuks. Afkomst als boven.

14573. Rokje voor vrouwen, bestaande uit een van pandanbladeren, in zwart en wit vischgraatpatroon, gevlochten buikband, waaraan gedraaide- en aan de ondereinden geknoopte koorden van Gnetum gnemon. Wordt door jonge vrouwen, zelfs op jeugdigen leeftijd gedragen. Stam Biroke-anim, Kampoeng Javeroen.

14574. Halssieraad voor mannen, bestaande uit een bandje van gevlochten Gnetum-gnemon-vezels, waaraan strengen van door den rook bruingekleurde zaden van Coïx-lacrima. Afkomst als boven.

14575. Hoofdband vervaardigd als N°. 14523; aan de sluiting met twee bundels casuaris-veêren versierd. Stam Wawi-Anim. Kampoeng Karoemboeak.

14576. Hoofdband als boven, gedeeltelijk à jour gehouden. Deze en het vorige nommer door sommige oudere mannen gedragen; niet algemeen bij de Wawi-Anim. Afkomst als boven.

14577. Neusversiersel voor oudere mannen, van geslepen varkenstand. Wordt met de punten naar beneden, dwars door den neus gestoken. Afkomst als boven.

14578. Neussieraad, uit twee wassenaarvormige schelpstukken bestaande, aan het eene einde door Gnetum gnemondraad verbonden Wordt voor (door?) het neustusschenschot gedragen, zoodanig, dat de krul naar boven is gericht. Afkomst als boven.

14579. Oorlelrekker, bestaande uit een achttal evengroote rietstaafjes, evenwijdig verbonden middels dwarsstaafjes aan de uiteinden. Door jongens gedragen. Afkomst als boven.

14580. Oorversiersel van gebogen en in elkaâr gestoken casuarispennen. Mannen- en vrouwendracht. 4 stuks. Stam Wawi-anim, Kampoeng Karoemboeak.

14581. Halsketting voor vrouwen en meisjes van roode aan een snoer geregen vruchtzaden. Afkomstig als boven.

14582. Halsketting als boven, bestaande uit aangeregen halve coix-zaden, afgewisseld door groepen roode vruchtzaden, en met een slakkenhuis als leontine. Afkomstig als boven.

14583. Halssieraad voor oudere mannen, bestaande uit een band, waarop een rij van vischgraatvormig verloopende coix-zaden, aan de uiteinden met twee groote driehoeken van stervormig, à jour geregen coïxzaden, in 't midden met een kleinere dito. De eerste band versierd met tresjes menschenhaar en roode zaden; de driehoeken met dezelfde roode vruchten en pluimpjes koeskoeshaar. Afkomstig als boven.

14584. Halssieraad, bestaande uit een gesloten, gevlochten band, aan den buitenkant omzoomd met coïx-zaadjes waartusschen roode vruchtpitten. In het midden een puntig bijgesneden stukje bamboe, vermoedelijk pijpenpeuter, met twee haartresjes als pendanten. Afkomst als boven.

14585. Halssieraad, bestaande uit een smalle, gevlochten met coix-zaden omzoomden band, waaraan als hanger twee donkerblauwe glaskralen. Afkomst als boven.

14586. Halssieraad gevlochten van den ruwen vezel van Gnetum gnemon tot een platten band. Aan den onderkant gedeeltelijk omzoomd met coïx-zaden in stervormig patroon, waaraan hangers van halve coïxzaden met stukjes harig koeskoeshuid. Op het midden een zigzag besneden bamboe versiersel, geflankeerd door twee hangers als boven, met slakkenhuisjes, welke laatste op den borst van den man komen te hangen. Stam Wawi-Anim, Kampoeng Karoemboeak.

14587. Halsketting van den ruwen vezel van Gnetum gnemon gevlochten; aan den buitenkant met opgenaaide kangoeroetanden bezet. Afkomst als boven.

14588. Buikgordel met schouderbanden, gevlochten op het toestel N°. 14617, zoodanig, dat de inslag zich heen en weêr voortzet om de reeksen coïx-zaden, die aan de kettingdraden geregen zijn. Op borst- en rugdeel van den draagband versierd met een dubbel stel hangers van coïx-zaden, roode en bruine vruchtpitten en koeskoesharen. Afkomst als boven.

14589. Bandelier als N°. 14588, doch smaller, en de coïxzaden aan den inslagdraad geregen. Afkomstig als boven.

14590. Bandelier als boven, doch bestaande uit een gevlochten band, waarop de coïx-zaden in de lengte zijn bevestigd; nog voorzien van een hanger van een kangoeroetand. Draagwijze niet duidelijk. Afkomst als boven.

14591. Bandelier als voren, aan de buitenzijde de zaden in vischgraatpatroon, hier en daar afgewisseld met roode zaden. De bandelier N°. 14588—14591 worden door oudere en jonge mannen gedragen. Afkomst als voren.

14592. Halssieraad, bestaande uit drie evenwijdig loopende, gevlochten banden, op de buitenzijde met kangoeroetanden en eenige haartresjes versierd. Door oudere mannen gedragen. Afkomst als boven.

14593. Halssieraad voor mannen, van biezen gevlochten, met een afhangenden kwast op borst en rug. Afkomst als boven.

14594. Bovenarmband voor gehuwde mannen van varkenstanden, met afhangende snoeren, waaraan bosjes hoornschelpen. Afkomst als boven.

14595. Halsband voor jongere mannen, met opgenaaide, in vischgraat-patroon geplaatste coïx-zaden en afhangende tresjes menschenhaar.

14596. Boven-armbanden voor mannen, fijn gevlochten van de bastvezel van Nipa fructicans. 2 stel. Afkomstig als boven

14597. Buikgordel voor mannen, gevlochten als boven, met kwasten; op den bilnaad gedragen en aan de voorzijde met eigenaardige scharniersluiting. Afkomst als boven.

14598. Gordel als N°. 14597, geheel van bies gevlochten, en aan de voorzijde dicht geknoopt. Afkomst als boven.

14599. Gordel als voren, van bies, dubbel, zonder kwasten. Afkomst als voren.

14600. Gordel als boven, gevlochten van de bladvezel van Nipa fructicans, aan de buitenzijde versierd met een rand van in driehoekjes geplaatste coïx-zaden; scharniersluiting. Afkomst als boven.

14601. Buikgordel, voor oudere mannen, bestaande uit een smalle, gevlochten band, waaraan franje van bruin gekleurd touw; met overslaande kleppen aan den bovenkant, vertoonend evenwijdige strepen in zwart en natuurkleuren. Band en kleppen van pandanblad gevlochten, de franje van vezels van de Nipa fructicans gedraaid. De langste franje hangt boven de bilnaad. 3 stuks. Afkomst als boven.

14602. Buikgordel als voren, zonder overslaande kleppen. 2 stuks. Afkomst alsboven.

14603. Penisschelp. Door jonge mannen gedragen. Aan weêrszijden van de opening doorboord ter bevestiging van het draagsnoer. Aan de kroon versierd met roode vruchtpitten. 3 stuks. Afkomst als boven.

14604. Rokje, door vrouwen en jonge meisjes gedragen, reeds op 6 à 7 jarigen leeftijd, bestaande uit een band, waaraan touwen, van Nipa fructicans- als franje, vezels. Afkomst als boven.

14605. Neusversiersel voor het septum, voor oude mannen, op de buitenvlakken met roode vruchtzaden versierd. Afkomst als boven.

14606. Oorlelooprekker, bestaande uit een dikke houten pen, aan de voorzijde zwart gebrand en daaronder versierd met en-relief uitgesneden zig-zag lijn, eveneens zwart gebrand. Stam Kosi-Anim aan de Mapi en Oba rivier.

14607. Halsketting voor mannen, van varkenstanden. Afkomst als boven.

14608. Hoofddeksel voor mannen, bestaande uit een stuk casuarishuid, waaraan twee veêren versierd met rotanvruchten. Afkomst als boven.

14609. Buikgordel gelijk aan No. 14601. Afkomst als boven.

14610. Hoofdband gelijk aan No. 14523, 2 stuks. Afkomstig als boven (van een stam, wonende aan een zijrivier van de Boven-Mapi, N. O. van de Mapimeren).

14611. Stok om vuur te maken, over 3/4 van zijn lengte gespleten. Om vuur te maken, wordt de stok snel heen en weêr gewreven over gespleten rotan, die aan twee palen is vastgeknoopt. In den spleet legt men licht brandbare stof met wat hars. Bij het gebruik wordt de stok aan beide uiteinden vastgegrepen, zoodanig, dat het open einde dicht geknepen wordt.

14612. Bamboekokers, bewaarplaats voor kralenzaden, veêren, enz.; met een prop vezel gesloten.

14613. Pakje vuursteen-fragmenten. Beneden Oewim merah.

14614. Slaapmat van biezen gevlochten, met franje-vormig uiteinde. 2 stuks. Stam Wawi-Anim, wonende in Kampoeng Karoemboeak aan de Kauwarga.

14615. Pakje vezelstoffen, waarbij verpakt tabaksbladeren en oker.

14616. Naald, tot het vlechten van rotan, van casuarisbeen. Beneden Oewim-merah.

14617. Weeftoestel tot het vervaardigen van hoofdbanden, zijnde een X-vormig spanraam, waarop de ketting in de lengte aan de dwarslatjes gespannen wordt. Op het toestel een opgezette hoofdband als N°. 14523. Afkomst als boven.

14618. Fuikje, kegelvormig, vervaardigd van de gedoornde uiteinden der rotanbladeren, spiraalsgewijze omwikkeld met een bandje van (vermoedelijk) de wortel van Derris-elliptica.

14619. Vischfuik van reepen sago-schors gevlochten, door middel van een inslag van gespleten rotan verbonden.

14620. Vischpijl. Rieten schacht met meervoudigen punt door middel van vlechtwerk uit elkaar gehouden. 3 stuks.

14621. Varkenspijl. Rieten schacht, waarop een niboeng-verlengstukje, waarin een lancetvormige bamboepunt is geklemd, en middels bast-omwoeling bevestigd. 8 stuks.

14622. Varkenspijl als N°. 14621, de niboeng verlengstukjes met snijwerk versierd. 5 stuks.

14623. Varkenspijl als N°. 14621. 5 stuks. Beneden Oewim merah.

14624. Vakenspijl als boven. 14 stuks. Vermoedelijk als boven.

14625. Vogelpijl met stompen punt, gesneden uit een wortelstok. Afkomst als boven.

14625*a*. Varkenspijl als N°. 14621. 13 stuks. Boven Oewin-merah.

14626. Vischpijl als N°. 14620. Afkomst als boven.

14627. Varkenspijl als N°. 14621, waarvan enkele met gegraveerde schachten. 8 stuks. Stam Wawi-Anim, Kampoeng Karoemboeak aan de Kauwarga.

14628. Vischpijl als N°. 14620. 3 stuks. Afkomstig als boven.

14629. Schepnet van de bast van lingi (Cyperus elatus) gevlochten, met rotan beugel. Gebruikt in kreken en tusschen twee houtversperringen bij hoog water. Afkomst als boven.

14630. Vischspeer, lange bamboeschacht, versierd met zig-zag graveering. De zesvoudige niboeng-punt middels vlechtwerk op den schacht bevestigd. Stam Kosā-Anim, wonende aan de Mapi en Oba-rivier.

14631. Dissel, met steenen, amandelvormig lemmer, hetwelk middels omwoeling van gespleten rotan aan den kruisvormigen steel is bevestigd. Boveneinde van den steel eindigt in een punt. Gebruikt voor het vellen van boomen, die altijd op ± 70 c.M. boven den grond worden afgekapt.

14632. Stok, spatelvormig, met bijgerond handvat en lancetvormigen spits. Wordt gebruikt:

a. om de sagoschors te verwijderen en den boven op zijn plaats te houden bij 't kloppen;

b. als knods en

c. op de varkensjacht.

14633. Stok als voren, op het voorvlak met een ingesneden ornament versierd, bestaande in een reeks van O-vormige verdiepingen, gevat tusschen vischgraatvormige lijnen.

14634. Stok als boven, aan het handvat geringd en op het voorvlak ingesneden met twee reeksen van evenwijdig loopende bladornamenten.

14635. Stok als boven, met spiraalvormige, ingesneden versieringen op het voorvlak.

14636. Sagoklopper, bestaande uit een handvat van een eenvoudigen boomtak, waaraan onder een hoek van 70° is vastgebonden de klopper, zijnde een rolronde stok met een holle) ingebrande verdieping aan het uiteinde. Een gespleten rotantouw verhindert handvat en klopper om uiteen te wijken. 2 stuks.

14637. Steenen dissel gelijk aan N°. 14631. 3 stuks. Beneden-Oewim merah.

14638. Stok gelijk aan N°. 14632, met driehoekige spits. Vermoedelijk als boven.

14639. Stok gelijk aan N°. 14633, doch andere versiering. Vermoedelijk als boven.

14640. Stok als boven, variant. Vermoedelijk als boven.

14641. Idem idem idem.

14642. Idem idem idem.

14643. Schopje, handvat, blad en steel, uit één stuk zacht hout gesneden. Jasy-Anim aan de Boven-Dyan.

14644. Sagoklopper gelijk aan N°. 14636, beter bewerkt, met langen klopper, aan het boveneinde met een vierkante punt bijgewerkt en aldaar met snijwerk versierd. Stam Wai-Anim, Kampoeng Karoemboeak aan de Kauwarga.

14645. Sagoklopper alsvoren, met snijwerk aan het boveneinde, met rooden oker en kalk opgevuld. Afkomst als boven.

14646. Klopper van een sagoklopper als boven, onafgewerkt, en van onderen nog niet van de holte voorzien. Snijwerk is aangebracht met behulp van een beiteltje, vervaardigd uit een scheepsspijker. Afkomst als boven.

14648. Bijl als voren, het steenen lemmer gestoken in een kegelvormig, gespleten stuk hout, hetwelk met rotan vlechtwerk omwoeld is. Steel van bamboe, die vermoedelijk niet aan de bijl behoort. Kosa-Anim stam, wonende aan de Mapi- en de Oba-rivier.

14649. Zak van bastvezels gevlochten, voor het vervoer van sago.

14650. Zakje van reepen gĕbangblad gevlochten, met stukken vuursteen en schelpen. 4 Exemplaren.

14651. Draagzak, gebreid van den bastvezel van Boemeria nivea. G. 2 Exemplaren.

14652. Draagzak als boven, op het midden met een band van tresjes menschenhaar versierd.

14653. Draagzak als voren, half afgebreid.

14654. Zakje als boven om aan den hals te dragen, tweedeelig.

14655. Pagaai met langen steel; waar deze in het blad overgaat, met verhoogd snijwerk versierd. Gewoonlijk wordt staande geroeid.

14656. Draagzak van Boemeria-nivea-vezel gebreid. Wordt aan den hals gedragen. 5 stuks. Beneden-Oewim merah.

14657. Halstaschje als voren. 3 stuks. Afkomst als boven.

14658. Zakje als boven voor sagotransport. Afkomst als boven.

14659. Zak als boven. Afkomst als boven.

14660. Pagaai met langen steel, en lepelvormg blad, op de voorzijde versierd met tamelijk diep ingesneden snijwerk, met rooden oker, kalk en zwartsel ingewreven. Drie stuks, weinig verschillend patroon. Boven-Oewim merah. Snelpad der Doef Jasy-Anim en andere stammen, wonende aan de Boven Dyan.

14661. Pagaai als boven, met bootvormig blad, en handvat — kruk in den vorm van een reigerkop. Afkomstig als boven.

14662. Kalebas met draagsnoer voor kalk. Doef Jasy-Anim.

14663. Bakje van niboeng-bladscheede gevouwen met draagsnoer, bestaande uit twee bundels vezels. Afkomst als boven.

14664. Bakje als boven, grooter, vierkant.

14665. Pagaai als N°. 14655. Stam Biroke Anim, Kampoeng Javeroen.

14666. Pagaai, met ovaalvormig blad, aan de eene zijde met snijwerk versierd. Boveneinde van den steel haakvormig. Stam Wawi Anim, Kampoeng Karoemboeak aan de Kauwarga.

14667. Pagaai als boven, breed blad, aan de eene zijde geheel besneden, aan de andere zijde een gesneden ribbe, die zich naar beneden in het blad verliest. Boveneinde van de schacht vierkant bijgewerkt. Afkomst als boven.

14668. Pagaai als boven, blad aan de eene zijde voor de helft besneden. Boveneinde van het handvat met een gestyleerde dierenkop versierd. Afkomst als voren.

14669. Pagaai als voren, boveneinde van het handvat geringd. Afkomst als boven.

14670. Pagaai als boven, smal blad en gesneden uiteinde van het handvat. Afkomst als boven.

14671. Pagaai als boven, vogelkop op het uiteinde van het handvat. Afkomst als boven.

14672. Pagaai als voren, met haakvormig versiersel aan het boveneinde van de schacht. Afkomst als boven.

14673. Pagaai als voren, met zeer diep ingesneden golflijnen in het blad. Afkomst als boven.

14674. Prauwsteven, à jour gesneden, met de voorstelling van een hagedis. Afkomst als boven.

14675. Tasch, gevlochten van Gnetum-gnemon-vezels, aan de voorzijde versierd met ingevlochten, gekleurde pandanbladreepen, zoodanig, dat deze verschillende patronen vormen. 6 stuks. Afkomst als boven.

14676. Waterbamboe, bestaande uit een dubbele geleding, waarvan de bovenste knoop is doorboord. De epidermis is geheel verwijderd, met uitzondering van een strook in de lengte verloopend, op de onderste en bovenste geleding, welke strooken met ingesneden snijwerk zijn versierd. Afkomst als boven.

14677. Waterbamboe uit één geleding bestaande, door insnijding van de epidermis, met verschillende figuren versierd, tak als handvat, en met een prop van vezels gesloten. Stam Kosa-Anim, wonende aan de Mapi en Oba.

14678. Dolk van casuarisbeen, eenvoudig toegespitst. 2 stuks. Zie ook N°. 14518.

14679. Pijl, rieten schacht, gladde niboengpunt. 12 stuks.

14680. Pijl, rieten schacht met niboeng verlengstuk en beenen punt, 8 Exemplaren, waarvan enkele met weêrhaken.

14681. Pijl, rieten schacht, met niboengpunt, waarvan het ondereinde met snijwerk versierd, en het boveneinde met eenvoudige groote weerhaken voorzien is. 7 stuks.

14682. Pijl, rieten schacht, gesneden niboeng verlengstuk en beenen, geweerhaakte spits. 2 stuks.

14683. Pijl, rieten schacht, gekerfde niboengpunt. 5 stuks.

14684. Pijl, met stompe punt, geheel gelijk aan N°. 14625.

14685. Pijl, rieten schacht met niboeng verlengstuk en kleine, driehoekige punt, vermoedelijk casuarisnagel.

14686. Pijl, rieten schacht met vorkvormige geweerhaakte punt.

14687. Pijl, rieten schacht met niboeng spits. 17 stuks op verschillende wijze geweerhaakt.

14688. Boog van niboenghout met rotan-pees, welke door middel van omwoeling met gnetum-gnemon-vezels aan den boog bevestigd is. 4 stuks.

14689. Werpspeer van niboenghout, bestaande uit een lange, dunne schacht, die zich naar boven op ± 1/3 der lengte van de spits af, verbreedt tot een ongeveer ovaal vlak, met à jour gesneden snijwerk versierd, en dáár, waar de punt aanvangt, met een korwarachtig ornament; spits van casuarisnagel.

14690. Werpspeer als voren, aan het ondereinde van de schacht met bundels kakatoe-veêren versierd, door omvlechting van boemeria nivea touw aan de schacht bevestigd.

14691. Speer, uit één stuk van een dunnen stam, met wisselstandige weêrhaken en spits van casuarisnagel. 5 stuks.

14692. Speer als boven, glad, met spits van casuarisnagel.

14693. Speer als voren, een handspan van het uiteinde der spits af, met vrij diepe insnijdingen versierd, en daaronder tot op ± de helft der lengte, flauw gekerfd.

14694. Speer als boven, de punt in den vorm van een vierzijdige piramide, waarvan de ribben tot scherpe, naar beneden gerichte weêrhaken zijn gesneden. Spits van casuarisnagel.

14695. Speer van niboeng; de punt met om en om staande stompe weêrhaken. Spits van casuarisnagel.

14696. Speer gelijk aan N°. 14691, aan de punt van ondiepe inkervingen voorzien, onder deze een huls van rotan vlechtwerk met restant van bladversiering.

14697. Boog gèlijk aan N°. 14688. Beneden-Oewim merah.

14698. Pijl, rieten schacht met houten verlengstuk en beenen spits, middels omwoeling aan het houten tusschenstuk bevestigd, en aldaar van een doornvormige weerhaak voorzien. Het houten tusschenstuk met zwarte lijnfiguren beschilderd, door rood gekleurde vakken gescheiden. 12 stuks met diverse spitsen. Afkomst als boven.

14699. Pijl als voren, met gekronkeld tusschenstuk. 3 stuks, waarvan twee met spits van casuarisnagel en een van bamboe. Afkomst als boven.

14700. Pijl als boven, met korte beenen punt; eenige versiering aan de schacht. 5 exemplaren van verschillende lengten.

14701. Pijl, rieten schacht met eenvoudige houten spits. 6 stuks, waarvan twee met geweerhaakte punten, en een met schroefvormig gesneden spits. Afkomst als boven.

14702. Borstharnas, van gespleten rotan, waarmede de spiraalvormig gewonden schering van ongespleten rotan, die het eigenlijke pantser vormt, wordt samenge-

houden. Het rugstuk iets hooger dan het borststuk, armsgaten en bovenrand met vischgraatvormig vlechtsel omboord. Het harnas wordt aangetrokken door er in te stappen en langs de heupen omhoog te schuiven. Afkomst als boven.

14703. Knods, bestaande uit een ronden schijfvormig geslepen steen, in het midden doorboord, waardoor een ronde, houten steel gestoken is. Afkomst als voren.

14704. Knods als voren, met den band, waarmede deze over den schouder gedragen wordt. Afkomst als boven.

14705. Knods als voren, met peervormig knopje aan het boveneinde van den steel. Afkomst als boven.

14706. Borstharnas gelijk aan N°. 14702. 4 stuks. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14707. Pijl gelijk aan N°. 14700, doch gladde punt. 4 stuks. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14708. Pijl als boven. 16 stuks met verschillend gesneden beenen punten. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14709. Pijl als voren, 8 stuks met verschillend gesneden niboengpunten. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14710. Pijl als boven, met verschillend gesneden bamboepunten. 8 stuks. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14711. Pijl als boven met ronde, gladde bamboepunten. 6 stuks. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14712. Pijl als boven, 10 stuks, met op verschillende wijze gekartelde punten. Vermoedelijke afkomst als boven.

14713. Pijl als boven, met flauw gekerfde punt. 2 stuks. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14714. Pijl als voren, met in spiraalvorm gesneden punt. 2 stuks. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14715. Boog gelijk aan N°. 14688. 4 stuks. Idem.

14716. Schepper, van de bladscheede van den sagopalm, aan het eene einde stomp en aan het andere einde spits toegesneden tot handvat; in het midden voorzien van een tweede handvat, bestaande uit een stuk hout, dwars door den schepper gestoken, middels een liaan en gespleten rotan op de plaats gehouden. In gebruik als hoosvat voor prauwen, en tot het opscheppen van schelpen. Vermoedelijk afkomstig als boven.

14717. Pijl, rieten schacht met verschillend geweerhaakte en versierde niboengpunten. 10 stuks. Boven-Oewim merah.

14718. Pijl als boven, met niboeng verlengstuk, en verschillend geweerhaakte beenen punten. 9 stuks. Afkomstig als boven.

14719. Pijl, nagenoeg als N°. 14717. 8 stuks. Afkomstig als boven.

14720. Pijl met gladde bamboe punt. 10 stuks. Afkomstig als boven.

14721. Pijl als boven, de punt licht gekerfd. 7 stuks. Afkomstig als boven.

14722. Pijlkoker, bestaande uit kegelvormige korf van bamboelatten, door vlechtwerk van gespleten rotan, tot de halve hoogte gaande, verbonden, en gesloten aan

de punt middels een prop van gedroogde Amonium coxineum-bladeren. Gebruikt ter bedekking der spitsen tot voorkoming van zelfverwonding. Afkomstig als voren.

14723. Boog gelijk aan N°. 14688. Stam Biroke-Anim, kampoeng Javeroen.

14724. Speer van hout, uit één stuk, onder de spits eenigszins ovaal verbreed, de spits aan weêrszijden met korte weêrhaken voorzien, en nabij de punt met een reepje bastvezel omwoeld. Afkomstig als boven.

14725. Speer, van palmhout, uit één stuk als boven, doch beter bewerkt en langer, met om en om staande groote weêrhaken, aan de eene zijde met een ingesneden versiering, telkens terugkeerend. Afkomstig als boven.

14726. Pijl, rieten schacht en niboenghouten, geweerhaakte punt in den schacht gestoken, en aldaar met rotan vlechtwerk bevestigd. Afkomstig als boven.

14727. Pijl als boven, met bastomwoeling ter bevestiging van den spits; enkele schachten besneden. 12 stuks. Afkomstig als boven.

14728. Werplans, glad, van bamboe, met casuarisnagel tot spits. Afkomstig als boven.

14729. Werplans als boven van niboeng, aan het ondereinde verdikt. Afkomstig als boven.

14730. Pijl, rieten schacht, met lange, gladde niboeng spits, met rotan omvlechting of bastomwoeling bevestigd; enkele schachten besneden. 8 stuks. Stam Wani Anim uit kampoeng Karoemboewak aan de Kauwarga.

14731. Pijl, als boven, met verschillend geweerhaakte punten. 12 stuks. Afkomstig als boven.

14732. Pijl, als boven; de spitsen middels bloed ter versiering bestreken. 8 stuks. Afkomstig als boven.

14733. Pijl, als boven; anders geweerhaakt. 10 stuks. Afkomstig als boven.

14734. Pijl als boven, met groote weêrhaken, gelijk de speer N°. 14725. 6 stuks. Afkomstig als boven.

14735. Pijl als boven met flauw gekerfde spits. 3 exemplaren. Afkomstig als boven.

14736. Pijl als boven, met verschillend geringde spits. 9 stuks. Afkomstig als boven.

14737. Pijl als boven, doch korter. 7 stuks. Afkomstig als boven.

14738. Pijl als boven, gladde spits. 3 stuks. Afkomstig als boven.

14739. Pijl als voren, doch korter. 6 stuks. Afkomstig als boven.

14740. Boog, bamboe, glad, met rotan pees. Afkomstig als boven.

14741. Boog als boven, aan het eene einde met vezelbast omvlochten en voorzien van een casuarisnagel. 2 exemplaren. Afkomstig als voren.

14742. Lans (staatsiewapen?) niboeng uit één stuk gesneden, bij het begin van de punt omvlochten met een strook vezels ter bevestiging van een versiering, bestaande uit haartresjes, waaraan rieten buisjes met witte kakatoeveêren. De punt vangt aan met een

verbreed, nagenoeg rond, à jour gesneden, krom gebogen, schildvormig vlak, en gaat vervolgens over in de spits, met scherpe om en om staande weêrhaken, en een casuarisnagel op het uiteinde. Afkomstig als boven.

14743. Lans als voren, doch kleiner, de versiering alleen uit een paar haartresjes bestaande. Afkomstig als boven.

14744. Lans, als voren, doch zonder versieringsband. Afkomstig als boven.

14745. Speer als N°. 14725 van hout, onder de ovale verbreeding met een versiering van coïx- en roode zaden, casuarisveêren, en een casuarisnagel op de punt. Afkomstig als boven.

14746. Speer als boven, onder het verbreede gedeelte een bandje vlechtwerk, ter bevestiging der haartresversiering. Afkomstig als boven.

14747. Speer als boven, in staat van bewerking. Afkomstig als boven.

14748. Werpspeer van niboeng, vierzijdige spits in 5 afdeelingen verdeeld, aan het ondereinde van de punt eenig snijwerk en een bandje rotan vlechtwerk. Afkomstig als voren.

14749. Werpspeer als boven met flauw geweerhaakte punt. Afkomstig als voren.

14750. Speer, hout, ronde steel, met, waar deze in de spits overgaat, omvlochten met een twee-vinger breede band van coïx-zaadjes en haartresjes. Ondereinde van de punt plat en ovaal verbreed, à jour gesneden

en overgaande in een puntig toeloopende spits, met doornvormige naar beneden staande weêrhaken, paarsgewijs om en om staande; casuarisnagel tot punt. Afkomstig als boven.

14751. Speer als boven, doch kleiner en zonder bandversiering. Afkomstig als boven.

14752. Speer als voren, met versiering van haartresjes; het ovaal gesneden gedeelte meer langwerpig. Casuarisnagel aan de punt ontbreekt. Afkomstig als boven.

14753. Speer, hout, met gladde schacht, aan het boveneinde met snijwerk, (korwarmotief) versierd en daarboven overgaande in een schildvormig verbreede, à jour gesneden plaat, met het breede einde bovenwaarts gericht; de spits vierkant bijgewerkt, aanvangende met een herhaling van hetzelfde ornament als onder het schild; punt van casuarisnagel. Afkomstig als boven.

14754. Speer als voren, met het korwarmotief voor de helft herhaald op het midden van de punt. 2 stuks. Afkomstig als boven.

14755. Speer als boven met omgekeerd staand, schildvormig tusschenstuk en ondiepe weêrhaken over de helft van de punt. Afkomstig als voren.

14756. Speer, hout, gladde ronde steel, aan het boveneinde versierd met haartresjes, door middel van een snoer om de schacht bevestigd. Aanvang van de punt, klosvormig verdikt met korwarmotief besneden, spits = N°. 14750. 2 stuks. Afkomstig als boven.

14757. Speer als boven, in staat van bewerking. Afkomstig als boven.

14758. Schild, hout, langwerpig ovaal met handvat aan de binnenzijde, smalle punt aan de bovenzijde en draagband aan de lange zijde. Op het voorvlak versierd met vrij hoog relief, krulmotieven, zwart gemaakt. De verdiepingen ingevuld met kalk en nabij het boveneinde ook met rooden oker. Afkomstig als boven.

14759. Schild, als boven doch grooter, en grover gesneden; aan de binnenzijde rood gekleurd, met een wit vak in het midden, waarop een slingerlijn van boven naar beneden verloopend. Kosa-Anim, wonende aan de Mapi en Oba.

14760. Schild als voren, maar eenigszins naar links ombuigend. krulmotief, gescheiden door evenwijdige zig-zag lijnen. Aan de lange zijden versierd met kwastjes van bastvezels, aan de binnenzijde rood gekleurd, met witten, omloopenden band. Afkomstig als voren.

14761. Schild als voren, naar rechts gebogen, voorvlak in hoofdzaak wit, met 2 rood en zwart gekleurde groote lijnfiguren, en dubbele spiraalvormig gewonden figuur aan het ondereinde, welke figuur in rotan-vlechtwerk, als versiering van het handvat is herhaald. Binnenzijde rood gekleurd. Sabawi-Anim, wonende aan de boven Oba.

14762. Schild als voren, naar links gebogen, groote dubbel haakvormige figuren op het voorvlak, met kalk ingevuld. De overige kleur van het schild in hoofdzaak rood. Afkomstig als boven.

14763. Schild als boven, puntig ovaal, tusschen de krulversiering twee accolade-vormige banden met geelachtige kalk opgevuld. Amioer Anim, wonende aan de Boven Mapi.

14764. Schild als boven, grooter, links gebogen, wit fond, onder en boven krulmotieven, in 't midden twee ingesneden roode vakken, aan boven- en onderkant ingesnoerd, en met pijlspitsvormige ornamenten in het midden. Afkomstig als voren.

14765. Schild als voren, doch kleiner, met punt aan het boveneinde, waaronder in wit en geel het figuur. In het midden een dubbele waterlijn, met geel opgevuld. Afkomstig als boven.

14766. Schild als boven, naar rechts gebogen, uitsluitend met krulfiguren. Afkomstig als boven.

14767. Schild als voren, in beukelaarvorm, met 9 evenwijdige golflijnen zwart op witten grond, met roode, dubbele krulvormige figuur op 't midden, eindigend in twee lange neêrhangende lijnen. Aan het boveneinde een puntig uitsteeksel. Sàrābe Anim, wonende aan de Wambĕ rivier.

14768. Schild als voren, langwerpig vierkant, rood fond, waarop 4 stel dubbele krullijnen in wit. Afkomstig als boven.

14769. Mondharp van bamboe, gewoon model, aan de buitenzijde met een lijnvormige ingekraste versiering. 2 exemplaren, één onversierd.

14770. Dans-hoofddeksel, bestaande uit een klein kegelvormig kapje van rotan vlechtwerk, met gĕtah bestreken, en omboord met bundels casuarisveêren, zoodanig dat het geheel een pruik vormt. Op den top een bucerosveêr, aan de opening van voren een pennetje ter bevestiging der pruik achter den hoofdband. Mannendracht. 2 exemplaren.

14771. Dans-hoofddeksel als voren, doch grooter, kap trechtervormig, met draad omwoeld en rood gekleurd.

14772. Dans-hoofddeksel, gesneden uit de romphuid van een casuaris, op de kruin een staart van roode vruchtzaden, eindigend in een witte kakatoe-veêr. Mannendracht; wordt met twee touwtjes op het hoofd bevestigd.

14773. Dans-hoofddeksel als voren, bestaande uit een peulvormig gevlochten rotan kapje, met punt tot vaststeken, en voor de helft omzoomd met casuarisveêren.

14774. Hoofdtooisel bij dansen gebruikelijk, bestaande uit een hoefijzervormig rotan vlechtwerk, 't welk rechtstandig op het voorste deel van de schedel bevestigd wordt, middels een koord, dat onder de kin wordt vastgeknoopt. 3 exemplaren.

14775. Dansstaaf, bestaande uit een driehoekig staafje, spits toeloopend, en aan de punt omwoeld met een snoertje van halve coïxzaden met een waaiervormig palmblad aan het einde; op de voorzijde besneden. Wordt door mannen in het haar gestoken.

14776. Dansstaafje als voren, anders besneden.

14777. Pluim van casuaris- en witte kakatoe-veêren, bevestigd aan drie dunne bamboestaven, vastgemaakt aan een rotan punt, waarmede de pluim in den polsbeschermer gestoken wordt. (Zie N°. 14562). 2 stuks.

14778. Handtrom, tifa-vormig, aan het breedere einde met leguanenvel bespannen, aan het andere einde trompetvormig, met snijwerk versierd, in hoekige ruggen, door een dwarslijn verbonden. De verdiepingen met roode en witte kleurstof opgevuld. 3 stuks.

14779. Handtrom als boven, het trompetvormig uiteinde anders gesneden.

14780. Rammelaar, bestaande uit een handvat van gespleten rotan, aan het boveneinde O-vormig omgebogen en met Boemeria touw bevestigd. Aan de lus zijn snoeren bevestigd waaraan gehalveerde vruchtendoppen, die bij het schudden een rammelend geluid veroorzaken. Wordt in den polsbeschermer gestoken.

14781. Handtrom, nagenoeg gelijk aan N°. 14778, gedeeltelijk opnieuw bekapt. Het trompetvormige einde geel en rood gekleurd. Daaronder een strop met knevel.

14782. Vederbos ter versiering van den polsbeschermer, vervaardigd van de veëren van de kroonduif. Aan het ondereinde met roode- en coïx-zaden versierd. Boven-Oewim merah.

14783. Vederbos als boven van casuaris- en witte kakatoeveëren. Afkomstig als boven.

14784. Vederbos als boven van casuaris-, kroonduif-, papagaai- en paradijsvogel-veëren. Afkomstig als boven.

14785. Handtrom, tifa-vormig, met aangesneden handvat; aan het boveneinde met driemaal herhaald zig-zaglijn patroon versierd, hetwelk tweemaal het patroon vertoont. Snelpad van de Doef-Jassi-Anim, wonende aan de Boven-Byan.

14786. Dans-hoofdband, voor mannen, bestaande uit een smal gevlochten snoer, waaraan haartresjes met bast omwoeld, en aan het einde voorzien van een rieten kokertje waarin een witte kakatoeveër gestoken is. Stam Wani Anim, kampoeng Karoemboewak aan de Kauwarga.

14787. Danshoofdband als boven, met grooter kokertjes en zwarte veêren. Afkomstig als boven.

14788. Danshoofdband als boven, met een netwerkje van coïxzaden en roode vruchtpitten, waaraan dito hangers met koeskoeshuid-pluimpjes. In het midden een kalabasvrucht als breloque. Afkomstig als boven.

14789. Trom, hout, tifa-vormig, met een à jour gesneden handvat over nagenoeg de geheele lengte. Afkomstig als boven.

14790. Trom als boven, het handvat eenigszins anders gesneden. Afkomstig als boven.

14791. Trom als voren, onder het boveneinde met een dubbele rand, zig-zag- en slingerlijnen voorstellende en relief. Handvat ruitvormig à jour gesneden. Kosa Anim wonende aan de Mapi en Oba.

14792. Trom als boven met één zig-zag-lijn onder het bovenvlak, handvat één à jour gesneden golflijn. Afkomstig als boven.

14793. Trom als boven, zeer ruw bewerkt met twee handvatten, één op het boven- en één op het ondereinde. Sabour Anim wonende aan de boven Oba.

14794. Toethoorn, kegelvormig, met twee gesneden kralen boven het mondstuk, daarboven een barst, gestopt met gĕtah en paarlmoerplaatjes. Wawi-Anim, kampoeng Karoemboewak aan de Kauwarga.

14795. Toethoorn als boven, op de helft met spitse punten besneden, en aldaar voorzien van een kam met een oogje. Afkomstig als boven.

14796. Toethoorn als boven, op het bovendeel met meandervormig snijwerk versierd, benevens à jour gesneden kam. Afkomstig als boven.

14797. Toethoorn als boven, met handvat en ingesneden, het gekrulde rotanmotief, zooals op het schild N°. 14761. Deze toethoorns worden geblazen, na een gelukkig volbrachte varkensjacht. Kosa Anim wonende aan de Mapi en Oba.

14798. Haarnaalden met witte en gele kakatoeveêren versierd, danssieraad voor mannen, verpakt in bamboekoker. Wani-Anim, kampoeng Karoemboewak aan de Kauwarga.

14799. Hoofdtooi voor oude mannen bij feesten, bestaande uit casuarisveêren, schortvormig aan een vierdubbel vezelkoord bevestigd. Afkomstig als boven.

14800. Hoofdtooisel als boven, van paradijsvogelveeren. Afkomstig als boven.

Historische Verzameling.

14364. Antiek zilveren horloge, met zilveren wijzerplaat, en ketting van gevlochten haar, gouden medaljon sleutel, met haarwerk.

14365. Antiek zilveren horloge met geëmailleerde wijzerplaat in kleuren, waarop een dame in liggende houding.

14366. Antieke roemer, waarop geëtst, onder de zinspreuk „Getrouwheid", een altaar, omslingerd met een wingerdrank, waarop een trekkebekkend vogelenpaar, waarnaar een hazewind opkijkt.

14468. Zilveren gordelgesp met Nederlandsch Wapen waarboven: „Hoofd Baljuage Batavia". Batavia (Tjabangboengin), Tjitaroem.

14474. Portret in olieverf, gezegd voor te stellen den Heer „de Witt".

14475. Portret als boven, van diens echtgenoote.

14314. Vaartuig. (Model van een prauw met een uitlegger.) Volgens opgave, prauw kolek van Batavia, vervaardigd ter plaatse, doch afkomstig van Ceylon.

14361. Plank met een opschrift in hoofdletters afkomstig van (De wacht de Haen) gedateerd 1734. Het opschrift is geflankeerd door de Compagnie's merken o$\overset{B}{V}$c o$\overset{M}{V}$c. Moa. (Negorij Pati.)

14362. Plank als N°. 14361, vermeldende de stichting van „de Wacht de Haen A° 1734". Opschrift geflankeerd door de Compagnie's merken o$\overset{B}{V}$c o$\overset{M}{V}$c. — Zie van Hoëvell, Tijdschrift v. Ind. T.-, L.- en Vk. 1890 (dl. 33) blz. 224.

Bijlage V.

AANWINSTEN

VAN HET

MUNT- EN PENNINGKABINET IN HET JAAR 1910.

Ned.-Indië.	6 zilveren Mexicaansche munten, z. g. □ pesos, vroeger in Indië gangbaar, in Djombang gevonden, zie Notulen 4 April. — Gekocht.
China.	Amulet, waarop als handvat een zittende mannelijke figuur. Geschenk van den Heer Mr. A. Paets tot Gansoyen.
Ned.-Indië.	Java ropy (zilver) van het jaar 1784. — Gekocht.
Midden-Flores.	Gouden Ngada munt, gemaand Wea-leke. Geschenk van den Heer G. A. Spandaw. Zie Notulen Oct. '10, II, 20.
Broenei.	2 tinnen munten. Geschenk van den Heer S. Wlodarski.
Ned.-Indië.	Zilveren medaille (ring ontbreekt) voorz. Wapen van Nederland. Keerz. legende: Aan Rhaden Pandji Soerjo Widjojo, voor verspreiding van nuttige kennis onder den Inlander in Ned.-Indië 1866. Geschenk van R. Djojosepoetro. (Not. Dec. '10).
Britsch-Indië.	Een partij koperen munten. Geschenk van den Heer D. van Hinloopen Labberton.

LIJST
van ingekomen boekwerken gedurende het 3e en 4e kwartaal 1910.

Abendanon (*J. H.*), Gouvernementsbedrijven, afdeeling VIII. (Overg. uit: Aanteekeningen op de begrooting van Ned.-Indië voor 1911, uitgegeven door de Vereeniging „Moederland en Koloniën). Den Haag 1910. 8°.

Abendanon (*J. H.*), Britsch-Indië gedurende de laatste vijftig jaren. (Overg. uit Tijdschrift voor Economische geographie 1910). 4°.

Abendanon (*J. H.*), L'Organisation du Credit aux Indigènes au point de vue industrial et commercial. (Institut Colonial international. Rapport préliminaire de la Session de 1911). Bruxelles 1910. 8°.

Adatrechtbundel I, bezorgd door de commissie voor het adatrecht (gemengd).

III (Minahassa). Bezorgd als I. Uitgegeven door het Koninklijk Instituut voor de taal-, land- en volkenk. van Ned.-Indië. 's Gravenhage 1910. 8°.

Adriani (*N.*), De titel „Kapala Balak" der vroegere Minahassische Distriktshoofden. Mededeeling door —. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII). Batavia 1910. 8°.

Agerbeek (*A. H. B.*), Batoe Darah Moening. Eene Kalanglegende van West-Borneo. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII). Batavia 1910. 8°.

Anantha Krishna Iyer (*L. K.*), The Cochin tribes and castes. Vol. I. Madras 1909. 8°.

Een Nederlandsche school te *Antwerpen.* (Uitgave N°. 15 van het Algemeen Nederlandsch Verbond. Dordrecht z. j. 8°.

Arja Soegondra, Niti Mani. I en II. Soerakarta 1908. 8°.

Atoeran Hoekoem atas anak negri dan bangsa Tjina dan bangsa Arab dan lain-lain sebagienja di tanah Hindia-Nederland. Sebagimana di terangken oleh padoeka toean Mr. A. J. Immink. 2° druk. Batavia 1910. 8°.

Atoeran Raad agama. Soerakarta 1903. 8°.

Baroelinting. Soerakarta 1901. 8°.

Bataksch Instituut XXI, 2418, XXI, 2486, XXXI, 405.

Benedict (F. G.), and Th. M. Carpenter, Respiration Calorimeters for studying the respiratory exchange and energy transformations of Man. Washington, D. C. published by the Carnegie Institution of Washington 1910. 8°. publication N°. 123.

Bloomfield (M.), The Atharvaveda.
Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, II. Band, 1. Heft B.

De laatste berichten van *Boeroe.* Uitgave van de Utrechtsche Zendingsvereeniging. Utrecht 1909. 8°.

Böhtlingk (O.), Sanskrit-Chrestomathie. Zweite, gänzlich umgearbeitete Auflage. St. Petersburg 1877. 8°.

Boss (L.), Preliminary general catalogue of 6188 stars for the epoch 1900 including those visible to the naked-eye and other well-determined stars. Washington D. C., published by the Carnegie Institution of Washington 1910, 4°, publication N°. 115.

Bühler (G.), Indische Palæographie. Mit siebzehn Tafeln in Mappe.
Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Band, 2. Heft.

Cabaton (A.), Les Indes Neërlandaises. Paris z. j. 8°.

Caillot (A. C. E.), Les Polynésiens orientaux au contact de la civilisation. Paris 1909. 8°.

Castens (J. C.), Een repliek. Beantwoording van de bemer-

kingen van de redactie van het Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur op het artikel „Reorganisatie van de politie". Batavia 1910. 8°.

Chailley (*J.*), L'Inde Britannique. Société indigène, politique indigène: les idées directrices. Paris 1910. 8°.

Christie (*E. B.*), The subanuns of Sindangan Bay. — Bureau of Science. Division of Ethnology publications. Manila 1909. 8°.

Clapp (*W. Clayton*), A vocabulary of the Igorot language as spoken by the Bontok Igorots. Igorot-English and English-Igorot. — Bureau of Science. Division of Ethnology publications. Manila 1908. 8°.

Twee *codewoorden* in één seinwoord met controlecijfer. Samengesteld door „de Handelsvereeniging te Batavia". Aanwendbaar op alle codes. Besparing ca. 45 %. Batavia 1910. 8°.

Colenbrander (*H. T.*), De afkomst der boeren. (Uitgegeven door het Algemeen Nederlandsch Verbond, N°. 9). z. p. en j. 8°.

Conrad (*J.*) c. s., Handwörterbuch der Staatswissenschaften. Dritte gänzlich umgearbeitete Auflage. Band I — IV. Jena 1909. 8°.

Bagaimana saja sampai ka koetb' oetara oleh Dr. *Cook*.
Soeatoe kongsi orang djahat.
Terambil daripada „Pewarta Boemi". Amsterdam 1910. 8°.

The *Daśakumâracharita* of Daṇḍin, edited with critical and explanatory notes by Georg Bühler, 2 parts. Bombay 1887/1891. 8°. (Bombay Sanskrit series N°. X en XLII.)

Deninger (*K.*), Einige Bemerkungen über die Stratigraphie der Molukken und über den Werth paläontologischer Altersbestimmungen überhaupt. (Separat-Abdruck aus dem neuen Jahrbuch für Mineralogie, Geologie und Paläontologie 1910). Stuttgart. 8°.

Deninger (*K.*), Über Babirusa. (Sonderabdruck aus den Berichten der naturforschenden Gesellschaft in Freiburg i. B. Band XVII). Freiburg 1909. 8°.

Deninger (K.), Über das „Fliegen" der fliegenden Eidechsen. (Sonder-Abdruck aus der Naturwissenschaftlichen Wochenschrift 1910.) Freiburg. 8°.

Deninger (K.), Über einen Affenkiefer aus den Kendengschichten von Java. (Separat-Abdruck aus dem Centralblatt für Mineralogie, Geologie und Paläontologie 1910). Stuttgart. 8°.

Deutsches Museum von Meisterwerke der Naturwissenschaft und Technik-Führer durch die Sammlungen der Abteilung I. Leipzig. obl. 8 .

Dirdjå Atmådjå, Sĕrat Måhåwipårå. Soerakarta 1906. 8°.

Dirdja Atmådjå, Darmåwijåtå. Soerakarta 1907. 8°.

Djåjådiningrat, Sĕrat Mas djentoe inggeh Mas nganten. Soerakarta. 1907. 8°.

Douglas (H. F. K.), De Java-rietcultuur, haar verleden, heden en toekomst. Korte, vergelijkende beschrijving der Suikerriet-cultuur, in al hare onderdeelen, en volgens de verschillende „Systemen." (Overg. uit het Bijblad van het Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië 1910). Soerabaia. 8°.

Duyse (Fl. van), 10 oude Nederlandsche liederen (vierde reeks) voor koor met of zonder harmonium begeleiding. Tweede druk. (Uitgave N°. 10 van het Algemeen Nederlandsch Verbond).

Ethnographica in het Museum van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia (Java), afgebeeld door J. W. Teillers. Plaat I — XII. Weltevreden, 's Gravenhage 1910, fol.

Everts (J.), De verhouding van Kerk en Staat in het bijzonder ten aanzien der armverzorging. Academisch proefschrift. Utrecht 1908. 8°.

Flexner (A.), Medical education in the United States and Canada. A report to the Carnegie foundation for the advancement of teaching. With an introduction by Henry S. Pritchett. Bulletin number four. New-York 1910. 8°.

Fontein (*F.*), Onderzoekingen in verband met de afscheiding van foezelolie uit alcoholische vloeistoffen. Academisch proefschrift. Delft 1909. 8°.

Forrest (*G. W.*), Selections from the State papers of the Governors-General of India. Vol. I—II, Warren Hastings. Oxford, London 1910. 8°.

Frazer (*J. G.*), Totemism and Exogamy. A treatise on certain early forms of superstition and society. In four volumes. London 1910. 8°.

Fredericq (*P.*), De toekomst van den Nederlandschen stam. Rede gehouden den 26en Augustus 1897 op het XXIVe Nederlandsch taal- en letterkundig congres te Dordrecht. (Uitgegeven door het Algemeen Nederlandsch Verbond, N°. 4). Dordrecht. 8°.

Gairdner (*W. H. T.*), Islam en Christendom. Met toestemming van den schrijver voor Nederland bewerkt door Jacqueline C. Rutgers. Uitgegeven door de Zendingsstudieraad. Utrecht 1910. 8°.

Garbe (*R.*), Samkhya und Yoga.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, III. Band, 4. Heft.

Geiger (*W.*), Litteratur und Sprache der Singhalezen.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Band, 10. Heft.

Getijtafel voor *Palembang* (Mond Palembang-rivier) voor het jaar 1911. (Uitgegeven door het Koninklijk magnetisch en meteorologisch observatorium te Batavia). Aldaar 1910. 4°.

Getijtafel voor *Bandjermasin* (Soengai Moesang Ketjil) voor het jaar 1911. (Uitgegeven door het Koninklijk magnetisch en meteorologisch observatorium te Batavia.) Aldaar 1910. 4°.

Glazemaker (*I. H.*), Mahomets Alkoran door du Ryer uit d'Arabische in de Fransche en door — in de Nederlantsche Taal vertaalt. Amsterdam 1696. 8°.

Hetzelfde werk, 7e druk. Leyden 1734. 8°.

Gobius (*A. A.*), Guide for Buitenzorg and its environs. Batavia z. j. (Verschenen in 1904). 12°.

Gobius (*A. A.*), Gids voor Buitenzorg en omstreken. Batavia z. j. (Verschenen in 1904). 12°.

Groneman (*I.*), Wat er van de pamorsmeedkunst worden zal? (Overg. uit de Locomotief van 19 Juli 1910.) Semarang. 4°.

Groneman (*I.*), Der Kris der Javaner. Separat-Abdruck aus „Internationales Archiv für Ethnographie" Bd. XIX, 1909/10). Leiden. 4°.

Groneman (*I.*), Dr. Franz Wilhelm Junghuhn in zijn laatste levensjaren. Niet in den handel. Semarang 1910. 8°.

Groot (*J. J. M. de*), The religion of the Chinese. New-York 1910. 8°.

Guyot (*G.*), Le problème de la main d'œuvre dans les colonies d'exploitation. — La côte est de Sumatra. Paris, Amsterdam 1910. 8°.

Gyssels (*W.*) en E. Hullebroeck, Lied van het Algemeen Nederlandsch Verbond bij zijn 10-jarig bestaan opgedragen aan Dr. H. J. Kiewiet de Jonge, Algemeen Voorzitter. 1908. fol. (Uitgave N°. 13 van het Algemeen Nederlandsch Verbond.)

Haan (*F. de*), Priangan. De Preanger Regentschappen onder het Nederlandsch bestuur tot 1811. Eerste deel. I. Overzicht. II Personalia. Batavia, 's Gravenhage 1910. 8°.

Haan (*J. G. W. J. Eilerts de*), Verslag van de expeditie naar de Suriname-rivier (30 Juni — 20 November 1908). Overg. uit het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijksk. genootschap dl. XXVII, 1910".) Leiden. 8°.

Haas (*H.*), „Amida Buddha unsere Zuflucht". — Urkunden zum Verstandnis des japanischen Sukhâvati-Buddhismus. (Religions Urkünden der Völker.) Leipzig 1910. 8°.

Habicht (*M.*), Tausend und Eine Nacht. Arabisch. Nach einer Handschrift aus Tunis herausgegeben. 12 Bde. Breslau 1825—1843. 8°.

Hackmann (H.), Buddhism as a religion: its historical development and its present conditions. From the German, revised and enlarged by the author. London 1910. 8°.

De laatste berichten van *Halmaheira*. Uitgave van de Utrechtsche Zendingsvereeniging. Utrecht 1910. 8°.

Hanegraaff (A.), Hoe het thans staat met den Assistent en de Veiligheid aan de Oost-Kust van Sumatra. 's Gravenhage 1910. 8°.

Hasselt (J. F. B. van), Bijdrage tot de kennis der constitutie van het bixine. Academisch proefschrift. Haarlem 1910. 8°.

Hasselt (J. L. van), Nacht en Morgen. Herinneringen uit een Zendelingsleven op Nieuw-Guinea. Als feestgave opgedragen aan de Utrechtsche Zendingsvereeniging, ter gelegenheid van haar vijftig-jarig bestaan. Utrecht 1909. 8°.

Haydn's Dictionary of Dates enz. Zie Vincent.

Hazewinkel (J. J.), Corrodeering van pijpen van de stoomtrommel van een kookpan door invloed van zwaveligzuur. (Mededeeligen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 37). Soerabaia 1910. 8°.

Hazewinkel (J. J.), „Caramelbereiding" (1e gedeelte, eischen waaraan caramel moet voldoen, en hoe men aan deze kan voldoen.) (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 40.) Soerabaia 1910. 8°.

Hazewinkel (J. J.), Nogmaals het fijnmaken van ampas met de hakmachine Boot. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 42). Soerabaia 1910. 8°.

Heering (G. J.), Onderzoek naar het wezen van het zedelijk oordeel. Academisch proefschrift. Leiden 1906. 8°.

Heeringa (K.), Zie Rijks geschiedkundige publicatiën.

Hikajat Masjhoedoe'lhak diichtisarkan dan dilahirkan oleh A. F. von Dewall, dan diatoerkan oleh H. A. von Dewall. Tjitakan jang ke-empat kali. Weltevreden 1910. 8°.

Hillebrandt (A.), Ritual-Litteratur. Vedische Opfer und Zauber.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, III. Band, 2. Heft.

Hoepen (*E. C. N. van*), De bouw van het siluur van Gotland. Academisch proefschrift. Delft 1910. 8°.

Hulshof (*A.*), Verslag van een onderzoek te Rostock naar handschriften, drukwerken en bescheiden belangrijk voor de geschiedenis van Nederland op last der Regeering ingesteld. 's Gravenhage 1909. 8°.

Hunger (*J. D.*), Javaansche Wetten, verordeningen, regelingen, besluiten, bevelschriften en andere bepalingen op agrarisch gebied geldig in Jogjakarta. Deel I. Pranatan-Bêkêl. (Hollandsche tekst). Jogjakarta 1910. 8°.

„*Ilmoe Sedjati*" ia' ni tjonto soerat-soerat rekest, enz. 1e druk. Batavia 1910. 8°.

Ilmoe Spiritisme. Soerakarta 1894. 8°.

Javaansche vertaling van Staatsblad 1903, N°. 8. Soerakarta 1904. 8°.

Jenks (*A. E.*), The Bontoc Igorot. — Department of theInterior-Ethnological Survey publications vol. I. Manila 1905. 8°.

Jolly (*J.*), Medicin.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde III. Band, 10. Heft.

Jolly (*J.*), Georg Bühler.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Band, 1. Heft, A.

Jolly (*J.*), Recht und Sitte (einschliesslich der einheimischen Litteratur.)

Zie Grundriss den Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, II. Band, 8. Heft.

Jonge (*H. J. Kiewiet de*), Twee voordrachten over Zuid-Afrika 1909. (Uitgegeven door het Algemeen Nederlandsch Verbond N°. 14). Leiden. 8°.

Joustra (*M.*), Batakspiegel. (Uitgaven van het Bataksch Instituut, N°. 3). Leiden 1910. 8°.

Gedenkboek Franz *Junghuhn* 1809 — 1909. 's Gravenhage 1910. 8°.

Juynboll (H. H.), Catalogus van 's Rijks Ethnographisch Museum.
Deel I, Borneo, 1e gedeelte.
" IV, De eilanden om Sumatra.
" V, Javaansche oudheden.
Leiden 1909/1910. 8°.

Juynboll (Th. W.), Handbuch der Islāmischen Gesetze nach der Lehre der Schāfitischen Schule nebst einer allgemeinen Einleitung. Leiden, Leipzig 1910. 8°.

Kalimâtâjâ, I en II. Soerakarta 1903. 8°.

Karmapradipa or Chandoga-parisista. With the commentary called parisista-prakasa of Mahamahopadhyay Naryanopadhyaya edited by Mahamahopadhyaya Chandrakanta Tarkālankāra. Fasc. I. Calcutta 1909. 8°. (Bibliotheca Indica).

Kats (J.), Sang hyang Kamahâyânikan. Oud-Javaansche tekst met inleiding, vertaling en aanteekeningen. (Uitgegeven door het Koninklijk Instituut voor de taal-, land- en volkenk. van Ned.-Indië.) 's Gravenhage 1910. 8°.

Kemp (P. H. van der), De teruggave der Oost-Indische koloniën 1814—1816, naar oorspronkelijke stukken. 's Gravenhage 1910. 8°.

Ker (Annie), Papuan fairy tales. London 1910. 8°.

Kern (H.), De Sanskrit-inscriptie van 't Maḥāksobhya-beeld te Simpang. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII). Batavia 1910. 8°.

Kern (H.), Manual of Indian Buddhism.
Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, III. Band, 8. Heft.

Kitiran Montjowarni. Soerakarta 1899. 4°.

Koehinoer. Deel I. Djogjakarta 1889. 8°.

Koens (A. J.), Landbouw-onderwijs voor Java en Madoera. (Overg. uit het Tijdschrift voor het Binn. Bestuur 1910.)

Koens (A. J.), Landbouw-onderwijs voor Java en Madoera. (Overg. uit het Tijdschrift voor het Binn. Bestuur 1910.) Batavia. 8°.

Krom (*N. J.*), Seleukos und Candragupta. (Sonder-Abdruck aus „Hermes" 1909.) Berlin. 8°.

Krom (*N. J.*), Naschrift over de Akṣobhya-inscriptie van Simpang. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Krom (*N. J.*), De familie van Hayam Wuruk. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia. 8°.

Lawrence (*A. E.*) and John Hewitt, Some aspects of spirit worship amongst the Milano of Sarawak. Published by the Royal anthropological Institute of Great Britain and Ireland. 1908.

Leclercq (*J.*), Chez les jaunes. Japon, Chine, Mandchourie. Paris 1910. 8°.

Lehman (*D. Norman*), Factor-table for the first ten millions containing the smallest factor of every number not divisible by 2, 3, 5, or 7 between the limits 0 and 10017000. Washington, D. C., 1909. fol. obl. Carnegie institution of Washington publication N°. 105.

Liuosa (*Njonja Marie*), Boekoe masakan matjem baroe, menoendjoekken bagimana misti bikin segala roepa makanan, koewe koewe, manisan, atjar-atjaran dan sambelan jang sedep srenta enak rasanja tjara: Blanda, Tjina, Djawa. Batavia 1909. 8°.

Macdonald (*Duncan B.*), The religions attitude and life in Islam. Being the Haskell lectures on comparative religion delivered before the university of Chicago in 1906. Chicago 1909. 8°.

Macdonell (*A. A.*), Vedic Grammar.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Band, 4. Heft.

Macdonell (*A. A.*), Vedic Mythology.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, III. Band, 1. Heft, A.

De afbeelding van het *Mahākṣobhya* beeld te Soerabaja. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

The *Mahosatha Jâtaka* printed with a preface by His Royal Highness the Crownprince B. E. 2452, at the cremation of Chao Grin Chom Manda Piem. (Siameesch karakter). 8°.

Manasik hadji, Djogjakarta 1899. 8°.

Margâwirjâ. Soerakarta 1908. 8°.

Marre (*A.*), Madjapahit & Tchampa. Louvain 1895. 8°.

Marre (*A.*), Code Malais des successions et de mariage. Paris 1889. 8°.

Marre (*A.*), Proverbes et similitudes des Malais avec leurs correspondants en diverses langues d'Europe et d'Asie. Torino 1898. 8°.

Marre (*A.*), Petit vocabulaire des mots de la langue française d'importation hispano-portugaise. (Extrait de la Revue de Linguistique et de Philologie comparée) Chalonsur-Saone 1910. 8°.

Les *milles et un jour*, contes persans, traduits en Français par Pétis de la Croix, suivis de plusieurs autres recueils de contes, traduits des langues orientales. Nouvelle édition, accompagnée de notes et de notices historiques par A. Loiseleur Deslongchamps, publiée sous la direction de Aimé Martin. Paris 1838. 8°.

Moehamad Saleh Mangkoe prâdjâ, Kitab atoeran bab anoeloengi wong kang arëp doewe anak. Batavia 1903. 8°.

Morin (*H.*), Unter der Tropensonne. Streifzüge auf Java, Sumatra und Ceylon. München z. j. 8°.

Morris (*E. E.*), Austral English. A dictionary of Australasian words, phrases and usages, with those aboriginal-Australasian and Maori words which have become incorporated in the language and the commoner scientific words that have had their origin in Australasia. London, New York 1898. 8°.

Murdoch (*J.*), A history of Japan. Vol. I. From the origins to the arrival of the Portuguese in 1542 A. D. With maps by Isoh Yamagata. (Published by the Asiatic Society of Japan). Yokohama 1910. 8°.

Nâtârâtâ, Sĕrat Kantjil Kridâmastânâ. I en II. Djogjakarta 1909. 8°.

Catalogus der *Nederlandsche* afdeeling van de Algemeene en Internationale tentoonstelling van Brussel 1910. 8°.

Lijst van *Nederlandsche* leer- en studieboeken en tijdschriften samengesteld onder toezicht van de studenten-afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond met medewerking van de studenten-afdeelingen Amsterdam, Delft en Utrecht van het Algemeen Nederlansch Verbond. (Uitgave N°. 11 van het Algemeen Nederlandsch Verbond.) Leiden 1908. 8°.

Wat ieder ambtenaar gaarne van de hem aangewezen nieuwe standplaats weten wil. *Gids* voor ambtenaren in *Ned. O. I.* samengesteld door het Ned.-Ind. Onderwijzersgenootschap. Batavia 1910. 8°.

Twentieth century impressions of *Netherlands India*. Its history, people, commerce, industries and resources. London 1909. 4°.

Neumayr (*G. von*), Anleitung zu wissenschaftlichen Beobachtungen auf Reisen. Dritte Auflage. 2 Bde. Hannover 1906. 8°.

Laatste berichten uit *Nieuw-Guinea*. Uitgave van de Utrechtsche Zendingsvereeniging. Utrecht 1909. 8°.

Norddeutscher Lloyd Bremen. Aldaar z. j. 8°.

Nouhuys (*J. W. van*), Bijdrage tot de kennis van het eiland Taliaboe der Soeloe-groep (Moluksche Zee). (Overg. uit het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijksk. Genootschap dl. XXVII, 1910"). Leiden. 8°.

Ōkuma (*Count Shigénobu*), Fifty years of new Japan. English version edited by M. B. Huish. Second edition. 2 vols. London 1910. 8°.

Oldenberg (*H.*), Aus dem alten Indien. Drei Aufsätze über den Buddhismus, altindische Dichtung und Geschichtschreibung. Berlin 1910. 8°.

Ophuysen (*Ch. A. van*), Maleische Spraakkunst. Leiden. 1910. 8°.

O. S. T. en Y. T. L., „Atoeran soerat-soerat'' ja-itoe „Kitab ilmoe menjoerat''. Batavia 1910. 8°.

Padmâsoesastrâ, Sĕrat Wedâmadijâ. Soerakarta 1906. 8°.

Padmâsoesastrâ, Babad Warni-warni. Soerakarta 1898. 8°.

Padmâsoesastrâ, Boerat wangi. Soerakarta 1901. 8°.

Padmâsoesastrâ, Sĕrat Warnâbâsâ. Soerakarta 1900. 8°.

Padmâsoesastrâ, Piwoelang warni-warni. Soerakarta 1906. 8°.

Padmâsoesastrâ, Sĕrat Sĕkar-sĕkaran. Soerakarta 1906. 8°.

Padmâsoesastrâ, Tĕmboeng bötjik. Soerakarta 1900. 8°.

Palavicini (*F. F.*), Las Escuelas técnicas. Massachusetts, E. U. A., Francia, Suiza, Belgica, Japón. Mexico 1909. 8°.

Panembrânâ. Soerakarta 1908. 8°.

Parikṣāmukha-Sūtram, a digambara jaina work on logic (nyāya) by Maṇikhya Nandi, together with the commentary called Parikṣāmukha-Laghuoṛttiḥ by Ananta Virya. Edited by Mahamahopadhyaya Satis Chandra Vidhyābhuṣaṇa. Calcutta 1909. 8°. (Bibliotheca Indica).

Het *Penningske*. Maandblaadje, uitgaande van de hulp-vereeniging der Utrechtsche Zendings-vereeniging. 9[de] serie. Utrecht 1909. 8°.

Phra Bhikku Patimoka, Translation of the Pali words in alphabetical order. Text by Somdet Phra Sangaraj of Wat Rachapradit. Printed by Hluang Damrong for the Cremation of Chao Khun Chom Manda Piem. Bangkok R. S. 129. 8°.

Pischel (*R.*), Grammatik der Prakrit-Sprachen.

Zie Grundriss der Indo Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Band, 8. Heft.

Pleyte (*C. M.*), Bantĕnsch folklore. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII). Batavia 1910. 8°.

Pleyte (*C. M.*), Seltene ethnographische Gegenstände von Kisar. (Aus „Globus'' Band LXX, 1896). Braunschweig. 4°.

Pleyte Wzn. (*C. M.*), Bijdrage tot de kennis der Ethnographie van de Zuidwester- en Zuidooster-eilanden. I. Syste-

matische beschrijving. II. Ethnographische beschrijving. (Overg. uit het Tijdschrift van het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap, jaargang 1892/3"). Leiden 1893. 8°.

Atlas B 66 *

Pleyte (*C. M.*), Over een paar Hindoebeelden van Padang-Tjandi (Batang Hari districten). (Overg. uit Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel XLIX). Batavia 1907. 8°.

Pleyte (*C. M.*), Een oud Indonesisch sprookje in Lòdasch en Tobasch gewaad. (Overg. uit de Bijdragen tot de taal-, land- en volkenk. van Ned. Indië, 7° volgreeks IV). 8°.

Poerbånegårå, Soeksmalembara. Djogjakarta 1898. 8°.

Posthumus (*N. W.*), Bronnen tot de geschiedenis van de Leidsche textielnijverheid. Eerste deel 1333—1480. 's Gravenhage 1910. 8°.

Zie Rijks geschiedkundige publicatiën.

Prince (*P. M. L. de Bruyn*), Officiële bescheiden betreffende de dienst van Multatuli als Oost-Indies ambtenaar. Tweede vermeerderde druk. Max Havelaar op de Westkust van Sumatra. Amersfoort 1910. 8°.

Ramaer (*J. W.*), De Javasuikerindustrie in woord en beeld. Beschrijving van een rietsuikerfabriek op Java, tentoongesteld door belanghebbenden in de Javasuikerindustrie op de Internationale Wereldtentoonstelling, gehouden te Brussel in 1910. Amsterdam 1910. obl. 8°.

Rapson (*E. J.*), Indian coins.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, II. Band, 3. Heft, B.

The *Rasārnavam* edited by Prophulla Chandra Ray and Pandita Harischandra Kaviratna. Fasc. II. Calcutta 1909. 8°. Bibliotheca Indica.

Reed (*W. A.*), Negritos of Zambales. — Department of the interior: Ethnological Survey publications. Manila 1904. 8°.

Reichert (*E. T.*), and A. P. Brown, The differentation and specificity of corresponding proteins and other vital substances in relation to biological classification and organic evolution: The crystallography of hemoglobins. Washington, D. C., 1909. 4°. (Carnegie institution of Washington publication N°. 116).

Ambtelijke verslagen van generaal J. H. de *la Rey* en generaal J. C. Smuts, alsook andere stukken betreffende den oorlog in Zuid-Afrika, kort geleden ontvangen door de Boerenvertegenwoordigers in Europa, en met hunne toestemming openbaar gemaakt. (Uitgegeven door het Algemeen Nederlandsch Verbond, N°. 7). z. p. en j. 8°.

Ronggåwarsitå, Sĕrat Witåradjå. Soerakarta 1908. 8°.

Ronkel (*Ph. S. van*), Geschiedenis der Preangerlanden. Priangan. De Preanger-regentschappen onder het Nederlandsch Bestuur tot 1811, door Dr. F. de Haan, Landsarchivaris te Batavia. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII). Batavia 1910. 8°.

Ross (*E. Denison*), Alphabetical list of the titles of works in the Chinese Buddhist Tripiṭaka, being an index to Bonyiu Nanjio's Catalogue and to the 1905 Kioto reprint of the Buddhist canon. (Archæological Department of India). Calcutta 1910. 8°.

Saleeby (*Najeeb M.*), The history of Sulu. — Bureau of Science. Division of Ethnology publications. Manila 1908. 8°.

Saleeby (*Najeeb M.*), Studies in Moro history, law, and religion. (Department of the interior, Ethnological Survey publications vol. IV, part 1.) Manila 1905. 8°.

Sam Kok atawa peprangan antara tiga negri. Bagian I. Batavia 1910. 8°.

Saridin. Soerakarta 1908. 8°.

The *Sarva-Siddhánta* Sangraha of Saṅkarācārya, edited with an English translation under the orders of the Government of Madras by M. Raṅgācārya. Madras 1909. 8°.

Sasadara. Soerakarta 1900—1905. 6 jaargangen. 8°. Niet verder verschenen.

Say (*Léon*) c. s., Dictionnaire des Finances. 2 tomes. Paris, Nancy 1889/94. 8°.

Say (*Léon*) et J. Chailley, Nouveau dictionnaire d'Economie politique. Deuxième édition. 2 tomes. Paris 1900. 8°.

Scheerer (*O.*), The Batáa dialect as a member of the Philippine group of languages.

Conant (*C. Everett*) „F" and „V" in Philippine languages. — Bureau of Science. Division of Ethnology publications. Manila 1908. 8°.

Scheerer (*O.*), The Nabaloi dialect.

Miller (*E. Y.*), The Bataks of Palawan. — Department of the interior. Ethnological survey publications. Manila 1905. 8°.

Schmutzer (*J.*), Bijdrage tot de kennis der postcenomane hypoabyssische en effusieve gesteenten van het westelijk Müller-gebergte in Centraal-Borneo. Academisch proefschrift. Amsterdam 1910. 8°.

Verslag van een onderzoek naar de levens- en woningtoestanden in *Noord-Oost-Semarang*, gehouden door het bestuur der Semarangsche Kiesvereeniging. Semarang — Soerabaia — 's Gravenhage 1910. 8°.

Sĕrat Tjĕntini, 1e deel. Djogjakarta 1909. 8°.

Sĕrat Michraä, 3e druk. Djogjakarta 1910. 8°.

Sĕrat Råd̦jåpoetrå. Djogjakarta 1891. 8°.

Nederland in den aanvang der twintigste eeuw. Geschetst in woord en beeld door verschillende schrijvers onder leiding van Jhr. Mr. H. *Smissaert*. Leiden 1910. 4°.

Smith (*J. J.*), Guide to the botanic gardens, Buitenzorg. Buitenzorg z. j. (verschenen in 1910). obl. 8°.

Smits (*P. Joh.*), Harmonische analyse der watergetijden. Uitgegeven door het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia. Aldaar 1910. 8°.

Een nieuw rapport van generaal J. C. *Smuts*, staatsprocureur en assistent commandant-generaal der Z. A. Republiek, aan Z. H. Ed. Staatspresident Kruger. (Uitgegeven door het Algemeen Nederlandsch Verbond, N°. 8). z. p. en j. 8°.

Snelleman (*J. F.*), De compagnieswerf te Batavia in 1727. (Overg. uit het Tijdschrift „Het Nederlandsche Zeewezen" 1910. 8°.)

Soeloe-pengadjar. Soerat boelanan bagai segala orang jang hendaq mengatahoewi, menanjakan atau menjatakan apa-apa. Pengarang L. F. Tuijl Schuitemaker. Probolinggo 1887-1893. 8°. 7 jaargangen. (Ontbreekt N°. 2 van 1887). Niet verder verschenen.

Sommer (*H. Oskar*), The Vulgate version of the Arthurian Romances edited from manuscripts in the British Museum.

Vol. I Lestoire del saint Graal.

„ II Lestoire de Merlin. Washington D.C. 1908/09. 4°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 74).

Speyer (*J. S.*), De Indische Theosophie en hare beteekenis voor ons. Leiden 1910. 8°.

Speyer (*J. S.*), Vedische und Sanskrit-Syntax.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Band, 6. Heft.

Srimatâjâ. Soerakarta 1898. 8°.

Stark (*E.*), Uit Indië, Egypte en het Heilige Land. Brieven aan zijne vrienden. Amersfoort 1910. 4°.

Stuart (*W. J. Cohen*), Brieven over Marine-beheer I. Het Eskader in Oost-Indië. 's Gravenhage 1910. 8°.

Terang Sri Padoeka toewan Soesoehan, moefakat dengen Kandjeng Toewan Resident di Soerakarta. 1894. 4°.

Thibaut (*G.*), Astronomie, Astrologie und Mathematik.

Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, III. Band, 9. Heft.

Thurston (*E.*) and Rangachari, Castes and tribes of Southern India. 7 vols. Madras 1909. 8°.

Tjâkrâ-Wârti. Terbit satoe minggoe sekali. deel I. Soerakarta 1907. 8°.

Tjerita doeloe kala di benoea Tiong Kok. Tersalin dari boekoe Te Gouw Tjay Tjoe. Batavia 1910. 8°.

Tjerita Nona Glatik. Batavia 1910. 8°.

Topengmas. 4 dln. Soerakarta 1909/10. 8°.
Triwongsâ, Sërat Karmâjânâ. I & II. Soerakarta 1907. 8°.
Tucker (*W. Th.*), A pocket dictionary of English and Persian. London 1850. 8°.
Valeton jr. (*J. J. P.*), De Utrechtsche Zendingsvereeniging. Uitgegeven bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan der vereeniging. Utrecht 1909. 4°.
Violette (*L.*), Dictionnaire Samoa-Français-Anglais et Français-Samoa-Anglais précédé d'une grammaire de la langue Samoa. Paris 1879. 8°.
Vissering (*G.*), Geweldige Natuurkrachten. (Uitgegeven ten bate van het Smeroefonds). Batavia, Amsterdam 1910. fol.
Vogel (*J. Ph.*), Catalogue of the Bhuri Singh Museum at Chambā. (Chambā State, Panjāb). Calcutta 1909. 8°.
Vollenhoven (*C. van*), Een adatwetboekje voor heel Indië. Leiden 1910. 8°.
Vuuren (*L.*) *van*, Eerste maatregelen in pas geannexeerd gebied met beschrijving der Pak-Pak landen (Daïrilanden) en schetskaart 1:250,000. Zalt-Bommel 1910. 8°.
Ward (*W. Hayes*), The seal cylinders of Western Asia. Washington, D. C. published by the Carnegie Institution of Washington 1910. 4°. publication N°. 100.
Wârnâ Sâri. 8 afleveringen incompleet. Soerakarta 1897—1900. 4°.
Warren Hastings. Zie Forrest.
Weddâtjoerigâ. Soerakarta 1907. 8°.
Wely (*F. P. H. Prick van*), Fransche studiën en kritieken. I Kantteekeningen bij de grammaire van Robert. Weltevreden 1909. 8°.
Wely (*F. P. H. Prick van*), Viertalig aanvullend hulpwoordenboek voor Groot-Nederland vermeerderd met door Prof. Dr. H. Kern herzien etymologisch aanhangsel. Derde, omgewerkte uitgave. Weltevreden 1910. 8°.
Wichmann (*A.*), Over de vulkanische uitbarsting op het eiland Téon (Tyau) in 1659. (Overg. uit: Verslag van de Gewone Vergadering der Wis- en Natuurkundige Af-

deeling (der Kon. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam) van 24 September 1910).

Wielenga (D. K.), Schets van een Soembaneesche Spraakkunst. (Naar 't dialect van Kambera). Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Batavia 1910. 8°.

Willinck (G. D.), De Indiën en de Nieuwe Grondwet. Proeve tot vaststelling van normale staatsrechterlijke verhoudingen tusschen het moederland en de koloniën. Zutphen 1910. 4°.

Winkel (J. te), De Nederlandsche taal in Zuid Afrika. Rede den 25en Augustus 1897 op het XXIVe Ned. taal- en letterkundig congres te Dordrecht gehouden. (Uitgegeven door het Algemeen Nederlandsch Verbond, N°. 3). Dordrecht. 8°.

Winternitz (M.), A general index to the names and subject matter of the sacred books of the East. With a preface by A. A. Madonell. Oxford 1910. 8°.

Wirid. Soerakarta 1908. 8°.

Wirjåkoesoemå, Tambangprånå. Soerakarta 1905. 8°.

Wright (W.), Opuscula Arabica, collected and edited from Mss. in the University library of Leyden. Leyden, London and Edinburgh 1859. 8°.

Zachariae (Th.), Die Indischen Wörterbücher (Kosa).
Zie Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, I. Bd. 3. Heft B.

Zimmermann (A.), Kolonialpolitik. Leipzig 1905. 8°.

Buitengewone Staatscourant der *Zuid-Afrikaansche* Republiek, (Machadodorp 7 Juni — Nelspruit 5 September 1900) Deel XX, N°. 1121-1147) benevens de ambtelijke oorlogsberichten, telegrammen, circulaire-telegrammen, Gouvernements kennisgevingen, proclamatiën enz., uitgevaardigd tusschen 9 Juni 1900 en 10 September 1900. — De eenig bekende volledige oorspronkelijke verzameling getrouwelijk nagedrukt. (Algemeen Nederlandsch Verbond.) Dordrecht 1902. 8°.

De Regeering der *Zuid-Afrikaansche* republiek en het onderwijs. (Uitgave van het Algemeen Nederlandsch Verbond.) fol.

Zijnen (*F. H. A. Steens*), De toekomst van Sumatra. 's Gravenhage 1910. 8°.

Bijlage VII.

LIJST
DER LEDEN VAN HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP
VAN
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN
op 31 December 1910.

Beschermheer.

Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië

A. W. F. IDENBURG.

Directie

Mr. J. G. Pott, President.

A. J. Baron Quarles de Quarles, Vice-president.

Dr. G. A. J. Hazeu, Conservator der Archæologische verzameling en mede-Conservator der Handschriften-verzameling.

Dr. Ph. S. van Ronkel, Bibliothekaris, Redacteur van het Tijdschrift en der Verhandelingen, mede-Conservator der Handschriften-verzameling.

C. M. Pleyte, Conservator der Ethnographische en der Archæologische verzameling.

J. P. Moquette, Conservator van het Numismatisch kabinet en mede-conservator van de Ethnologische verzameling.

P. de Roo de la Faille.

W. B. van Goor.

B. A. J. van Wettum, Secretaris-Thesaurier, Redacteur der Notulen.

Dr. D. A. Rinkes.

Dr. N. J. Krom.

Eereleden.

Mr. J. H. Abendanon, 's Gravenhage.
A. Barth, Parijs.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
H. D. H. Bosboom, 's Gravenhage.
M. J. van Bosse, 's Gravenhage.
G. C. E. van Daalen, Weltevreden.
W. P. Groeneveldt, 's Gravenhage.
H. Helb, Buitenzorg.
Prof. Dr. J. H. C. Kern, Utrecht.
Mr. J. C. Mulock Houwer, Bandoeng.
Mr. H. A. Lorentz, Vogelenzang.
Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis, Leiden.
J. W. van Nouhuijs, 's Gravenhage.
Dr. J. G. F. Riedel, Salemba.
Mevr. M. Serrurier-ten Kate, Zwitserland.
Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Leiden.
H. N. Stuart, 's Gravenhage.
Dr. R. M. D. Verbeek, 's Gravenhage.
W. F. Versteeg, Amsterdam.
J. W. IJzerman, Amsterdam.

Correspondeerende Leden.

Prins Roland Bonaparte, Parijs.
Dr. R. Brandstetter, Luzern.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
J. Chailley-Bert, Parijs.
D. Clive Day, Newhaven, Connecticut.
Dr. A. Ehrenfels, Weenen.
H. G. Ellis, Amsterdam.
G. Ferrand, Parijs.
Prof. Dr. J. J. M. de Groot, Leiden.
Dr. B. Hagen, Frankfurt a/M.
Dr. E. Hultzsch, Halle a. d. Saale.
Prof. Dr. C. M. Kan, Amsterdam.

Dr. H. ten Kate, tijdelijk Zwitserland.
Dr. J. Kohler, Berlijn.
Aristide Marre, Vaucresson, St. Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. A. B. Meyer, Berlijn.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. C. Poensen, Delft.
G. P. Rouffaer, 's Gravenhage.
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Z. K. H. Kromo Mün Sommot Amorabandhu, Bangkok.
Rajah Sourindro Mohun Tagore, Calcutta.
Prof. Mr. S. R. Steinmetz, Amsterdam.
Alfred Russel Wallace, Londen.

Buitengewone Leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
K. Cephas, Jogjakarta.
J. F. de Corte, Weltevreden.
Dr. I. Groneman, Jogjakarta.
Dr. F. de Haan, Weltevreden.
O. L. Helfrich, Benkoelen.
J. Knebel, Batavia.
A. Kruyt, Modjowarno.
Alb. C. Kruyt, Posso (Celebes).
H. L. Leydie Melville, Soerabaia.
J. A. T. Schwarz, Soerabaia.
W. H. Sundermann, Barmen.
Sajjid Oethman bin Abdullah bin Akil bin Jahja Alawi, Batavia.

Gewone leden.

J. van Aalst, Modjokerto.
A. D. E. Abendanon, Pasoeroean.
R. A. A. Achmad Djajadiningrat, Serang.
M. Mohamad Achmad, Serang.
L. Adam, Sitoebondo.
C. L. Adamse, Makasser.

A. H. B. Agerbeek, Loeboek Sikaping.
P. A. Moehamad Djamaloeddin Aloeda, wakil Soeltan Sepoeh, Cheribon.
H. Altman, Djombang.
D. Bakker, Jogjakarta.
J. Ballot, Padang.
E. J. W. Bedding, Sitoebondo.
J. C. Bedding, Modjoagoeng.
J. C. J. van Bemmel, Bandoeng.
Mr. J. H. L. Bergsma, Semarang.
W. A. Berkholst, Kota Bahroe.
L. Berkhout, Djambi.
L. G. Bertsch, Jogjakarta.
W. F. van Beuningen, Weltevreden.
Billiton-Maatschappij (Vertegenwoordiger der —), Tandjoeng Pandan.
R. H. Bloemendal, Weltevreden.
A. H. G. Blokzeyl, Djombang.
Mr. A. F. van Blommestein, Weltevreden.
J. A. van Blommestein, Pekalongan.
B. M. Blijdenstein, Weltevreden.
A. G. Böeseken, Delanggoe, Klaten.
Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, Weltevreden.
W. C. Bonebakker, Soerabaia.
Mej. W. J. Bosch, Buitenzorg.
J. Bosman, Bondowoso.
Mr. V. A. van den Bossche, Weltevreden.
H. Bousquet, Pasoeroean.
D. F. van Braam Morris, Weltevreden.
M. C. Brandes, Semarang.
J. F. E. ten Brink, Toeban.
W. G. Broek, Singapore.
H. Th. Popkens Brouwer, Pasch, Soemedang.
Mr. H. J. de Bruyn, Soerabaia.
P. L. van Bueren, (Prambon).

A. A. Burgdorffer, Muntok.
Mr. J. Barlagen Bussemaker, Weltevreden.
P. Buwalda, Semarang.
J. E. Bijlo, Weltevreden.
Dr. H. Bijvanck, Koedoes.
D. M. Campbell, Semarang.
H. M. la Chapelle, Weltevreden.
I. de Clerq Zubli, Bangil.
S. Cohen Fzn., Bekasi.
W. J. Coenen, Makasser.
O. Collet, Deli.
Concordia (Secr. Mil. Societeit), Weltevreden.
M. J. Cornelius, Pekalongan.
V. C. Coster van Voorhout, Soerabaia.
L. H. C. Coster van Vrijenhoeven, Soerabaia.
O. F. Muller von Czernicki, Madioen.
H. Th. Damsté, Idi.
P. A. Daum, Weltevreden.
W. F. G. Derx, Koedoes.
Mr. C. Th. van Deventer, 's Gravenhage.
J. A. E. van Deventer, Blitar.
L. Diephuis, Kediri.
J. Dinger, Weltevreden.
A. J. M. A. Ridder van der Does de Bye, Weltevreden.
J. Dölleman, Kemanglen, Tegal.
J. G. Dom, Tjebongan, Jogjakarta.
J. P. Dom, Lebak.
Th. J. H. van Driessche, Pontianak.
H. A. Dijkman, Djombang.
R. H. Ebbink, Weltevreden.
E. F. L. J. H. van Eelders, Samarinda.
J. Einthoven, Soerabaia.
W. Elenbaas, Weltevreden.
A. M. van der Elst, Krawang.
P. S. J. Eman, Telok Betong.
F. H. D. von Ende, Bandjarnegara.

Mr. J. J. C. Enschedé, Wonokromo.
Th. van Erp, Boroboedoer.
J. J. van Eupen, Makasser.
A. J. H. Eijken, Weltevreden.
Mr. P. Feenstra, Soerabaia.
D. A. N. Fischer, Tjilatjap.
P. H. Frölich, Sidjoardjo.
D. E. van Galen, Jogjakarta.
Mr. A. L. E. Gastmann, Weltevreden.
F. J. Gentis, Soerabaia.
E. J. Gerrits, Ternate.
Mr. J. Gerritzen, Weltevreden.
Dr. J. W. van Geuns, Weltevreden.
L. J. Ginjoolen, Weltevreden.
S. G. Ginsel, Karimondjawa.
K. Gjellerup, Manokwari.
G. L. Gonggrijp, Rembang.
Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff, Buitenzorg.
H. J. Grijzen, Simeloengan en Karolanden.
P. J. van Gulik, Besoeki.
W. F. H. Haag, Soerakarta.
Th. R. Haasmann, Weltevreden.
W. H. Th. Harloff, Sidoardjo.
L. J. Harmsen, Weltevreden.
J. B. Hartelust, Soemedang.
W. Hasselman, Modjokerto.
Mr. J. H. van Hasselt, Semarang.
Mr. C. W. Baron van Heeckeren, Semarang.
Mr. J. J. de Heer, Medan.
R. L. A. Hellwig, Assahan.
C. C. M. Henny, Tegal.
Mr. C. G. J. B. Henny, Weltevreden.
O. E. V. Hermens, Kediri.
H. G. Heyting, Banjoemas.
L. A. Hissink, Weltevreden.
A. H. Hoekwater, Weltevreden.

H. C. van den Honert, Medan.
Mr. F. W. Pijnacker Hordijk, Jogjakarta.
A. C. van der Hout, Weltevreden.
J. P. W. Houtman, Banjoemas.
W. A. C. Ilgen, Demak.
A. H. G. Imbert, Bandoeng.
Mr. H. 's Jacob, Weltevreden.
Th. J. Jacometti, Soerabaia.
E. F. Janssen van Raay, Timor.
F. F. Jochim, Weltevreden.
J. R. Schenk de Jong, Mataram, Jogjakarta.
A. F. S. van Zijll de Jong, Pontianak.
Jhr. A. H. W. de Jonge, Kraksaän.
Dr. Z. Kamerling, Weltevreden.
Z. H. Kamerling, Padang.
D. M. Kan, Weltevreden.
S. Kaplan, Weltevreden.
J. S. C. Kasteleijn, Padang Boelan.
J. Kempen, Soerabaia.
R. A. Kern, Bandoeng.
I. van Keulen, Weltevreden.
W. J. Kikkert, Pekalongan.
L. Knappert, Samarinda.
W. P. de Kock, Halte Papar, Kediri.
R. M. Aria Koesoemo Joedho Soemiodo, Madioen.
J. van Koesveld, Jogjakarta.
J. Seyne Kok, Atapoepoe, Timor.
Mr. L. A. C. Kolff, Weltevreden.
Mr. Dr. M. S. Koster, Weltevreden.
J. Kreemer, Menado.
L. Kreischer, Pasoeroean.
C. C. Krom, Djambi.
W. F. J. Kroon, Tabanan.
E. R. Kruseman, Pati.
B. ter Kuile, Soerabaia.
D. van Hinloopen Labberton.

F. A. E. Laceulle, Manondjaja.
Mr N. M. Lebret, Kedawoeng, Pasoeroean.
A. van der Lee, Mĕnes.
P. A. van Lelyveld, Modjokerto.
F. A. Liefrinck, Weltevreden.
E. R van Lier, Modjokerto.
H. F. B. Logeman, Weltevreden.
E. S. Luypen, Weltevreden.
E. G. Th. Maier, Medan.
H. K. Manupassa, Siboga.
Ph. J. van Marle, Menado.
A. F. Marmelstein, Weltevreden.
J. Uden Masman, Weltevreden.
N. V. Masman en Stroink, Semarang.
J. M. Masset, Taroetoeng.
Mr. H. J. Matthes, Medan.
E. Meertens, Weltevreden.
Mr. H. M. Meertens, Weltevreden.
O. R. A. Michelsen, Weltevreden.
J. A. F. C. van Moll, Djombang.
W. C. Moojen, Weltevreden.
A. Muhlenfeld, Semarang.
F. Neumann, Weltevreden.
H. H. F. J. Nusselein, Bandjermasin.
F. W. L. A. de Nijs, Singkarah.
H. D. A. Obertop, Pekalongan.
R. M. Toemenggoeng Oetoyo, Japara.
L. A. van Oosterzee, Manokwari (Noord-Nieuw Guinea).
G. Oosthout, Bandjernegara.
W. Oudemans, Modjokerto.
Mr. A. Paets tot Gansoyen, Soerabaia.
C. Pasma, Tjiledoek.
G. A. Pieper, Semarang.
J. H. Pietermaat, Kraksaän.
Mr. Th. B. Pleyte, Semarang.
Mr. A. Maclaine Pont, Weltevreden.

J. J. M. A. Popelier, Loemadjang.
Dr. F. P. H. Prick van Wely, Meester Cornelis.
F. J. H. Privé, Toeban.
G. A. van Putten, Cheribon.
R. M. E. Raaff, Jogjakarta.
H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, Amboina.
W. J. Rahder, Medan.
Th. C. Rappard, Loeboe Basoeng.
K. A. Baron van Reede van Oudtshoorn, Tangerang.
D. W. F. van Rees, Weltevreden.
T. A. de Vries Reilingh, Weltevreden.
J. F. P. Richter, Bandoeng.
J. K. H. de Roo van Alderwereldt, Weltevreden.
K. F. H. Roos, Tegal.
D. E. Cameron Rose, Batavia.
Mr. Th. A. Ruys, Batavia.
F. W. M. de Rijk, Pemalang.
L. H. van 't Sant, Batavia.
R. A. Salmon Soeria di Ningrat, Regent van Cheribon.
R. Toemenggoeng Sasra Negara, Jogjakarta.
R. Adipati Sasra di Ningrat, Soerakarta.
M. C. Schadée, Ceram.
B. Schagen van Soelen, Djember.
Mr. S. L. J. M. van Schaik, Weltevreden.
J. Scheel, Kendal.
Mr. Dr. W. F. Schimmel, Soerabaia.
G. Scholten, Modjo Agoeng, Modjokerto.
C. M. van der Schoot, Pati.
G. Selleger, Besoeki.
E. E. W. G. Schröder, Sĕkajoe, Palembang.
H. F. Schröder, Banjoemas.
Mr. Dr. W. M. G. Schumann, Weltevreden.
J. N. Smith, Ploembon.
R. E. Soesman, Probolinggo.
P. A. M. Spaan, Rangkas Betong.
H. Spakler, Singapore.

G. J. Staal, Buitenzorg.
J. Stecher, Medan.
H. E. Steinmetz, Weltevreden.
Th. W. L. Steinmetz, Semarang.
J. W. Stewart, Weltevreden.
J. J. Stieltjes, Weltevreden.
J. A. Stoop, Dordrecht.
J. R. Stuurman, Telok Betong.
B. J. Suermondt, Magetan.
Ph. P. M. Sutorius, Weltevreden.
H. N. A. Swart, Koeta Radja.
E. C. Tänzer, Batavia.
The Yan Hie, Wonokromo.
W. C. Thieme, Padangan.
L. Thomas, Cheribon.
E. Thijssen, Pontianak.
S. E. Toens, Weltevreden.
D. Tollenaar, Buitenzorg.
A. Tom, Weltevreden.
P. van Tubergen, Sindjay.
Mr. G. W. Uhlenbeck, Weltevreden.
A. C. L. Uljée, Tegal.
J. D. Vader, Koedoes.
N. H. Veenstra, Bojan.
C. van de Velde, Palembang.
A. F. Velders, Tjampaka-Tjibeber.
Th. J. Veltman, Tapatoean.
J. P. Verheul, Weltevreden.
J. R. F. Verschoor van Nisse.
N. M. C. Verwey Mejan, Weltevreden.
Mr. G. Vissering, Weltevreden.
H. A. Voet, Rembang.
H. C. A. G. de Vogel, Semarang.
H. Vogel, Beneden Langkat.
L. M. Vonck, Mataram.
L. van Vuuren, Meester Cornelis.

S. Wächter, Weltevreden.
J. P. Jannette Walen, Weltevreden.
F. A. Th. Warnecke, Semarang.
J. M. Wassink, Kebajoran.
B. H. Wassmann, Weltevreden.
F. Th. J. Weiffenbach, Tjiamis.
G. J. I. M. Welter, Buitenzorg.
H. J. E. Wenckebach, Weltevreden.
G. J. H. Westenenk, Kedoe.
G. L. Weynschenk, Jogjakarta.
S. K. Wieling, Den Pasar (Zuid-Bali).
F. J. Wirix, Pasoeroean.
G. F. Wiemans, Weltevreden.
Mr. A. J. Andrée Wiltens, Weltevreden.
Jhr. Mr. H. C. van der Wijck, Jogjakarta.
P. Wijers, Magelang.
E. A. Zeilinga, Weltevreden.
V. Zimmermann, Weltevreden.
G. L. van Zuylen, Radja Goeloe.

KORTE INHOUD

VAN HET

BEHANDELDE IN DE NOTULEN.

Archaeologie.

Ethnographie.

Koperen hand- en polsschild Atjeh, p. 10.
Advies over Jasper's werk over de vlechtkunst, p. 11.
Catalogus der verzameling, p. 21, 30, 38.
Bataksche tooverstok, p. 22.
Geörnamenteerde kopeinden van dakstijlen uit Midden-Timor, p. 23.
Ethnographica van Zuid-Nieuw-Guinea, p. 29.
Etiquetten voor de verzameling, p. 31.
Verslag over de verzameling, p. 33.
Ethnographica Rouffaer, p. 42, 72.
Kain-kembangan Solo, p. 58.
Tagan (Kalkbussen) Karolanden, p. 73.
Staatsie-pagaai Palembang, p. 88.
Begrafenis-gebruiken onder de Milano's, p. 90.
Twee poepoetrian (poppetjes) van een versierd graf in Krawang, p. 94.
Mededeeling omtrent het weefhutje op palen, p. 94.
Ethnographica van de Memberamo-Expeditie, p. 110.
Voorwerpen uit Ngada (Midden-Flores), p. 113.
Djimat van een gesneuvelden Mahdist, p. 123.
Snoer tot vangen van Krokodillen, p. 136.
Oud Alfoersche graf-urn te Menado, p. 145.
Beschrijving van de Digoel-ethnographica, p. 146.
Voorwerpen gediend hebbende tot aanbieding van tegengeschenken uit Tanette, p. 147.

Bibliotheek.

Ontstaan der Grondwet. Bronnenverzameling 1814, p. 3.
Dagbladen, enz. van het Departement van Justitie, p. 4, 15, 27, 53, 70, 86, 106, 134, 147.
Statistiek der Spoor- en Tramwegen in N. I. 1908, p. 5.
Chronological tables of the Indian Statutes, 1909, p. 5.
Inlandsche periodieken, p. 9.
Nova Guinea. Vol. V. Zoölogie, p. 15.

Jaarverslag 1909 van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten, p. 18

Id. der Billiton-Maatschappij, p. 18.

De Oost-Indische Theeboom, p. 23.

Prof. Dr. Martin, Die Fossilien von Java, p. 25.

Relazioni Venezione, p. 26.

Dr. N. Adriani, Hoofdstukken uit de spraakkunst van het Tontemboansch, p. 26.

Twentieth Century impressions of Neth. India, p. 26, 83.

Straits Directory, p. 34.

Verslag over de Bibliotheek, p. 35.

Bronnen tot de Geschiedenis der Leidsche textielnijverheid, 1330—1480, p. 64.

Prof. Ch. A. van Ophuysen, Maleische spraakkunst, p. 74.

Mr. J. H. Abendanon, Twee artikelen over Br. Indië, p. 74.

Id. L'organisation du crédit aux Indigènes p. 74.

Eenige publicaties van het Alg. Ned. Verbond over den Boerenoorlog, p. 74.

Eenige publicaties van de Utrechtsche Zendingsvereeniging p. 74.

Dr. N. J. Krom, Soleukos und Candragupta.

Prof. Dr. J. J. M. de Groot, Religious system of China, p. 83.

Digest of Indian lawcases, 1908, p. 87.

Acta der Particuliere Synoden van Z-Holland, 3e deel, p. 105.

Bronnen tot de Geschiedenis van den Levantschen handel I, p. 105.

Gedenkstukken der Alg. Geschiedenis van Nederland, 5e deel, Koning Lodewijk, p. 105.

Eenige publicaties over door het Geneesk. Laboratorium te Batavia verrichte onderzoekingen, p. 105.

De suikerindustrie in woord en beeld, p. 124.

G. J. Heering, Het zedelijk oordeel, p. 137.

J. Everts, De verhouding van kerk en staat, p. 137.

P. H. v. d. Kemp, De teruggave der O. I. Koloniën, 1814—1816, p. 145.

Statistiek der Spoor- en Tramwegen in N. I. 1909, p. 147.
General Statutory Rules and Orders IV, 1910, p. 148.
Aanvulling van leemten in de boekerij, p. 148.

Handschriften, prenten, kaarten, photo's enz.

Kaarten enz. van het Departement van Marine, p. 5, 28, 70, 86, 106, 147.
Id. van het Topographisch Bureau, p. 6, 16, 28.
Javaansch manuscript uit Djokja, p. 16.
Verslag over de verzameling, p. 21.
Oude teekening van een historisch huis op den Tanahabang heuvel, p. 23.
Lichtdrukken van den grafsteen van Poetri Dewi Swari te Grisee, p. 30.
Photo's van een zilveren schaal uit Koewala Loempoer, p. 55, 71.
Kaarten van twee oude Kampementen, p. 55.
Afdrukken der Kinsbergen-collectie voor anderen, p. 56.
Photo van het Akshobhyabeeld te Soerabaja, p 57.
Kropaks uit de collectie Paets tot Gansoyen, p. 57.
Photo's van den steen van Toek Mas, p. 71.
Twee oude plattegronden van Fremantle en Perth, p. 87.
Photo's van een beeld te Petoeng Omboh (Smeroe), p. 89.
Afprenten van Erlangga inscripties te Calcutta, p. 91.
Copie van een chatib-instructie van den Regent van Soemedang, p. 93.
Photo van J. v. Riebeek's grafsteen voor het Historisch Museum te Pretoria, p 99.
Drie Javaansche handschriften van den Regent van Blora, p. 109.
Afprent van een oud Javaansche inscriptie in Soembawa, p. 110.
Twee lontarhandschriften uit Bali, p. 123.
Photo's van illustraties van Ramayana uit Bali, p. 123.
Geïllusteerd bericht in de Cape Times over een aldaar gedrukten oud Holl. almanak, p. 135.
Vier lontarhandschriften van Mr. H. de Bruyn, p. 150.
Geslachtslijst van de sultans van Tjerbon, p. 150.

Historie.

Penningkunde en sphragistiek.

Geldmiddelen.

Personalia.

Door de Regeering in bewaring gegeven voorwerpen.

Edita.

Prof. Dr. H. Kern, De Sanscrit inscriptie van het Mahaksobhya beeld te Simpang, p. 13.
Dr. N. Adriani, Toradja'sche vertellingen, p. 14, 98.
C. M. Pleyte, De legende van Tjioeng Wanara, p. 14.
Nota van toelichting over Siantar, enz. p. 14.
T. van Erp, Eenige beschouwingen betreffende de beelden en fragmenten van Boroboedoer, in 1896 aan Z. M. den Koning van Siam geschonken, p. 41, 83, 138.
C. M. Pleyte, De legende van den Loetoeng Kasaroeng, p. 49.
R. M. Mangkoedimedja, Namen van voorwerpen in de Javaansche goud- en wapensmederijen, p. 49.
A. H. B. Agerbeek, Batoe Darah Moening, p. 49.
Nota van toelichting over Sawito, p. 50.
Herdruk door anderen van Edita, p. 54, 83, 123, 137.
Toezending op verzoek van exemplaren van Edita, p. 55, 77, 149.
Aanvullingsnota's betr. Asahan en Langkat, 1909, p. 61.
C. M. Pleyte, Bantensche folklore, p. 62.
Nieuwe Boroboedoer Monographie, p. 62, 105, 125, 139.
Dr. N. J. Krom, De familie van Hayam Wunik, p. 63.
Uitbreiding van het debiet der Edita door adverteeren, p. 74.
W. Goldie, Het een en ander over oudheidkundige monumenten in de XXVI Moekims, p. 81, 109, 136, 148.
Nota van toelichting over Mamoedjoe, p. 81.
Dr. D. A. Rinkes, De maqam van Sjech Abdoel Mochji, p. 82.
Dr. N. J. Krom, De jaartallen van Tralaja, p. 82, 148.
Id. Restaureeren van oude bouwwerken, p. 82.
C. M. Pleyte, Het jaartal op den Batoetoelis te Buitenzorg, p. 104.
Dr. N. J. Krom, Gedateerde inscripties van Java, p. 104.
Nota van toelichting over Doeri (Celebes), p. 125.
Ruiling van Edita, p. 135.
Dr. D. A. Rinkes, De heiligen van Java II, p. 141.
Id. Babad Tjerbon, p. 141.
Ki Padmasoesastra, Een bundel Javaansche schetsen, p. 141.
Mogelijke verkoop van Edita door Kolff & Co. te Batavia, p. 142.

Diversen.

Terugzending van voorwerpen zonder waarde voor de verzamelingen, p. 4, 15, 27, 69. 70, 85, 86, 106, 108, 109, 134, 145.

Verbeteringen in het Museumgebouw, p. 4.

Voorwerpen aangekocht voor Leiden, p. 4, 26, 27, 52, 53, 64, 69, 70, 83, 84, 86, 106, 145, 146.

Gebruikte postzegels voor het Alg. Ned. Verbond, p. 6, 73.

Het drukken der oudheidkundige rapporten door Albrecht & Co., p. 8.

IJzeren kist tot voorloopige berging van voorwerpen van waarde, p. 10.

Beschikbaarstelling door de Regeering van gelden voor de Commissie van Bijstand voor het Adatrecht, p. 14.

Uitleenen van voorwerpen aan het Genootschap toebehoorende, p. 17, 29, 54, 63.

De inhoud der Goudkamer naar de Javasche Bank, p. 18, 34, 54.

Photographeeren van voorwerpen aan het Genootschap toebehoorende, p. 19.

Inventarisatie der Landsgoederen, p. 50, 64.

Waterleiding in het Museum, p. 54.

Adatwijzer van de commissie voor het Adatrecht, p. 6.

Behoud van Majoor van Erp voor de restauratie der Boroboedoer, p. 67, 82.

Reorganisatie der werkzaamheden in het Museum, p. 92, 102.

Modellen van een Javaansch woonhuis voor het Deutsche Museum te München, p. 99.

Aanvulling van vacatures in de Bijstandcommissie voor het Adatrecht, p. 100.

Verzoek om een afgietsel van een museumbeeld, p. 132.

Grand-Prix voor 's Genootschap's inzending op de Brusselsche tentoonstelling, p. 135.

Advies omtrent de bevordering van de pamorsmeedkunst, p. 139.

Electrische bel-geleiding in het Museum, p. 151.

M.C

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book clean and moving.

S. B., 148. N. DELHI.